

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗΣ ΑΓΑΘΩΝ ΚΑΙ
ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΕ ΕΝΔΟΟΜΙΛΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ

Παπαγιάννης Λεωνίδας

Επιβλέπων : Γιαννέλης Δημήτριος, Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Πειραιά

Διπλωματική Εργασία υποβληθείσα στο τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πειραιώς ως μέρος των απαιτήσεων για την απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης στην Οικονομική και Επιχειρησιακή Στρατηγική.

Πειραιάς , Οκτώβριος 2015

UNIVERSITY OF PIRAEUS
DEPARTMENT OF ECONOMICS

MASTER PROGRAM IN
ECONOMIC AND BUSINESS STRATEGY

TRANSFER PRICING

by

Leonidas Papagiannis

Supervisor, Demetrius Yannelis, Professor, University of Piraeus

Master Thesis submitted to the Department of Economics of the University of Piraeus in partial fulfillment of the requirements for the degree of Master of Arts in Economic and Business Strategy.

Piraeus, Greece, October 2015

Στον αδερφό μου,

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τον επιβλέποντα Καθηγητή μου και Διευθυντή του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Οικονομική και Επιχειρησιακή Στρατηγική, κύριο Δημήτριο Γιαννέλη αφενός για την εμπιστοσύνη που μου έδειξε όσον αφορά στην εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας στο συγκεκριμένο θέμα, αφετέρου για την εξαιρετική συνεργασία που είχαμε κατά τη διάρκεια των τριών ακαδημαϊκών εξαμήνων που προηγήθηκαν, καθώς είχα την ευκαιρία να παρακολουθήσω τις διαλέξεις του και να αναλάβω την εκπόνηση εργασιών σε αμφοτέρωτα τα μαθήματα «Μακροοικονομικό Περιβάλλον και Επιχειρήσεις» και «Οικονομική Στρατηγική και Πολιτική Ανταγωνισμού».

...Δεν είμαι σίγουρος αν υπάρχει ακριβής και ποιος θα έπρεπε να είναι ο σωστός ορισμός της ενδοομιλικής τιμολόγησης...

...Στόχος μου είναι να σκεφτώ να μην ανα **Π** αράγω και να εκφράσω αυτό που υπάρχει μέσα μου....

...Ευε **Λ** πιστώ μέσα από αυτή τη διαδικασία να αντιληφθώ και να προσεγγίσω όσο το δυνατόν καλύτερα το αντικείμενο...

Π απαγιάννης **Λ** εωνίδας

«Αρχή σοφίας, η γνώση της άγνοιας.» Κλεόβουλος ο Ρόδιος

«Η συναίσθηση της άγνοιας είναι μεγάλο βήμα προς τη γνώση.» Μπέντζαμιν Ντισραέλι

ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗΣ ΑΓΑΘΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΕ ΕΝΔΟΟΜΙΛΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ

Σημαντικοί όροι : ενδοομιλική τιμολόγηση, αρχή των ίσων αποστάσεων, συμφωνίες προέγκρισης τιμολόγησης, Κατευθυντήριες Οδηγίες ΟΟΣΑ, φοροαποφυγή, φοροδιαφυγή, συνδεδεμένες επιχειρήσεις, παραδοσιακές μέθοδοι, πολυεθνικές επιχειρήσεις, συγκριτικά στοιχεία.

Περίληψη

Η παρούσα ως στόχο έχει να αποτελέσει ένα χρήσιμο εργαλείο για τους αναγνώστες για μια πρώτη γνωριμία με έναν όρο που συναντάται ολοκληρωμένα στην ελληνική βιβλιογραφία στο πολύ πρόσφατο παρελθόν.

Στο πρώτο κομμάτι της παρούσας και αφού προηγηθεί η εισαγωγή και η απαραίτητη βιβλιογραφική επισκόπηση, αφού εγείρονται μέσα από αυτήν πληθώρα διαφορετικών επιχειρημάτων, θεωριών και προσεγγίσεων στο θέμα που διαπραγματεύεται η εργασία, επιχειρείται μια πλήρης εννοιολογική προσέγγιση γύρω από το θέμα των ενδοομιλικών συναλλαγών και αποφασίζονται πλήρως όροι και ερμηνείες που συναντώνται στη διεθνή βιβλιογραφία και συχνά δημιουργούν σύγχυση στον αναγνώστη. Προσδιορίζονται επίσης εννοιολογικά όροι όπως συνδεδεμένες εταιρίες, συναλλαγές και η τιμολόγηση των ενδοομιλικών συναλλαγών («transfer pricing») σε αντιδιαστολή με την τιμή μιας ενδοομιλικής συναλλαγής («transfer price»).

Πρόκειται για μια συστηματοποιημένη προσπάθεια να τονιστούν οι κανόνες τιμολόγησης να συστηματοποιηθεί η σχετική ύλη μέσα από την ανάδειξη στοιχείων του ελληνικού νομοθετικού πλαισίου μέσα σε ένα ευρύτερο πλαίσιο που διαμορφώνεται από τις σχετικές ρυθμίσεις και διατάξεις του παγκόσμιου – διεθνούς και ευρωπαϊκού φορολογικού δικαίου. Για το λόγο αυτό στη συνέχεια επιχειρείται μια ανάλυση για την εκ διαμέτρου αντίθετη προσέγγιση του θέματος από πλευράς κράτους και επιχειρήσεων.

Στις επόμενες ενότητες που αποτελούν ουσιαστικά και την πεμπτούσια του θέματος που εξετάζεται αναλύεται η αρχή των ίσων αποστάσεων, οι μέθοδοι, παραδοσιακές ή μη για την εφαρμογή αυτής (της αρχής), εμπλουτίζεται η εργασία με την απαραίτητη νομοθεσία, η οποία σε πολλές περιπτώσεις μέχρι πρόσφατα ήγειρε αμφισημίες και συγχύσεις, γύρω

από την τεκμηρίωση τιμολόγησης και τους κανόνες αυτής, όπως επίσης αναλύεται μία πολύ σημαντική, καινούργια σχετικά, διαδικασία για τις συναλλαγές των συνδεδεμένων επιχειρήσεων, αυτή της συμφωνίας προέγκρισης τιμολόγησης.

Τέλος στο δεύτερο κομμάτι αυτής της προσπάθειας επιχειρείται η πρακτική εφαρμογή της θεωρίας με μια προσπάθεια σύνταξης φακέλου τεκμηρίωσης ελληνικής θυγατρικής επιχείρησης Ομίλου ιταλικών συμφερόντων, αφού πρώτα προηγηθούν στην εργασία διάφορα απλά παραδείγματα με επισημασμένα στοιχεία που ευνοούν την καλύτερη κατανόηση και προσέγγιση του πολύπλοκου αυτού θέματος.

TRANSFER PRICING

Keywords: Transfer pricing, arm's length principle, advanced pricing agreements, OECD Transfer Pricing Guidelines, tax evasion, tax avoidance and associated enterprises, standard transfer pricing methods, multinational enterprises and comparative data.

Abstract

This essay - thesis is designated to be a useful tool for readers to be familiar with a term which can be found well-rounded in the Greek bibliography in the very recent past.

In the first section of the essay and not until the introduction and the indispensable bibliographical survey take precedence, since throughout it various arguments, theories and approaches are aroused on the subject of the essay, a complete conceptual approach around the subject of transfer pricing will be ventured, and terms and tutorials, which can be found mostly in the foreign bibliography and often provoke confusion to the reader, will be fully defined. In addition terms will be specified conceptually such as associated enterprises, transactions and transfer pricing, in disaffiliation with the rate of a transfer price.

It is about to be a well structured - methodized effort to highlight the rules of pricing and to organize the relevant material through the emergence of elements of the Greek legislative framework within a wider framework which is formed by the relevant provisions and arrangements of the world – international and European tax law. Thus an analysis will be subsequently ventured for the totally opposed approach of the subject by the State and the enterprises.

In next units, which constitute essentially the quintessence of the discussed subject in this essay, «arm's length principle», methods, traditional or not, for its appliance, will be elaborated. Furthermore the essay will be enriched with the necessary legislation which in many cases roused ambiguities and confusions around the documentation of pricing and its rules until recently.

Last but not least, the advanced pricing agreement, a very important fairly new procedure concerning the transactions of associated enterprises, will be explicated.

Finally in the second and last section of this effort the practical application of the theory given, will be implemented via a completely Transfer Pricing documentation, concerning the documentation of a Greek subsidiary company owned by a Italian interests Group, however some plain examples with fixed elements will take place at first in order to offer the readers a better comprehension and approach of this sophisticated subject.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Περίληψη.....	ix
Abstract	xi
Κατάλογος Πινάκων	xviii
Ελληνικές Συντομογραφίες	xix
Ξενόγλωσσες Συντομογραφίες	xx
Εισαγωγή	- 1 -
Βιβλιογραφική Επισκόπηση	- 5 -

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ

1.1 Εισαγωγή	- 17 -
1.2 Συνδεδεμένες επιχειρήσεις	- 18 -
1.2.1 Έννοια «Συνδεδεμένης» Επιχείρησης με βάση τον Κ.Ν 2190/1920.....	- 20 -
1.2.2 Έννοια «Συνδεδεμένης» Επιχείρησης με βάση τον Ν. 2238/1994.....	- 21 -
1.2.3 Έννοια «Συνδεδεμένης» Επιχείρησης με βάση τον Ν. 4172/2013.....	- 21 -
1.3 Η έννοια των συναλλαγών και ο διαχωρισμός τους.....	- 22 -
1.4 Ενδοομιλικές συναλλαγές.....	- 24 -
1.5 Κατηγορίες ενδοομιλικών συναλλαγών	- 26 -
1.6 Ανακεφαλαίωση.....	- 29 -

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΕΝΔΟΟΜΙΛΙΚΗΣ ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗΣ

2.1 Εισαγωγή	- 31 -
2.2 Τι είναι το «transfer pricing»;.....	- 32 -
2.3 Η προβληματική του ζητήματος.....	- 36 -
2.4 Φορολογικές ρυθμίσεις.....	- 38 -
2.5 Ειδικές περιπτώσεις ενδοομιλικών συναλλαγών.....	- 40 -

2.6 Transfer Pricing : Κράτος και επιχειρήσεις	41 -
2.6.1 Κράτος – Φορολογικές Αρχές	42 -
2.6.2 Διπλή Φορολογία	43 -
2.6.3 Επιχειρήσεις.....	45 -
2.7 Σκοπός και Λειτουργίες	48 -
2.8 Transfer Pricing – Φορολογικός σχεδιασμός	52 -
2.9 Ανακεφαλαίωση.....	55 -

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Η ΑΡΧΗ ΤΩΝ "ΙΣΩΝ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΝ"

3.1 Η έννοια της αρχής των «ίσων αποστάσεων»	57 -
3.3 Αναγκαιότητα και Αδυναμία της «Αρχής»	60 -

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΤΩΝ ΙΣΩΝ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΝ

4.1 Εισαγωγή	65 -
4.2 Μέθοδοι εφαρμογής.....	66 -
4.2.1 Παραδοσιακές μέθοδοι	67 -
4.2.1.1 Μέθοδος της «Συγκρίσιμης Μη Ελεγχόμενης Τιμής».....	68 -
4.2.1.2 Μέθοδος «Τιμής Μεταπώλησης»	70 -
4.2.1.3 Μέθοδος «Κόστος Συν Κέρδος».....	72 -
4.2.2 Λοιπές (μη παραδοσιακές) μέθοδοι	75 -
4.2.2.1 Μέθοδος «Επιμερισμού Κέρδους»	76 -
4.2.2.2 Μέθοδος «Καθαρού κέρδους συναλλαγής»	79 -
4.3 Επιλογή της κατάλληλης μεθόδου.....	83 -
4.4 Συγκριτικά στοιχεία	86 -
4.5 Συγκρισιμότητα των στοιχείων.....	88 -
4.6 Συγκρισιμότητα επιχειρήσεων / Λειτουργικά Προφίλ	90 -
4.6.1 Βιομηχανικές επιχειρήσεις.....	91 -

4.6.2 Επιχειρήσεις Διανομής.....	- 94 -
4.7 Αρχές εφαρμογής μεθόδων τεκμηρίωσης.....	- 97 -
4.7.1 Ομαδοποίηση ενδοομιλικών συναλλαγών	- 97 -
4.7.2 Χρήση ετήσιας ανάλυσης έναντι ανάλυσης πολλών ετών	- 97 -
4.7.3 Επιλογή ελεγχόμενου μέρους	- 98 -
4.7.4 Στατιστικές μέθοδοι καθορισμού του εύρους.....	- 99 -
4.8 Ανακεφαλαίωση.....	- 100 -

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ ΠΡΟΕΓΚΡΙΣΗΣ ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗΣ

5.1 Εισαγωγή	- 103 -
5.2 Σκοπός των Συμφωνιών Προέγκρισης Τιμολόγησης	- 104 -
5.3 Διεθνές και Ευρωπαϊκό πλαίσιο	- 105 -
5.4 Ελληνικό νομοθετικό πλαίσιο.....	- 107 -
5.5 Διαδικασία Προέγκρισης Μεθοδολογίας Ενδοομιλικής Τιμολόγησης.	- 110 -
5.6 Συγκριτική επισκόπηση ισχύοντος και προϋσχύσαντος δικαίου.....	- 117 -
5.7 Ανακεφαλαίωση.....	- 119 -

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

6.1 Εισαγωγή	- 121 -
6.2 Διεθνές πλαίσιο.....	- 122 -
6.2.1 Άρθρο 9 ΠΣ-ΟΟΣΑ	- 122 -
6.2.2 Άρθρο 25 ΠΣ-ΟΟΣΑ	- 123 -
6.2.3 Κατευθυντήριες Οδηγίες ΟΟΣΑ.....	- 124 -
6.3 Ευρωπαϊκή Ένωση.....	- 125 -
6.3.1 Σύμβαση Διαιτησίας	- 125 -
6.3.2 Κώδικας Δεοντολογίας	- 127 -

6.4 Ελληνικό Νομοθετικό πλαίσιο	- 129 -
6.4.1 Ιστορική Αναδρομή	- 129 -
6.4.2 Ισχύον Νομοθετικό Πλαίσιο	- 131 -
6.4.2.1 Συνδεδεμένα Πρόσωπα.....	- 132 -
6.4.2.2 Ενδοομιλικές Συναλλαγές.....	- 132 -
6.4.2.3 Άυλα περιουσιακά στοιχεία	- 133 -
6.4.2.4 Υπόχρεοι και μη Υπόχρεοι σε τεκμηρίωση τιμών.....	- 133 -
6.4.2.5 Απαλλαγές - Εξαιρέσεις.....	- 134 -
6.4.2.6 Προθεσμίες Υποβολής.....	- 135 -
6.4.2.7 Περιεχόμενο Συνοπτικού Πίνακα Πληροφοριών	- 135 -
6.4.2.8 Πρόστιμα – Κυρώσεις.....	- 136 -
6.4.3 Φάκελοι Τεκμηρίωσης.....	- 139 -
6.4.4 Εύρος τιμών και συγκριτικά στοιχεία.....	- 143 -
6.5 Συμπεράσματα	- 145 -

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

ΜΕΛΕΤΗ ΕΝΔΟΟΜΙΛΙΚΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

7.1 Εισαγωγή	- 147 -
7.2 Γενικά στοιχεία.....	- 148 -
7.3 Συμπεράσματα – Σύνοψη Αποτελεσμάτων	- 149 -
7.3.1 Αγορά και πώληση προϊόντων από και προς συνδεδεμένες εταιρίες.....	- 149 -
7.3.2 Υπηρεσίες φορολογικού αντιπροσώπου	- 155 -
7.3.3 Έξοδα διαχείρισης συντονισμού διαφήμισης προβολής.....	- 156 -

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΦΑΚΕΛΟΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ

8.1 Παρουσίαση Επιχείρησης.....	- 157 -
8.2 Στρατηγική και αλλαγές που επήλθαν	- 158 -
8.3 Οικονομικά Στοιχεία.....	- 158 -
8.4 Πελάτες - Ανταγωνιστές.....	- 158 -

8.5	Επισκόπηση του κλάδου παραγωγής φρούτων και λαχανικών	- 159 -
8.6	Συναλλαγή 1 - Αγορά φρούτων και λαχανικών.....	- 161 -
8.6.1	Επιτελούμενες Λειτουργίες.....	- 162 -
8.6.2	Κίνδυνοι που αναλαμβάνονται	- 165 -
8.6.3	Επιλογή μεθόδου τεκμηρίωσης.....	- 167 -
8.7	Συναλλαγή 2 - Αγορά ανανά και πράσινων μπανανών	- 170 -
8.8	Συναλλαγή 3 - Υπηρεσίες φορολογικού αντιπροσώπου	- 174 -

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

9.1	Εισαγωγή	- 177 -
9.2	Βάση Δεδομένων	- 178 -
9.3	Στρατηγική Αναζήτησης.....	- 178 -
9.4	Ποσοτική ανάλυση	- 186 -
9.5	Αποτελέσματα Αναζήτησης.....	- 187 -
	Παραρτήματα.....	- 192 -
	Ελληνική Βιβλιογραφία.....	- 195 -
	Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία.....	- 197 -

Κατάλογος Πινάκων

2.1	Είδη συναλλαγών που χρήζουν τεκμηρίωση τιμολόγησης	- 35 -
2.2	Διπλή φορολογία	- 45 -
2.3	Μεταβολές σε κέρδη μετά φόρων λόγω φορολογικών συντελεστών	- 49 -
2.4	Φοροδιαφυγή – Φοροαποφυγή - Φορολογικός Σχεδιασμός	- 53 -
4.1	Μέθοδοι εφαρμογής της αρχής των ίσων αποστάσεων	- 82 -
4.2	Εσωτερική και Εξωτερική σύγκριση	- 83 -
4.3	Τράπεζες πληροφοριών για συγκριτικά στοιχεία	- 87 -
4.4	Βιομηχανικές Επιχειρήσεις	- 94 -
6.1	Το σύστημα του Βασικού Φακέλου	- 128 -
6.2	Πρόστιμα – Κυρώσεις	- 138 -
Π.Α.	Συμβάσεις Αποφυγής Διπλής Φορολογίας	- 189 -
Π.Β.	Κράτη – Μέλη του ΟΟΣΑ	- 191 -
Π.Γ.	Διάρθρωση των Κατευθυντήριων Γραμμών	- 192 -

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

Ελληνικές Συντομογραφίες

ΑΕ	Ανώνυμη Εταιρία
ΑΚ	Αστικός Κώδικας
Α.Ν	Αναγκαστικός Νόμος
βλ.	Βλέπε
ΔΕΕ	Δίκαιο Επιχειρήσεων και Εταιριών (περιοδικό)
ΔΦΝ	Δελτίο Φορολογικής Νομοθεσίας
ΕΚ	Επιμερισμού κέρδους
Επιμ.	Επιμέλεια
ΗΠΑ	Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής
κ.λπ.	και λοιπά
κ.ε	και έπειτα
Κ.Κ.Σ	Καθαρού κέρδους συναλλαγής
Κ.Σ.Κ	Κόστους συν κέρδους
κατ'ΟΟΣΑ	Κατευθυντήριες Γραμμές του ΟΟΣΑ
Κ.Ε.ΜΕ.ΕΠ	Κέντρο Ελέγχου Μεγάλων Επιχειρήσεων
Κ.Ν	Κανονιστικός Νόμος
ΚΦΔ	Κώδικας Φορολογικής Διαδικασίας
ΚΦΕ	Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
εκδ	εκδόσεις
Ν.	Νόμος
ΟΟΣΑ	Οργανισμός για την Οικονομική Συνεργασία και Ανάπτυξη
ο.π	Όπως παραπάνω
παρ	Παράγραφος
ΠΣ-ΟΟΣΑ	Πρότυπη σύμβαση του ΟΟΣΑ για την αποφυγή διπλής φορολογίας εισοδήματος του κεφαλαίου

ΠΟΛ	Πολυγραφημένη υπουργική εγκύκλιος (δηλ. με πολλούς αποδέκτες)
σελ.	Σελίδα
ΣΑΔΦ	Συμβάσεις Αποφυγής Διπλής Φορολογίας
ΣΜΕΤ	Συγκρίσιμη μη ελεγχόμενης τιμής
ΣΠΤ	Συμφωνίες Προέγκρισης Τιμολόγησης
ΤΜ	Τιμής μεταπώλησης
ΦΕΚ	Φύλλο Εφημερίδας Κυβέρνησης

Ξενόγλωσσες Συντομογραφίες

APA's	Advanced Pricing Agreements
CUP	Comparative Uncontrolled Method
CPM	Cost plus Method
CIF	Cost Insurance Freight
FOB	Free on Board
ITR	International Tax Review
IRS	International Revenue Service
IRC	International Revenue Code
IBFD	International Bureau of Fiscal Documentation
MCN's	Multinational Corporation
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development
PAT	Profit after Taxes
PM	Profit Methods
PSM	Profit Split Method
RPM	Resale Price Method
Sec	Section
TP	Transfer Pricing
TNMM	Transactional Net Margin Method

Εισαγωγή

Η σύγχρονη οικονομία ευνοεί, ή πολλές φορές επιτάσσει ακόμα, τη συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων. Το διεθνές αυτό φαινόμενο έχει λάβει μεγάλες διαστάσεις, δεδομένου ότι μέσω της σύμπραξης επιχειρήσεων (όμιλοι επιχειρήσεων) επιτυγχάνεται μία σειρά από πλεονεκτήματα οργανωτικά, οικονομικά ή ακόμα και φορολογικά που ωφελούν όχι μόνο τις ίδιες τις επιχειρήσεις αλλά και την οικονομία γενικότερα. Τέτοια είναι για παράδειγμα, η επίτευξη ορθολογικότερης οργάνωσης και παραγωγής, η δυνατότητα διείσδυσης σε νέες αγορές, η αντιμετώπιση του ανταγωνισμού άλλων μεγάλων επιχειρήσεων¹ και η εφαρμογή της πολιτικής τιμολόγησης.

Οι σύγχρονες λοιπόν αυτές τάσεις όπως η παγκοσμιοποίηση των αγορών, η ελευθερία δράσης του παγκόσμιου κεφαλαίου, η συρρίκνωση των επιχειρήσεων και η ιδιωτικοποίηση όλων των κρατικών και μη κρατικών επιχειρήσεων, σε συνδυασμό με τη χρήση υψηλής τεχνολογίας καθιστούν τις εξαγορές, τις συγχωνεύσεις και εν γένει τις συμπράξεις επιχειρήσεων, υπό κοινή διοίκηση, συχνό φαινόμενο. Τα υψηλά ποσοστά εμφάνισης τους τις τελευταίες δεκαετίες και η αυξητική τους τάση υπαγορεύουν την αναγκαιότητα τους τόσο για τη βιωσιμότητά όσο και για την επιτυχημένη τους πορεία.

Αυτή η ολοένα και αυξανόμενη τάση συγκέντρωσης των επιχειρήσεων, λόγω της παγκοσμιοποίησης της οικονομίας, αφενός, και η εκρηκτική ανάπτυξη του εμπορίου αφετέρου, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των συναλλαγών καταλαμβάνουν συναλλαγές μεταξύ συνδεδεμένων επιχειρήσεων² κατέστησαν επιτακτική την ανάγκη για την δημιουργία ενός ολοκληρωμένου νομοθετικού πλαισίου ελέγχου της ενδοομιλικής τιμολόγησης. Η δράση των διεθνών οργανισμών όπως ο Οργανισμός για την Οικονομική Συνεργασία και Ανάπτυξη (ΟΟΣΑ) και η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) έχουν αναπτύξει ολοκληρωμένους μηχανισμούς για την αντιμετώπιση του φαινομένου.

---

¹ Ε.Αλεξανδρίδου, Δίκαιο Εμπορικών Εταιριών, Νομική Βιβλιοθήκη, 2012, σελ. 711.

² άρθρο 26 παρ. 1 του ν. 3728/2008. Ν.ΔΑΒΡΑΔΟΣ, Δίκαιο ΑΕ, τόμος 1, Νομική Βιβλιοθήκη 2010, επιμέλεια Ε.Περάκης, σελ. 65 και 67.

Ο όρος «transfer pricing³» ενέσκηψε στα ελληνικά πράγματα πολύ πρόσφατα⁴. Οι ενδοομιλικές συναλλαγές είναι ένα ζήτημα που απασχολεί ιδιαίτερα επιχειρήσεις και κυβερνήσεις. Οι επιχειρήσεις από την πλευρά τους προσπαθούν να επιτύχουν την άριστη ενδοομιλική τιμολόγηση όσον αφορά τα αγαθά και τις υπηρεσίες που ανταλλάσσονται εντός του ομίλου. Η στρατηγική που ακολουθούν εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, οι σημαντικότεροι εκ των οποίων είναι το είδος της αγοράς και τα στοιχεία κόστους του προϊόντος.

Πολύ σημαντικό ρόλο επίσης παίζουν και οι διαφορές στους φορολογικούς συντελεστές ανά τις χώρες, οι οποίες δίνουν κίνητρο στις επιχειρήσεις να μετατοπίσουν μέρος των φορολογητέων κερδών σε χώρες με ευνοϊκότερη φορολόγηση, μειώνοντας έτσι την συνολική φορολογική τους επιβάρυνση⁵. Αυτό πετυχαίνεται μέσω των υπερτιμολογήσεων και υποτιμολογήσεων⁶ των ενδιάμεσων προϊόντων που διακινούνται εντός του ομίλου.

Έχει υπάρξει παγκόσμιος προβληματισμός αναφορικά με το ζήτημα του «transfer pricing» και έχουν καταβληθεί μεγάλες προσπάθειες για να συστηματοποιηθούν οι εφαρμογές αντιμετώπισης του φαινομένου. Για την αντιμετώπιση των συνεπειών της οικονομικής κρίσης και με σκοπό την αποφυγή επιβολής νέων φόρων ή αύξησης των συντελεστών υφισταμένων φόρων, πολλές χώρες υιοθέτησαν μέτρα για τη διασφάλιση της φορολογικής τους βάσης και επομένως την αποφυγή απώλειας φορολογικών εσόδων του κρατικού προϋπολογισμού.

Ο ΟΟΣΑ έχει συνεισφέρει τα μέγιστα σε αυτήν τη προσπάθεια. Τα μέλη του ΟΟΣΑ έχουν υιοθετήσει την αρχή των ίσων αποστάσεων (arm's length principle) για την τεκμηρίωση και εφαρμογή διεθνώς του φαινομένου που εξετάζεται.

---

³ Σε όλη την εργασία προτιμάται ο αγγλικός όρος καθώς στην ελληνική υπάρχουν πολλές περιφραστικές αποδόσεις αυτού και δημιουργείται σύγχυση βλ. Ενότητα 2.1.

⁴ Α. Τσουρουφλής, Η ενδοομιλική τιμολόγηση, Νομική Βιβλιοθήκη, 2010.

⁵ Σαββαΐδου, Α. (2009) Κανόνες τεκμηρίωσης τιμών ενδοομιλικών συναλλαγών, Δελτίο Φορολογικής Νομοθεσίας, Τόμος 63^{ος}, Αριθμός 1421.

⁶ Οι όροι συναντώνται στην ελληνική νομοθεσία σε νομοθετικές διατάξεις από το 1958.

Οι Κατευθυντήριες Γραμμές του ΟΟΣΑ⁷ (κατ'ΟΟΣΑ)⁸ περιέχουν μεγάλο βαθμό υποκειμενικότητας (Stuart 2009)⁹ με αποτέλεσμα να δημιουργούνται προστριβές και έντονες διαφωνίες μεταξύ πολυεθνικών επιχειρήσεων¹⁰ και φορολογικών αρχών. Αυτή η υποκειμενικότητα κάνει τις φορολογικές αρχές να λειτουργούν και να αποφασίζουν απρόβλεπτα (Cools M., 2008).

Υπάρχει μια βαθιά πίστη σε ένα ευρύ φάσμα των εισοδηματικών αρχών που ουσιαστικά αποτυπώνεται και στην οικονομική πραγματικότητα ότι οι πολυεθνικές επιχειρήσεις χρησιμοποιούν εκείνη την ενδοομιλική τιμή (transfer price) η οποία μειώνει τα κέρδη τους και έτσι ένα θεμιτό κυβερνητικό έσοδο χάνεται (Kimberly 1998). Υπάρχει μεγάλη βιβλιογραφική αναφορά (Choe & Hyde, 2004), (Korn & Lengsfeld, 2004), (Shunko, Debo, & Gavirneni) σχετικά με το διεθνές «transfer pricing» που χρησιμοποιείται ως εργαλείο για την μεγιστοποίηση των κερδών μετά τους φόρους¹¹ και την παγκόσμια φορολογική διοίκηση.

Ωστόσο η οπτική γωνία του όλου επιχειρήματος πρέπει να εξετασθεί σαν μια γνήσια ανάγκη όλων των «MNC's»¹² να μπορούν να ελέγχουν τις επιχειρηματικές πρωτοβουλίες τους παγκοσμίως και τέτοιες δραστηριότητες είναι υποχρεωτικές προς την κατεύθυνση αυτή. Στη διαδικασία διοικητικού ελέγχου υπάρχουν σημαντικές πιθανότητες η αρχή των ίσων αποστάσεων να παραβιάζεται. Για το σκοπό αυτό οι κατ'ΟΟΣΑ¹³ παρέχουν διάφορες προσαρμογές σαν επανορθωτικό μέτρο. Πρέπει να κοιτάξει και να εξετάσει κανείς τις πραγματικές αιτίες, πέρα από αυτές της φορολογικής διαδικασίας, ότι δηλαδή οι πολυεθνικές εταιρίες χρησιμοποιούν προς όφελός τους το ζήτημα των ενδοομιλικών συναλλαγών ανεξαρτήτως των πολιτικών συνόρων των κρατών. Η θεωρία της Διεθνούς Χρηματοοικονομικής Διοίκησης προσφέρει το «transfer pricing» ως εργαλείο για τη διαχείριση των ταμειακών διαθεσίμων καθώς και του ρίσκου όπως επίσης και την κατανομή των μεριδίων της αγοράς (Choi & Meek, 2009)¹⁴. Η αξιολόγηση επιδόσεων καθώς και οι ανάγκες ενός διοικητικού συστήματος ελέγχου των ενδοομιλικών

---

⁷Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administration, OECD

⁸ Βλ Κεφάλαιο 6

⁹ Βλ. Βιβλιογραφία.

¹⁰ Στη διεθνή βιβλιογραφία ο όρος συναντάται με τη συντομογραφία MNC's.

¹¹ Στη διεθνή βιβλιογραφία ο όρος συναντάται ως «Profit After Taxes» συντομογραφικά «PAT».

¹² Βλ υποσημείωση 9, σελ 2.

¹³ Βλ ο.π Transfer Price Guidelines.

¹⁴ - Choi, F. D., & Meek, G. K. (2009). International Accounting, (India: Dorling Kindersley (India) Pvt. Ltd.

συναλλαγών τονίζεται πολύ καλά στις διάφορες επιστημονικές θεωρίες και τα επιστημονικά άρθρα παγκοσμίως (Anthony & Govindarajan, 2010)¹⁵.

Στη δεκαετία του 1960 σύμφωνα με τη διεθνή βιβλιογραφία ανέκυσαν τα πρώτα ζητήματα τεκμηρίωσης συναλλαγών μεταξύ εταιριών που άνηκαν στον ίδιο όμιλο η βρισκόταν κάτω από κοινή διοίκηση¹⁶. Το πρόβλημα και η τακτική γνωστή : η μεταφορά κερδών σε χώρες με χαμηλότερους φορολογικούς συντελεστές ώστε η φορολογική επιβάρυνση για τον Όμιλο να είναι μικρότερη¹⁷.

Ο ΟΟΣΑ εξέδωσε την πρώτη έκδοση των κατ'ΟΟΣΑ το 1979, παρέχοντας διευκρινίσεις και οδηγίες για την τιμολογιακή πολιτική των συνδεδεμένων επιχειρήσεων¹⁸. Ακολούθησαν το 1994 οι ΗΠΑ με την υιοθέτηση κανόνων σχετικά με τις αποδεκτές τιμές στις ενδοομιλικές συναλλαγές. Στο διάστημα μεταξύ 1995 και 1999 ήταν εντονότερη η προσπάθεια εναρμόνισης των κατ'ΟΟΣΑ με την πραγματική οικονομική φύση των ενδοομιλικών συναλλαγών με αποτέλεσμα νέα αναθεωρημένη έκδοση κατ'ΟΟΣΑ το 1999.

Την τελευταία περίπου δεκαπενταετία μέχρι και τις μέρες μας έχουν θεσπιστεί και υιοθετηθεί , σχεδόν από το σύνολο όλων των ανεπτυγμένων χωρών , κανόνες και νομοθετικά πλαίσια για την τεκμηρίωση των τιμών των ενδοομιλικών συναλλαγών που συγκλίνουν κατά κύριο λόγο στις κατ'ΟΟΣΑ. Τόσο η ΕΕ με τον Κώδικα Δεοντολογίας, όσο και ο ΟΟΣΑ με τις συνεχείς αναθεωρήσεις της «Πρότυπης Σύμβασης του ΟΟΣΑ (ΠΣ-ΟΟΣΑ), για την αποφυγή Διπλής Φορολογίας Εισοδήματος του Κεφαλαίου» έχουν προχωρήσει τα τελευταία χρόνια σε αναθεώρηση των κανόνων αυτών και έχουν δημιουργηθεί νέες τάσεις που πλέον βρίσκουν πεδίο εφαρμογής, συγκριτικά με το παρελθόν, που αποτελούσαν και πλαισίωσαν σε θεωρητικό επίπεδο το ζήτημα των ενδοομιλικών συναλλαγών.

---

¹⁵ Anthony, R. N, & Govindarajan, V. (2010). Management Control Systems (twelfth Ed.). New Delhi, India: Tata McGraw-Hill.

¹⁶ Τσαρμπαλής, Φ & Ρουμπής, Κ. (2009) Οι κανόνες transfer pricing στην Ελλάδα μετά το Ν.3728/2008, Επιχείρηση 5/2009 (έτος 5^ο) Βιβλιοθήκη Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών.

¹⁷ Παμπούκης, Χ. (2009). Δίκαιο Διεθνών Συναλλαγών, Βιβλιοθήκη Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών.

¹⁸ Βλ ο.π Ε.Περάκης, σελ 77 επ. 106.

Βιβλιογραφική Επισκόπηση

Το ζήτημα των ενδοομιλικών συναλλαγών ή αλλιώς των συναλλαγών μεταξύ των συνδεδεμένων επιχειρήσεων, έχει απασχολήσει εκτενώς τη διεθνή θεωρία. Οι θεωρητικές προσεγγίσεις που ερευνούν τη λειτουργία των ενδοομιλικών συναλλαγών, εστιάζονται σε διάφορα πεδία, μεταξύ των οποίων κυριότερα είναι η αναζήτηση της άριστης πολιτικής ενδοομιλικής τιμολόγησης, η σχέση αυτής με την οργάνωση της επιχείρησης και η χρήση της ως μεθόδου φορολογικής ελάφρυνσης. Παράλληλα, μέρος των προσεγγίσεων έχει ασχοληθεί με τους νομικούς κανόνες και το νομικό πλαίσιο που περιβάλλει τον έλεγχο της τιμολόγησης των συναλλαγών εντός των συνδεδεμένων επιχειρήσεων¹⁹ [Katrak (1984), Ryaman, Eden (1984), Gordon, Wilson (1986), Kant (1990)²⁰].

Όσον αφορά τις προσεγγίσεις που μελετούν τη λειτουργία των ενδοομιλικών συναλλαγών, ερευνώντας διάφορες τεχνικές άριστης ενδοομιλικής τιμολόγησης, αυτές εντάσσονται κυρίως σε δύο κατηγορίες, ήτοι σε εκείνες που στηρίζονται στην επικρατούσα τιμή αγοράς για τα ενδοομιλικώς ανταλλασσόμενα αγαθά (market-based) και σε εκείνες που επηρεάζονται από παράγοντες διαφορετικούς από την τιμή αγοράς (nonmarket-based).

Οι μέθοδοι που χρησιμοποιούν ως βάση την τιμή της αγοράς θεωρούνται αντικειμενικές καθώς δεν βαρύνονται με τον κίνδυνο του πλασματικού καθορισμού τιμών (transfer pricing manipulation), ο οποίος και ενέχει άλλες σκοπιμότητες. Ωστόσο, οι εν λόγω μέθοδοι δεν είναι δυνατόν να εφαρμοστούν σε όλες τις περιπτώσεις ενδοομιλικών συναλλαγών και τούτο διότι ενδέχεται αφενός μεν η τιμή αγοράς του ενδιαμέσου προϊόντος να μην μπορεί να προσδιοριστεί άμεσα –όπως για παράδειγμα δεν μπορεί να προσδιοριστεί άμεσα η τιμή φαρμάκου που προστατεύεται από πατέντα- αφετέρου δε, να μην υπάρχει καθόλου τιμή αγοράς –όπως συμβαίνει στα εξαρτήματα που παράγονται από ένα τμήμα της επιχείρησης και αποστέλλονται στο τμήμα συναρμολόγησης. Παράλληλα, οι τιμές ορισμένων εμπορευμάτων δεν παραμένουν σταθερές, αλλά αντιθέτως εμφανίζουν

---

¹⁹ Βλ. Raimondos – Møller, Pascalis and Kimberly Scharf (2002), Transfer Pricing rules and competing governments, Oxford Economic Papers, Vol. 54, pp. 230-246.

²⁰ Βλ. Kant, C. (1988), Endogenous Transfer Pricing and the Effect of Uncertain Regulation, *Journal of International Economics*, Vol. 4, pp. 147-157

διακυμάνσεις, με αποτέλεσμα η εφαρμογή τέτοιας μεθόδου να μην μπορεί να έχει ορισμένα και σαφή αποτελέσματα.

Από την άλλη πλευρά, η δεύτερη κατηγορία περιλαμβάνει μια ευρεία κλίμακα μεθόδων ενδοομιλικής τιμολόγησης, όπως είναι η τιμολόγηση που βασίζεται σε παράγοντες κόστους (cost-based) και η τιμολόγηση που προκύπτει από μοντέλα μαθηματικού προγραμματισμού (mathematical programming) και τη δυική τιμολόγηση (dual). Η πρώτη, που είναι και η πιο διαδεδομένη, καθορίζει την ενδοομιλική τιμή σύμφωνα με τα στοιχεία κόστους παραγωγής του κατασκευαστικού τμήματος, λαμβάνοντας υπόψη στοιχεία πραγματικού κόστους ή πρότυπου κόστους, στοιχεία συνολικού κόστους ή στοιχεία μεταβλητού κόστους. Ενδέχεται όμως στα στοιχεία αυτά να συνυπολογίζεται και ένα επιπλέον ποσοστό κέρδους ή επιχορήγησης με σκοπό να προωθηθούν στρατηγικοί στόχοι.

Άρθρο σταθμός στη βιβλιογραφία των ενδοομιλικών συναλλαγών αποτελεί το άρθρο του Hirshleifer (1956)²¹, ο οποίος προσδιορίζει ως άριστη τιμή που μεγιστοποιεί τα κέρδη του ομίλου σε συνθήκες πλήρους ανταγωνισμού, την τιμή που επικρατεί στην αγορά, ενώ υπό συνθήκες ατελούς ανταγωνισμού ως άριστη θεωρεί την τιμή του οριακού κόστους της επιχείρησης. Συγκεκριμένα, στην ανάλυσή του ο Hirshleifer εξηγεί τον τρόπο με τον οποίο προκύπτει η άριστη λύση που μεγιστοποιεί τα συνολικά κέρδη της επιχείρησης, όταν αυτή διαιρείται σε αυτόνομα κέντρα κόστους, θέτοντας ως βασικό ερώτημα την τιμή αποτίμησης του ενδιάμεσου προϊόντος. Κύριος παράγοντας επηρεασμού της επιλογής της επιχείρησης είναι η μορφή της αγοράς του ενδιάμεσου προϊόντος.

Στην περίπτωση που δεν υπάρχει εξωτερική αγορά για το ενδιάμεσο προϊόν, τότε, σύμφωνα με τον Hirshleifer, το τμήμα που κατασκευάζει το προϊόν θα παράγει τόσο προϊόν όσο μπορεί να απορροφήσει το τμήμα που είναι αρμόδιο για τη διανομή του τελικού προϊόντος στον αγοραστή. Για να μεγιστοποιηθούν όμως τα συνολικά κέρδη της επιχείρησης θα πρέπει το άθροισμα του οριακού κόστους των δυο αυτών τμημάτων (marginal manufacturing cost + marginal distribution cost) να ισούται με την τιμή του τελικού προϊόντος (όταν η αγορά του τελικού προϊόντος είναι ανταγωνιστική) ή με το οριακό έσοδο (όταν η αγορά του τελικού προϊόντος είναι ατελώς ανταγωνιστική).

---

²¹ Βλ. Hirshleifer, J (1956). On the Economics Of Transfer Pricing, Journal of Business, Vol. 29, No. 3, p. 172-184.

Στην αντίθετη περίπτωση που υπάρχει εξωτερική αγορά για το ενδιάμεσο προϊόν, αν αυτή είναι πλήρως ανταγωνιστική, η αρμόζουσα ενδοομιλική τιμή πώλησης είναι η τιμή που επικρατεί στην ανταγωνιστική αγορά (transfer price = market price of intermediate product). Αν, όμως, η αγορά του ενδιάμεσου προϊόντος είναι ατελώς ανταγωνιστική, τότε η επιχείρηση οφείλει να εξισώσει την ενδοομιλική τιμή με το οριακό κόστος του τμήματος που κατασκευάζει το ενδιάμεσο προϊόν (transfer price = marginal manufacturing cost).

Προκειμένου ο Hirshleifer να καταλήξει στα ανωτέρω, θεώρησε ως ισχύουσες δύο υποθέσεις, από τις οποίες η πρώτη αφορά την τεχνολογική ανεξαρτησία, ότι δηλαδή τα λειτουργικά κόστη κάθε τμήματος είναι ανεξάρτητα από το επίπεδο των εργασιών που εκτελούνται στο άλλο τμήμα, ενώ η δεύτερη είναι αυτή της ανεξαρτησίας ζήτησης, σύμφωνα με την οποία κάθε επιπλέον εξωτερική πώληση –ήτοι εκτός ομίλου- που πραγματοποιεί κάθε τμήμα δεν επηρεάζει την εξωτερική ζήτηση άλλου τμήματος. Πρόκειται για δύο υποθέσεις, οι οποίες να μεν εξυπηρετούν τη μελέτη του θέματος, δεν μπορούν ωστόσο να ισχύσουν πλήρως στην πράξη.

Με την ανάλυση των πολιτικών ενδοομιλικής τιμολόγησης που ακολουθούν οι επιχειρήσεις για τη βελτιστοποίηση της λειτουργίας τους καθώς και με τον τρόπο που αυτές επηρεάζονται από την μορφή της αγοράς έχουν παράλληλα ασχοληθεί και οι Samuelsson (1982), Diewert (1985), Halperin (1987) και Srindhi (1991)²².

Ο Cravens (1997)²³, κατέληξε, μέσα από μια έρευνα, στο συμπέρασμα ότι οι πολυεθνικές χρησιμοποιούν την ενδοομιλική τιμολόγηση προκειμένου να επιτύχουν ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα όσον αφορά τους επιχειρηματικούς τους στόχους. Επίσης εξέφρασε την άποψη ότι η ενδοομιλική τιμολόγηση επηρεάζει διάφορες παραμέτρους της επιχειρηματικής ολοκλήρωσης και συνεισφέρει στην επίτευξη των επιχειρηματικών σκοπών.

---

²² Βλ. ο.π Raimondos – Møller, Pascalis and Kimberly Scharf (2002).

²³ Βλ. Cravens, K. (1997) Examining of the role of transfer pricing as a strategy for multinational firms, *International Business Review*, 6 (2), σ. 127-145.

Για τους Schjelderup και Sørsgard (1997)²⁴, η φύση του ανταγωνισμού αλλάζει το ρόλο της ενδοομιλικής τιμολόγησης. Η επιχείρηση επιλέγει την άριστη ενδοομιλική τιμή ως συνάρτηση της φύσης του ανταγωνισμού, των συντελεστών φορολογίας και των δασμών. Η χρήση της ενδοομιλικής τιμολόγησης αποτελεί ταυτόχρονα μηχανισμό ελάφρυνσης της φορολογικής επιβάρυνσης και μηχανισμό λήψης στρατηγικών αποφάσεων. Στην ανάλυση που πραγματοποιείται από τους εν λόγω, ουσιαστικά ελέγχεται αν συμφέρει την επιχείρηση να παράγει το προϊόν σε μια ξένη αγορά ή είναι προτιμότερο να ιδρύσει μία θυγατρική η οποία και θα εισάγει το προϊόν από τη μητρική εταιρία και την χώρα στην οποία αυτή έχει τις κεντρικές τις εγκαταστάσεις. Η ύπαρξη ενός τοπικού ανταγωνιστή διαφοροποιεί την ενδοομιλική τιμή από το οριακό κόστος. Η αλληλεπίδραση με τους ανταγωνιστές επηρεάζει άμεσα την πολιτική ενδοομιλική τιμολόγησης.

Περαιτέρω, εξέχουσα θέση στους παράγοντες που επηρεάζουν την επιλογή της πολιτικής ενδοομιλικής τιμολόγησης κατέχουν οι συνισταμένες κόστους. Σε παράγοντες κόστους στηρίζεται και το μοντέλο των Alles και Datar²⁵, στόχος του οποίου είναι να συνδυάσει την οικονομική θεωρία με τα εμπειρικά δεδομένα, εστιάζοντας κυρίως στις επιπτώσεις που έχει η επιβολή ενδοομιλικής τιμής μεγαλύτερης από το οριακό κόστος. Οι εν λόγω βρήκαν σημαντικές αποδείξεις ότι υπάρχει ένα στρατηγικός παράγοντας ανάμεσα αφενός στην επιλογή του συστήματος κοστολόγησης και στην ενδοομιλική τιμολόγηση και αφετέρου στο γεγονός ότι οι εταιρίες μπορεί να επιδοτούν τα προϊόντα τους από τα κέρδη τους.

Σε έρευνα που πραγματοποιήθηκε σε πολυεθνικές επιχειρήσεις των ΗΠΑ εξετάστηκε η επιρροή διαφόρων μεταβλητών στην επιλογή της πολιτικής ενδοομιλικής τιμολόγησης (Al-Eryani, Alam and Akhter, 1990). Ύστερα από την ανάλυση των δεδομένων προέκυψαν τα ακόλουθα συμπεράσματα. Οι νομικοί περιορισμοί φαίνεται να οδηγούν τις επιχειρήσεις στην επιλογή πολιτικών βασιζόμενων στην τιμή αγοράς καθώς προσπαθούν να αποφύγουν διάφορες επιπλοκές με τις φορολογικές αρχές. Στην υιοθέτηση ίδιας πολιτικής είναι πιθανόν να οδηγηθούν και οι επιχειρήσεις με μεγάλο μέγεθος γιατί το

---

²⁴ Βλ. Schjelderup, Guttorm and Lars Sørsgard, Transfer Pricing as a Strategic Device for Decentralized Multinationals, International Tax and Public Finance, 1997, Vol. 4, p. 277–290.

²⁵ Βλ. Alles, M & Datar, S (1998). Strategic Transfer Pricing, Management Science 1998, Vol. 44, No. 4, p. 451-461.

μέγεθος αυτό τις κάνει πιο ορατές στις κυβερνητικές αρχές, αλλά και εξαιτίας της μεταβλητότητας του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και της δραστηριοποίησης σε πολλές χώρες.

Σύμφωνα με την έρευνα όμως, υπάρχουν και παράγοντες που καθιστούν λιγότερο πιθανό να χρησιμοποιήσει μια επιχείρηση πολιτικές βασιζόμενες στην τιμή αγοράς. Έτσι, οι κοινωνικό-πολιτικές μεταβλητές αλλά και οι ατέλειες που προκαλούνται από κυβερνητικές παρεμβάσεις δημιουργούν κίνητρο στις πολυεθνικές επιχειρήσεις για επιδέξια ενδοομιλική τιμολόγηση με σκοπό την εξισορρόπηση και αντιστάθμιση των καταστάσεων αυτών. Ομοίως, ο εσωτερικός ανταγωνισμός σε μια αγορά, υπάρχει πιθανότητα να δώσει κίνητρο σε μια επιχείρηση να υποτιμολογεί τις ενδοομιλικές της συναλλαγές στην αγορά αυτή για να καταφέρει να συγκεντρώσει μεγαλύτερο μερίδιο αγοράς και να εκτοπίσει τους ανταγωνιστές. Τέλος, η δραστηριοποίηση σε λιγότερο αναπτυγμένες χώρες δίνει σε μια πολυεθνική επιχείρηση ολιγοπωλιακή ή μονοπωλιακή θέση, καθώς οι τοπικές επιχειρήσεις δεν κατέχουν εξέχουσα θέση και οι αλλοδαπές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην ίδια οικονομία είναι ακόμα λίγες, και έτσι δεν έχει συμφέρον να ακολουθήσει ενδοομιλική τιμολόγηση βασισμένη στην τιμή της αγοράς.

Εκτός από τις θεωρητικές προσεγγίσεις που ερευνούν την καλύτερη μέθοδο ενδοομιλικής τιμολόγησης, ιδιαίτερα σημαντικές είναι εκείνες που ερευνούν τις πολιτικές ενδοομιλικής τιμολόγησης σε συσχετισμό με την οργανωτική δομή των επιχειρήσεων. Οι Holmstrom και Tirole²⁶ (1991) εξετάζουν τον τρόπο με τον οποίο επηρεάζεται η τιμή των ενδοομιλικών συναλλαγών από τις οργανωτικές δομές και το σύστημα λήψης αποφάσεων μέσα σε μία επιχείρηση, ερευνώντας αφενός μεν την περίπτωση στην οποία το κάθε τμήμα ανήκει σε διαφορετικό ιδιοκτήτη, αφετέρου δε την περίπτωση της ολοκληρωμένης επιχείρησης στην οποία μπορούν να διακριθούν τρεις επί μέρους μορφές ανάλογα με τον βαθμό αποκέντρωσης αυτής. Στην απόλυτα αποκεντρωμένη μορφή επιχείρησης, οι διοικητές των τμημάτων είναι ελεύθεροι να εμπορευτούν το προϊόν από την εξωτερική αγορά αν δεν μπορούν να έρθουν σε συμφωνία για την ενδοομιλική τιμή. Στην μερικώς αποκεντρωμένη μορφή, οι διοικητές έχουν μεν τη δυνατότητα διαπραγμάτευσης της ενδοομιλικής τιμής, δίνεται όμως προτεραιότητα στο εσωτερικό εμπόριο καθώς το

---

²⁶ Βλ. Holmstrom, B & Tirole, J. (2001). Transfer Pricing and Organizational Form, Journal of Law 1991, Economics, & Organization, Vol. 7, , No. 2, p. 201-228.

εξωτερικό απαγορεύεται. Τέλος στην απόλυτα συγκεντρωτική μορφή, το εσωτερικό εμπόριο είναι υποχρεωτικό και η ενδοομιλική τιμή καθορίζεται μονομερώς. Στα ίδια πλαίσια ο Cools (2008)²⁷ έχει ασχοληθεί με τον τρόπο που επηρεάζουν τη διαμόρφωση της ενδοομιλικής τιμολόγησης οι οργανωτικές διαδικασίες που ακολουθούν οι επιχειρήσεις.

Ο Sikdar (2006) εξηγεί τον τρόπο με τον οποίο οι πολυεθνικές επιχειρήσεις, και κατά συνέπεια και η ενδοομιλική τιμολόγηση, γεννήθηκαν, μέσα από την οργανική επέκταση και τα εξελικτικά στάδια από τα οποία η μοναδική ιδιοκτήτρια εταιρία κατέστη πολυεθνική επιχείρηση, στην οποία ο έλεγχος των ιδιοκτητών ασκείται μέσω των συμβουλίων των διευθυντών και οι όμιλοι των επιχειρήσεων εργάζονται μαζί προκειμένου να επιτύχουν τους κοινούς επιχειρηματικούς τους στόχους. Με τη βιομηχανική επανάσταση οι εταιρίες άρχισαν να μεγαλώνουν σε μέγεθος και με τις επαναστάσεις στις μεταφορές και στις επικοινωνίες που ακολούθησαν σε όλο τον πλανήτη, έγιναν πιο αποτελεσματικές και αποδοτικές. Το γεωγραφικό πλεονέκτημα εκτιμήθηκε σταδιακά εξαιτίας της αποδοτικότητας που αποφέρει στα έξοδα και της διοικητικής αποτελεσματικότητας. Οι εταιρίες επεκτάθηκαν σε διάφορες τοποθεσίες που τους έδωσαν επιχειρηματικά πλεονεκτήματα μέσα από την ύπαρξη υποκαταστημάτων και θυγατρικών. Η γεωγραφική επέκταση των εταιριών γέννησε τις πολυεθνικές εταιρίες. Οι συναλλαγές που πραγματοποιούνται μεταξύ σχετιζόμενων εταιριών που βρίσκονται σε διαφορετικά κράτη υπόκεινται σε ενδοομιλική τιμολόγηση. Η ενδοομιλική τιμολόγηση μπορεί, ωστόσο, να θεωρηθεί τόσο παλιά όσο οι διεθνείς ή οι διακρατικές συναλλαγές. Αρχικά όταν οι εταιρίες ήταν μικρές, οι διεθνείς συναλλαγές περιλάμβαναν, σε γενικές γραμμές, εμπόριο αγαθών ή υλικών μεταξύ άσχετων μερών από τον τόπο παραγωγής στον τόπο κατανάλωσης. Η διαδικασία αυτή στηριζόταν επίσης σε ένα είδος τιμολόγησης παραπλήσιο στην ενδοομιλική.

Ο τρόπος επιλογής του κατάλληλου συστήματος ενδοομιλικής τιμολόγησης με βάση τις οργανωτικές δομές μιας επιχείρησης αναλύεται από τους Abdel-Khalik και Lusk (1974)²⁸, σύμφωνα με τους οποίους η εφαρμογή του κατάλληλου μοντέλου είναι δυνατόν να

---

²⁷ Βλ. Cools, M - Emmanuel, C , & Jorissen, A. (2008). Management control in the transfer pricing tax compliant multinational enterprise, *Accounting, Organizations and Society* , 33(6), p. 603-628

²⁸ Βλ. Abdel-Khalik, Rashad, A & Edward J. Lusk. (1974). Transfer Pricing-A Synthesis, *The Accounting Review*, Vol. 49, No. 1, p. 8-23.

οδηγήσει στην αποφυγή συγκρούσεων των στόχων των τμημάτων της επιχείρησης και των στόχων της επιχείρησης ως συνόλου. Οι Baldenius, Reichelstein και Sahay²⁹ (1999) ερευνούν κάτω από ποιες περιστάσεις μία επιχείρηση προτιμάει το ένα συγκεκριμένο σύστημα ή το άλλο. Βασικός στόχος της κάθε επιχείρησης είναι η αύξηση της συνολικής απόδοσης και της αποτελεσματικότητας. Για να επιτευχθεί αυτό, είναι απαραίτητες οι επενδύσεις, οι οποίες όμως συνεπάγονται επιπλέον κόστος για το τμήμα που τις αναλαμβάνει. Το ερώτημα που τίθεται είναι ποιο τμήμα θα επωμιστεί το κόστος των επενδύσεων τη στιγμή που το όφελος αυτών θα μοιραστεί σε όλη την επιχείρηση.

Το ζήτημα αυτό εξαρτάται άμεσα από το σύστημα ενδοομιλικής τιμολόγησης που ακολουθείται. Και τούτο διότι, αν η ενδοομιλική τιμή προκύπτει κατόπιν διαπραγμάτευσης του τμήματος που πωλεί και του τμήματος που αγοράζει το ενδιάμεσο προϊόν, τότε δημιουργείται αντικίνητρο επένδυσης καθώς το κάθε τμήμα από τη μία επωμίζεται όλο το κόστος της επιχείρησης αλλά από την άλλη λαμβάνει μόνο ένα μερίδιο των συνολικών κερδών. Από την άλλη αν η ενδοομιλική τιμή υπολογίζεται με βάση στοιχεία κόστους, τότε μπορεί μεν να μετριάζονται τα αντικίνητρα επένδυσης αλλά δημιουργούνται άλλες δυσλειτουργίες στην επιχείρησης καθώς το τμήμα που πωλεί το ενδιάμεσο προϊόν τείνει να υπερβάλλει στην αποτίμηση των στοιχείων κόστους, γεγονός που δημιουργεί στρεβλώσεις στην ποσότητα που διακινείται ενδοομιλικά.

Με τα αντικίνητρα επένδυσης έχουν ασχοληθεί και οι Anctil και Dutta (1999)³⁰, οι οποίοι προτείνουν λύσεις σχετιζόμενες με την αξιολόγηση της απόδοσης των διοικητικών τμημάτων της επιχείρησης.

Ένα ακόμη βασικό ζήτημα που έχει, επίσης, μελετηθεί από τους θεωρητικούς είναι ο συσχετισμός της ενδοομιλικής τιμολόγησης με την φορολόγηση των επιχειρήσεων και η όσο το δυνατόν μικρότερη φορολογική επιβάρυνση αυτών. Μεγάλο μέρος της θεωρίας έχει ασχοληθεί με τη στρατηγική χρησιμοποίησης της ενδοομιλικής τιμολόγησης με σκοπό τη μείωση της φορολογικής επιβάρυνσης. Οι πρώτοι που εντόπισαν την πρακτική αυτή ήταν οι Eden και Rugma το 1985, ενώ πολλοί ήταν αυτοί που διερεύνησαν τις τάσεις που

---

²⁹ Βλ. Baldenius, T, Reichelstein, S and Savita A. Sahay. (1999). Negotiated versus Cost-Based Transfer Pricing, Review of Accounting Studies, Vol. 4, pp. 67–91.

³⁰ Βλ. Anctil, Regina M. and Sunil Dutta. (1999) Negotiated Transfer Pricing and Divisional vs. Firm-Wide Performance Evaluation, The Accounting Review, Vol. 74, No. 1, p. 87-104.

επικρατούν στην παγκόσμια αγορά για τη μεταφορά κεφαλαίων των επιχειρήσεων σε χώρες με χαμηλότερη φορολογική επιβάρυνση [Harris (1993), Klassen (1993), Jacob (1996), Oyelere (1998), Emmanuel (1999), Smith (2002)].

Στα ίδια πλαίσια, οι Grubert και Mutti (1991)³¹ εξέτασαν την επίδραση των φορολογικών πρακτικών (φόροι, δασμοί, φορολογικοί συντελεστές κτλ.) στη δραστηριότητα των επιχειρήσεων. Συγκεκριμένα, διαπιστώθηκε ότι υπάρχει αρνητική συσχέτιση μεταξύ των κερδών και των φορολογικών συντελεστών, καθώς η αύξηση των φόρων τείνει να οδηγεί στη μείωση των φορολογητέων κερδών. Παρόμοια ανάλυση έγινε και από τον Swenson³² (2001) όσον αφορά τη χρήση της ενδοομιλικής τιμολόγησης με σκοπό τη μείωση των φορολογικών βαρών και τη μετατόπιση της πραγματικής δραστηριότητας των πολυεθνικών επιχειρήσεων σε χώρες με ευνοϊκότερα φορολογικά καθεστώτα. Αν και το ενδιαφέρον των μελετητών επικεντρώνεται κυρίως στη μετατόπιση του εισοδήματος σε «φορολογικούς παραδείσους», υπάρχουν και άλλες περιπτώσεις όπως είναι η έλλειψη προσοχής των φορολογικών αρχών στις περιπτώσεις όπου το εισόδημα μετατοπίζεται μεταξύ των χωρών του ΟΟΣΑ, σε αντίθεση με την προσοχή που δίνεται όταν η εν λόγω μετατόπιση γίνεται σε φορολογικούς παραδείσους.

Το στοιχείο αυτό επισημάνθηκε από τους Bartelsman και Beetsma³³ (2003), οι οποίοι με την έρευνά τους προσπάθησαν να απομονώσουν την καθαρή επίδραση της ίδιας της μετατόπισης εισοδήματος, ελέγχοντας τις επιδράσεις των φόρων στο επίπεδο της πραγματικής οικονομικής δραστηριότητας. Από την έρευνα προέκυψε ότι περισσότερο από το 65% μιας μονομερούς αύξησης του φορολογικού συντελεστή χάνεται λόγω της μετατόπισης εισοδήματος, γεγονός που καθιστά τις φορολογικές ρυθμίσεις εν μέρει αναποτελεσματικές. Και τούτο διότι, αν μια χώρα με υψηλούς φορολογικούς συντελεστές εντείνει τους ελέγχους και θέσει αυστηρότερους κανόνες ως προς την ενδοομιλική τιμολόγηση, αυτό θα οδηγούσε στην απομάκρυνση των επενδύσεων.

---

³¹ Βλ. Grubert, H & Mutti, J. (1991) Taxes, Tariffs and Transfer Pricing in Multinational Corporate Decision Making, *The Review of Economics and Statistics*, Vol. 73, No. 2, p. 285-293.

³² Βλ. Swenson, Deborah L. (2001). Tax Reforms and Evidence of Transfer Pricing, *National Tax Journal*, Vol. 54, No. 1, p. 7-25.

³³ Βλ. Bartelsman, E J. & Roel M.W.J. Beetsma. (2003) Why pay more? Corporate tax avoidance through transfer pricing in OECD countries, *Journal of Public, Economics*, Vol. 87, p. 2225–2252.

Τον προβληματισμό τους σχετικά με τις φορολογικές τακτικές των κυβερνήσεων στις περιπτώσεις εκείνες όπου οι πολυεθνικές μειώνουν την συνολική φορολογική τους επιβάρυνση με τη χρήση των ενδοομιλικών συναλλαγών εκφράζουν επίσης και οι Prusa (1990), Gresik και Nelson (1994), Raff (1994)³⁴. Ο διεθνής συντονισμός των πολιτικών ενδοομιλικής τιμολόγησης και η φορολογική εναρμόνιση μεταξύ των χωρών θα μπορούσε να αποτελέσει μία λύση για το συγκεκριμένο πρόβλημα.

Όπως οι επιχειρήσεις προσπαθούν να αποφύγουν μέρος της φορολογίας που τους αναλογεί, έτσι και οι κυβερνήσεις, δρώντας από την απέναντι πλευρά, προσπαθούν να αυξήσουν τα φορολογικά έσοδα, επιβάλλοντας κανόνες τεκμηρίωσης των ενδοομιλικών συναλλαγών, εντείνοντας τους ελέγχους και επιβάλλοντας κυρώσεις και πρόστιμα σε περιπτώσεις παραβάσεων. Όπως άλλωστε, σημείωσε και ο Kant (1988), ο οποίος ασχολήθηκε με το νομικό πλαίσιο το οποίο έχει διαμορφωθεί για τον έλεγχο της λειτουργίας της τιμολόγησης των ενδοομιλικών συναλλαγών, οι κυβερνήσεις συνηθίζουν να αντιμετωπίζουν με καχυποψία τις ενδοομιλικές συναλλαγές.

Ωστόσο, σύμφωνα με τους Becker και Fuest³⁵ (2009) οι οποίοι έκαναν μια αρκετά ενδιαφέρουσα παρατήρηση, οι χώρες μπορεί να έχουν κίνητρο να επιτρέψουν τη μετατόπιση εισοδήματος. Και τούτο διότι αν οι κυβερνήσεις επιλέξουν να θέσουν αυστηρότερους κανόνες ενδοομιλικής τιμολόγησης, είναι αναπόφευκτο το να οδηγηθούν σε έντονο οικονομικό ανταγωνισμό με τις χώρες που έχουν ηπιότερη φορολογική επιβάρυνση. Για το λόγο αυτό μπορεί να είναι πιο επωφελές για αυτές, να δίνουν τη δυνατότητα στους ιδιοκτήτες του κεφαλαίου με μεγάλη κινητικότητα να αποφεύγουν μέρος των φορολογικών τους υποχρεώσεων μέσω της μετατόπισης εισοδήματος σε φορολογικούς παραδείσους.

Με την αναζήτηση των κατάλληλων φορολογικών μεθόδων ,που θα οδηγήσουν τα κράτη σε φορολογικά οφέλη από τα κέρδη ομίλων στους οποίους η μητρική εταιρία είναι εγκατεστημένη σε άλλη χώρα από αυτήν στην οποία είναι η θυγατρική της , ασχολήθηκαν

---

³⁴ βλ. P. Raimondos – Møller, K. Scharf, ό.π, σ. 231.

³⁵ Βλ. Becker, J & Clemens, F. (2009) Transfer Pricing Policy and the Intensity of Tax Rate Competition, Oxford University Centre for Business Taxation, Working Paper 09/30.

οι Elitzur και Mintz (1996)³⁶. Στηριζόμενοι στην παρατήρηση ότι ο περιορισμός της μετατόπισης εισοδήματος σε άλλες χώρες με ευνοϊκά φορολογικά καθεστώτα, μέσω της θέσπισης κανονισμών στην ενδοομιλική τιμολόγηση από τη μία χώρα, συνεπάγεται αρνητικές επιπτώσεις στα φορολογικά έσοδα της άλλης, και μελετώντας τις συναρτήσεις αντίδρασης μεταξύ των δύο χωρών, πρότειναν την εναρμόνιση των φορολογικών σχεδιασμών μεταξύ αυτών, με σκοπό την ύπαρξη χαμηλότερων φορολογικών συντελεστών και για τα δύο κράτη. Αποτέλεσμα θα είναι η ύπαρξη διπλού οφέλους, καθώς, με τον τρόπο αυτό, όχι μόνο θα αυξηθούν τα φορολογικά έσοδα και των δύο χωρών αλλά επιπλέον θα βελτιωθεί και η κοινωνική ευημερία.

Ανάλογο περιεχόμενο έχει και η μελέτη των Raimondos-Møller και Scharf (2002)³⁷, οι οποίοι εκφράζουν τον προβληματισμό τους για το αποτέλεσμα που μπορεί να έχει η σύγκρουση μεταξύ κυβερνήσεων κρατών κατά την επιδίωξη περιορισμού της μετατόπισης εισοδήματος. Σε εναλλακτική πρόταση για την εξάλειψη του προβλήματος της μετατόπισης εισοδήματος προβαίνουν οι Nielsen, Raimondos-Møller και Schjelderup (2003)³⁸, οι οποίοι εξέτασαν τον τρόπο και τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες η χρήση της κατ' αποκοπή φορολόγησης μπορεί να οδηγήσει σε καλύτερα αποτελέσματα σε σχέση με το σύστημα ξεχωριστού καταλογισμού, το οποίο και επιμερίζει το συνολικό εισόδημα μιας πολυεθνικής επιχείρησης στις θυγατρικές της ανάλογα με τις καταστάσεις που εκδίδουν και σύμφωνα με την αρχή των ίσων αποστάσεων. Η κατ' αποκοπή φορολόγηση θεωρείται από πολλούς μελετητές ως η κατάλληλη μέθοδος για τη φορολόγηση των πολυεθνικών επιχειρήσεων, καθώς κατά την εφαρμογή της η κατανομή των φορολογικών βαρών πραγματοποιείται με βάση τα περιουσιακά στοιχεία, το απόθεμα κεφαλαίου, τις πωλήσεις, τις μισθολογικές καταστάσεις κ.α., με τη χρησιμοποίηση συντελεστών στάθμισης. Ωστόσο, η απάντηση των ως άνω για το ποιο είναι το αποτελεσματικότερο σύστημα για την αντιμετώπιση του ζητήματος της μετατόπισης εσόδων δεν είναι απόλυτη και

---

³⁶ Βλ. Elitzur, R & Mintz, J. (1996). Transfer pricing rules and corporate tax competition, *Journal of Public Economics*, Vol. 60, p. 401-422.

³⁷ Βλ. Raimondos – Møller, Pascalis and Kimberly Scharf. (2002). Transfer Pricing rules and competing governments, *Oxford Economic Papers*, Vol. 54, p. 230-246.

³⁸ Βλ. Nielsen, Søren Bo, Pascalis Raimondos - Møller and Guttorm Schjelderup. (2010). Formula Apportionment and Transfer Pricing Under Oligopolistic Competition, *Journal of Public Economic Theory*, Vol. 5, No. 2, σ. 419–437.

κατηγορηματική αλλά εξαρτάται από διάφορους παράγοντες όπως είναι η φύση του ανταγωνισμού, ο βαθμός αποκέντρωσης των επιχειρήσεων ή το ύψος των φορολογικών συντελεστών. Ως εκ τούτου, ως αποτελεσματικότερη λύση για τον περιορισμό του προβλήματος προκρίνεται και εδώ, η εναρμόνιση των φορολογικών συντελεστών.

Ο Curtis (2008)³⁹ αμφισβητεί ότι η ενδοομιλική τιμολόγηση είναι μια ευθύνη του φορολογικού συστήματος ενώ θεωρεί ότι η πολύ-λειτουργική προσέγγιση των πολυεθνικών επιχειρήσεων στα πλαίσια του καθορισμού της ενδοομιλικής τιμολόγησης μπορεί να είναι ένα συστατικό σημαντικό για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της διασυνοριακής διαχείρισης. Το άρθρο του επικεντρώνεται στις ευθύνες των πολυεθνικών για τη διαχείριση των ταμειακών διαθεσίμων, οι οποίες περιλαμβάνουν διεθνή κεφαλαιακή διάρθρωση και κόστος κεφαλαίου, τη χρηματοδότηση των διασυνοριακών αποκτημάτων, τη διαμόρφωση ενός διεθνούς κεφαλαίου προϋπολογισμού και τη διαχείριση των διαθεσίμων. Σε όλα τα ανωτέρω, όταν λαμβάνει χώρα μια μεταβίβαση κεφαλαίου μέσα στα διεθνή σύνορα τότε τίθεται ένα ζήτημα ενδοομιλικής τιμολόγησης.

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί η εξέταση του ζητήματος των ενδοομιλικών συναλλαγών και σε ελληνικό επίπεδο, καθώς ο Μουστάκης (2009) ασχολήθηκε με το εν λόγω ζήτημα υπό το πρίσμα των κατευθυντήριων οδηγιών του ΟΟΣΑ και της ευρωπαϊκής νομοθεσίας, ενώ ιδιαίτερα σημαντική κρίνεται η μελέτη του Τσουρουφλή, ο οποίος μέσα από τη συστηματοποίηση των ενδοομιλικών συναλλαγών αναδεικνύει τα ιδιαίτερα στοιχεία του Ελληνικού δικαίου και του τρόπου με τον οποίο αυτό επηρεάζει τις εν λόγω συναλλαγές και επικαλείται ουκ ολίγες φορές στην παρούσα. Η τέως, εδώ και λίγες μέρες, Γενική Γραμματέας Δημοσίων Εσόδων Σαββαΐδου Αικατερίνη παρεμβαίνει αρκετά συχνά με άρθρα της σε επιστημονικά περιοδικά. Ήταν από τους πρώτους που επισήμαναν την ανάγκη θέσπισης φορολογικών διατάξεων σχετικά με το ζήτημα που εξετάζεται καθώς η πρώτη ολοκληρωμένη νομοθετική προσπάθεια θέσπισης κανόνων έγινε με τις αγορανομικές διατάξεις του Ν. 3728/2008.

---

³⁹ Βλ. Curtis, S. (2008) Transfer Pricing for Corporate Treasury in the Multinational Enterprise, Journal of Applied Corporate Finance, 20, p. 97-112.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ

1.1 Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο επιχειρείται μια πρώτη γνωριμία με όρους και έννοιες που συναντώνται αρκετά συχνά τόσο στο νομοθετικό πλαίσιο όσο και στη διεθνή και εγχώρια βιβλιογραφία γύρω από το θέμα που εξετάζεται με σκοπό να αποσαφηνιστούν διάφορα κενά και αμφισημίες που συχνά προκαλούν σύγχυση στον αναγνώστη.

Πιο συγκεκριμένα εξετάζεται το κομμάτι των συνδεδεμένων επιχειρήσεων, που ουσιαστικά αποτελούν το πεδίο εφαρμογής των κανόνων τεκμηρίωσης των ενδοομιλικών συναλλαγών, η έννοια της συναλλαγής με την ευρεία έννοια , καθώς ο όρος από μόνος του παραπέμπει τον αναγνώστη σε όρους αγοραπωλησίας προϊόντων και τέλος γίνεται μια εκτενή αναφορά στο τι ονομάζουμε ενδοομιλικές συναλλαγές.

Παρουσιάζονται λοιπόν διάφορες απόψεις και έννοιες γύρω από τις συνδεδεμένες επιχειρήσεις, γίνεται ένας διαχωρισμός των ορισμών που διαφοροποιούνται ανάλογα με το εκάστοτε νομοθετικό πλαίσιο και παρουσιάζεται η κατάσταση που αποτυπώνει σήμερα την πραγματική εικόνα γύρω από το θέμα. Παράλληλα εξετάζεται ο χαρακτήρας των συναλλαγών και οι μορφές των συναλλαγών συνδεδεμένων επιχειρήσεων που εμπίπτουν στο πλαίσιο τεκμηρίωσή τους, δίνονται ορισμοί των ενδοομιλικών συναλλαγών βάσει νομοθετικού πλαισίου όπως έχει διαμορφωθεί μέχρι σήμερα και καταληχτικά αποσαφηνίζονται έννοιες που σημασιολογικά είναι κοντά αλλά διαφέρουν και δημιουργεί σύγχυση η λανθασμένη χρησιμοποίησή τους.

1.2 Συνδεδεμένες επιχειρήσεις

Οι ανάγκες της σύγχρονης οικονομικής δραστηριότητας προσέδωσαν, μεταξύ άλλων και διευρυμένη εμβέλεια στην επιχειρηματική δράση.⁴⁰ Στο πλαίσιο των εμπορικών συμβάσεων, για την κάλυψη των απαιτήσεων αυτής της δράσεως, το ελληνικό και το διεθνές δίκαιο γνωρίζει και προβλέπει τα συστήματα διανομής και τις συναφείς συμβάσεις διεπιχειρησιακής συνεργασίας⁴¹. Οι συμπράξεις λοιπόν που επιτελούνται ως απόρροια της παγκοσμιοποιήσεως της οικονομίας, και ειδικότερα οι συνδεδεμένες επιχειρήσεις παρουσιάζουν μεγάλο ενδιαφέρον για το δίκαιο του ανταγωνισμού κυρίως. Το ιδιαίτερο γνώρισμα των συνδεδεμένων επιχειρήσεων έγκειται στη συμμετοχή τους σε ένα ευρύτερο οικονομικό σύνολο.⁴² Οι μορφές σύνδεσης επιχειρήσεων είναι πολλές⁴³ ανάλογα με τις σχέσεις μεταξύ των συνδεδεμένων επιχειρήσεων⁴⁴

Η έννοια «όμιλος επιχειρήσεων»⁴⁵ και η συγγενής έννοια συνδεδεμένες επιχειρήσεις δεν προσδιορίζονται αυτοτελώς από την έννομη τάξη, αλλά από αποσπασματικές διατάξεις που έχουν κάθε φορά έναν ειδικό σκοπό⁴⁶. Οι συναλλαγές⁴⁷ είναι αυτές άλλωστε που έχουν όλα αυτά τα χρόνια διαμορφώσει και εξακολουθούν να διαμορφώνουν τους διάφορους τύπους και μορφές επιχειρήσεων, με βάση μια σειρά κριτηρίων, που δεν αποτελούν όμως αντικείμενο της παρούσας. Το πιο σημαντικό κριτήριο ωστόσο, είναι αυτό της εξάρτησης, στην έννοια «σύνδεση εταιριών» και περιλαμβάνει κάθε σύνδεση επιχειρήσεων και Ομίλου επιχειρήσεων, όταν εξετάζεται το θέμα από την οπτική γωνία των συναλλαγών εντός Ομίλου.⁴⁸

Έτσι, ως Όμιλοι χαρακτηρίζονται συνήθως συνδέσεις επιχειρήσεων, οι οποίες παρουσιάζουν κάποια αυξημένη ένταση ως προς την εξάρτηση ή το συντονισμό των

---

⁴⁰ Βλ. Ρόκα, Ν. (2008) Εμπορικές Εταιρίες, σελ 578.

⁴¹ Περάκης, Ε. (2000) Γενικό Μέρος Εμπορικού Δικαίου.

⁴² Η έννοια των συνδεδεμένων εταιριών δίνεται από το νόμο περί Ανωνύμων Εταιριών στο άρθρο 43.

⁴³ Βλ. ο.π Ρόκα (2008).

⁴⁴ Βλ. Βαρελά, Μ. (2007) Η διαμόρφωση της εσωτερικής ευθύνης στους Ομίλους Εταιριών .

⁴⁵ <http://www.investopedia.com/terms/m/multinationalcorporation.asp>.

⁴⁶ Ρόκας, Ι. (2004) εισήγηση στο 13^ο Πανελλήνιο Συνέδριο του Συνδέσμου Ελλήνων Εμπορικών, «Η οργάνωση της επιχείρησης των κεφαλαιουχικών εταιριών», Κέρκυρα 2003.

⁴⁷ Βλ παρακάτω υποενότητα 1.2.

⁴⁸ Βλ Γεωργακόπουλος, Λ.Ν (1996). Εγχειρίδιο Εμπορικού Δικαίου, Εταιρίες και Συνδεδεμένες Επιχειρήσεις τομ.Ι, σελ 360.

επιχειρηματικών δραστηριοτήτων⁴⁹. Για κάποιους συγγραφείς η έννοια του Ομίλου και των συνδεδεμένων επιχειρήσεων είναι ταυτόσημη, ενώ για άλλους η έννοια των συνδεδεμένων επιχειρήσεων είναι ευρύτερη αυτής του ομίλου, καθώς η πρώτη μπορεί να περιλαμβάνει και πιο χαλαρές μορφές σύνδεσης.⁵⁰

Κατ'αρχάς πρέπει να διευκρινιστεί ότι οι Όμιλοι επιχειρήσεων δεν έχουν νομική προσωπικότητα. Στερούμενος νομικής προσωπικότητας ο όμιλος επιχειρήσεων δεν μπορεί να πτωχεύσει, ενώ οι επιχειρήσεις (πιο σωστά: οι φορείς των επιχειρήσεων) που τον απαρτίζουν υπόκεινται καθεμιά σε χωριστή πτωχευτική διαδικασία⁵¹. Αντίστοιχα, ο Όμιλος δεν διανέμει κέρδη και δεν έχει δικά του όργανα διοίκησης, δεδομένου ότι οι επιχειρήσεις-μέλη παραμένουν νομικά ανεξάρτητες, με οικονομική και διοικητική αυτονομία. Όταν λοιπόν, γίνεται λόγος για Διεύθυνση Ομίλου, δεν σημαίνει κατ'ακριβολογία ότι ο Όμιλος έχει δικό του όργανο Διεύθυνσης. Αντιθέτως, τα πρόσωπα που συμμετέχουν στη Διεύθυνση του Ομίλου είναι στην ουσία τα πρόσωπα που συμμετέχουν στις επιμέρους διοικήσεις των επιχειρήσεων που τον απαρτίζουν⁵².

Όπως αναφέρθηκε, η έννοια των συνδεδεμένων επιχειρήσεων είναι έννοια ευρύτερη αυτής του Ομίλου. Η σύνδεση στις συνδεδεμένες επιχειρήσεις υφίσταται λόγω της ύπαρξης ειδικής σχέσης που διαπιστώνεται με κριτήρια συμμετοχικά, δικαιοπρακτικά ή πραγματικά ανάμεσα σε αυτοτελείς νομικές οντότητες, η οποία επιτρέπει την άσκηση κυριαρχικής επιρροής της μίας στην άλλη. Η έννοια του Ομίλου αναφέρεται στην ένταξη των επιχειρήσεων σε ένα ευρύτερο σύνολο που εμφανίζει οικονομική και διοικητική ενότητα και ασκεί κεντρική εξουσία στα μέλη του⁵³. Η χαρακτηριστική διαφορά ανάμεσα στις δύο έννοιες είναι ότι για την ύπαρξη σχέσης σύνδεσης, αρκεί η δυνατότητα άσκησης επιρροής, ενώ για την ύπαρξη του Ομίλου απαιτείται πραγματικός διοικητικός και οικονομικός έλεγχος. Τεκμαίρεται λοιπόν από τα παραπάνω ότι η σχέση σύνδεσης αποτελεί προϋπόθεση για την δημιουργία Ομίλου ενώ αντίθετα η ύπαρξη σύνδεσης δεν συνεπάγεται κατ' ανάγκη και Όμιλο.

Για τους σκοπούς ελέγχου των ενδοομιλικών συναλλαγών ορίζεται από την εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία ποιες επιχειρήσεις θεωρούνται συνδεδεμένες. Λόγω του ότι οι

---

⁴⁹ Σωτηρόπουλου, Γ. (2000) εις ΔικΑΕ (επιμ.Ε.Περάκη), Νομική Βιβλιοθήκη, τόμος 6^{ος}, σελ.597.

⁵⁰ Βλ ο.π Παμπούκης, Χ.

⁵¹ Περάκης, Ε (2012) Πτωχευτικό δίκαιο, Νομική Βιβλιοθήκη, σελ.106.

⁵² Θεοχαροπούλου, Ζ. (2004) Ζητήματα στη Διεύθυνση Ομίλου Επιχειρήσεων και εταιρική διακυβέρνηση, Σύνδεσμος Ελλήνων Εμπορικών Λόγων, Νομική Βιβλιοθήκη.

⁵³ Βλ Ρόκα, Εμπορικές Εταιρίες (2008).

έλεγχοι κυρίως από το Κ.Ε.ΜΕ.ΕΠ⁵⁴ ενδείνεται σε ότι αφορά την τεκμηρίωση των τιμών των ενδοομικών συναλλαγών είναι σημαντικό να γίνουν κατανοητά τα χαρακτηριστικά που καθιστούν δύο ή περισσότερες επιχειρήσεις συνδεδεμένες προκειμένου να αποφευχθεί η περίπτωση επιβολής προστίμου από την χρήση 2010 και μετά , για μη τεκμηρίωση των τιμών των ενδοομικών συναλλαγών σε περιπτώσεις που με βάση την ισχύουσα νομοθεσία για κάθε χρήση οφείλονταν να τεκμηριωθούν.

Η υπαγωγή στις υποχρεώσεις περί ενδοομικών συναλλαγών και τεκμηρίωσης των τιμών τους, προϋποθέτει πρωτίστως την ύπαρξη συνδεδεμένων επιχειρήσεων. Ποιες επιχειρήσεις θεωρούνται συνδεδεμένες με μία ή περισσότερες ημεδαπές ή αλλοδαπές επιχειρήσεις ορίζεται από την εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία και υπάρχουν διαφοροποιήσεις ανά διαχειριστική περίοδο ή φορολογικό έτος.

1.2.1 Έννοια «Συνδεδεμένης» Επιχείρησης με βάση τον Κ.Ν 2190/1920

Ο Ν. 2190/20 με βάση το άρθρο 42ε, παράγραφος 5, περίπτωση α, όρισε ως «συνδεδεμένες» επιχειρήσεις εκείνες μεταξύ των οποίων υπάρχει σχέση μητρικής επιχείρησης προς θυγατρική. Πιο συγκεκριμένα, σχέση μητρικής επιχείρησης προς θυγατρική υπάρχει όταν μια (μητρική) επιχείρηση:

α) είτε έχει την πλειοψηφία του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου της άλλης (θυγατρικής) επιχείρησης, έστω και αν η πλειοψηφία αυτή σχηματίζεται ύστερα από συνυπολογισμό των τίτλων και δικαιωμάτων που κατέχονται από τρίτους για λογαριασμό της μητρικής επιχείρησης (πλειοψηφική συμμετοχή),

β) είτε ελέγχει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου της άλλης (θυγατρικής) επιχείρησης ύστερα από συμφωνία με άλλους μετόχους ή εταίρους της επιχείρησης αυτής (συμβατικός έλεγχος),

γ) είτε συμμετέχει στο κεφάλαιο της άλλης (θυγατρικής) επιχείρησης και έχει το δικαίωμα, είτε άμεσα, είτε μέσω τρίτων, να διορίζει ή να παύει την πλειοψηφία των μελών των οργάνων διοίκησης της θυγατρικής αυτής επιχείρησης (διορισμός μελών),

δ) είτε ασκεί δεσπόζουσα επιρροή στην άλλη (θυγατρική) επιχείρηση. Δεσπόζουσα επιρροή υπάρχει όταν η μητρική επιχείρηση διαθέτει, άμεσα ή έμμεσα, δηλαδή μέσω τρίτων που ενεργούν για λογαριασμό της επιχείρησης αυτής, τουλάχιστον το 20% του

---

⁵⁴ Βλ. Συντομογραφίες.

κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου της θυγατρικής και, ταυτόχρονα, ασκεί κυριαρχική επιρροή στη διοίκηση ή τη λειτουργία της τελευταίας.

Επιπρόσθετα, σύμφωνα με τις περιπτώσεις β' και γ' της παραγράφου 5, του άρθρου 42ε του εν λόγω νόμου, «συνδεδεμένες» επιχειρήσεις είναι κάθε μια από τις θυγατρικές ή τις θυγατρικές των θυγατρικών των επιχειρήσεων με σχέση μητρικής προς θυγατρική, ασχέτως αν μεταξύ των θυγατρικών αυτών δεν υπάρχει απευθείας δεσμός συμμετοχής.

1.2.2 Έννοια «Συνδεδεμένης» Επιχείρησης με βάση τον Ν. 2238/1994

Σύμφωνα με το Ν. 4170/13, ο οποίος με την παράγραφο 3α του άρθρου 64, όπως ίσχυσε για διαχειριστικές χρήσεις που αρχίζουν από 01/01/2012, συμπλήρωσε την παράγραφο 2, του άρθρου 39 του Ν. 2238/94: «Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος» (ΚΦΕ) , ως «συνδεδεμένες» ορίστηκαν οι επιχειρήσεις που:

α) Συνδέονται λόγω της συμμετοχής της μίας στην άλλη επιχείρηση, κατέχοντας άμεσα ή έμμεσα μετοχές, μερίδια, ή συμμετοχή στο κεφάλαιο τουλάχιστον τριάντα τρία τοις εκατό (33%), βάσει αξίας ή αριθμού, ή δικαιώματα σε κέρδη ή δικαιώματα ψήφου.

β) Συνδέονται με κάθε άλλη επιχείρηση που κατέχει άμεσα ή έμμεσα μετοχές, μερίδια δικαιώματα ψήφου ή συμμετοχής στο κεφάλαιο τουλάχιστον τριάντα τρία τοις εκατό (33%), βάσει αξίας ή αριθμού, ή δικαιώματα σε κέρδη ή δικαιώματα ψήφου σε μία από τις «συνδεδεμένες» επιχειρήσεις.

γ) Συνδέονται με κάθε άλλο πρόσωπο με το οποίο υπάρχει σχέση άμεσης ή έμμεσης ουσιώδους διοικητικής εξάρτησης ή ελέγχου ή το πρόσωπο αυτό ασκεί καθοριστική επιρροή ή έχει τη δυνατότητα καθοριστικής επιρροής στη λήψη των αποφάσεων της επιχείρησης ή σε περίπτωση που και τα δύο πρόσωπα-επιχειρήσεις έχουν σχέση άμεσης ή έμμεσης ουσιώδους διοικητικής εξάρτησης ή ελέγχου ή δυνατότητα καθοριστικής επιρροής από τρίτο πρόσωπο.

1.2.3 Έννοια «Συνδεδεμένης» Επιχείρησης με βάση τον Ν. 4172/2013

Η έννοια του «Συνδεδεμένου» προσώπου, φυσικού ή νομικού, επαναδιατυπώθηκε με το άρθρο 2: «Ορισμοί», του Ν. 4172/13 «Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος», η ισχύς του οποίου ορίστηκε για διαχειριστικές χρήσεις που ξεκινούν από 01/01/2014. Βάσει του άρθρου 2 του εν λόγω νόμου «συνδεδεμένο» πρόσωπο ορίζεται ως το κάθε πρόσωπο

(φυσικό ή νομικό), το οποίο συμμετέχει άμεσα ή έμμεσα στη διοίκηση, τον έλεγχο ή το κεφάλαιο άλλου προσώπου, το οποίο είναι συγγενικό ή με το οποίο συνδέεται. Πιο συγκεκριμένα, εξειδικεύθηκε ως:

α) το κάθε πρόσωπο που κατέχει άμεσα ή έμμεσα μετοχές, μερίδια ή συμμετοχή στο κεφάλαιο τουλάχιστον τριάντα τρία τοις εκατό (33%) βάσει αξίας ή αριθμού,

β) δύο ή περισσότερα πρόσωπα, εάν κάποιο πρόσωπο κατέχει άμεσα ή έμμεσα μετοχές, μερίδια ή συμμετοχή στο κεφάλαιο τουλάχιστον τριάντα τρία τοις εκατό (33%) βάσει αξίας ή αριθμού,

γ) κάθε πρόσωπο με το οποίο υπάρχει σχέση άμεσης ή έμμεσης ουσιώδους διοικητικής εξάρτησης ή ελέγχου ή ασκεί καθοριστική επιρροή ή έχει τη δυνατότητα άσκησης επιρροής άλλου προσώπου ή σε περίπτωση που και τα δύο πρόσωπα έχουν σχέση άμεσης ή έμμεσης ουσιώδους διοικητικής εξάρτησης ή ελέγχου ή δυνατότητα καθοριστικής άσκησης επιρροής από τρίτο πρόσωπο.

1.3 Η έννοια των συναλλαγών και ο διαχωρισμός τους

Ο όρος συναλλαγή προέρχεται από το παραδοσιακό οικονομικό επιστημονικό περιβάλλον και αναφέρεται στη συναλλακτική δραστηριότητα μεταξύ δύο, τουλάχιστον, μερών. Συναλλακτική δραστηριότητα είναι η συμφωνία των μερών για ανταλλαγή αγαθών και χρηματικού αντιτίμου (ή διαφορετικών αγαθών στην αρχική συναλλακτική κοινωνία, που πλέον έχει καταργηθεί) για την κάλυψη των αναγκών αμφοτέρων των μερών.

Όλοι οι κανόνες δικαίου αφορούν άμεσα ή έμμεσα οικονομικές σχέσεις. Η σχέση μεταξύ δικαίου και οικονομίας είναι πολύ στενή και χαρακτηρίζει σε απόλυτο βαθμό το Δίκαιο των Διεθνών Συναλλαγών. Βασικά χαρακτηριστικά του διεθνούς εμπορίου και κατ' επέκταση των συναλλαγών που πραγματοποιούνται στη παγκόσμια οικονομία είναι αφενός η αποδοχή του κινδύνου που είναι δεδομένος σε εγχώριες και διεθνείς συναλλαγές, αφετέρου η αναζήτηση κέρδους⁵⁵. Στο διεθνές εμπόριο ο κίνδυνος είναι πολύ μεγαλύτερος απ' ό,τι εκείνος στις εγχώριες συναλλαγές⁵⁶. Όλα τα παραπάνω καθώς και η οικονομική εξ' ορισμού φύση της συναλλαγής⁵⁷ καθιστούν μεγαλύτερη την ανάγκη για βεβαιότητα

⁵⁵ Βλ. ο.π Παμπούκης, Χ. (2010).

⁵⁶ Η διαχείριση κινδύνων αποτελεί χαρακτηρισμό γνώρισμα της σύγχρονης εποχής.

⁵⁷ Βλ παρ.1, υποενότητα 1.2

δικαίου, καθώς αποτελεί επιτακτική ανάγκη η προβλεψιμότητα των εφαρμοστέων ρυθμίσεων που διέπουν τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των συναλλασσόμενων. Αυτή η ανάγκη οδηγεί αναπόφευκτα στην ενοποίηση δικαίου και την επιβολή κοινών κανόνων και ρυθμίσεων γύρω από τις συναλλαγές με την ευρεία έννοια.

Πράγματι, η ταχύτητα των σημερινών συναλλαγών και της «σχετικοποίησης» των συνόρων μας οδηγεί, είτε σε κανόνες με διεθνή συναλλακτική προέλευση που γεννώνται από την πράξη⁵⁸, είτε σε κανόνες που βοηθούν στην ενοποίηση του δικαίου και την ανάγκη υπέρβασης αυτού, λόγω της πολυπλοκότητας του, όπως αναφέρθηκε στο τέλος της προηγούμενης παραγράφου⁵⁹.

Ως προς την έννοια της συναλλαγής αυτή είναι καταρχήν η σύγχρονη βάση του Εμπορικού δικαίου που έχει ως αντικείμενο, ως γνωστό, τους εφαρμοστέους κανόνες στους έμπορους, στις εμπορικές εταιρίες και τις εμπορικές πράξεις. Αλλά όχι μόνο. Υπερβαίνει το Εμπορικό Δίκαιο αφού το Δίκαιο των συναλλαγών έχει ευρύτερο αντικείμενο. Περιλαμβάνει μεταξύ άλλων το Δίκαιο της κατανάλωσης, της πίστης και φυσικά το φορολογικό Διεθνές Δίκαιο⁶⁰.

Οι διεθνείς συναλλαγές θα μπορούσαν να κατηγοριοποιηθούν στις εξής τέσσερις (4) κατηγορίες⁶¹ : **εμπόριο** (εισαγωγές δηλαδή ή εξαγωγές προϊόντων) , **παροχή υπηρεσιών** (διανομή, μεταφορά ασφάλιση, προώθηση) , **προστασίας πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας** και **άμεσες επενδύσεις** στην αλλοδαπή. Αυτές οι ευρείες κατηγορίες (ουσιαστικά οι δύο πρώτες αντιμετωπίζονται κατά ενιαίο τρόπο) ανταποκρίνονται και στις μεθόδους εισόδου σε ξένες αγορές καθώς και στο βαθμό εμπλοκής στο αλλοδαπό σύστημα. Κάθε κατηγορία από αυτές έχει , όπως είναι φυσικό, διαφορετικό βαθμό κινδύνου αφενός, και διαφορετικούς κινδύνους αφετέρου (επιχειρηματικούς, οικονομικούς, πολιτικού, νομικούς) που είναι όπως αναφέρθηκε και το ουσιώδες στοιχείο του Δικαίου Διεθνών Συναλλαγών.

Υπάρχουν ασφαλώς και τύποι συναλλαγών που η κατηγοριοποίησή τους δεν περιορίζεται κατ' ανάγκη σε μία από τις προαναφερθείσες κατηγορίες, αλλά σε περισσότερες. Έτσι παραδείγματος χάριν η δικαιόχρηση (Franchise) αφορά και υπηρεσίες

---

⁵⁸ Φύση των διεθνών συναλλαγών.

⁵⁹ Βλ Σύμβαση Βιέννης 1980 για τις διεθνείς πωλήσεις αγαθών.

⁶⁰ Βλ .οπ Ρόκας, Ι . (2004).

⁶¹ DiMatteo, L & Dhooge, L. (2005) International Business Law – A Transactional Approach .

αλλά συνιστά συν τοις άλλοις και βιομηχανική ιδιοκτησία, όπως επίσης και οι κοινοπραξίες (Joint Ventures) αφορά συνήθως αφορμή για άμεσες ξένες επενδύσεις αλλά συχνά συνοδεύονται από διαδικασίες όπως μεταφοράς τεχνολογίας τεχνογνωσίας η αγαθών.

1.4 Ενδοομιλικές συναλλαγές

Όπως αναφέρθηκε και σε προηγούμενη ενότητα πρέπει να διακρίνονται εννοιολογικά οι όροι συνδεδεμένες επιχειρήσεις και όμιλοι επιχειρήσεων⁶². Στη πράξη όμως πολλές φορές οι δύο όροι χρησιμοποιούνται ταυτόσημα (Πχ στην αγγλική ο όρος «group of companies» δεν διακρίνεται σημασιολογικά από τον όρο «associated enterprises»)⁶³. Από την εισαγωγή του παρόντος κεφαλαίου αλλά και των όσων προηγήθηκαν στην ενότητα περί συνδεδεμένων επιχειρήσεων συνεπάγεται ότι το σημασιολογικό πεδίο της έννοιας της «τιμολόγησης των ενδοομιλικών συναλλαγών» είναι στενότερο από εκείνο της έννοιας της «τιμολόγησης των συναλλαγών μεταξύ των συνδεδεμένων επιχειρήσεων». Πιο σωστή για την απόδοση του όρου «transfer pricing» είναι η δεύτερη έννοια.

Γενικά, ως ενδοομιλικές συναλλαγές θα μπορούσαμε να χαρακτηρίσουμε αυτές που λαμβάνουν χώρα εντός ομίλου επιχειρήσεων, δηλαδή μεταξύ επιχειρήσεων με έντονο το στοιχείο της εξάρτησης, με την έννοια ότι μία επιχείρηση είναι σε θέση να επιβάλει σε άλλη (ή άλλες) την ουσιαστική διοίκηση και διεύθυνσή της, έστω και αν αυτό αποβαίνει σε βάρος της άλλης. Βασικό στοιχείο, λοιπόν, για τον χαρακτηρισμό μιας συναλλαγής ως ενδοομιλικής , είναι να υπάρχει με οποιονδήποτε τρόπο⁶⁴ σχέση εξάρτησης, ειδικότερα η δυνατότητα επιβολής, έστω και προσωρινής, ουσιαστικής διοίκησης. Είναι αδιάφορο αν η εν λόγω συναλλαγή θα πραγματοποιηθεί στα πλαίσια ομίλου ή συνδεδεμένων επιχειρήσεων⁶⁵, αρκεί να υπάρχει μεταξύ των συναλλασσομένων επιχειρήσεων το στοιχείο της εξάρτησης⁶⁶.

---

⁶² Βλ Βαρελά (2007) Η διαμόρφωση της εσωτερικής ευθύνης στους ομίλους εταιριών & ο.π Δαβράδος

⁶³ βλ Αυγητίδη, (2002) Δίκαιο ΑΕ, τόμος 1, Νομική Βιβλιοθήκη, επιμέλεια Ε.Περάκης εκδ.β' σελ 260

⁶⁴ είτε, δηλαδή, με την εξουσίαση της θυγατρικής εταιρίας από τη μητρική είτε με την θέση «ομοβάθμιων» επιχειρήσεων υπό ενιαία και κοινή διοίκηση.

⁶⁵ μιας και οι δύο έννοιες έχουν διαφορετικό περιεχόμενο.

⁶⁶ Ρόκας, Ι . (2004) εισήγηση στο 13^ο Πανελλήνιο Συνέδριο του Συνδέσμου Ελλήνων Εμποροκόλων.

Περαιτέρω, θα μπορούσαμε να πούμε ότι τέτοιες συναλλαγές είναι αυτές που πραγματοποιούνται, ακολουθούμενες από τα μέρη της πρακτικής του «transfer pricing⁶⁷», δηλαδή της υποτιμολόγησης ή/και υπερτιμολόγησης⁶⁸ αγαθών ή υπηρεσιών, με την έννοια ότι καθορίζονται στις συναλλαγές μεταξύ επιχειρήσεων που ανήκουν στον ίδιο όμιλο πλασματικές τιμές, που διαφέρουν από αυτές που θα είχαν τα εν λόγω αγαθά ή υπηρεσίες σε συνθήκες ελεύθερης αγοράς⁶⁹.

Τέλος, ορισμός των ενδοομιλικών συναλλαγών δινόταν και από το Ν. 3728/2008 για τους «κανόνες τεκμηρίωσης τιμών ενδοομιλικών συναλλαγών»⁷⁰, όπου αναφέρονταν ως τέτοιες οι συναλλαγές μιας επιχείρησης με τις επιχειρήσεις που είναι συνδεδεμένες με αυτήν κατά την έννοια του άρθρου 42^ε του ν. 2190/1920⁷¹. Στην έννοια των ενδοομιλικών συναλλαγών, κατά το νόμο αυτό, υπάγονταν και οι λεγόμενες «τριγωνικές συναλλαγές», δηλαδή οι ενδοομιλικές παραδόσεις προϊόντων που τιμολογούνται από τρίτους, ενώ δεν ενέπιπταν στο ρυθμιστικό του πλαίσιο, δηλαδή δεν νοούνταν ως ενδοομιλικές συναλλαγές, η σχέση δικαιιοπαρόχου (franchisor)- δικαιοδόχου (franchisee), ή αποκλειστικού διανομέα, καθώς σε αυτές δεν δημιουργείται το απαραίτητο στοιχείο του ελέγχου. Το ίδιο ισχύει και για τις κοινοπρακτικά συνδεδεμένες επιχειρήσεις και για την προικοδότηση υποκαταστήματος από το κεντρικό του⁷².

Σήμερα νομοθετικά ο ορισμός των ενδοομιλικών συναλλαγών δίνεται από το άρθρο 50 του νέου Κ.Φ.Ε (Ν. 4172/2013 - ΦΕΚ Α' 167 23/07/2013) κι αφορά συναλλαγές, μία ή περισσότερες, διεθνείς ή και εγχώριες, με συνδεδεμένα πρόσωπα κατά την έννοια του άρθρου 2 του Κ.Φ.Ε.

Πολλές φορές στη βιβλιογραφία διεθνή και εγχώρια καθώς και στη φορολογική νομοθεσία των ΗΠΑ παρατηρούνται οι όροι «ελεγχόμενη συναλλαγή» (controlled transaction⁷³) και «μη ελεγχόμενη συναλλαγή» (uncontrolled transaction). Όπως εύκολα γίνεται αντιληπτό η πρώτη έννοια χρησιμοποιείται για να δηλώσει τον αποκλειστικό

---

⁶⁷ όπως είναι διεθνώς γνωστή.

⁶⁸ Για τις έννοιες βλ. Μαλιώτης (2008) Εννοιολογικός προσδιορισμός των όρων : «υποτιμολόγηση» «υπερτιμολόγηση» καθώς και «ανακριβές» «ελλιπές» και «εικονικό στοιχείο», Δ.Φ.Ν. , 2008 σελ 736.

⁶⁹ αν, δηλαδή η συναλλαγή γινόταν μεταξύ ανεξάρτητων επιχειρήσεων.

⁷⁰ ο οποίος ουσιαστικά καταργήθηκε από το νέο φορολογικό σχέδιο 4110/2013.

⁷¹ Δαβράδος, Ν. (2010) άρθρο 26 παρ. 1 του ν. 3728/2008. Δίκαιο ΑΕ, τόμος 1, Νομική Βιβλιοθήκη 2010, επιμέλεια Ε.Περάκης, σελ. 65 και 67.

⁷² Δαβράδος, Ν Δίκαιο ΑΕ, επιμέλεια Περάκη, Νομική Βιβλιοθήκη 2010, σελ 67.

⁷³ Βλ sec 482 (IRC) .

έλεγχο της συναλλαγής στη διαμόρφωση των τιμών σε αντίθεση με τη δεύτερη έννοια , που υποδηλώνει ότι η τιμή προσδιορίζεται από τις επιδράσεις του ελεύθερου ανταγωνισμού και των δυνάμεων της αγοράς εν γένει. Η προαναφερθείσα ορολογία συναντάται και στις κατ'ΟΟΣΑ⁷⁴ που σε αντίθεση με την ελληνική νομοθεσία χρησιμοποιούν ταυτόσημα τις έννοιες συνδεδεμένες επιχειρήσεις και όμιλος επιχειρήσεων.⁷⁵ Οι όροι αυτοί χρησιμοποιούνται και στην ελληνική βιβλιογραφία⁷⁶, ωστόσο ο όρος αυτός προκαλεί σύγχυση στα ελληνικά δεδομένα και αποφεύγεται από τους περισσότερους συγγραφείς.⁷⁷

1.5 Κατηγορίες ενδοομιλικών συναλλαγών

Οι βασικές κατηγορίες ενδοομιλικών συναλλαγών δεν διαφέρουν κατά πολύ από τις διεθνείς συναλλαγές καθώς και εδώ γίνεται λόγος για εμπόριο, εισαγωγές δηλαδή ή εξαγωγές προϊόντων, παροχή υπηρεσιών (διανομή, μεταφορά ασφάλιση, προώθηση) προστασίας πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας. Πιο συγκεκριμένα οι ενδοομιλικές συναλλαγές αφορούν κυρίως μεταβιβάσεις υλικής και άυλης περιουσίας⁷⁸ και παροχές υπηρεσιών. Το κύριο χαρακτηριστικό των συναλλαγών αυτών είναι το περιεχόμενο τους.

✓ Υλική Περιουσία

Η υλική περιουσία σε όρους λογιστικής αφορά το ενεργητικό μια επιχείρησης και περιλαμβάνει όλα τα φυσικά περιουσιακά στοιχεία αυτής. Η πώληση λοιπόν πρώτων υλών, η πώληση παραγόμενων αγαθών, τελικά ή μερικώς επεξεργασμένα, και παγίων στοιχείων που ενδεχομένως έχει στη κυριότητά της μία επιχείρηση αφορούν τις συναλλαγές που γίνονται μεταξύ των συνδεδεμένων επιχειρήσεων (associated enterprise)⁷⁹. Στον αντίποδα της πώλησης όλων των παραπάνω, όταν γίνεται αναφορά σε καθαρά εισαγωγικές επιχειρήσεις (διανομείς)⁸⁰, η αγορά αγαθών εν γένει αποτελεί την αντίστοιχη ενδοομιλική συναλλαγή.

⁷⁴ Βλ. OECD, (2010), Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administrations

⁷⁵ Βλ. ο.π υποσημείωση 39

⁷⁶ Βλ ο.π Τσαρμπαλής (2009)

⁷⁷ Δεν συμβαίνει το ίδιο και στη παρούσα, όπου οι όροι χρησιμοποιούνται κατά το δοκούν.

⁷⁸ Στη διεθνή βιβλιογραφία ο όρος των άυλων αγαθών αποδίδεται ως «intangible assets»

⁷⁹ Στη διεθνή βιβλιογραφία έχει επικρατήσει και ο όρος «related parties» που σκοπό έχει να ενσωματώσει όλες τις επιχειρήσεις στις οποίες υπάρχει το στοιχείο της σχέσης εξάρτησης

⁸⁰ Βλ. Ενότητα «Περιγραφή Λειτουργικών Προφίλ»

✓ Άυλη Περιουσία

Το ελληνικό φορολογικό δίκαιο δεν περιλαμβάνει ειδικούς νομοθετικούς ορισμούς της έννοιας των άυλων αγαθών (δικαιωμάτων) είτε γενικό (ορισμό), είτε για κάθε επιμέρους δικαίωμα ⁸¹.

Οι διάφοροι νόμοι που κατά καιρούς έχουν θεσμοθετηθεί από την εθνική διοίκηση της χώρας μας⁸² συμπεριλαμβάνουν σε αυτή την κατηγορία , την τεχνική βοήθεια, ευρεσιτεχνίες, εμπορικά σήματα, φήμη, πελατεία, πνευματική ιδιοκτησία, καλή οργάνωση της επιχείρησης, τεχνογνωσία, ειδίκευση στη παραγωγή συγκεκριμένων αγαθών, σχέδια μυστικών βιομηχανικών μεθόδων και τύπων πνευματικής ιδιοκτησίας και άλλων συναφών δικαιωμάτων (μίσθωσης⁸³, υπομίσθωσης, προνομίου κ.λπ.) . Σύμφωνα με το «Ελληνικό Λογιστικό Σχέδιο» άυλα πάγια στοιχεία ή ασώματες ακινητοποιήσεις είναι τα δεκτικά χρηματικής αποτιμήσεως (άυλα) οικονομικά αγαθά , τα οποία αποκτά η επιχείρηση με σκοπό να τα χρησιμοποιήσει παραγωγικά και είναι δυνατόν να αποτελέσουν αντικείμενο συναλλαγής.

Στη σύγχρονη παγκόσμια οικονομία τα άυλα περιουσιακά στοιχεία λόγω της φύσης τους , είναι εκείνα που μπορούν αναλογικά να δημιουργήσουν μεγάλη οικονομική αξία για τις διάφορες επιχειρήσεις – οργανισμούς που τα κατέχουν και συνεισφέρουν τα μέγιστα αφενός στη προσπάθεια δημιουργίας από πλευράς επιχειρήσεων, ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων έναντι των ανταγωνιστών τους, αφετέρου στη προσπάθεια των επιχειρήσεων να εισβάλλουν σε νέες αγορές, και να πάρουν μερίδιο προωθώντας τα προϊόντα τους. Ο ΟΟΣΑ όσον αφορά το ζήτημα της ενδοομιλικής τιμολόγησης διαιρεί τα άυλα περιουσιακά στοιχεία που σχετίζονται με εμπορικές δραστηριότητες σε δύο κατηγορίες ως εξής :

❖ *Βιομηχανικά άυλα στοιχεία*

Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει όλες εκείνες τις δραστηριότητες μιας επιχείρησης που συνεπάγονται μεγάλο κόστος , όπως πχ δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης , και περιλαμβάνει πατέντες, τεχνογνωσία σχέδια μοντέλα.

---

⁸¹ Μάλλιου, Α & Σαββαΐδου, Α .(2007)

⁸² Ν.1041/1980, Ν.2238/1194, Ν.4172/2013, Ν.3728/2208 (Βιβλιογραφία)

⁸³ Στη διεθνή βιβλιογραφία ο όρος των άυλων αγαθών αποδίδεται ως «leasing»

❖ *Άυλα στοιχεία Μάρκετινγκ*

Σε αυτή την κατηγορία περιλαμβάνονται εμπορικά σήματα, σύμβολα και φωτογραφίες , που βοηθούν στην προώθηση προϊόντων, εμπορικά ονόματα, λίστα πελατών, εμπορικά ονόματα, κανάλια διανομής, μοναδικά ονόματα.

Η άυλη περιουσία όπως εύκολα συμπεραίνεται μπορεί να περιέχει στοιχεία και από τις δύο αυτές κατηγορίες που αναπτύχθηκαν ανωτέρω, δηλαδή και άυλα στοιχεία που είναι βάσει νόμου προστατευμένα ⁸⁴ πχ τεχνογνωσία και εμπορικά μυστικά, που διαδραματίζουν δυναμικά σημαντικό ρόλο στις εμπορικές δραστηριότητες των πολυεθνικών επιχειρήσεων.

✓ **Υπηρεσίες**

Η τρίτη και τελευταία κατηγορία των ενδοομιλικών συναλλαγών αφορά τις διάφορες υπηρεσίες που επιτελούνται και αναλαμβάνονται μεταξύ των συνδεδεμένων επιχειρήσεων. Οι υπηρεσίες αυτές μπορούν να κατηγοριοποιηθούν βάσει οφέλους που προσφέρουν στην εκάστοτε επιχείρηση και βάσει κυριότητας (βάσει δηλαδή του πραγματικού δικαιούχου της υπηρεσίας).

Υπάρχουν υπηρεσίες που αναλαμβάνονται προς όφελος των μετόχων ενός Ομίλου επιχειρήσεων. Αυτή η κατηγορία υπηρεσιών προέρχεται κάθε φορά από τη μητρική επιχείρηση ή εκ μέρους της μητρικής επιχείρησης, ώστε να επιβλέπονται τα συμφέροντά της ή οι επενδύσεις που γίνονται σε κάποια από τα μέλη της. (υπηρεσίες φορολογικού αντιπροσώπου, εργαστηριακές αναλύσεις προϊόντων, προωθητικές ενέργειες, διαφημιστική προβολή). Το κόστος των υπηρεσιών αυτής της κατηγορίας κατά κανόνα το επωμίζεται η μητρική επιχείρηση , αφού στο σύνολό τους οι υπηρεσίες όπως προαναφέρθηκε γίνονται προς όφελος αυτής. Παράλληλα υπάρχουν υπηρεσίες που ωφελούν την πολυεθνική σαν σύνολο. Η συγκεκριμένη κατηγορία υπηρεσιών είναι στις περισσότερες των περιπτώσεων συγκεντρωμένη σε επίπεδο παραρτήματος (τοπικά) και σχετίζεται με επιχειρηματικές δραστηριότητες , όπως σχεδιασμός, συντονισμός και έλεγχος των διαδικασιών. Μια άλλη κατηγορία υπηρεσιών είναι αυτή που ικανοποιεί άμεσα μια αναγνωρισμένη ανάγκη μια συγκεκριμένης επιχείρησης ενός Ομίλου εταιριών. Σύμφωνα με αυτή την κατηγορία υπηρεσιών είναι πολύ εύκολο να διαπιστωθεί κατά πόσο μια υπηρεσία έχει παρασχεθεί και παράλληλα ποιος είναι ο αποδέκτης του οφέλους.

---

⁸⁴ Ν.2121/1993 περί Πνευματικής ιδιοκτησίας, Ν. 1733/1987 περί ευρεσιτεχνιών κ.λπ.

Σε κάθε περίπτωση οι ενδοομιλικές συναλλαγές εντάσσονται στο πλαίσιο των διεθνών συναλλαγών με τη διαφορά ότι τροποποιούνται ως προς την ύπαρξη, ανάλογα με το είδος της συναλλαγής, διάφορων συμβατικών όρων όπως αναλύονται σε επόμενη ενότητα.

1.6 Ανακεφαλαίωση

Στο πρώτο και εισαγωγικό ουσιαστικά κεφάλαιο της παρούσας αναπτύχθηκαν οι κυριότερες έννοιες γύρω από το ζήτημα του «transfer pricing», αποσαφηνίστηκαν πλήρως οι όροι και εξαλείφθηκαν στο ακέραιο εννοιολογικά και σημασιολογικά οι διάφορες αμφισημίες και συγκρούσεις πάνω σε όρους που συναντώνται στη βιβλιογραφία και συχνά προκαλούν σύγχυση στον αναγνώστη.

Αρχικά αναπτύχθηκε η έννοια των «συνδεδεμένων επιχειρήσεων» επικεντρώνοντας το ενδιαφέρον στο βασικό κριτήριο της σύνδεσης, την σχέση εξάρτησης δηλαδή μεταξύ των επιχειρήσεων⁸⁵ και στον σημασιολογικό διαχωρισμό του από την έννοια «όμιλος επιχειρήσεων» και μελετήθηκαν οι διάφοροι ορισμοί που τροποποιήθηκαν, βελτιώθηκαν με την έκδοση καινούργιων νομοθετημάτων από το 1994 μέχρι και σήμερα.

Στο δεύτερο κομμάτι ουσιαστικά έγινε ένας επαγωγικός διαχωρισμός ανάμεσα στις εν γένει συναλλαγές και τις «ενδοομιλικές συναλλαγές» ή «συναλλαγές μεταξύ συνδεδεμένων επιχειρήσεων». Ξεκινώντας λοιπόν από την ευρεία έννοια διαπιστώθηκε η ανάγκη επιβολής στις συναλλαγές ενός πλαισίου κοινών κανόνων και ρυθμίσεων και μια ενοποίηση του δικαίου. Στο κομμάτι που αφορά τις ενδοομιλικές συναλλαγές δόθηκαν διάφοροι ορισμοί, όπως προκύπτουν από την βιβλιογραφία και την επικείμενη νομοθεσία και η ανάγκη που δημιουργήθηκε από την πρώτη στιγμή για την τεκμηρίωση αυτών.

Στα επόμενα κεφάλαια, που ίσως διαφοροποιηθούν στη μορφή (λόγω σαφώς διατυπωμένου περιεχομένου), θα παρουσιαστεί ολοκληρωμένα το ζήτημα του «transfer pricing» καθώς και η «αρχή των ίσων αποστάσεων», οι μέθοδοι εφαρμογής αυτής και θα αποτυπωθεί το νομοθετικό πλαίσιο, γύρω από το αντικείμενο.

---

⁸⁵ Αποφεύγεται ο όρος εταιρίες όπως εσφαλμένα γινόταν με το άρθρο 26 Ν. 2738/2008 για να συμπεριληφθούν και οι ατομικές επιχειρήσεις στην υποχρέωση τεκμηρίωσης των ενδοομιλικών συναλλαγών τους

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΕΝΔΟΟΜΙΛΙΚΗΣ ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗΣ

2.1 Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο που ακολουθεί παρουσιάζεται κατά τη κρίση του συγγραφέα της παρούσης τα πιο σημαντικά ζητήματα σχετικά με το ζήτημα που εξετάζεται. Επιχειρείται μια πλήρης εννοιολογική προσέγγιση της ενδοομιλικής τιμολόγησης και μια θεματολογία που κινείται στη σφαίρα προσδιορισμού της ίδιας της έννοιας.

Συγκεκριμενοποιώντας τα παραπάνω , το κεφάλαιο ξεκινάει προσπαθώντας να ικανοποιήσει πολύπλευρα την ενδοομιλική τιμολόγηση και τους διάφορους ορισμούς που μπορεί να προσδώσει κανείς στο ζήτημα αυτό. Εξετάζεται παράλληλα η προβληματική του ζητήματος , η αντιμετώπιση από φορολογικές αρχές και στην αντίπερα όχθη από πολυεθνικές επιχειρήσεις καθώς και γίνεται μια αναφορά στην νομιμότητα και την ηθική που μπορεί να περιβάλει την ενδοομιλική τιμολόγηση.

Πιο αναλυτικά παρουσιάζεται η ενδοομιλική τιμολόγηση , ως εργαλείο δυνητικής μεταφοράς κεφαλαίων σε χώρες με ευνοϊκότερους φορολογικούς συντελεστές, και εξετάζεται η αδυναμία του εκάστοτε φορολογικού συστήματος να αντιμετωπίσει ολοκληρωτικά το ζήτημα. Αναλύονται οι φορολογικές και μη λειτουργίες της ενδοομιλικής τιμολόγησης, περιγράφονται οι βασικοί στόχοι της , όπως επίσης επισημαίνεται η σημαντικότητα του ζητήματος στην αξιολόγηση των εκάστοτε διοικητικών στελεχών. Αναλύονται έννοιες όπως φοροδιαφυγή, φοροαποφυγή, γίνεται η σημασιολογική τους διάκριση και γίνεται μια σαφής αναφορά στο φορολογικό σχεδιασμό , έννοια πολύ διαφορετική από τις δύο προαναφερθείσες. Το κεφάλαιο αυτό ολοκληρώνει σε κάποιο βαθμό τη σχετική θεωρία και αποτελεί προοίμιο για την ανάλυση πιο τεχνικών ζητημάτων πέραν του νομοθετικού πλαισίου.

2.2 Τι είναι το «transfer pricing»;

“Η τεκμηρίωση των τιμών των ενδοομιλικών συναλλαγών αποτελεί προϋπολογιστική και όχι απολογιστική διαδικασία”.

Επισημάνθηκε στη εισαγωγή της παρούσας, η ολοένα και αυξανόμενη τα τελευταία χρόνια, δημιουργία ομίλων πολυεθνικών επιχειρήσεων λόγω της διεθνοποίησης των οικονομιών.⁸⁶ Ο όμιλος αντιμετωπίζεται ως ενιαία οικονομική οντότητα σε αντιδιαστολή με τις επιχειρήσεις που στα κράτη τα οποία εδρεύουν αποτελούν αυτοτελείς νομικές οντότητες και αυτοτελή φορολογικά υποκείμενα. Επομένως, αυτό που έχει σημασία πέρα από τα ενοποιημένα οικονομικά στοιχεία είναι το οικονομικό αποτέλεσμα που επιτυγχάνεται εντός των φορολογικών συνόρων για κάθε συνδεδεμένη επιχείρηση και οι αναλογούντες φόροι σε αυτά. Δεδομένου λοιπόν ότι για τον όμιλο έχει ελάχιστη σημασία ποιες συνδεδεμένες επιχειρήσεις θα πραγματοποιήσουν κέρδη είναι προφανές και εύλογο ότι, με απώτερο σκοπό τη μείωση της συνολικής φορολογικής επιβάρυνσης, είναι προτιμότερο τα κέρδη να μεταφέρονται⁸⁷ ή να εμφανίζονται σε κράτη με χαμηλότερους φορολογικούς συντελεστές. Η μεταφορά αυτή επιτυγχάνεται όπως εύκολα συμπεραίνεται μέσω πλασματικά καθορισμένων⁸⁸ αξιών (transfer price⁸⁹) στην τιμολόγηση των ενδοομιλικών συναλλαγών (transfer pricing)⁹⁰ μεταξύ των επιχειρήσεων.

Το ζήτημα του transfer pricing⁹¹ έγκειται ουσιαστικά στον καθορισμό του τιμήματος⁹² ή ανταλλάγματος που χρεώνουν οι συνδεδεμένες επιχειρήσεις, κατά τα οριζόμενα εκ του νόμου, στις μεταξύ τους συναλλαχτικές σχέσεις είτε σε εθνικό είτε σε διεθνές επίπεδο.⁹³ Παρόλο που ο συγκεκριμένος ορισμός είναι αδιάφορος φορολογικά, η χρησιμοποίηση του «transfer pricing», ως εργαλείο σχεδιασμού για την ελαχιστοποίηση της φορολογικής

---

⁸⁶ Βλ ο.π Παμπούκης (2009).

⁸⁷ Πέρου, Α. (2004). Διασυνοριακή μεταφορά ζημιών μεταξύ συνδεδεμένων επιχειρήσεων της ΕΕ, ΔΕΕ 11/2004 (ΕΤΟΣ 10^ο) σελ 1139.

⁸⁸ Βλ Ζαβερδίνου, Ζ. (2007).

⁸⁹ Στα γαλλικά ο όρος αποδίδεται ως «prix de transfert» και στα γερμανικά ως «verrechnungspreis».

⁹⁰ Οι έννοιες transfer price και transfer pricing σε καμία περίπτωση δεν ταυτίζονται σημασιολογικά όπως χαρακτηριστικά φαίνεται από την απόδοση και σύνταξη της συγκεκριμένης πρότασης.

⁹¹ Smullen, J (2001).

⁹² Ο ορισμός της έννοιας transfer price περιγράφεται ως το «ποσό που χρεώνεται από ένα μέρος του οργανισμού για ένα προϊόν ή μια υπηρεσία που παρέχει σε ένα άλλο μέρος του οργανισμού», Horggren T. Charles – Sundem L.Gary (1996) p.336.

⁹³ Τσιρίκος, Μ & Ζαφειρόπουλος, Δ.Π (2004).

επιβάρυνσης, κάνει το συγκεκριμένο ζήτημα απασχολεί πολύ τον ΟΟΣΑ, την ΕΕ, τις φορολογικές αρχές κάθε κράτους αλλά και τη διεθνή επιστημονική βιβλιογραφία.

Το «transfer pricing» ή αλλιώς «κανόνες τιμολόγησης αγαθών και υπηρεσιών σε ενδοομιλικές συναλλαγές», που συνάδει και με τον ελληνικό τίτλο της παρούσας, είναι ένα σύστημα πολιτικών και διαδικασιών αναφορικά με την τιμολόγηση αγαθών, υπηρεσιών και άυλων αγαθών⁹⁴ μεταξύ εταιριών που ανήκουν στον ίδιο όμιλο επιχειρήσεων και εδρεύουν στην ίδια ή ακόμα και σε διαφορετικές χώρες (συνδεδεμένες εταιρίες). Οι κανόνες αυτοί είναι σημαντικοί τόσο για τις φορολογικές αρχές όσο και για τους ίδιους τους φορολογούμενους, καθώς δύναται να επηρεάσουν δυνητικά τα φορολογητέα κέρδη των επιχειρήσεων του ομίλου σε κάθε χώρα που υπάρχουν καταστήματα θυγατρικών, ή με άλλα λόγια, η ενδοομιλική τιμολόγηση αποτελεί ένα χρήσιμο εργαλείο για τις πολυεθνικές επιχειρήσεις στην προσπάθειά τους να μεγιστοποιήσουν τα συνολικά τους κέρδη.

Παράλληλα, επηρεάζει άμεσα την κατανομή των πόρων στα διάφορα τμήματα και την αξιολόγηση της απόδοσης των τμημάτων αυτών. Η εσφαλμένη ενδοομιλική τιμολόγηση, είναι δυνατόν να παρακωλύσει τη λειτουργία της επιχείρησης. Επίσης, αν για παράδειγμα η ενδοομιλική τιμή τεθεί αυθαίρετα πολύ χαμηλά, αυτό μπορεί να οδηγήσει σε δυσανάλογα μεγάλη χρήση σπάνιων πόρων. Αυτό μπορεί να συμβεί επειδή τα τμήματα που αγοράζουν το ενδιάμεσο προϊόν φαίνονται περισσότερο κερδοφόρα και επιθυμούν αύξηση του όγκου προϊόντος που μεταχειρίζονται.⁹⁵

Κατά συνέπεια, η εφαρμογή της αρχής των «ίσων αποστάσεων⁹⁶» είναι για τους μεγάλους Ομίλους αλλά και για κάθε επιχείρηση που συναλλάσσεται με άλλες συνδεδεμένες επιχειρήσεις που εδρεύουν σε διαφορετικές χώρες, μια συνεχιζόμενη πρόκληση που έχει γίνει ακόμα πιο επίκαιρη για τις ελληνικές επιχειρήσεις από την πρώτη νομοθετική απόπειρα με την ψήφιση του άρθρου 26 του Ν.3728/2008 και την ψήφιση πολλών νομοθετημάτων έκτοτε, με το νέο Κ.Φ.Ε 4172/2013 και την πολύ πρόσφατη αναθεωρημένη ΠΟΛ⁹⁷ για τις ενδοομιλικές συναλλαγές 1142/02.07.2015.

---

⁹⁴ Βλ. παρακάτω Πίνακας 2.1.

⁹⁵ Βλ. Abdel-Khalik and Lusk (1974), p. 8.

⁹⁶ Βλ. Ν.3728/2008 και 4172/2013.

⁹⁷ Βλ. Συνομογραφίες.

Συμπερασματικά και πολύ συνοπτικά η πρακτική του «transfer pricing» , η οποία απασχολεί διαχρονικά τις εθνικές φορολογικές αρχές , αποσκοπεί στη συρρίκνωση της συνολικής φορολογικής επιβάρυνσης του Ομίλου και επιτυγχάνεται με τη μεταφορά της φορολογητέας βάσης από το κράτος με υψηλότερο φορολογικό συντελεστή εταιρικού φόρου σε εκείνο με χαμηλότερο , μέσω του καθορισμού υπερτιμημένων ή υποτιμημένων ενδοομιλικών χρεώσεων , κατά τη διενέργεια των μεταξύ τους εμπορικών συναλλαγών.

Ωστόσο πρέπει να υπογραμμιστεί από νωρίς ότι κάθε υπερτιμολόγηση ή υποτιμολόγηση αποτελεί μη ανεκτό τρόπο αποφυγής της φορολογίας, δηλαδή όταν η διαφορά τιμολόγησης από την πραγματική γίνεται ειδικά και μόνο για τον σκοπό αυτό. Όμως για να στοιχειοθετηθεί φορολογική παραβίαση , που ως εκ της φύσεώς της επισείει και ποινικές κυρώσεις , απαιτείται συγκεκριμένη διάταξη νόμου , σύμφωνα με το άρθρο 78 § του Συντάγματος.⁹⁸

Ζητήματα ενδοομιλικών τιμολογήσεων μπορεί να ανακύψουν στις ακόλουθες περιπτώσεις⁹⁹:

- Πώληση αγαθών
- Παροχή υπηρεσιών
- Παροχή δικαιώματος χρήσης ή πώλησης άυλων αγαθών (πατέντες, ευρεσιτεχνίες, εμπορικά σήματα, δικαιώματα κ.λπ.)
- Κοινή ανάπτυξη άυλων αγαθών από περισσότερες από μία επιχειρήσεις ενός ομίλου ή καταμερισμός κόστους κοινών δραστηριοτήτων μεταξύ επιχειρήσεων ενός Ομίλου.

Στον πίνακα της επόμενης σελίδας παρουσιάζονται συνοπτικά όλα τα πιθανά τα είδη συναλλαγής μεταξύ συνδεδεμένων επιχειρήσεων που χρήζουν τεκμηρίωσης τιμολόγησης:

---

⁹⁸ Βλ ο.π Ρόκας (2004).

⁹⁹ Βλ ο.π Τσαρμπαλής (2009).

Πίνακας 2.1

Είδη συναλλαγών που χρήζουν τεκμηρίωση τιμολόγησης

Πρώτες ύλες	Τεχνική Υποστήριξη
Προϊόντα	Ενίσχυση
Εμπορεύματα	Αποθήκευση
Δικαιώματα	Έρευνα & Ανάπτυξη
Σήματα	Λοιπές Υπηρεσίες
Λοιπά άυλα	Επιδότηση – Διαγραφή χρεών
Χρηματοοικονομικές Συναλλαγές (τόκοι, δάνεια, χρεόγραφα, ασφάλειες κ.λπ.)	Κατανομή Δαπανών (Συμφωνίες Κατανομής Κόστους)
Αμοιβές διανομής μάρκετινγκ & διαφήμισης	Διοικητική Υποστήριξη
Μεταβίβαση Περιουσιακών Στοιχείων	Λοιπά

Πηγή : <http://www.transferpricing.gr/>

2.3 Η προβληματική του ζητήματος

Η πρακτική του «transfer pricing» που αναπτύχθηκε στην προηγούμενη ενότητα, από πλευράς επιχειρήσεων έχει κατ' ουσία δύο συνέπειες : Η πρώτη συνέπεια αφορά την ίδια την αγορά και συνίσταται στην τεχνητή διόγκωση του κόστους των αγαθών και υπηρεσιών του ομίλου, η οποία, με τη σειρά της, έχει άμεσο αντίκτυπο στις τιμές που απευθύνονται προς τους τελικούς καταναλωτές, καθώς τα ίδια προϊόντα και υπηρεσίες, υπό κανονικές συνθήκες αγοράς παρέχονται σε τιμές δυσανάλογα διαφορετικές από κράτος σε κράτος (φυσικά αποτελεί εξαίρεση αυτό που στην αγγλική βιβλιογραφία αναφέρεται ως «positioning» και αφορά την χαμηλότερη τιμολόγηση εκ μέρους μίας επιχείρησης, για περιορισμένη χρονική διάρκεια, λόγω εισόδου της σε μια ξένη, προς την επιχείρηση, αγορά). Η δεύτερη συνέπεια είναι καθαρά φορολογική, καθώς η υπό εξέταση πρακτική, αφενός κατά την επεικέστερη εκδοχή, χαρακτηρίζεται ως απλώς αποτρεπτική της ορθότερης εκτιμήσεως και προσδιορισμού της κατά περίπτωση φορολογητέας ύλης και αφετέρου σύμφωνα με μια πιο αυστηρή προσέγγιση, που ισχύει διεθνώς, βρίσκεται στα συχνά δυσδιάκριτα όρια της παράνομης φοροδιαφυγής¹⁰⁰ και της νόμιμης ή έστω ανεκτής φοροαποφυγής¹⁰¹.

Το όλο ζήτημα του διεθνούς «transfer pricing» από απόψεως φορολογίας, βασίζεται ουσιαστικά στην αδυναμία τόσο των εθνικών φορολογικών αρχών¹⁰², όσο και των πολυεθνικών επιχειρήσεων να καθορίσουν με ακρίβεια το ποσό του εισοδήματος που αποκτάται και των εξόδων τα οποία δικαιούται να εκπέσει μια θυγατρική ή συνδεδεμένη επιχείρηση αλλοδαπής ή μια μόνιμη εγκατάσταση αλλοδαπής επιχείρησης στη χώρα εγκατάστασής της.¹⁰³ Δεδομένης της υπάρχουσας οργανικής, λειτουργικής και οικονομικής σύνδεσης μεταξύ μητρικών θυγατρικών (ή γενικότερα συνδεδεμένων) επιχειρήσεων οι οποίες είναι εγκατεστημένες σε διαφορετικά κράτη, καθώς και μεταξύ επιχειρήσεων με τις μόνιμες εγκαταστάσεις τους στην αλλοδαπή, δημιουργούνται πραγματικά προβλήματα υπολογισμού του εισοδήματος που δημιουργείται, αφενός από τις μεταξύ τους συναλλαγές και των εξόδων, αφετέρου από τα κέρδη που πραγματοποιεί κάθε

¹⁰⁰ Υπάρχει διάκριση ανάμεσα στις έννοιες φοροαποφυγή και φοροδιαφυγή όπως αναλύονται στην επόμενη ενότητα.

¹⁰¹ Βλ. Αναστόπουλος, Ι. (2003).

¹⁰² Έχουν γίνει αρκετές αναθεωρήσεις στη νομοθεσία προκρίμενου να εκλείψουν οι αδυναμίες αυτές ειδικότερα με την ψήφιση του νέου Κ.Φ.Ε 4172/2013, Κ.Φ.Δ 4174/2013 και ΠΟΛ 1144/2014 & 1142/2015.

¹⁰³ Βλ. οπ OECD (1995) παρ.2.

επιχείρηση ή μόνιμη εγκατάσταση , και άρα του φόρου που δικαιούται να εισπράξει κάθε κράτος από τις συναλλαγές αυτές μεταξύ των επιχειρήσεων αυτών. Στο παράδειγμα που ακολουθεί αποτυπώνεται πλήρως μια τακτική που συμβαίνει σε απροσδιόριστο βαθμό από τις πολυεθνικές ανά τον κόσμο.

Παράδειγμα : Πολυεθνική στο χώρο λιανικής φρέσκων φρούτων και λαχανικών , εισάγει στα Βαλκάνια τα προϊόντα της από την Αργεντινή. Το προϊόν παράγεται και προμηθεύεται από ένα τοπικό αγροτικό συνεταιρισμό και πωλείται σε ένα χονδρέμπορο. Ταξιδεύει από την εκάστοτε επαρχία στο λιμάνι του Σάντα Φε, όπου φορτώνεται σε ένα πλοίο για το λιμάνι του Ρότερνταμ παραδείγματος χάριν και από εκεί με φορτηγά κάποια μεταφορικής επιχείρησης στα σούπερ μάρκετ όλης της Ευρώπης.

Αυτή αποτελεί μια δυνητικά πραγματική διαδρομή των προϊόντων. Ωστόσο , λογιστικά και φορολογικά , η διαδρομή τους μπορεί να είναι πολύ διαφορετική. Ο τοπικός αγροτικός συνεταιρισμός πληρώνεται από το χονδρέμπορο, ο οποίος μεταφέρει το προϊόν στο Σάντα Φε. Αυτός με τη σειρά του το πουλάει με την ίδια τιμή με την οποία το αγόρασε σε μια δική του επιχείρηση με έδρα τον Άγιο Δομίνικο. Η επιχείρηση του χονδρέμπορου στην Αργεντινή εμφανίζει μηδενικά κέρδη μιας και παρουσιάζει μηδενικά κέρδη στη χώρα της. Με αυτό τον τρόπο αποφεύγεται η εταιρική φορολογία της Αργεντινής. Στη συνέχεια η επιχείρηση του χονδρέμπορου με έδρα τον Άγιο Δομίνικο , πουλάει το προϊόν σε μια επιχείρηση με έδρα τους Νήσους Κέιμαν¹⁰⁴. Αυτή η συναλλαγή όπως είναι λογικό γίνεται με ένα περιθώριο κέρδους , που δε φορολογείται όμως , διότι η εταιρική φορολογία στον Άγιο Δομίνικο είναι μηδενική. Ακολούθως η επιχείρηση με έδρα τους Νήσους Κέιμαν , πουλάει σε εξωφρενικά υψηλή τιμή , το προϊόν στη πολυεθνική επιχείρηση του παραδείγματός μας. Το κέρδος που αποκομίζει δε φορολογείται , μιας και η εταιρική φορολογία είναι μηδενική. Η ενδιάμεση επιχείρηση όπως είναι λογικό ανήκει στη πολυεθνική. Η πολυεθνική που διαθέτει το προϊόν στην αγορά καταγράφει ζημιές στη χώρα της και ζητάει χαμηλότερους μισθούς και πιο ευέλικτες συνθήκες εργασίας από τους υπαλλήλους της.

Πραγματικά, στις συναλλαγές μεταξύ ανεξαρτήτων επιχειρήσεων οι όροι εμπορικών και οικονομικών τους σχέσεων (δηλαδή οι τιμές πωλήσεως προϊόντων ή και παροχής υπηρεσιών , οι όροι χρηματοδότησης κ.λπ.) ορίζονται κατά τεκμήριο από τις συνθήκες

---

¹⁰⁴ Τα νησιά των πλέον διεφθαρμένων offshore, σύμφωνα με τη διεθνή αρθρογραφία

της αγοράς. Αντιθέτως οι συναλλαγές μεταξύ συνδεδεμένων επιχειρήσεων είναι δυνατό να επηρεάζονται και από άλλους παράγοντες οι οποίοι αφορούν τις υποκείμενες μεταξύ τους σχέσεις. Οι παράγοντες αυτοί μπορούν να αφορούν **είτε** στο σχεδιασμό της εμπορικής τους δραστηριότητας σε επίπεδο ομίλου (πχ στρατηγικός σχεδιασμός επέκτασης στα πλαίσια ομίλου επιχειρήσεων, έμμεση χρηματοδότηση μητρικών από θυγατρικές επιχειρήσεις – ή και αντίθετα - με αντίστοιχη προσαρμογή των τιμών πωλήσεως αγαθών ή παροχής υπηρεσιών κ.λπ.) , **είτε** στην προσπάθειά τους να μειώσουν τη συνολική φορολογική επιβάρυνση των εμπορικών δραστηριοτήτων τους (πχ μετατόπιση κερδών σε θυγατρικές εταιρίες εγκατεστημένες σε κράτη με ευνοϊκό φορολογικό περιβάλλον, μείωση δασμολογικών επιβαρύνσεων κ.λπ.) , **είτε** και σε εξωγενείς παράγοντες (πχ ύπαρξη νομοθεσίας διατίμησης σε κάποιο κράτος, προσπάθεια μετατόπισης της κερδοφορίας στο επίπεδο της μητρικής επιχείρησης ιδιαίτερα σε περίπτωση εισηγμένων εταιριών κ.λπ.)

Εξάλλου ζήτημα του διεθνούς «transfer pricing» τίθεται για αντίστοιχους λόγους και στα πλαίσια εγχώριων συναλλαγών μεταξύ συνδεδεμένων επιχειρήσεων που εδρεύουν στο ίδιο κράτος (πχ μετατόπιση φορολογητέων κερδών από κερδοφόρα επιχείρηση σε συνδεδεμένη επιχείρηση με μεταφερόμενες φορολογικές ζημιές).

2.4 Φορολογικές ρυθμίσεις

Για την αντιμετώπιση των προβλημάτων αυτών , έχει επικρατήσει διεθνώς η αρχή των ίσων αποστάσεων «arm's length principle¹⁰⁵», η οποία βασίζεται στη μη αναγνώριση ιδιαίτερων εμπορικών και οικονομικών συνθηκών μεταξύ των συνδεδεμένων επιχειρήσεων, οι οποίες, όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως, δύνανται να επηρεάσουν τις ενδοομιλικές συναλλαγές και στην εξομοίωση αυτών με συναλλαγές που λαμβάνουν χώρα μεταξύ ανεξάρτητων επιχειρήσεων, δημιουργώντας ουσιαστικά ένα πλάσμα δικαίου¹⁰⁶ για φορολογικούς σκοπούς. Η αρχή αυτή μπορεί να εφαρμοστεί πρακτικά σε κάθε συναλλαγή , όπως πώληση αγαθών, χρηματοδοτήσεις κ.α.¹⁰⁷

¹⁰⁵ Στη διεθνή βιβλιογραφία ο όρος συναντάται και ως «dealing arm's length».

¹⁰⁶ Ο νομοθέτης εξομοιώνει για δικούς του σκοπούς μια νομική κατάσταση με μια άλλη εκ πρώτης όψεως ανόμοια.

¹⁰⁷ Τσιρίκος και Π. Ζαφειρόπουλος, « Ρύθμιση ζητημάτων transfer pricing στο Ελληνικό και Διεθνές Φορολογικό Δίκαιο, ΔΕΕ 2/2004, σελ. 180.

Περαιτέρω, όπως αναφέρθηκε και ανωτέρω, σε εθνικό επίπεδο, οι ενδοομιλικές συναλλαγές διέπονται, μεταξύ άλλων και από τον Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (Κ.Φ.Ε) , του οποίου κάποιες διατάξεις τροποποιήθηκαν στο πρόσφατο παρελθόν από το νέο φορολογικό σχέδιο 4110/2013 και αντικαταστάθηκαν από το νέο Κ.Φ.Ε 4172/2013¹⁰⁸. Σκοπός αυτής της μεταρρύθμισης είναι η πάταξη της φοροδιαφυγής , μέσω της τεχνητής μεταφοράς κερδών από την Ελλάδα σε χώρες με ευνοϊκότερη φορολογία , ώστε το Δημόσιο να μην στερείται έσοδα από την διοχέτευση αυτή των κεφαλαίων στο εξωτερικό. Οι ρυθμίσεις του Ν.4110/2013 εφαρμόζονται στις ενδοομιλικές συναλλαγές που διενεργούνται σε διαχειριστικές χρήσεις από 1.1.2012 και έπειτα και ο νέος Κ.Φ.Ε για διαχειριστικές χρήσεις από 1.1.2014 και μετά.

Συγκεκριμένα , υπό το νέο καθεστώς , όπως συνέβαινε και υπό το προϊσχύον , οι σχετικές ρυθμίσεις έχουν εφαρμογή ως προς τις συναλλαγές μεταξύ συνδεδεμένων επιχειρήσεων¹⁰⁹. Ορίζεται , λοιπόν, ότι , αν οι συναλλαγές αυτές έγιναν με όρους διαφορετικούς , από αυτούς που θα ίσχυαν αν η συναλλαγή γινόταν μεταξύ ανεξάρτητων επιχειρήσεων , τα κέρδη που θα πραγματοποιούνταν από την ημεδαπή επιχείρηση , αν δεν ίσχυαν αυτοί οι όροι , και τα οποία δεν πραγματοποιήθηκαν τελικά , λόγω της ύπαρξης αυτών , προσαυξάνονται στα καθαρά κέρδη της επιχείρησης ή μειώνουν τη ζημία, όπως αυτή προκύπτει από τα βιβλία της. Δεν εμπίπτουν στη ρύθμιση: α) οι εμποροβιομηχανικές εταιρίες που έχουν εγκατασταθεί στην Ελλάδα με τις διατάξεις του Α.Ν. 89/1967, β) οι ενδοομιλικές συναλλαγές των οποίων η αξία δεν υπερβαίνει αθροιστικά τις 100.000 ευρώ , εφόσον τα ακαθάριστα έσοδα της διαχειριστικής χρήσης για το σύνολο των συνδεδεμένων δεν υπερβαίνει τα 5.000.000 ευρώ ή η αξία των οποίων δεν υπερβαίνει τις 200.000 ευρώ , εφόσον τα ακαθάριστα έσοδα της διαχειριστικής χρήσης για το σύνολο των συνδεδεμένων υπερβαίνει τα 5.000.000 ευρώ και γ) για τις συμβάσεις δανείου μεταξύ συνδεδεμένων επιχειρήσεων , δεν εφαρμόζεται το άρθρο 11 του Ν. 4110/2013 για τις ανώνυμες εταιρίες χρηματοδοτικής μίσθωσης , τις εταιρίες πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων , τις εταιρίες ειδικού σκοπού του Ν. 3156/2003 και του ν. 3601/2007 με έδρα στην Ελλάδα , τις εταιρίες παροχής πιστώσεων του Ν. 2937/2001, τις

---

¹⁰⁸ Βλ Κεφάλαιο 6.

¹⁰⁹ Ορισμός της έννοιας των συνδεδεμένων επιχειρήσεων δίνεται από τον νέο Κ.Φ.Ε στο άρθρο 2.

Ανώνυμες Εταιρίες Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών (Α.Ε.Π.Ε.Υ.) του Ν. 3606/ 2007, καθώς και για τα πιστωτικά ιδρύματα που λειτουργούν στην Ελλάδα.

Η διαφορά με τη παλαιότερη ρύθμιση του ΚΦΕ έγκειται κυρίως στο ότι στο άρθρο 39 του ΚΦΕ προβλεπόταν ότι οι σχετικές διατάξεις αφορούσαν γενικά στις συμβάσεις αγοραπωλησίας ή παροχής υπηρεσιών , χωρίς να εξειδικεύεται περαιτέρω η διάταξη αυτή, σε αντίθεση με τη νέα διάταξη , η οποία δεν κάνει λόγο μεν για συμβάσεις αγοραπωλησίας ή παροχής υπηρεσιών , όμως περιέχει ειδικότερες ρυθμίσεις για τη σύμβαση δανείου μεταξύ των συνδεδεμένων επιχειρήσεων , που ίσως αποτελεί και την πιο συχνά εμφανιζόμενη μορφή ενδοομιλικής συναλλαγής. Περαιτέρω , εισάγεται νέο άρθρο , που αφορά την προέγκριση από το Υπουργείο Οικονομικών της μεθοδολογίας που ακολουθούν οι συνδεδεμένες επιχειρήσεις για την τιμολόγηση των μεταξύ τους συναλλαγών. Πιο αναλυτικά όλα τα παραπάνω περιγράφονται σε επόμενο κεφάλαιο όπου επιχειρείται ένας ορθολογικός τρόπος παρουσίασης των δεκάδων νομοθετημάτων της τελευταίας επταετίας που δημιουργεί σύγχυση ακόμα και στις επιχειρήσεις πόσο μάλλον στον απλό αναγνώστη.¹¹⁰

2.5 Ειδικές περιπτώσεις ενδοομιλικών συναλλαγών

Ειδικές περιπτώσεις ρυθμιζόμενων¹¹¹ ενδοομιλικών συναλλαγών αποτελούν αυτές που διενεργούνται εντός χρηματοπιστωτικού ομίλου ετερογενών δραστηριοτήτων. Οι συναλλαγές ενός τέτοιου ομίλου επιχειρήσεων υπόκειται σε ιδιαίτερο καθεστώς εποπτείας, η οποία αφορά όλες τις συναλλαγές με τις οποίες οι επιχειρήσεις μέλη του ομίλου¹¹² στηρίζονται από άλλες επιχειρήσεις του ομίλου ή πρόσωπα που συνδέονται με τις επιχειρήσεις του ομίλου με στενούς δεσμούς, πχ έλεγχος του 20% του κεφαλαίου ή έλεγχος στα πλαίσια των σχέσεων μητρικής-θυγατρικής¹¹³.

Μία άλλη ειδικώς ρυθμιζόμενη περίπτωση ενδοομιλικών συναλλαγών είναι αυτές που πραγματοποιούνται εντός ασφαλιστικού ομίλου , κυρίως δάνεια, εγγυήσεις και επενδύσεις. Και αυτές οι συναλλαγές υπόκεινται σε ειδικό καθεστώς συμπληρωματικής

---

¹¹⁰ Η εγχώρια «βιβλιογραφία» δεν έχει ακόμα ενσωματώσει το νέο καθεστώς υπό το οποίο ρυθμίζονται οι ενδοομιλικές συναλλαγές.

¹¹¹ από την Οδηγία 87/2002 «για την συμπληρωματική εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων, ασφαλιστικών επιχειρήσεων και επιχειρήσεων επενδύσεων ενός χρηματοπιστωτικού ομίλου ετερογενών δραστηριοτήτων».

¹¹² δηλαδή τα πιστωτικά ιδρύματα, οι ασφαλιστικές και οι επενδυτικές επιχειρήσεις.

¹¹³ Βλ ο.π Ρόκας, Ι . (2008) σελ. 450.

εποπτείας¹¹⁴, η οποία συνίσταται στη διάθεση από τις συνδεδεμένες επιχειρήσεις του ομίλου κατάλληλων διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων και μηχανισμών εσωτερικού ελέγχου, όπως η δημοσίευση στοιχείων και λογιστικής, καθώς και η γνωστοποίηση σημαντικών αλλαγών¹¹⁵.

2.6 Transfer Pricing : Κράτος και επιχειρήσεις

Όπως αναφέρθηκε από την περίληψη κιάλας αυτής της προσπάθειας, σε αυτήν την υποενότητα θα δοθεί περισσότερο έμφαση στην εκ διαμέτρου αντίθετη αντιμετώπιση και ανησυχία για το συγκεκριμένο ζήτημα από πλευράς κράτους (φορολογικών αρχών) και πολυεθνικών επιχειρήσεων.

Η ενδοομιλική τιμολόγηση ενδείκνυται για χειραγώγηση των οικονομικών αποτελεσμάτων των επιμέρους μονάδων (επιχειρήσεων) ενός ομίλου. Επομένως η συνολική φορολογική ύλη κατανέμεται μεταξύ των κρατών (διαφορετικών) στα οποία είναι εγκατεστημένα οι επιχειρήσεις. Συμπεραίνεται λοιπόν ότι η ενδοομιλική τιμολόγηση έχει άμεσο αντίκτυπο στη συγκομιδή φορολογικών εσόδων για τα κράτη αυτά, μέγεθος πολύ σημαντικό για την εύρυθμη λειτουργία και ικανοποίηση των αναγκών τους.

Η μη ενδεδειγμένη χρήση της λοιπόν, οδηγεί σε αδικαιολόγητη μεταφορά κερδών μεταξύ αυτών των κρατών με τεχνητά υπερτιμημένες ή υποτιμημένες συναλλαγές πχ που μπορούν να αυξομειώσουν ανάλογα τα φορολογητέα κέρδη. Επίσης όπως προαναφέρθηκε μπορεί να γίνει και μεταφορά μεταξύ επιχειρήσεων εγκατεστημένων στην ίδια χώρα οδηγώντας σε μείωση των φορολογητέων κερδών του ομίλου συνολικά , πράγμα που συνιστά φοροδιαφυγή και επισύρει κυρώσεις.

Βέβαια η υπερτιμολόγηση ή υποτιμολόγηση δεν πρέπει κατ' ανάγκη να ταυτίζεται αναγκαστικά με περιπτώσεις φοροδιαφυγής αφού μπορεί να προκύψει από άσκηση κανονικής επιχειρηματικότητας και να μην έχει αντίκτυπο στα οικονομικά αποτελέσματα ή στη φορολογική επιβάρυνση ενός επιχειρηματικού σχήματος.

---

¹¹⁴ που διαμορφώνεται από την 4^η εταιρική Οδηγία 78/660.

¹¹⁵ Βλ ο.π Ρόκας, Ι . (2008) σελ. 450.

2.6.1 Κράτος – Φορολογικές Αρχές

“ Η καταπολέμηση της φοροδιαφυγής περνάει από τον έλεγχο των ενδοομιλικών συναλλαγών. ”

Το πρωταρχικό ζήτημα της ενδοομιλικής τιμολόγησης αφορά την κατανομή του φορολογητέου εισοδήματος στα κράτη που λειτουργούν νόμιμα οι συνδεδεμένες επιχειρήσεις. Επομένως κάθε κράτος επιθυμεί να προσελκύσει πολυεθνικές στο εσωτερικό του προκειμένου να πετύχει το ζητούμενο για κάθε κράτος, την ανάπτυξη. Καμία σημασία δεν έχει όμως για το κράτος η παραπάνω κίνηση, αν δεν μπορεί να διασφαλίσει τα νόμιμα δικαιώματα επί των κερδών που προκύπτουν από την επιχειρηματική δραστηριότητα των πολυεθνικών επιχειρήσεων. Για το λόγο αυτό οι εκάστοτε φορολογικές αρχές έχουν κίνητρο να αμφισβητήσουν και να ελέγξουν σε κάθε περίπτωση τις συναλλαγές αυτές ώστε να αξιώσουν όσο το δυνατόν μεγαλύτερο μερίδιο της φορολογητέας ύλης.

Σε περίπτωση που κατά τον έλεγχο, διαπιστωθεί ότι οι τιμές δεν συνάδουν με τις εκάστοτε δυνάμεις της αγοράς, θίγεται ουσιαστικά το αποταμιευτικό συμφέρον του κράτους, οι φορολογικές αρχές παρεμβαίνουν και προβαίνουν σε διόρθωση των φορολογικών αποτελεσμάτων με βάση την ισχύουσα νομοθεσία. Ουσιαστικά πρόκειται για αναπροσαρμογή με αύξηση του ποσοστού κέρδους της μίας επιχείρησης και ταυτόχρονη ισόποση μείωση του ποσοστού, προκειμένου να αποφευχθεί η διπλή φορολογία¹¹⁶ και να συμφωνεί η διαδικασία με την αρχή των «ίσων αποστάσεων». Η διόρθωση αυτή πραγματοποιείται ανεξάρτητα από τις κυρώσεις που επιβάλλονται κατά περίπτωση. Η εφαρμογή λοιπόν του φορολογικού δικαίου δεν εξετάζει κατά περίπτωση τη χαρακτήρα δίνουν στη συναλλαγή τους τα αντισυμβαλλόμενα μέρη, αλλά σε κάθε περίπτωση αναζητά την οικονομική πραγματικότητα που είναι και το ζητούμενο σε τέτοιου είδους συναλλαγές για να εντοπιστούν τυχόν παραβάσεις.

Συμπερασματικά λοιπόν η διόρθωση των κερδών από τις ενδοομιλικές συναλλαγές αποσκοπεί στην εμπέδωση της φορολογικής δικαιοσύνης και, ειδικότερα, της φορολόγησης με βάση τη φοροδοτική ικανότητα. Ωστόσο σε κάθε περίπτωση μπορεί να έχει και δυσμενείς φορολογικές συνέπειες.

---

¹¹⁶ Βλ. επόμενη σελίδα.

2.6.2 Διπλή Φορολογία

Πριν αποτυπωθεί πιο συγκεκριμένα η αντιμετώπιση του ζητήματος , από πλευράς επιχειρήσεων , και η χρησιμοποίηση του ως εργαλείο φορολογικού σχεδιασμού , όπως αναφέρθηκε σε προηγούμενες ενότητες, παρουσιάζεται με ένα συνοπτικό παράδειγμα η έννοια της διπλής φορολογίας¹¹⁷ (μια πολύ σημαντική έννοια για το ζήτημα που εξετάζεται, καθώς διατηρεί ακέραια τη φορολογητέα ύλη σε κάθε ενδοομιλική συναλλαγή) που προκύπτει από την διόρθωση κερδών, με τη διαδικασία της αναπροσαρμογής κερδών και πρέπει όπως εύκολα συμπεραίνεται να αποφευχθεί σε κάθε περίπτωση.

Σε περίπτωση λοιπόν που οι φορολογικές αρχές ενός κράτους διαπιστώσουν παραβίαση των κανόνων τεκμηρίωσης των ενδοομιλικών συναλλαγών από μια επιχείρηση εγκατεστημένη στο κράτος αυτό , σπεύδουν να διορθώσουν τα κέρδη που αναλογούν στην επιχείρηση. Η διόρθωση αυτή συνιστά σε διεύρυνση της φορολογητέας ύλης που υπόκειται στη φορολογική εξουσία του κράτους. Πριν όμως από την διόρθωση αυτή , η φορολογητέα αυτή ύλη άνηκε στη φορολογική εξουσία άλλου κράτους στο οποίο εδρεύει η αντισυμβαλλόμενη συνδεδεμένη επιχείρηση. Αυτό καταδεικνύει την ανάγκη να αντισταθμίζεται η διόρθωση κερδών από το ένα κράτος στο άλλο με μια αντίστοιχη και αντίστροφη διόρθωση – αναπροσαρμογή στο άλλο κράτος , ώστε η φορολογητέα ύλη να μη φορολογηθεί διπλά. Στη παραπάνω περίπτωση η διπλή φορολογία είναι οικονομική και όχι νομική¹¹⁸.

Παράδειγμα : Η μητρική επιχείρηση «Α», η οποία είναι εγκατεστημένη στην χώρα «Β» παράγει προϊόντα με κόστος παραγωγής € 5000/μονάδα προϊόντος . Η ίδια επιχείρηση «Α» πωλεί τα προϊόντα σε συνδεδεμένη επιχείρηση «Γ» που είναι εγκατεστημένη στη χώρα «Δ» € 7000/ μονάδα προϊόντος. Τέλος η «Γ» πωλεί τα προϊόντα αυτά σε τρίτους με €8000/ μονάδα προϊόντος. Το καθαρό κέρδος που προκύπτει για τον όμιλο έχοντας υπόψη τα ενοποιημένα οικονομικά στοιχεία είναι (€80000 - €5000=) €3000.

---

¹¹⁷ Βλ. άρθρο 9 ΠΣ-ΟΟΣΑ

¹¹⁸ Βλ. Τσουρουφλής, (2010) «...Σύμφωνα με τη θεωρία νομική διπλή φορολογία έχουμε στην περίπτωση που ο ίδιος φορολογούμενος υπάγεται σε δύο ή περισσότερες χώρες σε παρόμοιο φόρο για το ίδιο φορολογικό αντικείμενο και για το ίδιο χρονικό διάστημα. Οικονομική διπλή φορολογία προκύπτει όταν δύο ή περισσότεροι φορολογούμενοι υπάγονται σε δύο ή περισσότερες χώρες σε παρόμοιο φόρο για το ίδιο φορολογικό αντικείμενο και για το ίδιο χρονικό διάστημα...»

Η φορολογητέα ύλη που υπόκειται στη φορολογική εξουσία της χώρας «B» που είναι εγκατεστημένη η «Α» είναι ($€7000 - €5000 =$) $€2000$ και η αντίστοιχη φορολογητέα ύλη για την χώρα «Δ» που είναι εγκατεστημένη η «Γ» είναι ($€8000 - €7000 =$) $€1000$.

Ας υποθέσουμε ότι οι φορολογικές αρχές της χώρα «Δ» θεωρήσουν την συναλλαγή υπερτιμολογημένη και μη συμβατή με την αρχή των ίσων αποστάσεων, και ότι η ενδεδειγμένη τιμή πώλησης από «Α» σε «Γ» είναι $€6500$. Σε αυτή την περίπτωση επιχειρείται διόρθωση των κερδών για την επιχείρηση «Γ» από $€1000$ σε ($€8000 - €6500 =$) $€1500$. Ωστόσο με αυτό τον τρόπο μέχρι στιγμής το κέρδος για το οποίο φορολογείται η «Α» υπολογίζεται με την αρχική τιμολόγηση και το κέρδος που προκύπτει από τη διόρθωση που αντιστοιχεί σε $€500$ φορολογείται και στις δύο χώρες.

Προκειμένου λοιπόν να αποφευχθεί η διπλή φορολογία απαιτείται μια αναπροσαρμογή των κερδών, μια αντίστροφη, όπως ειπώθηκε προηγουμένως, διόρθωση των κερδών στην περίπτωση της χώρας «Α». Για να γίνει αυτό λοιπόν το κέρδος της «Α» πρέπει να υπολογιστεί με βάση την τιμή που θεωρούν ενδεδειγμένη οι φορολογικές αρχές της «Δ» που είναι εγκατεστημένη η «Γ», δηλαδή έχουμε ($€6500 - €5000 =$) $€1500$.

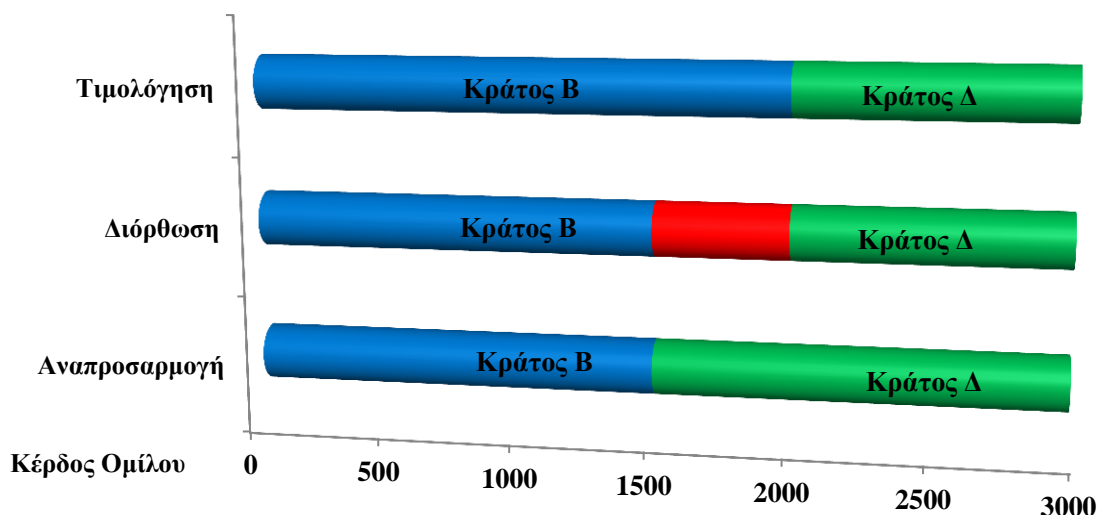
Το ενδεχόμενο να προκύψει οικονομική διπλή φορολογία σε ενδοομιλικές συναλλαγές προϋποθέτει τη καθιέρωση ενός κριτηρίου πρακτικά δίκαιου για όλα τα κράτη. Το κοινό αυτό κριτήριο για τον προσδιορισμό της τιμολόγησης θα πρέπει να εξυπηρετεί και την μεριά των φορολογικών αρχών αλλά και των πολυεθνικών επιχειρήσεων. Κάπως έτσι υιοθετείται η αρχή των ίσων αποστάσεων, που αναλύεται στο επόμενο κεφάλαιο και η οποία προσανατολίζεται στην συμπεριφορά που επιδεικνύουν οι ανεξάρτητες μεταξύ τους επιχειρήσεις κατά τον καθορισμό των τιμών υπό την επίδραση των δυνάμεων της ελεύθερης αγοράς.

Στον επόμενο πίνακα αποτυπώνεται το παράδειγμα που προηγήθηκε στα τρία στάδιά του, την τιμολόγηση, την διόρθωση των κερδών, και την αναπροσαρμογή για την αποφυγή της διπλής φορολογίας καθώς και όλες οι συμφωνίες που έχει υπογράψει η χώρα μας τόσο με άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και με χώρες των υπολοίπων παγκόσμιων οικονομιών.

Πίνακας 2.2

Διπλή φορολογία

2.6.3 Επιχειρήσεις

Η ενδοομιλική τιμολόγηση αποτελεί για τις επιχειρήσεις – ομίλους ζήτημα ιδιαίτερος σημαντικό καθώς με μια αποτελεσματική τιμολόγηση μπορούν να επιτευχθούν και να κατοχυρωθούν σημαντικά κέρδη και παράλληλα να διοχετευτούν σε χώρες ανάλογα με το φορολογικό περιβάλλον , ώστε να μειωθεί η συνολική φορολογική τους επιβάρυνση στα πλαίσια ομίλου επιχειρήσεων. Οι στόχοι των επιχειρήσεων μπορούν με κάποιο βαθμό αυθαιρεσίας , τεκμηριωμένα ωστόσο , να διαχωριστούν στις παρακάτω κατηγορίες

- **Φορολογικοί στόχοι**

Η σωστή ενδοομιλική τιμολόγηση που αποσκοπεί στη μείωση της φορολογητέας ύλης δεν αποτελεί σε κάθε περίπτωση φορολογικό αδίκημα. Η κάθε επιχείρηση θα πρέπει , μέσω ενός σωστού φορολογικού σχεδιασμού , να αναγνωρίζει τις ανάγκες της , να διακρίνει τις διαφορές ανάμεσα στα φορολογικά συστήματα και τους φορολογικούς συντελεστές των κρατών , ώστε να επιτευχθεί με απόλυτα νόμιμες και αποτελεσματικές διαδικασίες το μέγιστο κάθε φορά οικονομικό αποτέλεσμα με την όσο το δυνατό μεγαλύτερη μείωση της συνολικής φορολογικής επιβάρυνσης. Οι δασμοί μπορούν επίσης να διαχειριστούν μέσω

διαμόρφωσης της τιμής μεταβίβασης , η οποία καθορίζει τον δασμό που θα επιβληθεί. Σε κάθε περίπτωση πάντως πριν από μια επιχειρηματική στρατηγική θα πρέπει να συνεκτιμώνται στοιχεία της επιχείρησης όπως α) η καινοτομία και η ανάπτυξη νέων προϊόντων , β) ο βαθμός διαφοροποίησης , γ) η αποφυγή κινδύνου , δ) η πρόβλεψη για τυχόν πολιτικές αλλαγές στη χώρα όπου επιχειρείται η άσκηση τιμολογιακής πολιτικής και ε) οι εκάστοτε εργατικοί φορολογικοί νόμοι.

Άλλωστε οι πιο επιτυχημένες επιχειρήσεις βάσει της κερδοφορίας τους , είναι αυτές που κατάφεραν να πετύχουν την κατάλληλη διαφοροποίηση και καθετοποίηση των τμημάτων που της απαρτίζουν (Lawrence & Lorsch,1967).¹¹⁹

- **Εσωτερικοί ή διοικητικοί στόχοι**

Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα σημαντικότητας του ζητήματος που εξετάζεται είναι η εξαρτημένη σχέση ανάμεσα στο οικονομικό αποτέλεσμα του Ομίλου και τις οικονομικές απολαβές των διοικητικών στελεχών των επιχειρήσεων. Το βασικό ζητούμενο είναι η ευθυγράμμιση των στόχων τους οποίους θέτουν των διοικητικά στελέχη με του συνολικούς στόχους της επιχείρησης. Αποτελεί λοιπόν, ένα πολύ σημαντικό εργαλείο αξιολόγησης της απόδοσης όλων αυτών των στελεχών , αφού επωμίζονται το δύσκολο έργο προσδιορισμού της κατάλληλης ενδοομιλικής τιμολόγησης , η οποία θα πρέπει να αντικατοπτρίζει κάθε φορά τις ανάγκες και την πραγματική εικόνα του Ομίλου. Με τον τρόπο αυτό το κέρδος του Ομίλου επιχειρήσεων είναι διπλό , αφενός γιατί μέσω κινήτρων αυξάνεται η παραγωγικότητα και η αποδοτικότητα των στελεχών του και αφετέρου επιτυγχάνεται το καλύτερο οικονομικό αποτέλεσμα με τη χαμηλότερη συνολική φορολογική επιβάρυνση. Οι στόχοι αυτοί , που αφορούν στο σύνολό τους και τις πολυεθνικές επιχειρήσεις , που κατά βάση αφορούν την παρούσα ανάλυση , συναντούν διάφορες μικροεπιπλοκές που σχετίζονται σε μεγάλο βαθμό τόσο με τη κουλτούρα , όσο και με τα έθιμα των χωρών που είναι εγκατεστημένες οι επιχειρήσεις , όπως επίσης με τις συναλλαγματικές ισοτιμίες , όπως προαναφέρθηκε ή ακόμα και με πληθωριστικές τάσεις που δυνητικά επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό το ύψος των συναλλαγών.

---

¹¹⁹ Lawrence, P., and Lorsch, J., "Differentiation and Integration in Complex Organizations" Administrative Science Quarterly ,Vol. 12, (1967), 1-30.

- Διεθνείς στόχοι

Ο πιο σημαντικός ρόλος και στόχος του «transfer pricing» για την εκάστοτε επιχείρηση , είτε μιλάμε για όμιλο , είτε για αυτόνομες επιχειρήσεις , είναι η διατήρηση και η ενίσχυση , στο μέτρο του μέγιστου δυνατού , της ανταγωνιστικής της θέσης στο γεωγραφικό, οικονομικό περιβάλλον που ασκεί τη λειτουργική της δραστηριότητα. Άλλωστε απώτερος σκοπός για κάθε ορθολογική επιχείρηση είναι η επέκταση των δραστηριοτήτων στην ευρύτερη παγκόσμια οικονομία. Μέσω της κατάλληλης λοιπόν επιλογής αναφορικά με την τιμή μεταβίβασης της επιτρέπεται , αφενός να εισβάλει και να διεκδικήσει μερίδια σε νέες αγορές , αφετέρου να αναγκάσει πιθανόν τη δεσπόζουσα επιχείρηση να μειώσει τις τιμές λόγω ανικανοποίητης ζήτησης. Επιτρέπεται παράλληλα στην επιχείρηση (μέσω της ενδοομιλικής τιμολόγησης) η δυνατότητα διαχείρισης ξένου συναλλάγματος καθώς και αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των πληθωριστικών τάσεων.

Ωστόσο σε κάθε περίπτωση οι επιχειρήσεις κατά την άσκηση της ενδοομιλικής τιμολόγησης πρέπει να λάβουν υπόψη μια σειρά παραγόντων , όχι οικονομικής απαραίτητα , αλλά και επιχειρηματικής φύσεως , όπως :¹²⁰

- Το κόστος της φορολογικής συμμόρφωσης
- Τις συνέπειες των ενδοομιλικών συναλλαγών , όσον αφορά την συνολική επιβάρυνση του Ομίλου
- Ενδεχόμενες κυρώσεις

Αξίζει να τονιστεί ότι για τις επιχειρήσεις , όπως προαναφέρθηκε το ζητούμενο είναι να μειωθεί η φορολογητέα ύλη συνολικά για τον Όμιλο. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με την κατάλληλη διανομή λειτουργιών και κινδύνων¹²¹ και όχι απαραίτητα με παράνομη και μη νόμιμη φυσικά τιμολόγηση των συναλλαγών με συνδεδεμένες επιχειρήσεις. Η επιβολή ή όχι κυρώσεων και η βαρύτητα αυτών ασκούν μεγάλη επιρροή στις επιλογές της στρατηγικής ενδοομιλικών τιμολογήσεων. Στο κομμάτι λοιπόν αυτό οι πολυεθνικοί όμιλοι στοχεύουν στην αύξηση του ποσοστού κέρδους σε χώρες με όσο το δυνατόν ηπιότερη νομοθεσία. Παράλληλα οι υποχρεώσεις σχετικά με την τεκμηρίωση τα τελευταία χρόνια έχουν αυξηθεί , με αποτέλεσμα να αυξάνεται κατά πολύ η διαχειριστική επιβάρυνση για τους Ομίλους. Συνεπώς, είναι μονόδρομος η δραστηριοποίηση σε χώρες με λιγότερο

---

¹²⁰ Βλ. ο.π Τσουρουφλής . (2010).

¹²¹ Βλ περί αποδοχή κινδύνου, Ενότητα 1.3.

σύνθετο νομικό πλαίσιο ή σε χώρες με εναρμονισμένες πρακτικές ελέγχου της ενδοομιλικής τιμολόγησης.

2.7 Σκοπός και Λειτουργίες

Πολλές φορές στα πλαίσια της παρούσας έχει ειπωθεί ποικιλοτρόπως, ότι οι τιμές των ενδοομιλικών συναλλαγών δεν καθορίζονται από τις επιδράσεις των δυνάμεων της αγοράς. Αυτό σημαίνει λοιπόν ότι οι επιχειρήσεις ορίζουν τις τιμές κατά το δοκούν. Αυτή η πρακτική προφανώς δεν έχει επίδραση στα συνολικά αποτελέσματα του Ομίλου, ωστόσο έχει φορολογικές συνέπειες αφού επηρεάζει το ποσοστό κέρδους των επιχειρήσεων. Η φορολογική αυτή λειτουργία του «transfer pricing» και οι συνέπειές της, η διαφορά δηλαδή μεταξύ της σταθερής εικόνας, προ φόρων, των αποτελεσμάτων του Ομίλου και της μεταβολής της συνολικής φορολογικής του επιβάρυνσης, αποτυπώνεται στο παράδειγμα που ακολουθεί.

Παράδειγμα¹²² : Η μητρική επιχείρηση «Α» λοιπόν, η οποία είναι εγκατεστημένη στη χώρα «Β» παράγει προϊόντα με κόστος παραγωγής €5000/μονάδα προϊόντος. Η ίδια επιχείρηση «Α» πωλεί τα προϊόντα σε συνδεδεμένη επιχείρηση «Γ» που είναι εγκατεστημένη στη χώρα «Δ». Τέλος η «Γ» πωλεί τα προϊόντα αυτά σε τρίτους με €8000/μονάδα προϊόντος. Ο φορολογικός συντελεστής των δύο κρατών είναι 20% για το κράτος «Β» και 10% για το κράτος «Δ». Δεδομένου, βάσει οικονομικής θεωρίας, ότι καμία επιχείρηση δε πουλάει κάτω του κόστους, η ενδοομιλική τιμή από «Α» σε «Γ» μπορεί να κυμαίνεται μεταξύ €5000 και €8000. Τα αποτελέσματα των εναλλακτικών επιλογών ανάμεσα στις συναλλαγές των δύο επιχειρήσεων εμφανίζονται στο πίνακα της επόμενης σελίδας. Για λόγους απλούστευσης έχουν παραλειφθεί έξοδα μεταφοράς και διανομής, προωθητικών ενεργειών κ.λπ. που επιβαρύνουν το τελικό κόστος το προϊόντων.¹²³

Όπως πολύ εύκολα παρατηρείται τα κέρδη του Ομίλου προ φόρων (στήλη 4) σε κάθε περίπτωση παραμένουν σταθερά ανεξάρτητα από την ενδοομιλική τιμή που εφαρμόζεται. Είναι απόλυτα λογικό, ότι όσο αυξάνεται η τιμή της τόσο μεγαλώνουν τα κέρδη για την μητρική επιχείρηση του Ομίλου. Το αντίθετο ακριβώς ισχύει για την επιχείρηση «Γ» όπου υπάρχει αντίστροφη σχέση ανάμεσα στην τιμή και τα κέρδη της.

¹²² Χρησιμοποιήθηκαν τα δεδομένα του προηγούμενου παραδείγματος, βλ ενότητα 2.5.

¹²³ Βλ Κώδικα Δεοντολογίας για την Ευρωπαϊκή Τεκμηρίωση (TTM EE), 28/07/2006.

Πίνακας 2.3

Μεταβολές σε κέρδη μετά φόρων λόγω φορολογικών συντελεστών (€)

Τιμή ενδοομιλικής τιμολόγησης	Κέρδος Α	Κέρδος Γ	Κέρδος Ομίλου (προ φόρων)	Φόρος Κράτους Β (20%)	Φόρος Κράτους Δ (10%)	Συνολικός Φόρος Ομίλου	Κέρδος Ομίλου (μετά φόρων)
5000	0	3000	3000	0	300	300	2700
6000	1000	2000	3000	200	200	400	2600
7000	2000	1000	3000	400	100	500	2500
8000	3000	0	3000	600	0	600	2400

Συμπερασματικά λοιπόν ένας Όμιλος μπορεί πολύ εύκολα να εκμεταλλευθεί αυτές τις διαφορές και ασυμβατότητες μεταξύ διαφορετικών , φορολογικά και νομοθετικά , κρατών για να αντιμετωπίσει χαμηλότερη φορολογία. Η ενδοομιλική τιμή (transfer price) επηρεάζει μόνο τη φορολογητέα βάση των επιχειρήσεων¹²⁴ και επομένως τα φορολογικά έσοδα κάθε κράτους , σε καμία όμως περίπτωση το συνολικό κέρδος του Ομίλου.

Ωστόσο το ζήτημα που εξετάζεται δεν χρησιμεύει μόνο για φορολογικούς σκοπούς όπως αναλύθηκε στην έναρξη αυτής της ενότητας. Οι τιμές των ενδοομιλικών συναλλαγών επιτελούν μια σειρά από σημαντικές λειτουργίες που αφορούν τη διοίκηση της επιχείρησης για αυτό το λόγο μάλιστα χρησιμοποιούνται και ως εργαλείο φορολογικού σχεδιασμού πράγμα που τονίζεται σε κάθε ευκαιρία στην παρούσα. Πιο

¹²⁴ Πέρου, Α. (2004). Διασυνοριακή μεταφορά ζημιών μεταξύ συνδεδεμένων επιχειρήσεων της ΕΕ, ΔΕΕ 11/2004 (ΕΤΟΣ 10^ο) σελ 11139-1147.

συγκεκριμένα μερικές από τις λειτουργίες που μπορεί να πραγματοποιηθούν μέσω της τιμολόγησης των ενδοομιλικών συναλλαγών είναι :

- Διοίκηση , προγραμματισμός , διαφήμιση και συντονισμός όλων των προωθητικών ενεργειών του ομίλου¹²⁵
- Ρυθμιστικοί περιορισμοί κατά την σύναψη δανείων μεταξύ συνδεδεμένων επιχειρήσεων και στη μεταφορά κεφαλαίων στο εξωτερικό
- Μείωση του συναλλαγματικού κινδύνου , που πάντα αντιμετωπίζει η επιχείρηση που πραγματοποιεί αγοραπωλησίες σε ξένο¹²⁶ νόμισμα , μέσω περιστολής της ρευστότητας¹²⁷
- Μείωση της διαχειριστικής επιβάρυνσης του Ομίλου κατά τη διενέργεια ενδοομιλικών συναλλαγών
- Έλεγχος αποτελεσμάτων αποδοτικότητας

«Η αυτοτέλεια της φορολογικής υποχρέωσης των μελών του Ομίλου αποκτά μεγαλύτερη σημασία στο επίπεδο των διασυνοριακών συναλλαγών , δεδομένου ότι εκεί εμπλέκονται περισσότερες της μίας φορολογικής εξουσίας.»¹²⁸ Όλα όσα προηγήθηκαν στην τρέχουσα ενότητα , αλλά και στο υπόλοιπο κεφάλαιο διαφοροποιούνται ή προσαρμόζονται κατά περίπτωση , ανάλογα κάθε φορά με τους στόχους ή τους σκοπούς που απορρέουν ή αποτελούν ζητούμενο κατά την άσκηση πολιτικής ενδοομιλικής τιμολόγησης προς το συμφέρον πάντα του Ομίλου.

Συνοψίζοντας λοιπόν οι παράμετροι που εξυπηρετεί η ενδοομιλική τιμολόγηση είναι :

- Ελαχιστοποίηση φορολογητέου εισοδήματος
- Ελαχιστοποίηση εισαγωγικών δασμών
- Αποφυγή χρηματοοικονομικών προβλημάτων
- Διευθέτηση προσαρμογών για τις νομισματικές μεταβολές

---

¹²⁵ Βλ. ο.π Σαββαΐδου, Α. (2009).

¹²⁶ Διαφορετικό από το εγχώριο, δίνεται πολύ μεγάλη έμφαση σε αυτό το κομμάτι και παίζει πολύ σημαντικό ρόλο προς αυτή τη κατεύθυνση η ισοτιμία (rate of exchange).

¹²⁷ Βλ. ο.π Τσουρουφλής . (2010).

¹²⁸ Βλ. ο.π Τσουρουφλής. (2010), σελ.10, παρ.1.

Η επιστημονική ωστόσο διεθνή βιβλιογραφία έχει διατυπώσει κάποιους κοινούς στόχους περί ενδοομιλικής τιμολόγησης που περιλαμβάνονται σε πολλά επιστημονικά άρθρα. Οι βασικοί λοιπόν στόχοι επιγραμματικά είναι οι εξής:¹²⁹

- Διαχείριση δασμών εμπορίου
- Προσαρμογή στα εθνικά φορολογικά πλαίσια
- Διαχείριση φορολογητέας ύλης
- Κίνητρα
- Αποτίμηση απόδοσης
- Προώθηση της επίτευξης των στόχων
- Αντιμετώπιση των περιορισμών στη διαχείριση ρευστότητας
- Ανταγωνιστικότητα
- Ελαχιστοποίηση ρίσκου πληθωρισμού
- Ορθή απεικόνιση κόστους και εισοδήματος
- Διαχείριση συναλλαγματικών ισοτιμιών

Η ενδοομιλική τιμολόγηση αποτελεί ίσως το πιο σημαντικό εργαλείο στις σημερινές συναλλαγές της παγκοσμιοποιημένης οικονομίας, αν αναλογιστεί κανείς, ότι περίπου το 1/3 των συναλλαγών κάθε μορφής, διεθνώς, αποτελούν ενδοομιλικές συναλλαγές. Όσον αφορά το ζήτημα των φορολογικών δασμών που αποτελεί κάτι σύνηθες στην σύγχρονη οικονομία και περιπλέκει το ζήτημα, οι επιχειρήσεις θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να συνυπολογίσουν οποιοδήποτε όφελος προς την εξοικονόμηση της φορολογητέας τους ύλης σε συνδυασμό με την ελαχιστοποίηση οποιουδήποτε δασμού, εφαρμόζοντας ένα μίγμα πολιτικής, που να εξυπηρετεί το οικονομικό της αποτέλεσμα. Η λύση που προτείνεται σχετικά με τις συνδεδεμένες επιχειρήσεις του Ομίλου που υποστηρίζουν διαφορετικό νόμισμα απ' ότι η μητρική επιχείρηση, είναι η τήρηση δύο βιβλίων για να μην αλλοιώνεται σε καμία περίπτωση η οικονομική πραγματικότητα και την ανάλογη προσαρμογή της ενδοομιλικής τιμολόγησης κατά περίπτωση. Η αποτελεσματικότητα και ο έλεγχος αυτής μέσα από τη διαδικασία ενδοομιλικής τιμολόγησης επιτυγχάνεται με ένα σύστημα που μπορεί να ελέγχει σε ταυτόχρονη βάση τα αποτελέσματα των θυγατρικών, τις αποφάσεις των διοικητικών στελεχών, που μπορεί να παρέχει ανελλιπώς πλήρη πληροφόρηση σχετικά με τη διαμόρφωση πολιτικής και τέλος ένα σύστημα ικανό

---

¹²⁹ Borkowski, S.C. (1992), John, Smullen (2001), Murray Robin (1981)

να ελαχιστοποιεί τα κόστη των διεθνών συναλλαγών , μειώνοντας παράλληλα τις φορολογικές επιβαρύνσεις και έξοδα για τη διενέργεια συναλλαγών και τη διαφυγή κερδών λόγω συναλλαγματικών ισοτιμιών.

2.8 Transfer Pricing – Φορολογικός σχεδιασμός

Σε αυτήν την ενότητα επιχειρείται, όπως είχε προαναφερθεί στην περίληψη της αυτής της «προσπάθειας», μια ξεκάθαρη σημασιολογική διάκριση εννοιών , που συχνά προκαλούν σύγχυση στο ευρύ κοινό , άλλες φορές πάλι , μη ορθώς , ταυτίζονται και έχουν άμεση συνάρτηση με την ενδοομιλική τιμολόγηση και στο τρόπο που αυτή ασκείται κατά καιρούς.

Η μείωση της φορολογικής επιβάρυνσης του ομίλου επιχειρήσεων μπορεί να λάβει διάφορες και διαφορετικές μορφές και να χαρακτηριστεί ως φορολογικός σχεδιασμός (tax planning) φοροαποφυγή¹³⁰ (tax avoidance) ή φοροδιαφυγή (tax evasion). Οι έννοιες αυτές όπως προαναφέρθηκε , ταυτίζονται ή συγχέονται και θα επιχειρηθεί μια σημασιολογική διάκριση.

Σύμφωνα με το νέο Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ΚΦΔ) και το άρθρο 55¹³¹ αυτού ως φοροδιαφυγή νοείται «..η απόκρυψη καθαρών εισοδημάτων από οποιαδήποτε πηγή με μη υποβολή δήλωσης ή με υποβολή ανακριβούς δήλωσης και με σκοπό τη μη πληρωμή φόρου εισοδήματος. Ως απόκρυψη καθαρών εισοδημάτων νοείται και η περίπτωση κατά την οποία καταχωρούνται στα βιβλία ανύπαρκτες ή εικονικές ολικά ή μερικά δαπάνες ή γίνεται επίκληση στη φορολογική δήλωση τέτοιων δαπανών, ώστε να μην εμφανίζονται καθαρά εισοδήματα ή να εμφανίζονται αυτά μειωμένα..». Για την εφαρμογή της παρούσας περίπτωσης , ως απόκρυψη εισοδημάτων θεωρείται η μη απόδοση για κάθε φορολογικό έτος ποσού φόρου τουλάχιστον 10.000 ευρώ , εφόσον πρόκειται για φυσικά πρόσωπα ή υπόχρεους τήρησης απλογραφικών βιβλίων και τουλάχιστον 60.000 ευρώ εφόσον πρόκειται για υπόχρεους τήρησης διπλογραφικών βιβλίων. Στην έννοια της φοροδιαφυγής υπεισέρχεται και η έννοια της φορολογικής απάτης , έννοια σχεδόν ταυτόσημη , που επισύρει ποινικές και νομικές κυρώσεις.

---

¹³⁰ Βλ. σημαντικές έννοιες

¹³¹ Βλ Ν 4174/2013 Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις.

Φοροαποφυγή είναι η, με νόμιμες ενέργειες, προσπάθεια των φορολογουμένων, εκμεταλλευόμενοι κενά και τις ατέλειες της φορολογικής νομοθεσίας, να μειώσουν τις φορολογικές τους υποχρεώσεις ή να αποφύγουν την καταβολή των οφειλόμενων φόρων.

Παράδειγμα: Στη φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων, όπου ο νόμος προβλέπει την υποβολή κοινής δήλωσης των συζύγων, αλλά χωριστό προσδιορισμό του φόρου κάθε συζύγου, είναι εύκολο ο σύζυγος να μεταβιβάσει στη σύζυγο εισοδήματα από ορισμένες πηγές για να φορολογηθεί ο πρώτος με χαμηλότερο οριακό φορολογικό συντελεστή. Όταν δε χρησιμοποιούνται νόμιμοι τρόποι, γίνεται λόγος για φοροδιαφυγή.

Το tax planning είναι ο σχεδιασμός των δράσεων ενός φορολογούμενου, μιας επιχείρησης, ώστε σε απόλυτη συμμόρφωση με την φορολογική νομοθεσία να έχουν αμφότεροι τη μικρότερη δυνατή έκθεση στο φόρο. Το παν στο σωστό και αποτελεσματικό φορολογικό σχεδιασμό είναι η σωστή μελέτη της φορολογικής νομοθεσίας, εγχώρια & διεθνώς, ώστε να μπορεί οποιοσδήποτε με ασφάλεια να διακρίνει την πλέον ενδεδειγμένη λύση για τον ίδιο και την επιχείρηση του. Στην ουσία ο φορολογικός σχεδιασμός ακολουθεί κατά γράμμα τις οδηγίες του νομοθέτη, δεδομένου ότι αξιοποιεί τις δυνατότητες του ίδιου του νόμου, υλοποιώντας τον κοινωνικό ή οικονομικό σκοπό του φόρου. Στον ακόλουθο πίνακα¹³² φαίνονται συνοπτικά οι αλλαγές μεταξύ των τριών αυτών εννοιών:

Πίνακας 2.4

Φοροδιαφυγή – Φοροαποφυγή - Φορολογικός Σχεδιασμός

	Νόμιμο	Θεμιτό
Φοροδιαφυγή	x	x
Φοροαποφυγή	✓	x
Φορολογικός Σχεδιασμός	✓	✓

¹³² Βλ. ο.π Τσουρουφλής. (2010) σελ.10 παρ.1

Θα μπορούσαν να υιοθετηθούν πολλά παραδείγματα που να επισημαίνουν διαφορές στα κέρδη των μητρικών, από διάφορα τεχνάσματα και παροχές, καθόλα νόμιμα αμφότερα, ανάλογα με την ισχύουσα φορολογική νομοθεσία των κρατών, όπως πχ αμοιβές για διαφημίσεις, κεντροποίηση κόστους, καθετοποίηση τμημάτων της παραγωγής. Ωστόσο επειδή τα όποια νούμερα τα οποία μπορούν να επινοηθούν θα εξυπηρετούν στην απόδειξη του εκάστοτε σκοπού και μόνο, θα αποφευχθεί η κατασκευή ενός πλασματικού σεναρίου το οποίο δεν θα προσδώσει κάτι παραπάνω στην ανάλυση του φορολογικού σχεδιασμού.

Από τη σκοπιά της φορολογικής τάξης λοιπόν, η φοροδιαφυγή καταπολεμάται μέσω εφαρμογής της εκάστοτε φορολογικής νομοθεσίας και των διατάξεων κατά περίπτωση, η φοροαποφυγή δεν καταπολεμάται από τη διοίκηση, αλλά μόνο από τον νομοθέτη, βασική υπόθεση του οποίου είναι η διόρθωση της φορολογικής βάσης του κράτους¹³³ και ο φορολογικός σχεδιασμός όπως φαίνεται και από το σχήμα δεν χρήζει καταπολέμησης.

Η χρήση τιμών ενδοομιλικών συναλλαγών που παραβιάζουν την αρχή των ίσων αποστάσεων με σκοπό τη μεταφορά κερδών μεταξύ των συνδεδεμένων επιχειρήσεων απαγορεύεται ρητά σχεδόν σε όλα τα κράτη, άρα αποτελεί φοροδιαφυγή.

Αν πάλι μια συναλλαγή μεταξύ συνδεδεμένων επιχειρήσεων δεν γίνεται απευθείας, αλλά μέσω μια τρίτης επιχείρησης με έδρα σε χώρο με ευνοϊκότερο φορολογικό περιβάλλον με αποκλειστικό σκοπό τη μεταφορά κερδών στη συγκεκριμένη χώρα είναι ανεπιθύμητη φορολογικά, ωστόσο δεν αποτελεί παράβαση, γιατί δεν υπάρχει νομοθέτημα που να απαγορεύει τέτοιες συναλλαγές.

Σε κάθε περίπτωση πάντως συναλλαγές που προσβλέπουν στην παραβίαση της αρχής των ίσων αποστάσεων σταδιακά, τείνουν να εκλείψουν αφενός, και είναι μια προσπάθεια της τελευταίας πενταετίας ειδικότερα γιατί πολλές χώρες προβαίνουν σε ενίσχυση της νομοθεσίας για την τεκμηρίωση των ενδοομιλικών συναλλαγών (transfer pricing rules) και την υποκεφαλαιοδότηση των επιχειρήσεων (thin capitalisation rules)¹³⁴, στη θέσπιση περιορισμών τόσο στις πληρωμές προς εξωχώριες επιχειρήσεις ή επιχειρήσεις που είναι εγκατεστημένες σε μη συνεργάσιμα κράτη ή σε κράτη έχοντας προνομιακό φορολογικό καθεστώς, όσο και στην έμμεση μεταφορά κερδών προς χώρες με χαμηλό φορολογικό

---

¹³³ Σαββαΐδου, Α. (2009) ΔΦΝ.

¹³⁴ Βλ Σαββαΐδου, (2014).

συντελεστή, αφετέρου γιατί πλέον και οι ίδιες οι επιχειρήσεις δίνουν προτεραιότητα στις επιχειρηματικές μη φορολογικές παραμέτρους.¹³⁵

2.9 Ανακεφαλαίωση

Στο δεύτερο κεφάλαιο της παρούσας , η ανάλυση προχώρησε ένα βήμα παραπέρα. Ξεφεύγοντας από τα εισαγωγικά στοιχεία γύρω από το θέμα που εξετάζεται αναπτύχθηκαν διάφορες ερμηνείες και όροι που έχουν προσδοθεί από την επιστημονική βιβλιογραφία στο «transfer pricing» περιφραστικοί στο σύνολό τους.

Αποτυπώθηκε ξεκάθαρα η χρησιμοποίηση του ως εργαλείο σχεδιασμού για την ελαχιστοποίηση της φορολογικής επιβάρυνσης γεγονός που απασχολεί πολύ τον ΟΟΣΑ, την ΕΕ, τις φορολογικές αρχές κάθε κράτους αλλά και τη διεθνή επιστημονική βιβλιογραφία.

Για την αντιμετώπιση των προβλημάτων αυτών , έχει επικρατήσει διεθνώς η αρχή των ίσων αποστάσεων «arm's length principle» , η οποία βασίζεται στη μη αναγνώριση ιδιαίτερων εμπορικών και οικονομικών συνθηκών μεταξύ των συνδεδεμένων επιχειρήσεων , οι οποίες , όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως , δύνανται να επηρεάσουν τις ενδοομιλικές συναλλαγές και στην εξομοίωση αυτών με συναλλαγές που λαμβάνουν χώρα μεταξύ ανεξάρτητων επιχειρήσεων , δημιουργώντας ουσιαστικά ένα πλάσμα δικαίου για φορολογικούς σκοπούς.

Η κεντρική ιδέα του κεφαλαίου , όπως αναλύθηκε στις παραγράφους που προηγήθηκαν συμπληρώθηκε με φορολογικές ρυθμίσεις που αφορούν το συγκεκριμένο ζήτημα και με την έννοια της διπλής φορολογίας , που αποτέλεσε ένα πολύ σημαντικό βήμα για τις διεθνείς συναλλαγές , συνέβαλε τα μέγιστα στην διόρθωση των κερδών μέσα από αναπροσαρμογές¹³⁶.

---

¹³⁵ Feinschreiber, R. (2004). Transfer Pricing Methods.

¹³⁶ Στη διεθνή βιβλιογραφία ο όρος συναντάται ως «adjustment».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Η ΑΡΧΗ ΤΩΝ «ΙΣΩΝ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΝ»

3.1 Η έννοια της αρχής των «ίσων αποστάσεων»

Στο μικρό αυτό κεφάλαιο συνοψίζεται και παρουσιάζεται όλη η ουσία της ενδοομιλικής τιμολόγησης, το ζήτημα από το οποίο ξεκινάει και στο οποίο τελειώνει η όποια συζήτηση γύρω από το θέμα που αναλύεται στην παρούσα. Ακριβώς αυτή η άρρηκτα συνδεδεμένη σχέση μεταξύ των δύο εννοιών σηματοδοτεί την ξεχωριστή μνεία της «αρχής των ίσων αποστάσεων» σε αυτό το τρίτο αυτούσιο κεφάλαιο όπου εξαιρείται η σημαντικότητά της αλλά και παρουσιάζονται πραγματικά παραδείγματα που αποτελούν σημαντικό εμπόδιο η τροχοπέδη στην εφαρμογή της αρχής.

Η αβεβαιότητα των επιχειρήσεων αναφορικά με το εάν θα γίνουν αποδεκτές οι τιμές των ενδοομιλικών τους συναλλαγών από τις φορολογικές αρχές σε περίπτωση ελέγχου, το υψηλό κόστος συμμόρφωσης¹³⁷ καθώς και η ενδεχόμενη διπλή φορολογία για συναλλαγές εντός του Ομίλου που μπορεί να προκύψει σε περίπτωση διόρθωσης κέρδους με βάση τη μονομερή μεταβολή της τιμής που εφαρμόζει μια επιχείρηση σε μια διασυνοριακή συναλλαγή εντός του Ομίλου, χωρίς αυτή η μεταβολή να αντισταθμίζεται από αντίστοιχη αναπροσαρμογή των κερδών στο άλλο συμβαλλόμενο κράτος, αποτελούν τα σημαντικότερα φορολογικά προβλήματα που πλήττουν τη διασυνοριακή δραστηριότητα στην εσωτερική αγορά τα τελευταία χρόνια. Η διασφάλιση της φορολογικής βάσης ενός κράτους αποτελεί τον κυριότερο λόγο θέσπισης των διατάξεων και κανόνων για την τεκμηρίωση των ενδοομιλικών συναλλαγών.

Προκειμένου, να διορθωθούν και να αντιμετωπιστούν τα παραπάνω και εν γένει τα όποια προβλήματα ανακύπτουν από την αναγκαιότητα καθορισμού τιμών «transfer pricing» στις συναλλαχτικές σχέσεις μεταξύ συνδεδεμένων επιχειρήσεων, ώστε να επιτευχθεί μια πιο ορθολογική κατανομή και συνεπής κατανομή του εισοδήματος που

---

¹³⁷ Βλ. Ενότητα 2.6.3

προκύπτει από τις μεταξύ τους σχέσεις, έχει διεθνώς επικρατήσει η αρχή των «ίσων αποστάσεων» (arm's length principle)¹³⁸.

Ο βασικός ορισμός της αρχής των «ίσων αποστάσεων» διατυπώνεται στο κεφάλαιο 1, παράγραφος 1 του Άρθρου 9 του Μοντέλου Σύμβασης του ΟΟΣΑ (ΠΣ-ΟΟΣΑ) για την αποφυγή Διπλής Φορολογίας καθιερώνοντας ουσιαστικά ένα πλάσμα δικαίου για σκοπούς φορολογίας στις συναλλαγές μεταξύ συνδεδεμένων επιχειρήσεων. Προβλέπει σε ελεύθερη απόδοση ότι σε περίπτωση που οι όροι που επικρατούν ή επιβάλλονται μεταξύ δυο επιχειρήσεων αναφορικά με τις εμπορικές ή οικονομικές τους σχέσεις, είναι διαφορετικοί από εκείνους που θα επικρατούσαν μεταξύ ανεξάρτητων επιχειρήσεων, τότε οποιαδήποτε κέρδη τα οποία αν δεν υπήρχαν αυτοί οι όροι θα μπορούσαν να είχαν πραγματοποιηθεί από μία από τις επιχειρήσεις αλλά λόγω αυτών των διαφορετικών όρων, δεν πραγματοποιήθηκαν, μπορούν να συμπεριληφθούν στα κέρδη της επιχείρησης αυτής και να φορολογηθούν αναλόγως.¹³⁹ Με πιο απλά λόγια το άρθρο 9 του Μοντέλου του ΟΟΣΑ περί συμβάσεων για το Εισόδημα και το Κεφάλαιο (OECD MTC), το οποίο καθορίζει το πρότυπο των ίσων αποστάσεων¹⁴⁰, απαιτεί από τις συνδεδεμένες επιχειρήσεις να ρυθμίζουν τις εμπορικές ή οικονομικές τους σχέσεις με όρους που δεν διαφέρουν από αυτές που θα προέκυπταν μεταξύ ανεξάρτητων εταιρειών (όροι ίσων αποστάσεων).

Στην ελληνική νομοθεσία ο ορισμός της αρχής των «ίσων αποστάσεων», ο οποίος δεν διαφέρει σχεδόν σε τίποτα από αυτόν των κατ'ΟΟΣΑ, δίνεται από το άρθρο 50 παρ. 1 του νέου Κ.Φ.Ε 4172/2013 ο οποίος ορίζει τα εξής : *«Νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες όταν πραγματοποιούν συναλλαγές, μία ή περισσότερες, διεθνείς ή και εγχώριες, με*

---

¹³⁸ Συναντάται στην ελληνική βιβλιογραφία και ως «αρχή της ελεύθερης αγοράς» βλ ο.π Δαβράδος (2010). Επισημαίνεται ότι η αρχή των ίσων αποστάσεων δεν αποτελεί την μοναδική εναλλακτική για την αντιμετώπιση τέτοιων θεμάτων καθώς, πέρα από αυτή, έχει προταθεί και εφαρμοστεί στην πράξη η αρχή της «παγκόσμιας κατ'αποκοπής». Με βάση αυτή την προσέγγιση το συνολικό εισόδημα των πολυεθνικών θα πρέπει να κατανέμεται μεταξύ των εγκαταστάσεών τους στις διάφορες χώρες με βάση μια προκαθορισμένη φόρμουλα.

¹³⁹ Βλ ο.π sec 482 (IRC). Ορισμός Νομοθεσίας ΗΠΑ « A controlled transaction meets the arm's length principle standard if the results of the transaction are consistent with the results that would have been realized if uncontrolled taxpayers had engaged in the same transaction under the same circumstances (arm's length result) .

¹⁴⁰ Το πρότυπο των ίσων αποστάσεων έχει εισαχθεί σε έναν πολύ μεγάλο αριθμό χωρών για να εξυπηρετήσει τα κριτήρια που διέπουν τη θέσπιση και τον έλεγχο των ενδοομιλικών τιμολογήσεων.

συνδεδεμένα πρόσωπα κατά την έννοια του άρθρου 2 του Κ.Φ.Ε. με οικονομικούς ή εμπορικούς όρους διαφορετικούς από εκείνους που θα ίσχυαν μεταξύ μη συνδεδεμένων προσώπων (ανεξάρτητων επιχειρήσεων) ή μεταξύ συνδεδεμένων προσώπων και τρίτων, οποιαδήποτε κέρδη τα οποία χωρίς τους όρους αυτούς θα είχαν πραγματοποιηθεί από το νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα, αλλά τελικά δεν πραγματοποιήθηκαν λόγω των διαφορετικών όρων (αρχή των ίσων αποστάσεων) περιλαμβάνονται στα κέρδη του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας μόνον στο βαθμό που δεν μειώνουν το ποσό του καταβλητέου φόρου.»

Οι ερμηνευτικές σημειώσεις του ΟΟΣΑ για το Άρθρο 9 δεν περιέχουν εξαντλητική ερμηνεία του προτύπου των ίσων αποστάσεων, αλλά παραπέμπουν στην παράγραφο 1 στις Οδηγίες Ενδοομιλικών Χρεώσεων του ΟΟΣΑ για τις Πολυεθνικές Επιχειρήσεις και τις Φορολογικές Αρχές («κατ'ΟΟΣΑ»). Δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στο γεγονός ότι οι Οδηγίες του ΟΟΣΑ απεικονίζουν διεθνώς συμφωνηθείσες «κατευθυντήριες γραμμές για την εφαρμογή της αρχής των ίσων αποστάσεων».

Συνεπώς, οι κατ'ΟΟΣΑ λογίζονται ως βασική πηγή αναφοράς των φορολογικών αρχών των κρατών-μελών του ΟΟΣΑ, και επιπλέον εξυπηρετούν πολυάριθμα άλλα κράτη ως προς την εφαρμογή της αρχής των ίσων αποστάσεων.

Οι κατ'ΟΟΣΑ καθορίζουν επίσης τους παράγοντες συγκρισιμότητας¹⁴¹ που πρέπει να εξετασθούν, έτσι ώστε να τεκμηριωθεί ότι μία ενδοομιλική τιμολόγηση είναι σύμφωνη με την αρχή των ίσων αποστάσεων. Αυτοί οι παράγοντες είναι η συγκρισιμότητα της περιουσίας ή των υπηρεσιών, της λειτουργικής ανάλυσης, των συμβατικών όρων, των οικονομικών συνθηκών και των επιχειρησιακών στρατηγικών.¹⁴²

Σύμφωνα με το πρότυπο των ίσων αποστάσεων που ορίζεται στις Οδηγίες του ΟΟΣΑ, οι συμφωνηθείσες τιμές μεταξύ συνδεδεμένων μερών, πρέπει να ορίζονται ως αν αυτά τα μέρη να μην ήταν συνδεδεμένα¹⁴³. Σε αυτό το πλαίσιο, οι Οδηγίες του ΟΟΣΑ συνιστούν

---

¹⁴¹ OECD (2010) Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises & Tax Administrations, 1.33 - 1.79.

¹⁴² Βλ κεφάλαιο 4.

¹⁴³ OECD (2010) Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administrations, 1.6 - 1.14.

και/ή απαιτούν από τους φορολογούμενους να ερευνήσουν ανεξάρτητους οργανισμούς/επιχειρήσεις προκειμένου να ορίσουν τις ενδοομιλικές τιμολογήσεις τους.

Πρακτική εφαρμογή της αρχής των «ίσων αποστάσεων» μπορεί να γίνει σε κάθε είδους συναλλαγές μεταξύ συνδεδεμένων επιχειρήσεων ή μεταξύ επιχειρήσεων και μόνιμων εγκαταστάσεών τους σε άλλα κράτη οι οποίες μπορούν να αφορούν¹⁴⁴ πωλήσεις αγαθών, παροχές υπηρεσιών, μεταβιβάσεις ή παραχωρήσεις χρήσης δικαιωμάτων, χρηματοδοτήσεις κ.λπ. Ιδιαίτερη σημασία παρουσιάζει η αρχή σε περιπτώσεις ισχνής κεφαλαιοποίησης (thin capitalization) συνδεδεμένων επιχειρήσεων (όταν δηλαδή η μητρική επιχείρηση χρηματοδοτεί τη θυγατρική της μέσω έμμεσου ή άμεσου δανεισμού και όχι αυξάνοντας την κεφαλαιουχική της συμμετοχή στην τελευταία). Σε τέτοιες περιπτώσεις και ανάλογα κάθε φορά το ύψος της δανειοδότησης οι εκάστοτε φορολογικές αρχές, εφόσον προβλέπεται στη σχετική νομοθεσία, είναι δυνατόν όχι μόνο να αναπροσαρμόζουν τους όρους δανειοδότησης, αλλά και να αμφισβητήσουν την ίδια τη συμφωνία δανειοδότησης κρίνοντας την ως εισφορά στο μετοχικό κεφάλαιο της θυγατρικής επιχείρησης, έτσι ώστε το εισόδημα από τόκους που θα εισέπραττε η μητρική να χαρακτηρίζεται ως συγκεκαλυμμένη διανομή μερίσματος από τη θυγατρική επιχείρηση.¹⁴⁵

3.3 Αναγκαιότητα και Αδυναμία της «Αρχής»

Τα τελευταία χρόνια με τον εκσυγχρονισμό, σε πολύ μεγάλο βαθμό του νομικού πλαισίου των ενδοομιλικών συναλλαγών, αποτελεί κοινή πεποίθηση τόσο του ΟΟΣΑ όσο και των εθνικών διοικήσεων και φορολογικών αρχών εν γένει, ότι μόνος τρόπος να για τη μη μεταφορά κερδών και μεταβολή της φορολογητέας ύλης από ενδοομιλικές συναλλαγές είναι η σύγκριση τους με συναλλαγές μεταξύ ανεξάρτητων επιχειρήσεων. Η σύγκριση αυτή αποτελεί τον πυρήνα της ενδοομιλικής τιμολόγησης.¹⁴⁶

Πέραν την αναγκαιότητας και καταλληλότητας της για την ορθή αντιμετώπιση των ενδοομιλικών συναλλαγών, η αρχή «arm's length» εξασφαλίζει κάτι πολύ σημαντικό που αποτρέπει, όχι στο σύνολό τους αλλά σε πολύ μεγάλο βαθμό, τις συγχύσεις που λόγω

---

¹⁴⁴ Βλ πίνακα 2.1.

¹⁴⁵ Βλ. OECD, (1986) Committee on Fiscal Affairs' Report on Thin Capitalization.

¹⁴⁶ Βλ ο.π, Τσουρουφλής (2010).

διαφορετικότητας κρατών, διοικήσεων νοοτροπιών δημιουργούνται γύρω από το θέμα το στοιχείο αυτό είναι η ομοιομορφία της διεθνούς φορολογίας. Η κοινή λοιπόν αυτή αρχή που υιοθετείται από το σύνολο των κρατών αποτρέπει τα παραπάνω και εξασφαλίζει μια ελάχιστη συναίνεση μεταξύ κρατών.

Μια σειρά από φορολογικούς παράγοντες συνηγορούν επίσης υπέρ της αρχής των «ίσων αποστάσεων».¹⁴⁷ Ο έλεγχος, μέσω της αρχής, της ουδετερότητας των συναλλαγών εξασφαλίζει την διατήρηση του ονομαστικού κεφαλαίου των επιχειρήσεων και προασπίζει τα συμφέροντα των μετόχων μειοψηφίας και των δανειστών μιας επιχείρησης. Στον αντίποδα οι εσφαλμένες ενδοομιλικές τιμές προκαλούν στρεβλώσεις στο εισόδημα, στην περιουσία και τα αποτελέσματα μια επιχείρησης και μπορούν να προκαλέσουν ζημιές σε δανειστές και μετόχους μειοψηφίας. Πιο συνοπτικά οι τρεις βασικοί λόγοι που αναφέρονται σε πολλά άρθρα της επιστημονικής βιβλιογραφίας για τα πλεονεκτήματα, την αναγκαιότητα και την προτίμηση τόσο των εθνικών διοικήσεων όσο και του ΟΟΣΑ είναι τα εξής:¹⁴⁸

- Εκτεταμένη ισότητα στη φορολογική μεταχείριση των επιχειρήσεων
- Αποτροπή δημιουργίας φορολογικών πλεονεκτημάτων ή μειονεκτημάτων
- Μεγέθυνση του διεθνούς εμπορίου και επενδύσεων

Η αρχή «arm's length» παίζει κυρίαρχο ρόλο στις ενδοομιλικές συναλλαγές, καθώς έχει αφομοιωθεί από όλες σχεδόν τις χώρες του σύγχρονου οικονομικού κόσμου, παρόλα αυτά όμως δεν λείπουν οι αμφισβητήσεις, οι οποίες κυρίως συνάδουν με τις δυσχέρειες που δημιουργούνται συχνά κατά την εφαρμογή της.

Ειδικότερα πριν την αντικατάσταση του παλιού ΚΦΕ¹⁴⁹ με το νέο ¹⁵⁰ (που ουσιαστικά ισχύει για πρώτη φορά φέτος και αφορά την προηγούμενη φορολογική χρήση) δεν προσδιόριζε συγκεκριμένα τους λόγους που ήταν ικανοί να δικαιολογήσουν μια υπερτιμολόγηση ή υποτιμολόγηση και το άφηνε στην ερμηνεία των δικαστηρίων.

---

¹⁴⁷ Clausing, Kimberly A. (2003), Tax-motivated transfer pricing and US intrafirm trade prices.

¹⁴⁸ Heady, C (2010) The Allocation of Profits and the OECD Approach to Business Restructuring, School of Economics, University of Kent.

Maria João da Cruz Mauricio, (2013). Transfer pricing and the arm's length principle in the European Union law and domestic law, Universidad do Minho Escola de Direito.

¹⁴⁹ 2238/1994.

¹⁵⁰ 4172/2013.

Με άλλα λόγια έδινε την ευκαιρία στις επιχειρήσεις να παρακάμψουν το άρθρο το βασικό άρθρο του 2238/1994 δικαιολογώντας απλά την όποια διαφορά από το «κανονικό» τίμημα¹⁵¹.

Η κύρια αδυναμία της προέρχεται από τα «σπλάχνα» της έννοιας, την βασική της ιδέα, τον πυρήνα της, την σύγκριση δηλαδή μεταξύ ανεξαρτήτων επιχειρήσεων. Πολύ λόγος γίνεται για την αδυναμία της να αναγνωρίσει τις οικονομίες κλίμακας που πιθανώς αναπτύσσονται, μέσα από τη σύνδεση δύο επιχειρήσεων καθώς και την εξοικονόμηση δαπανών σε πολλές περιπτώσεις. Η παραδοχή επίσης και η προσπάθεια εξομοίωσης των συναλλαγών μεταξύ ανεξάρτητων επιχειρήσεων και ενδοομιλικών συναλλαγών, θεωρείται άτοπη κατά πολλούς γιατί εκ φύσεως οι συνδεδεμένες με τις ανεξάρτητες επιχειρήσεις (internal comparables) διαφέρουν τόσο πολύ, και οδηγεί σε λάθος συμπεράσματα.¹⁵² Για παράδειγμα μια επιχείρηση η οποία αποφασίζει να πραγματοποιήσει μια επένδυση μέσω μιας θυγατρικής σε μια ξένη χώρα, μπορεί να επιτύχει μικρότερο κόστος συναλλαγής και να αποκομίσει περισσότερα κέρδη, σε σύγκριση με μια επιχείρηση που δραστηριοποιείται σε μια ξένη αγορά μέσω ενός ανεξάρτητου συνεργάτη. Αυτή λοιπόν τη διαφορά η αρχή των «ίσων αποστάσεων» δεν είναι σε θέση να την αποτιμήσει.

Παράδειγμα : Ένας όμιλος επιχειρήσεων επιλέγει την έρευνα και ανάπτυξη (R & D) σε κεντρικό επίπεδο και παρέχει τις υπηρεσίες του τμήματος με αντίστοιχο αντίτιμο σε όλες τις επιχειρήσεις του ομίλου. Όπως είναι λογικό με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνεται χαμηλότερο κόστος από αυτό που οι επιχειρήσεις του ομίλου θα μπορούσαν να εξοικονομήσουν λειτουργώντας με αυτονομία. Το μικρότερο αυτό κόστος και οι οικονομίες κλίμακας δεν μπορούν να αποτυπωθούν και να ληφθούν υπόψη κατά την εφαρμογή «arm's length».

Από την άλλη μεριά, ο ΟΟΣΑ παρότι αναγνωρίζει τη συγκεκριμένη αδυναμία της αρχής, αντιπαρέρχεται το επιχείρημα που τίθεται ακόμα και σήμερα, υποστηρίζοντας ότι δεν υπάρχουν αντικειμενικά κριτήρια που να αποτιμούν και να προσδιορίζουν τις

---

¹⁵¹ Βλ. ο.π Τσιφίκος – Ζαφειρόπουλος «Η ύπαρξη της δυνατότητας δικαιολογήσεως ενός τιμήματος, το οποίο αφίσταται από το «κανονικό» χωρίς περαιτέρω προσδιορισμό κάποιων ουσιωδών δικαιολογητικών λόγων, θέτει ουσιαστικά έναν ασαφή περιορισμό στην εφαρμογή της αρχής των «ίσων αποστάσεων» στο ελληνικό φορολογικό δίκαιο, χωρίς κανένα προφανή λόγο, οδηγώντας έτσι στη νόθευση του κανονιστικού της περιεχομένου.».

¹⁵² Παρ. 4.10 κατ'ΟΟΣΑ

οικονομίες κλίμακας¹⁵³ ή τα όποια πλεονεκτήματα από τις ενδοομιλικές σχέσεις μεταξύ επιχειρήσεων.

Προς επίρρωση του σχετικού ισχυρισμού σχετικά με την προβληματική της αρχής θα μπορούσε να παρουσιαστεί ένα αντίστοιχο παράδειγμα που αφορά οικονομικούς κινδύνους.

Παράδειγμα : Όταν δύο ανεξάρτητες επιχειρήσεις βρίσκονται σε διαφορετικές χώρες με διαφορετικό νόμισμα και πραγματοποιείται μια συναλλαγή , ελλοχεύει όπως είναι γνωστό ο συναλλαγματικός κίνδυνος που όπως είναι γνωστό επηρεάζει θετικά ή αρνητικά τον συμβαλλόμενο για τον οποίο η συναλλαγή γίνεται σε ξένο προς τη χώρα του νόμισμα. Σε αυτές τις περιπτώσεις ο κίνδυνος μπορεί να αναληφθεί και από κάποιον τρίτο έναντι ανταλλάγματος. Στη περίπτωση όμως μιας συναλλαγής μεταξύ συνδεδεμένων επιχειρήσεων το συναλλαγματικό κίνδυνο κατ' ανάγκη τον αναλαμβάνει μία εκ των δύο συμβαλλομένων, αφού στην ουσία οι δύο επιχειρήσεις αποτελούν υποσύνολα μια ενιαίας επιχείρησης. Με άλλα λόγια η έννοια του κινδύνου μεταξύ ενδοομιλικών συναλλαγών είναι σχεδόν αυθαίρετη¹⁵⁴ αφού οι συνέπειές του για τον όμιλο αντισταθμίζονται αμοιβαία σε αντίθεση με τις συναλλαγές μεταξύ ανεξάρτητων επιχειρήσεων. Έτσι όταν γίνεται η προσπάθεια να μελετηθούν οι συνδεδεμένες επιχειρήσεις σαν ανεξάρτητες κατ' εφαρμογή της αρχής των ίσων αποστάσεων υπολογίζεται ένας κίνδυνος που ουσιαστικά είναι ανύπαρκτος γιατί απορροφάται από τον όμιλο σαν ενιαία επιχείρηση και δεν επηρεάζει θεωρητικά τα αντισυμβαλλόμενα μέρη.

Ένα άλλο πολύ σημαντικό χαρακτηριστικό είναι οι δεσμεύσεις οικονομικές νομικές μεταξύ των επιχειρήσεων. Στις ενδοομιλικές συναλλαγές είναι δυνατό, λόγω της σχέσης εξάρτησης μεταξύ των επιχειρήσεων, να υπάρχει μία πιο ευέλικτη διαμόρφωση των συμβάσεων. Από την άλλη μεριά στις συναλλαγές μεταξύ ανεξάρτητων επιχειρήσεων, τις οποίες χαρακτηρίζουν κατά κύριο λόγο αντικρουόμενα συμφέροντα, οι δεσμεύσεις αυτές είναι πολύ αυστηρές και δεν επιδέχονται αλλαγές που επικαλούνται την καλή πίστη των αντισυμβαλλομένων. Σε κάθε περίπτωση λοιπόν κατά την εφαρμογή της αρχής η σύγκριση των συμβατικών όρων θεωρείται άσκοπη λόγω των συμβατικών δεσμεύσεων που απορρέουν από τα δύο είδη συναλλαγών (ενδοομιλικών και ανεξάρτητων).

---

¹⁵³ Άρθρο 9 § 1 ΠΣ-ΟΟΣΑ

¹⁵⁴ Βλ. ο.π Τσουρουφλής (2010).

Η παραπάνω περιγραφή αδόκιμων περιπτώσεων για την εφαρμογή της αρχής που εξετάζεται υποδεικνύει σε μεγάλο βαθμό ότι δημιουργούνται ρήγματα κατά την τεκμηρίωση των συναλλαγών σύμφωνα με αυτήν. Συμπερασματικά οι πολύ βασικές αυτές διαφορές μεταξύ των συναλλαγών οδηγούν στην ανάγκη για πολύ περιγραφικές και ολοκληρωτικές μελέτες για τη συγκρισιμότητα των στοιχείων που εξετάζονται κάθε φορά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΤΩΝ «ΙΣΩΝ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΝ»

4.1 Εισαγωγή

Ο μεγαλύτερος προβληματισμός σχετικά με την ενδοομιλική τιμολόγηση στις προηγούμενες δεκαετίες, που δεν είχε ακόμα διαμορφωθεί ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο για πολλά από τα σύγχρονα ζητήματα που αφορούν την ενδοομιλική τιμολόγηση, ήταν οι τρόποι με τους οποίους στην πράξη η εφαρμογή των ίσων αποστάσεων θα μπορούσε να τεθεί σε ισχύ με τρόπο, στο μέτρο του εφικτού, αντικειμενικό για όλες τις συνδεμένες επιχειρήσεις, ενσωματώνοντας και αναπροσαρμόζοντας παράλληλα τις διάφορες λειτουργίες που επιτελούνται δευτερογενώς σε σχέση με τις εμπορικές συναλλαγές (συμβατικούς όρους, ειδικές συμφωνίες κ.λπ.)

Κατά την ανάλυση των ενδοομιλικών συναλλαγών για φορολογικούς σκοπούς, οι φορολογούμενοι πρέπει να επιλέξουν τη μέθοδο υπολογισμού τιμών ενδοομιλικών συναλλαγών, η οποία παρέχει τα πιο αξιόπιστα αποτελέσματα. Στο κεφάλαιο αυτό επιχειρείται μια ολοκληρωμένη ανάλυση σχετικά με τις μεθόδους που αφορούν την εφαρμογή της αρχής των «ίσων αποστάσεων» αναδεικνύεται ο προβληματισμός γύρω από την επιλογή της κατάλληλης μεθόδου .

Πιο αναλυτικά στο συγκεκριμένο κεφάλαιο παρουσιάζονται διεξοδικά τα τρία απαραίτητα βήματα προκειμένου να εφαρμοστεί η αρχή των ίσων αποστάσεων. Η επιλογή της κατάλληλης μεθόδου για την εφαρμογή της αρχής αποτελεί τον βασικό βήμα προς αυτήν τη κατεύθυνση . Επιχειρείται λοιπόν η διεξοδική παρουσίαση των παραδοσιακών και μη μεθόδων όπως έχουν επικρατήσει όλα αυτά τα χρόνια, γίνεται αναφορά σχετικά με την εύρεση των συγκριτικών στοιχείων που αποτελεί το δεύτερο σημαντικό βήμα και το κεφάλαιο κλείνει με τον τρόπο ελέγχου της συγκρισιμότητας των στοιχείων αυτών.

4.2 Μέθοδοι εφαρμογής

Ο πιο άμεσος τρόπος για να εξακριβωθεί εάν οι όροι που έχουν επικρατήσει ή επιβληθεί μεταξύ συνδεδεμένων εταιριών είναι σύμφωνοι με την αρχή των ίσων αποστάσεων είναι να συγκριθούν οι τιμές που χρεώθηκαν στις πραγματοποιηθείσες συναλλαγές των υπό εξέταση εταιριών με τις τιμές που έχουν χρεωθεί σε συγκρίσιμες συναλλαγές οι οποίες έχουν γίνει αποδεκτές μεταξύ ανεξαρτήτων εταιριών κατά τις κρατούσες συνθήκες αγοράς και κατά το χρόνο καταρτίσεως της σύμβασης¹⁵⁵. Κατά συνέπεια το «κανονικό» τίμημα δεν αποτελεί αντικειμενικό μέγεθος και πρέπει να υπολογίζεται διακριτά κάθε φορά ανα συναλλαγή- τιμολόγηση και ανά στοιχείο¹⁵⁶ βάσει των εκάστοτε συνθηκών της αγοράς, της χρονικής περιόδου¹⁵⁷ και κατ' επιταγή της εφαρμογής των «ίσων αποστάσεων» βάσει ομοειδών συναλλαγών της επιχείρησης με τρίτα, ανεξάρτητα μέρη. Λόγω έλλειψης πληροφοριών για τέτοιες συναλλαγές, είναι απαραίτητο να συγκριθούν άλλοι δείκτες, βάσει των διαθέσιμων χρηματοοικονομικών στοιχείων, ώστε να εξακριβωθεί εάν οι όροι μεταξύ των συνδεδεμένων μερών που συμβάλλονται στις προαναφερθείσες συναλλαγές είναι συμβατή με την αρχή των ίσων αποστάσεων.

Γενικά υπάρχουν δύο μέθοδοι για την εξασφάλιση της αρχής των «ίσων αποστάσεων» κατά την τεκμηρίωση των ενδοομιλικών συναλλαγών. Οι μέθοδοι που βασίζονται σε κανόνες επί των συναλλαγών¹⁵⁸ και οι μέθοδοι που βασίζονται σε ποσοστά κέρδους¹⁵⁹. Οι μέθοδοι που βασίζονται στη συναλλαγή απαιτούν την σύγκριση μια συγκεκριμένης συναλλαγής με παρόμοια, στην οποία εμπλέκονται μη συνδεδεμένα μέρη, με τιμή που συμφωνήθηκε μεταξύ των συνδεδεμένων επιχειρήσεων. Στον αντίποδα οι μέθοδοι που βασίζονται σε ποσοστά κέρδους συγκρίνουν τη γενικότερη κερδοφορία και τα περιθώρια κέρδους που απολαμβάνουν μη συνδεδεμένες επιχειρήσεις με αυτά που απολαμβάνουν από τις συναλλαγές τους επιχειρήσεις με σχέση εξάρτησης.

---

¹⁵⁵ Μάλλιου, Α & Σαββαΐδου, Α. (2007). Η πρακτική του καθορισμού της τιμής των συναλλαγών ως μέθοδος περιορισμού της φοροδιαφυγής/και φοροαποφυγής αναφορικά με τα άυλα αγαθά και δικαιώματα στο ελληνικό φορολογικό δίκαιο. Δ.Φ.Ν., σελ 1221 κ.ε

¹⁵⁶ Προσδιορισμός της έννοιας του τιμολογίου στο φορολογικό δίκαιο.

¹⁵⁷ Δραστηριότητες που λόγω προϊόντων παρουσιάζουν μεγάλη εποχικότητα.

¹⁵⁸ Βλ επόμενη σελίδα.

¹⁵⁹ Βλ Τσαρμπαλής, Φ & Ρουμπής, Κ. (2009) Οι κανόνες transfer pricing στην Ελλάδα μετά το Ν.3728/2008, Επιχείρηση 5/2009 (έτος 5^ο) Βιβλιοθήκη Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών.

Από τον ΟΟΣΑ το 1995 δόθηκαν για πρώτη φορά κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της ελεύθερης αγοράς¹⁶⁰ καθώς και των μεθόδων που οι επιχειρήσεις μπορούν να χρησιμοποιήσουν προκειμένου να αποδείξουν ότι μια συναλλαγή σε ανεκτά όρια από πλευράς συμφωνημένου τιμήματος¹⁶¹.

Οι κατ'ΟΟΣΑ χωρίζονται σε 8 κεφάλαια στα οποία παρουσιάζονται οι παραδοσιακές και αποδεκτές μέθοδοι για την τεκμηρίωση των ενδοομιλικών συναλλαγών, διοικητικές οδηγίες σχετικά με την αποφυγή διενέξεων μεταξύ φορολογικών αρχών¹⁶² και επίλυσης διαφορών, καταγραφή των απαραίτητων δικαιολογητικών εγγράφων, ενώ παράλληλα καταγράφονται απόψεις σχετικά με τα άυλα αγαθά¹⁶³ και για την παροχή ενδοομιλικών υπηρεσιών καθώς και στις λεγόμενες «συμφωνίες κατανομής κόστους»¹⁶⁴.

Πριν ξεκινήσει η περιγραφή των μεθόδων αξίζει να τονιστεί ότι για την εφαρμογή της μεθόδου της αρχής των ίσων αποστάσεων απαιτούνται τρία βήματα τα οποία αποτελούν τους βασικούς πυλώνες του κεφαλαίου:¹⁶⁵

- Η επιλογή της μεθόδου
- Η εύρεση συγκριτικών στοιχείων
- Ο έλεγχος συγκρισιμότητας των στοιχείων αυτών

4.2.1 Παραδοσιακές μέθοδοι

Κατά την ανάλυση των ενδοομιλικών συναλλαγών για φορολογικούς σκοπούς, οι φορολογούμενοι πρέπει να επιλέξουν τη μέθοδο υπολογισμού τιμών ενδοομιλικών συναλλαγών, η οποία παρέχει τα πιο αξιόπιστα αποτελέσματα. Σύμφωνα με το Κεφάλαιο II και III των οδηγιών του ΟΟΣΑ, οι διαθέσιμες μέθοδοι για την τεκμηρίωση της εφαρμογής της αρχής των ίσων αποστάσεων στις τιμές των ενδοομιλικών συναλλαγών περιλαμβάνουν:

---

¹⁶⁰ Όρος ισότιμος που συναντάται συχνά στην ελληνική βιβλιογραφία.

¹⁶¹ Περιφραστική απόδοση του «κανονικού» ή «εύλογου» τιμήματος ανταλλάγματος.

¹⁶² Πάγια ανάγκη προς επίλυση των διαφορών είναι η εναρμόνιση των εθνικών νομοθετικών πλαισίων με τις κατ'ΟΟΣΑ βλ. - Bakker, A & Levey, M. (2012). Transfer Pricing and Intra-Group Financing, IBFD.

¹⁶³ Μάλλιου, Α & Σαββαΐδου, Α. (2007).

¹⁶⁴ «Cost contribution agreements».

¹⁶⁵ Βλ ο.π Τσουρουφλής (2010).

- Τις παραδοσιακές¹⁶⁶ συναλλακτικές μεθόδους (standard methods) , ήτοι τη μέθοδο της συγκρίσιμης μη ελεγχόμενης τιμής (ΣΜΕΤ), τη μέθοδο της τιμής μεταπώλησης (ΤΜ) και τη μέθοδο του κόστους συν κέρδους (Κ.Σ.Κ), οι οποίες αναλύονται σε αυτή την υποενότητα
- Τις μη παραδοσιακές – βασισμένες στο κέρδος – συναλλακτικές μεθόδους, ήτοι τη μέθοδο του καθαρού κέρδους συναλλαγής (Κ.Κ.Σ) τη μέθοδο επιμερισμού κέρδους (ΕΚ), αναλυτική περιγραφή των οποίων λαμβάνει χώρα στην επόμενη υποενότητα.

Κοινό χαρακτηριστικό των παραδοσιακών μεθόδων είναι ότι αναφέρονται σε μεμονωμένες συναλλαγές. Είναι προτιμητέες από το σύνολο της φορολογικής κοινότητας λόγω του ελέγχου μεμονωμένων συναλλαγών¹⁶⁷

4.2.1.1 Μέθοδος της «Συγκρίσιμης Μη Ελεγχόμενης Τιμής»

Η μέθοδος της συγκρίσιμης μη ελεγχόμενης τιμής («CUP»)¹⁶⁸ εφεξής «ΣΜΕΤ»¹⁶⁹ αναφέρεται ως η πιο αξιόπιστη¹⁷⁰ και προτιμώμενη μέθοδος σύμφωνα με τις οδηγίες του ΟΟΣΑ και θεωρείται ως απολύτου προτεραιότητας κυρίως για εμπορεύσιμα αγαθά των οποίων η τιμή διαπραγματεύεται καθημερινώς οργανωμένα¹⁷¹. Επιπλέον, ο ΟΟΣΑ προκρίνει τη χρήση της μεθόδου ΣΜΕΤ εάν υπάρχουν συγκρίσιμα εσωτερικά ή εξωτερικά στοιχεία. Κατά κανόνα ωστόσο προτιμάται η εσωτερική σύγκριση. Αν υποθετικά η μέθοδος αποκτούσε μορφή εξίσωσης θα είχαμε το ακόλουθο αποτέλεσμα :

Τιμή ελεγχόμενης συναλλαγής = Τιμή μη ελεγχόμενης συναλλαγής

Η εφαρμογή της μεθόδου ΣΜΕΤ, και όλες οι μέθοδοι εφαρμογής της αρχής των ίσων αποστάσεων γενικότερα, μπορεί υιοθετηθεί για την τεκμηρίωση μιας συναλλαγής εφόσον συντρέχει μία από τις παρακάτω προϋποθέσεις:

¹⁶⁶ Στη διεθνή βιβλιογραφία χρησιμοποιείται και ο όρος «traditional methods» κατ' αντιδιαστολή προς τις λοιπούς μεθόδους.

¹⁶⁷ Βλ εν. 3.4 παρ. 1.

¹⁶⁸ Στη διεθνή βιβλιογραφία ο όρος αποδίδεται ως : «comparative uncontrolled price method» (CUP)

¹⁶⁹ Βλ. Συνομογραφίες.

¹⁷⁰ Η ελληνική νομοθεσία μέχρι και πριν από κάποια χρόνια απέκλειε την εφαρμογή άλλων μεθόδων ακόμα και στις περιπτώσεις που κάτι τέτοιο ήταν αναγκαίο.

¹⁷¹ Γνωστά και ως commodities πχ καφές, ζάχαρη, σιτηρά κ.λπ.

- Δύο ανεξάρτητες επιχειρήσεις εμπλέκονται σε συναλλαγή κάτω από παρόμοιες συνθήκες με προϊόντα ίδια με αυτά που αγοραστήκαν από την υπό εξέταση επιχείρηση από άλλη συνδεδεμένη επιχείρηση του Ομίλου (εξωτερική σύγκριση τιμών).
- Μια επιχείρηση αγοράζει τα ίδια προϊόντα τόσο από συνδεδεμένες εταιρίες του Ομίλου, όσο και από ανεξάρτητες εταιρίες (εσωτερική σύγκριση τιμών).
- Άλλη συνδεδεμένη επιχείρηση του Ομίλου πωλεί τα ίδια προϊόντα με συγκρίσιμους όρους και συνθήκες τόσο προς την επιχείρηση που μας ενδιαφέρει όσο και προς τρίτες ανεξάρτητες εταιρίες (εσωτερική σύγκριση τιμών).

Η μέθοδος ΣΜΕΤ συγκρίνει την τιμή που χρεώθηκε μεταξύ συνδεδεμένων εταιριών για αγαθά ή υπηρεσίες (ελεγχόμενη συναλλαγή) με την τιμή που χρεώθηκε μεταξύ ανεξαρτήτων επιχειρήσεων για συγκρίσιμη συναλλαγή (μη ελεγχόμενη συναλλαγή) σε συγκρίσιμες περιστάσεις. Σύμφωνα με τις οδηγίες του ΟΟΣΑ, τα αποτελέσματα της εφαρμογής της μεθόδου ΣΜΕΤ, είναι το πιο άμεσο και αξιόπιστο μέτρο για την αξιολόγηση της τήρησης της αρχής των ίσων αποστάσεων στην τιμή ελεγχόμενης συναλλαγής μεταξύ συνδεδεμένων εταιριών στο βαθμό που η μη ελεγχόμενη συναλλαγή μεταξύ ανεξαρτήτων επιχειρήσεων δεν έχει ουσιώδεις διαφορές με την ελεγχόμενη, οι οποίες θα μπορούσαν να επηρεάσουν την τιμή ή υπάρχουν μόνο ασήμαντες διαφορές οι οποίες έχουν βέβαιη και καθορισμένη επίδραση στην τιμή, για την οποία μπορούν να γίνουν διορθώσεις (αναμορφώσεις).

Εάν υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των συναλλαγών για τις οποίες δεν μπορούν να πραγματοποιηθούν αξιόπιστες διορθώσεις, η μέθοδος ΣΜΕΤ δεν θα παρέχει ένα αξιόπιστο αποτέλεσμα. Οι παράγοντες συγκρισιμότητας¹⁷², οι οποίοι μπορεί να επηρεάζουν την εφαρμογή της μεθόδου ΣΜΕΤ είναι τα χαρακτηριστικά των προϊόντων ο βαθμός ολοκλήρωσής τους και η ποιότητα τους, συμβατικοί όροι (πχ όγκος πωλήσεων όροι εξόφλησης ¹⁷³), συνθήκες αγοράς (κυβερνητικές πολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές δομές), γεωγραφική αγορά, ημερομηνία συναλλαγής, άυλα στοιχεία συνδεδεμένα με τη συναλλαγή, λειτουργίες που επιτελούνται από τα συμβαλλόμενα μέρη (μεταφορά διαφήμιση) και τυχόν συναλλαγματικός κίνδυνος. Τα μειονεκτήματα της μεθόδου κυρίως περιλαμβάνουν τη δυσκολία για την πρακτική της εφαρμογή με την

¹⁷² Βλ παρ. 1.15 κατ'ΟΟΣΑ.

¹⁷³ Βλ υποενότητα 3.3 περί προβληματικής της αρχής των «ίσων αποστάσεων».

εύρεση συγκρίσιμων συναλλαγών¹⁷⁴ αλλά και της ποσότητας πιθανών που πιθανόν διενεργηθούν λόγω συγκεκριμένων συμβατικών όρων.

Διευκρινίζεται ότι προκειμένου να εφαρμοστεί η ΣΜΕΤ δεν υπάρχει κάποιος συγκεκριμένος περί πλήρης ταύτισης, ωστόσο οι συναλλαγές θα πρέπει να είναι ταυτόσημες ως προς τα βασικά χαρακτηριστικά. Πιο συγκεκριμένα μπορούν να χρησιμοποιηθούν και μη πλήρως ταυτόσημες συναλλαγές αρκεί οι διαφορές που προκύπτουν να είναι μετρήσιμες να μπορούν να ποσοτικοποιηθούν ώστε να αναμορφωθούν αντίστοιχα οι συναλλαγές. Υπάρχουν πάρα πολλοί παράγοντες πέραν των όσων αναφέρθηκαν ανωτέρω, με αποτέλεσμα η ΣΜΕΤ παρόλο που είναι η πλέον διαδομένη μέθοδος να καθίσταται σχεδόν παρείσακτη προς εφαρμογή της αρχής των ίσων αποστάσεων.

Παράδειγμα¹⁷⁵ : Αν η τιμή πχ της ενδοομικής τιμολόγησης είναι FOB¹⁷⁶ ενώ η τιμή μιας αντίστοιχης συναλλαγής είναι CIF¹⁷⁷ θα πρέπει να γίνουν οι απαραίτητες διορθώσεις ώστε να προστεθεί ή να αφαιρεθεί το κόστος ασφάλισης και μεταφοράς κατά περίπτωση και να εξομοιωθούν οι συναλλαγές προς σύγκριση. Αν μεταξύ δύο συνδεδεμένων εταιριών υπάρχει πρόβλεψη έκπτωσης από συγκεκριμένη, συμφωνημένη ποσότητα και πάνω κατά την σύγκρισή της με μια μη ελεγχόμενη συναλλαγή, η έκπτωση θα πρέπει να αναπροσαρμόζεται προκειμένου να αξιοποιούνται τα όποια διαθέσιμα συγκριτικά στοιχεία.

4.2.1.2 Μέθοδος «Τιμής Μεταπώλησης»

Η μέθοδος τιμής μεταπώλησης («RPM»)¹⁷⁸ εφεξής «TM»¹⁷⁹ προσδιορίζει τις τιμές των συναλλαγών των συνδεδεμένων μερών, με βάση το μικτό περιθώριο κέρδους μεταπωλήσεως που πραγματοποιείται σε συγκρίσιμες μη ελεγχόμενες συναλλαγές. Ως γενική αρχή, ο διανομέας¹⁸⁰ πρέπει να αποζημιώνεται/αμείβεται για τις προσπάθειες του στη βάση ενός κατάλληλου περιθωρίου μικτού κέρδους. Ο προσδιορισμός του περιθωρίου αυτού εξαρτάται από τις λειτουργίες που επιτελούνται, τους κινδύνους που αναλαμβάνονται και τα περιουσιακά στοιχεία που χρησιμοποιούνται από τον διανομέα. Η

¹⁷⁴ Βλ παράγοντες συγκρισιμότητας.

¹⁷⁵ Βλ ο.π Τσουρουφλής (2010) σελ 36.

¹⁷⁶ Βλ Συντομογραφίες, μεταφορά με ευθύνη και υποχρέωση του αγοραστή.

¹⁷⁷ Βλ Συντομογραφίες, μεταφορά με ευθύνη και υποχρέωση του πωλητή.

¹⁷⁸ Στη διεθνή βιβλιογραφία ο όρος αποδίδεται ως : «Resale Price Method» (RPM).

¹⁷⁹ Βλ. Συντομογραφίες.

¹⁸⁰ Βλ. παρακάτω υποενότητα « Περιγραφή Λειτουργικών Προφίλ»

μέθοδος TM προσδιορίζει την αξία της λειτουργίας διανομής στις περιπτώσεις εκείνες όπου ο συνδεδεμένος διανομέας δεν προσθέτει σημαντική αξία¹⁸¹ πριν την μεταπώληση σε μη συνδεδεμένο μέρος. Η μέθοδος αυτή δεν ενδείκνυται ή δεν μπορεί να εφαρμοστεί εάν ο διανομέας/μεταπωλητής προσθέτει σημαντική αξία¹⁸² στα αγαθά που αγοράζονται αναλαμβάνοντας επιπρόσθετη συναρμολόγηση ή παραγωγή ή χρησιμοποιώντας σημαντικά άυλα στοιχεία.

Η μέθοδος TM δίνει έμφαση στη συγκρισιμότητα των λειτουργιών, εκτιμώντας την αξία των λειτουργιών που επιτελούνται από τον διανομέα/μεταπωλητή χωρίς να στηρίζεται για την αξιολόγηση της συγκρισιμότητας αυτής στα φυσικά χαρακτηριστικά των προϊόντων, όπως η μέθοδος ΣΜΕΤ. Ο προτιμώμενος τρόπος για να προσδιοριστεί το κατάλληλο περιθώριο μικτού κέρδους είναι να ανευρεθούν τα περιθώρια μικτού κέρδους σε συγκρίσιμες συναλλαγές με μη συνδεδεμένα μέρη, είτε μεταξύ της ελεγχόμενης επιχείρησης και ανεξάρτητης επιχείρησης (εσωτερική σύγκριση) ή αποκλειστικά μεταξύ ανεξάρτητων επιχειρήσεων (εξωτερική σύγκριση).

Το περιθώριο της τιμής μεταπώλησης πρέπει να καλύπτει τις έμμεσες και άμεσες δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν από την εξεταζόμενη επιχείρηση στη συναλλαγή μεταπώλησης και το κατάλληλο κέρδος για τη συγκεκριμένη συναλλαγή. Εάν, πριν από την μεταπώληση, η επιχείρηση έχει προβεί σε επεξεργασία ή έχει πραγματοποιήσει πράξεις που οδηγούν σε αλλαγή της αξίας, η αλλαγή αυτή πρέπει να ληφθεί υπόψη. Το περιθώριο της τιμής μεταπώλησης δεν πρέπει να περιλαμβάνει τα γενικά έξοδα, (όλο το σύνολο των γενικών εξόδων διαχείρισης) της επιχείρησης. Το περιθώριο της τιμής μεταπώλησης πρέπει να προσδιοριστεί με βάση το περιθώριο το οποίο η ίδια η επιχείρηση πραγματοποιεί σε συγκρίσιμες συναλλαγές με ανεξάρτητες επιχειρήσεις ή το περιθώριο που πραγματοποιείται σε συγκρίσιμες συναλλαγές μεταξύ ανεξαρτήτων επιχειρήσεων. Τυπικά η μέθοδος εφαρμόζεται για την επιχείρηση εκείνη του Ομίλου που πραγματοποιεί τη διανομή των εμπορεύσιμων προϊόντων. Συμπερασματικά η μέθοδος συνοψίζεται στην παρακάτω εξίσωση :

$$\text{Τιμή ενδοομιλικής συναλλαγής} = \text{Τιμή μεταπώλησης} - \text{περιθώριο μικτού κέρδους}$$

¹⁸¹ Μάρκετινγκ, συσκευασία, ετικετοποίηση, διανομή.

¹⁸² Εμπορικά σήματα, πελατεία, τεχνογνωσία.

Παράδειγμα: Μητρική εταιρία εδρεύουσα στο κράτος Α μεταβιβάζει εμπορεύματα στη θυγατρική της έναντι άγνωστης τιμής, που έχει έδρα το κράτος Β. Στη συνέχεια η θυγατρική πωλεί τα συγκεκριμένα εμπορεύματα σε ανεξάρτητη επιχείρηση εντός του κράτους Β προς €1000/τεμάχιο. Προκειμένου λοιπόν να οριστεί η ορθή τιμή σύμφωνα με την οποία θα έπρεπε η μητρική να μεταβιβάσει τα εμπορεύματά της στη θυγατρική της θα πρέπει να εξεταστεί μια ελεύθερη μη ελεγχόμενη συναλλαγή επί του ίδιου προϊόντος ανάμεσα σε έναν ανεξάρτητο πωλητή και καταναλωτή εντός της χώρας Β (εσωτερική σύγκριση). Το τίμημα αυτής της συναλλαγής χρησιμοποιείται για να υπολογιστεί το περιθώριο κέρδους της θυγατρικής, το οποίο, αφαιρούμενο από την τελική τιμή πώλησεως αποδίδει την ορθή τιμή σύμφωνα με την αρχή της «ελεύθερης αγοράς».

Σε περίπτωση που διαπιστώνονται ουσιαστικές διαφορές μεταξύ ενδοομιλικών και μη ελεγχόμενων συναλλαγών θα πρέπει όπως και στη ΣΜΕΤ να γίνουν οι αντίστοιχες προσαρμογές το περιθώριο μικτού κέρδους. Παράγοντες που ίσως επηρεάζουν το περιθώριο κέρδους και πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την ανάλυση και τη σύγκριση είναι πχ ο όγκος των πωλήσεων, η πρόσθεση σημαντικής αξία στα αγαθά που αγοράζονται για μεταπώληση, ο κίνδυνος συναλλαγματικών ισοτιμιών, που εμπίπτει στη σφαίρα όλων των μεθόδων ανεξαιρέτως, η ευθύνη εγγυήσεων για το προϊόν κ.λπ.

Η ΤΜ όπως και οι υπόλοιπες μέθοδοι απαιτεί διακριτή εφαρμογή και ανάλυση (ανα προϊόν και ανά συναλλαγή με την) βάσει της όποιας υπολογίζεται ανά περίπτωση το περιθωρίου μικτού κέρδους που προκύπτει κάθε φορά. Ωστόσο σε πραγματικές συνθήκες χρησιμοποιείται για σύγκριση επί συνολικής βάσης, μεταξύ συνδεδεμένων και παρόμοιων ανεξάρτητων διανομέων – επιχειρήσεων.

4.2.1.3 Μέθοδος «Κόστος Συν Κέρδος»

Η μέθοδος του «Κόστους Συν Κέρδους»¹⁸³ («CPM»)¹⁸⁴ εφεξής «ΚΣΚ» αποτιμά την τήρηση της αρχής των ίσων αποστάσεων στην τιμή μίας ενδοομιλικής συναλλαγής υπολογίζοντας τα άμεσα¹⁸⁵ και έμμεσα κόστη¹⁸⁶ που αφορούν την συναλλαγή με την εξαίρεση των γενικών εξόδων (λειτουργικά) και προσθέτοντας ένα περιθώριο κέρδους (markup), ώστε να διασφαλιστεί ένα κατάλληλο κέρδος ενόψει των λειτουργιών που

¹⁸³ Εναλλακτικά « Μέθοδος κόστους πλέον Περιθώριο κέρδους» (ΠΟΛ 1097/2014).

¹⁸⁴ Στη διεθνή βιβλιογραφία ο όρος αποδίδεται ως : «Cost Plus Method» (CPM).

¹⁸⁵ Πρώτες ύλες, κόστος εργασίας.

¹⁸⁶ Πχ γενικά βιομηχανικά έξοδα.

επιτελούνται. Ότι προκύπτει μπορεί να θεωρείται ως τιμή ίσων αποστάσεων της ελεγχόμενης συναλλαγής.

Όπως και στη μέθοδο της τιμής μεταπώλησης (TM), η συγκρισιμότητα υπό τη μέθοδο του «Κόστους Συν Κέρδους» εξαρτάται κυρίως από την ομοιότητα των λειτουργιών που πραγματοποιούνται, των κινδύνων που αναλαμβάνονται και των συμβατικών όρων. Η διάφορα μεταξύ τους είναι ότι η TM αναφέρεται στο ποσοστό κέρδους επί της τιμής μεταπώλησης (profit margin), ενώ η ΚΣΚ αναφέρεται στο ποσοστό κέρδους επί του κόστους κτήσης (profit mark up). Με άλλα λόγια το περιθώριο μεικτού κέρδους στην μέθοδο της «Τιμής Μεταπώλησης» καλύπτει τα όποια άμεσα ή έμμεσα κόστη προκύπτουν κατά τη διαδικασία μεταπώλησης ενώ το περιθώριο κέρδους στην ΚΣΚ δεν συμπεριλαμβάνονται. Είναι σαφές λοιπόν ότι η έννοια του περιθωρίου κέρδους σε αυτή την περίπτωση αναφέρεται σε απευθείας συναλλαγές στην αγορά, σε αντίθεση με τη στενότερη έννοια του «περιθωρίου κέρδους μεταπωλήσεως» ή περιθώριο μεικτού κέρδους που χρησιμοποιείται στην TM.¹⁸⁷

Σύμφωνα με τη μέθοδο αυτή η τιμή που σέβεται την αρχή των «ίσων αποστάσεων» προκύπτει από την εφαρμογή του κατάλληλου εκείνου ποσοστού κέρδους επί του κόστους παραγωγής ενός αγαθού και εφαρμόζεται κατά κύριο λόγο όταν μια επιχείρηση παράγει αγαθά και τα μεταπωλεί σε μια συνδεδεμένη επιχείρηση, σε αντίθεση με την TM που όπως προαναφέρθηκε χρησιμοποιείται κυρίως όταν μια επιχείρηση ενός Ομίλου πραγματοποιεί την διανομή ως επί των πλείστων των εμπορεύσιμων προϊόντων. Ουσιαστικά η TM είναι ένα βήμα χρονικά πριν την ΚΣΚ. Η σύγκριση εδώ πραγματοποιείται είτε μεταξύ του περιθωρίου κέρδους που απολαμβάνει ο παραγωγός των αγαθών όταν πωλεί τα συγκεκριμένα αγαθά σε ανεξάρτητα μέρη (επιχειρήσεις) σε σχέση με συνδεδεμένα μέρη (εσωτερική σύγκριση), είτε μεταξύ περιθωρίου κέρδους ομοειδών και συγκρίσιμων¹⁸⁸ επιχειρήσεων που παράγουν παρόμοια αγαθά με την ελεγχόμενη επιχείρηση και τα πωλούν σε τρίτα μέρη. Η μέθοδος αυτή χρησιμοποιείται ευρέως για τις επιχειρήσεις εκείνες του Ομίλου που διενεργούν τυπικές εργασίες παραγωγής προϊόντων, συμπεριλαμβανομένης και της απλής συναρμολόγησης, αλλά και όταν οι συναλλαγές περιλαμβάνουν παροχές υπηρεσιών, όπως διοικητικές υπηρεσίες και επαναχρέωση

---

¹⁸⁷ Δαβράδος, Ν. (2010). Συνδεδεμένες επιχειρήσεις και εταιρικό δίκαιο.

¹⁸⁸ Βλ παρακάτω «Περιγραφή Λειτουργικών Προφίλ».

δαπανών έρευνας και ανάπτυξης. Πολύ συνοπτικά όπως και στις προηγούμενες περιπτώσεις ισχύει ότι :

$$\text{Τιμή ενδοομιλικής συναλλαγής} = \text{Κόστος κτήσης} + \text{Περιθώριο κέρδους}$$

Παράδειγμα : Ένας αλλοδαπός παραγωγός πωλεί σε έναν ανεξάρτητο Έλληνα διανομέα το προϊόν του με περιθώριο κέρδους 20% επί του κόστους παραγωγής. Εάν ο ίδιος παραγωγός πουλήσει το ίδιο προϊόν του σε ελληνική θυγατρική εταιρία , η ορθή τιμή πώλησης πρέπει να καθορίζεται ως το γινόμενο του κόστους παραγωγής επί του συντελεστή περιθωρίου κέρδους στο κόστος παραγωγής, που στην συγκεκριμένη περίπτωση είναι 20% εφόσον οι συνθήκες συναλλαγής είναι παρόμοιες. Στην περίπτωση που η τιμή αυτή είναι διαφορετική από το ανώτερο αποτέλεσμα τότε θα υπάρχει υπερτιμολόγηση προς την ελληνική θυγατρική επιχείρηση. Σχηματικά έχουμε ως εξής :

Αλλοδαπός παραγωγός Ανεξάρτητος Έλληνας διανομέας

Αξία πωλήσεων αλλοδαπού παραγωγού = 120€

Κόστος Παραγωγής = 100€

Μεικτό κέρδος = (120-100) =20€

Κέρδος επί κόστους = (120-100/100)=20%¹⁸⁹

Αλλοδαπός παραγωγός Συνδεδεμένος Έλληνας διανομέας

Κόστος Παραγωγής = 100€

Τιμή πωλήσεως = 150 x 1,20 =180

Ο προσδιορισμός του περιθωρίου κέρδους όπως και στην προηγούμενο μέθοδο συνάδει την αξία των λειτουργιών και των κινδύνων που αναλαμβάνονται από την εταιρία παραγωγό/ πωλητή (διανομέα/ μεταπωλητή όσον αφορά την ΤΜ). Στην διαδικασία της σύγκρισης αν προκύψουν διαφορές πρέπει να υπολογιστούν όπως έχει αναφερθεί βάσει ακριβών αναπροσαρμογών.¹⁹⁰

¹⁸⁹ Περιθώριο κέρδους = πωλήσεις – κόστος παραγωγής / κόστος παραγωγής.

¹⁹⁰ «Reasonably accurate adjustments».

Συγκριτικά με την ΣΜΕΤ και η συγκεκριμένη μέθοδος δεν δίνει τόσο πολύ έμφαση στα φυσικά χαρακτηριστικά τόσο των προϊόντων που πρέπει να τα χαρακτηρίζει όσο το δυνατόν μεγαλύτερη ομοιότητα, όσο και των υπηρεσιών που αποτελούν το αντικείμενο της συναλλαγής¹⁹¹. Η σύγκριση ανάμεσα στα περιθώρια κέρδους των δύο ειδών συναλλαγής (ενδοομιλικές και ανεξάρτητες) είναι δύσκολο να ανευρεθούν¹⁹², για αυτό το λόγο εναλλακτικά χρησιμοποιείται ο μέσος όρος του κλάδου.

Κατά κανόνα για το καθορισμό των περιθωρίων κέρδους γίνεται χρήση στοιχείων από τράπεζες δεδομένων. Σε αυτές τις βάσεις δεδομένων αν και παρέχεται εικόνα για τη συνολική εικόνα μιας επιχείρησης, πράγμα που μειώνει τη συγκρισιμότητα των στοιχείων, δίνεται η δυνατότητα χρήσης μια ευρύτερης βάσης σύγκρισης και πολύ σημαντικά στοιχεία για τους παράγοντες που σχετίζονται με το περιθώριο κέρδους όπως πχ εγγυήσεις, όροι μεταφοράς, συναλλαγματικός κίνδυνος, πολυπλοκότητα διαδικασίας παραγωγής κ.λπ.

Γίνεται εύκολα αντιληπτό ότι η μέθοδος ΚΣΚ είναι καταλληλότερη της μεθόδου της συγκρίσιμης μη ελεγχόμενης τιμής η της μεθόδου τιμής μεταπώλησης» όταν είναι δύσκολο να βρεθούν συγκριτικά στοιχεία της αγοράς για τιμές προϊόντων και υπηρεσιών που αποτελούν το αντικείμενο της συναλλαγής. Επίσης σε περιπτώσεις πχ όπως κοινής χρήσης εγκαταστάσεων, σε αποκλειστικά ενδοομιλική διακίνηση προϊόντων ή υπηρεσιών, χρήσης δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας κ.α., η μέθοδος ΚΣΚ αποτελεί μοναδική επιλογή αφού δεν συναντάται η έννοια της μεταπώλησης, και δεν υπάρχουν συναλλαγές με ανεξάρτητες επιχειρήσεις για ανεύρεση συγκριτικών στοιχείων.

Σε κάθε περίπτωση πάντως η μέθοδος εμφανίζει και αδυναμίες. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η ενδοομιλική μεταβίβαση άυλων περιουσιακών στοιχείων, όπου ο υπολογισμός τιμής είναι εύκολος, λόγω μη άμεσης σχέσης ανάμεσα σε αξία και κόστος.

4.2.2 Λοιπές (μη παραδοσιακές) μέθοδοι¹⁹³

Στις κατ'ΟΟΣΑ περιλαμβάνονται ως μέθοδοι τελευταίας επιλογής και οι μέθοδοι που αφορούν το περιθώριο κέρδους συναλλαγών και οι οποίες θα πρέπει να εμφανίζονται όταν καμία άλλη από τις πιο πάνω αναφερόμενες μεθόδους δεν μπορεί να εφαρμοστεί με

¹⁹¹ Feinschreiber, R. (2004).

¹⁹² Οι επιχειρήσεις πολύ σπάνια είναι διατεθειμένες να αποκαλύψουν τη βάση υπολογισμού τους.

¹⁹³ Στη διεθνή βιβλιογραφία ο όρος αποδίδεται ως : «Profit Methods» (PM).

επιτυχία ή χρησιμοποιηθούν εάν κρίνεται ότι προσφέρουν καλύτερο αποτέλεσμα σε σχέση με τις άλλες μεθόδους. Διευκρινίζεται ότι η χρήση των ως άνω παραδοσιακών μεθόδων πρέπει να κρίνεται ατελέσφορη με ειδική αιτιολογία¹⁹⁴, που περιλαμβάνεται στο φάκελο τεκμηρίωσης,¹⁹⁵ προκειμένου να επιτρέπεται η τεκμηρίωση των ενδοομλικών συναλλαγών επί τη βάση των λοιπών(μη παραδοσιακών) μεθόδων. Εντούτοις, οι μέθοδοι αυτοί εφαρμόζονται πιο συχνά στην πράξη ως πιο πρακτικές και εύκολες στην ανεύρεση συγκριτικών στοιχείων. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι μέθοδοι αυτοί διακρίνονται ανάλογα με το αν αναφέρονται στο κέρδος συγκεκριμένων συναλλαγών (transactional profit methods) ή στα συνολικά αποτελέσματα των επιχειρήσεων (global profit methods). Ωστόσο οι μέθοδοι¹⁹⁶ που βασίζονται στα συνολικά αποτελέσματα των επιχειρήσεων σύμφωνα με τις κατ'ΟΟΣΑ δεν είναι συμβατές με την αρχή των ίσων αποστάσεων, γι' αυτό το λόγο αποφεύγεται η ανάλυση τους στη παρούσα, αν και στις ΗΠΑ η μέθοδος σύγκρισης του κέρδους συγκαταλέγεται στις βασικές μεθόδους.

4.2.2.1 Μέθοδος «Επιμερισμού Κέρδους»

Η μέθοδος «επιμερισμού κέρδους» («PSM»)¹⁹⁷ εφεξής «ΕΚ» προσπαθεί να απαλείψει την επίδραση επί των κερδών των ειδικών όρων που υπάρχουν ή επιβάλλονται σε μια ελεγχόμενη συναλλαγή προσδιορίζοντας την κατανομή των κερδών ή ζημιών αντίστοιχα με τον τρόπο που θα είχαν κάνει μη συνδεδεμένες επιχειρήσεις σε σχέση με αντίστοιχη συναλλαγή ή συναλλαγές. Η μέθοδος του επιμερισμού κέρδους πρώτα προσδιορίζει το υπό διανομή κέρδος για τις συνδεδεμένες επιχειρήσεις από τις ελεγχόμενες συναλλαγές στις οποίες συμβάλλονται. Στη συνέχεια κατανέμει το κέρδος αυτό μεταξύ των συνδεδεμένων επιχειρήσεων με μια έγκυρη οικονομική βάση, χωρίς να απαιτούνται συγκριτικά στοιχεία, η οποία προσεγγίζει την κατανομή των κερδών που θα είχαν πραγματοποιηθεί και απεικονιστεί σε συμφωνία που θα είχε συναφθεί με βάση την αρχή των ίσων αποστάσεων. Το συνολικό κέρδος μπορεί να είναι ολόκληρο το κέρδος από τις συναλλαγές ή το υπόλοιπο κέρδος που αντιπροσωπεύει το κέρδος που δε μπορεί εύκολα να αποδοθεί σε ένα από τα μέρη, όπως τα κέρδη που προκύπτουν από υψηλής αξίας, μερικές φορές μοναδικά,

---

¹⁹⁴ Βλ. ο.π. Δαβράδος, Ν (2010).

¹⁹⁵ Βλ. επόμενο κεφάλαιο.

¹⁹⁶ Μέθοδος σύγκρισης κέρδους (comparable profit method), μέθοδος συνολικού επιμερισμού βάσει μαθηματικού τύπου (global formulaary apportionment method).

¹⁹⁷ Στη διεθνή βιβλιογραφία ο όρος αποδίδεται ως : «Profit Split Method» (PSM).

άλλα στοιχεία. Η συνεισφορά κάθε εταιρίας βασίζεται στη λειτουργική ανάλυση, και αποτιμάται στο βαθμό που είναι δυνατόν με βάση κάθε διαθέσιμο αξιόπιστο στοιχείο αγοράς. Η ΕΚ προτείνει το διαχωρισμό των κερδών μεταξύ των επιχειρήσεων, σαν να επρόκειτο για κοινοπρακτούντα μέρη¹⁹⁸ (Joint Venture).

Η ανάλυση της συνεισφοράς κάθε επιχείρησης δεν αφορά όπως είναι φυσικό συγκρίσιμες συναλλαγές, αλλά τις λειτουργίες, του κινδύνους τις ευθύνες που αναλαμβάνονται και τα πάγια που χρησιμοποιούνται από τις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις. Στην ανάλυση αυτή μπορούν να προστεθούν τα όποια αντλούμενα εξωτερικά στοιχεία με την αντίστοιχη αξία παρόμοιων λειτουργιών (όχι κερδών) ανεξάρτητων επιχειρήσεων που ασκούν δραστηριότητα υπό παρόμοιες συνθήκες. Το αποτέλεσμα που προκύπτει αφορά την κατανομή του (λειτουργικού) κέρδους μεταξύ των επιχειρήσεων.

Για την κατανομή του λειτουργικού κέρδους και τον τρόπο διενέργειας της λειτουργικής ανάλυσης έχουν επικρατήσει τέσσερις μέθοδοι¹⁹⁹, οι οποίες αναλύονται συνοπτικά :

- **Ανάλυση της συνεισφοράς**

Εύλογα συμπεραίνεται από το τίτλο ότι με την ανάλυση αυτή επιμερίζεται το πραγματοποιηθέν συνολικό κέρδος βάσει της αξίας των λειτουργιών που επιτελούνται από τις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις στη συναλλαγή. Υπολογίζονται οι πραγματικές αξίες της αγοράς για τις λειτουργίες²⁰⁰ αυτές και βγαίνει το ποσοστό συμμετοχής της κάθε επιχείρησης.

- **Ανάλυση υπολειμματικού κέρδους**

Εδώ αφού αρχικά υπολογιστεί το κέρδος που αφορά σε συνήθεις λειτουργίες των επιχειρήσεων (υπηρεσίες που προσφέρονται και από ανεξάρτητες επιχειρήσεις όπως πχ ενσώματα αγαθά, υπηρεσίες, τυπικά άυλα περιουσιακά στοιχεία) το κέρδος που υπολείπεται επιμερίζεται σε μη συνήθεις λειτουργίες(χρήση άυλων περιουσιακών στοιχείων μοναδικά ή υψηλής αξίας).

---

¹⁹⁸ Βλ ο.π Τσαρμπαλής, Φ & Ρουμπής, Κ. (2009).

¹⁹⁹ Βλ Τσουρουφλής, Α. (2010).

²⁰⁰ Υπηρεσίες, δαπάνες, κεφάλαιο.

- **Ανάλυση απασχολούμενου κεφαλαίου**

Βάσει αυτής της ανάλυσης εξασφαλίζεται ο ίδιος δείκτης αποδοτικότητας απασχολούμενο κεφαλαίου με τον κατάλληλο επιμερισμό του συνολικού καθαρού κέρδους.

- **Μέθοδος συγκριτικού επιμερισμού του κέρδους**

Τέλος με τη μέθοδο αυτή κατανέμεται το κέρδος σε παρόμοιες συναλλαγές μεταξύ ανεξάρτητων επιχειρήσεων αυτή τη φορά ως προς τις λειτουργίες, του κινδύνους τις ευθύνες που αναλαμβάνονται και τα πάγια που χρησιμοποιούνται. Η αναλογία αυτή χρησιμοποιείται ως βάση για την κατανομή του κέρδους μεταξύ συνδεδεμένων επιχειρήσεων.

Όλες οι παραπάνω μέθοδοι δεν τυγχάνουν κοινής αποδοχής. Στις ΗΠΑ εφαρμόζονται μόνο δύο από τις παραπάνω μεθόδους, αυτή του συγκριτικού επιμερισμού καθώς και ανάλυση του υπολειμματικού κέρδους. Στον αντίποδα ο ΟΟΣΑ εγκρίνει την ανάλυση του απασχολούμενου κεφαλαίου και την ανάλυση του υπολειμματικού κέρδους.

Το βασικό πλεονέκτημα της μεθόδου αυτής είναι ότι μπορεί να συμπεριλάβει στην ανάλυσή της διάφορες λειτουργίες τις οποίες καμία παραδοσιακή μέθοδος δεν μπορεί να επωμιστεί από μόνη της. Επίσης θα μπορούσε να χαρακτηριστεί η πιο δίκαιη από τις μεθόδους, διότι καμία από τις συναλλασσόμενες επιχειρήσεις δεν μπορεί να πραγματοποιήσει υπερκέρδη και αφού και τα δύο μέρη υπόκεινται σε έλεγχο και εξασφαλίζεται αφενός η μέγιστη δυνατή ισορροπία στις συναλλαγές, αφετέρου αίρεται η όποια αμφισβήτηση για τον υπολογισμό της συνεισφοράς κάθε επιχείρησης που αποτελεί και το ζητούμενο στην περίπτωση αυτή. Παράλληλα η μέθοδος του επιμερισμού του κέρδους προτιμάται των υπολοίπων μεθόδων σε περιπτώσεις όπου τα κέρδη προέρχονται από οικονομίες κλίμακας η κοινή βελτίωση της αποτελεσματικότητας.

Σε κάθε περίπτωση πάντως η «ΕΚ» θεωρείται η πλέον δύσκολη και δυσχερής μέθοδος και η χρησιμοποίησή της προτείνεται σε ιδιαίτερα περίπλοκες καταστάσεις, όταν δεν υφίστανται παρόμοια συγκριτικά στοιχεία ή όταν πρόκειται για σημαντικής αξίας άυλα αγαθά. Στην περίπτωση των άυλων αγαθών σημαντικής αξίας η μέθοδος εφαρμογής του επιμερισμού του κέρδους αποτελεί την καταλληλότερη μέθοδο, διότι σε τέτοιες συναλλαγές όπου οι επιχειρήσεις συμβάλουν με σημαντικό – μοναδικό τρόπο, άλλες ανεξάρτητες επιχειρήσεις σκεπτόμενοι ορθολογικά επιθυμούν να μοιράσουν τα κέρδη και

έτσι τα οφέλη από την αμφίπλευρη μέθοδο της μεθόδου που εξετάζουμε βοηθάει προς την κατεύθυνση αυτή ενώ μια μέθοδος που εξετάζει τη σκοπιά συγκεκριμένης επιχείρησης όχι.

4.2.2.2 Μέθοδος «Καθαρού κέρδους συναλλαγής»

Η μέθοδος «Καθαρού κέρδους συναλλαγής» («TNMM»)²⁰¹ εφεξής ΚΚΣ²⁰² εξετάζει το καθαρό περιθώριο κέρδους που πραγματοποιεί μια επιχείρηση σε σχέση με ένα συγκεκριμένο οικονομικό μέγεθος κάθε φορά (κόστος , κέρδη, πάγια, κύκλος εργασιών κ.λπ.) από μια ή περισσότερες συναλλαγές με συνδεδεμένες επιχειρήσεις και το συγκρίνει με το περιθώριο που έχει η ίδια επιχείρηση από συναλλαγές της με ανεξάρτητες επιχειρήσεις (εσωτερική σύγκριση) , ή το περιθώριο κέρδους το οποίο υπάρχει σε συγκρίσιμες συναλλαγές μεταξύ ανεξαρτήτων επιχειρήσεων. Ο ΟΟΣΑ δείχνει τη προτίμησή του, δίνοντας προτεραιότητα στην εσωτερική σύγκριση. Η μέθοδος μπορεί να χρησιμοποιηθεί και σε επιχειρήσεις που παράγουν προϊόντα η προσφέρουν υπηρεσίες αλλά και σε επιχειρήσεις που διανέμουν αυτά.

Το καθαρό κέρδος συναλλαγής υπολογίζεται μετά από αφαίρεση από το ακαθάριστο έσοδο που προκύπτει από τη συγκεκριμένη συναλλαγή του κόστους που δημιουργήθηκε για να αποκτηθεί αυτό το έσοδο (περιλαμβανομένων και των γενικών εξόδων διαχείρισης²⁰³, τα οποία πρέπει να αφαιρεθούν με βάση την αναλογία του ακαθάριστου εσόδου από τη συγκεκριμένη συναλλαγή προς τα συνολικά ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης).

Ο δείκτης περιθωρίου κέρδους²⁰⁴ που θα χρησιμοποιηθεί κάθε φορά στη μελέτη (κέρδη προς ενεργητικό, κέρδη προς ακαθάριστα έσοδα, κέρδη προς συνολικά κόστη, μικτά κέρδη προς λειτουργικά έξοδα) εξαρτάται από το είδος της επιχείρησης, δηλαδή το αντικείμενο δραστηριότητας της και την διαθεσιμότητα και αξιοπιστία των συγκρίσιμων στοιχείων.

Παράδειγμα : Η επιχείρηση Α είναι παραγωγός (το ίδιο θα συνέβαινε αν η επιχείρηση Α ήταν διανομέας, όπου θα είχαμε τιμή μεταπώλησης αντί της τιμής πώλησης) επιχείρηση και επιθυμεί να προσδιορίσει την τιμή που θα πουλήσει τα προϊόντα της σε μια συνδεδεμένη επιχείρηση Β. Η επιχείρηση Α σε παρόμοιες συναλλαγές με ανεξάρτητες επιχειρήσεις

---

²⁰¹ Στη διεθνή βιβλιογραφία ο όρος αποδίδεται ως : «Transactional Net Margin Method» (TNMM).

²⁰² Βλ. Συνομογραφίες.

²⁰³ Η μέθοδος αποτελεί ουσιαστικά μια παραλλαγή της ΤΜ και της ΚΣΚ.

²⁰⁴ Profit Level Indicator.

πουλάει τα προϊόντα της προς €1000/ανά τεμάχιο πχ και επιτυγχάνει περιθώριο κέρδους της τάξεως του 10%. Η τιμή συνεπώς της ενδοομιλικής πώλησης υπολογίζεται ως εξής :

Τιμή πώλησης :	€1000
Καθαρό κέρδος : (1000 x 10%)	€ 100
Έξοδα συναλλαγής :	€ 500
Ενδοομιλική τιμή: (1000 x 1- ΠΚ %) - 500	€ 400

Αξίζει να σημειωθεί ότι κατά την ανάλυση δεν συγκρίνονται περιθώρια μικτού κέρδους αλλά περιθώρια καθαρού κέρδους συναλλαγής ως προς ένα άλλο συνολικό οικονομικό μέγεθος όπως προαναφέρθηκε και ότι η μέθοδος αφορά μεμονωμένες συναλλαγές και δεν αναφέρεται στα συνολικά αποτελέσματα των εταιριών. Παράλληλα ο προσδιορισμός του περιθωρίου πρέπει, όπως είναι φυσικό, να προκύπτει και να υποστηρίζεται από την λειτουργική ανάλυση των επιχειρήσεων, και οι όποιες ουσιαστικές διαφορές ανάμεσα στις συγκρινόμενες συναλλαγές, όπως και στις υπόλοιπες μεθόδους, πρέπει να αντισταθμίζονται μέσω αναπροσαρμογών. Εδώ στους διάφορους παράγοντες που λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό της βάσης επί της οποίας υπολογίζεται το περιθώριο κέρδους μπορούμε να αναφέρουμε το αντικείμενο δραστηριότητας²⁰⁵ (δεν πρέπει να παραλείπεται από την εκάστοτε ανάλυση κατά τη συγκρισιμότητα των συναλλαγών ότι θα πρέπει και οι επιχειρήσεις να ασκούν αν όχι ταυτόσημες σχετικά ομοειδείς λειτουργίες που αφορούν στο σύνολο της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας) η αξιοπιστία των συγκριτικών στοιχείων από τις διάφορες τράπεζες πληροφοριών καθώς και η καταλληλότητά τους για τον υπολογισμό οικονομικού αποτελέσματος, ανεξαρτήτως φύσεως, υπό συνθήκες που επηρεάζονται από τις επιδράσεις των δυνάμεων της αγοράς.

Η ΚΚΣ λόγω της φύσεως του υπολογισμού του περιθωρίου κέρδους ενδείκνυται σε περιπτώσεις που οι μέθοδοι της «τιμής μεταπώλησης» και «κόστους συν κέρδους» δεν μπορούν να εφαρμοστούν λόγω διαφορών στις διάφορες λειτουργίες που επιτελούνται, στα πάγια που χρησιμοποιούνται και στους κινδύνους που αναλαμβάνονται ανάμεσα στις ενδοομιλικές συναλλαγές και στις ανεξάρτητες επιχειρήσεις.

²⁰⁵ Κατάλληλες από την άποψη της συγκρισιμότητας θεωρούνται οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον ίδιο κλάδο της αγοράς.

Για τον λόγο αυτό, στις διεθνείς συναλλαγές εφαρμόζεται συχνά η μέθοδος αυτή. Στα πλεονεκτήματα της μεθόδου συμπεριλαμβάνεται το γεγονός ότι χρειάζεται μικρότερος βαθμός συγκρισιμότητας από στις δύο παραδοσιακές μεθόδους (ΤΜ και ΚΣΚ) καθώς οι διαφορές στις λειτουργίες, που αντανακλούν διαφορές και στις δαπάνες δεν επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό το περιθώριο κέρδους. Και αυτή μέθοδος εξαρτάται λιγότερο από την πλήρη ομοιότητα των προϊόντων και περισσότερο από την ομοιότητα των συμβατικών όρων της συναλλαγής, όπως επίσης επηρεάζεται και λιγότερο από τις διαφορές των συναλλαγών ως προς την τιμή απ' ότι επηρεάζεται η μέθοδος σύγκρισης μη ελεγχόμενης τιμής γι' αυτό προτιμάται σε τέτοιες περιπτώσεις (όταν δηλαδή δεν υπάρχουν επαρκή συγκριτικά στοιχεία) έναντι της ΣΜΕΤ.

Βασικό πλεονέκτημα της μεθόδου είναι η μονόπλευρη σε αντίθεση με τη μέθοδο επιμερισμού του κέρδους λειτουργία της. Για την εφαρμογή της λοιπόν απαιτούνται συγκριτικά στοιχεία ως προς τους συμβατικούς όρους γενικότερα των συναλλαγών μόνο μιας από τις συμβαλλόμενες συνδεδεμένες επιχειρήσεις. Η χρησιμότητα αυτής της «μονόπλευρης» αποτυπώνεται σε περιπτώσεις που μία από τις συμμετέχουσες στη συναλλαγή επιχειρήσεις χαρακτηρίζεται από σύνθετη και πολύπλοκη λειτουργική δομή που δυσχεραίνει σε μεγάλο βαθμό την αναζήτηση αξιόπιστων και κατάλληλων συγκριτικών στοιχείων.

Στον αντίποδα το μεγαλύτερο μειονέκτημα της μεθόδου σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ²⁰⁶ είναι ότι το περιθώριο κέρδους που υπολογίζεται σε σχέση με κάποιο οικονομικό μέγεθος κάθε φορά (κόστος, κέρδη, πάγια, κύκλος εργασιών κ.λπ.), εξαρτάται από κάποιους παράγοντες (το είδος της επιχείρησης, δηλαδή το αντικείμενο δραστηριότητας της και την διαθεσιμότητα και αξιοπιστία των συγκρίσιμων στοιχείων) οι οποίοι επηρεάζουν σε πολύ μικρό βαθμό την τιμή ή το μικτό περιθώριο κέρδους μιας συναλλαγής. Οι παράγοντες λοιπόν αυτοί καθιστούν δύσκολο τον ακριβή και αποτελεσματικό προσδιορισμό της ενδοομιλικής τιμολόγησης²⁰⁷.

Το παράδοξο με τη μέθοδο αυτή είναι ότι βασικό του πλεονέκτημα ανάλογα με τη σκοπιά της ανάλυσης κάθε φορά μπορεί να αποτελέσει εμπόδιο στην ορθή ενδοομιλική τιμολόγηση. Για παράδειγμα η μονόπλευρη αυτή λειτουργία της μεθόδου μπορεί να οδηγήσει σε ένα τέτοιο αποτέλεσμα που το περιθώριο κέρδους που αποδίδεται σε μια

---

²⁰⁶ Βλ. παρ. 3.29 κατ'ΟΟΣΑ

²⁰⁷ Βλ. ο.π Τσουρουφλής, Α. (2010)

εταιρία, να εμφανίζει αδικαιολόγητα υψηλά η χαμηλά κέρδη για τις αντισυμβαλλόμενες επιχειρήσεις.²⁰⁸

Συμπερασματικά, τα παραπάνω καταδεικνύουν τη σημαντικότητα της μεθόδου από τη μία, και από την άλλη πλευρά την ανάγκη να χρησιμοποιείται η μέθοδος αυτή με ιδιαίτερη προσοχή, ως έσχατη λύση διότι πολύ εύκολα μπορεί να οδηγήσει σε στρεβλώσεις.

Πριν αναπτυχθεί η ιεραρχική σειρά με την οποία κατατάσσονται οι παραπάνω μέθοδοι σχετικά με την επιλογή της καταλληλότερης για την τεκμηρίωση των ενδοομικών τιμών καθώς και τα επόμενα δύο σημαντικά βήματα σχετικά με την εφαρμογή της αρχής των ίσων αποστάσεων, παρουσιάζονται στους επόμενους πίνακες συγκεντρωτικά όλες οι μέθοδοι, παραδοσιακές και λοιπές καθώς και μια σχηματική ανάλυση της εσωτερικής και εξωτερικής σύγκρισης μεταξύ επιχειρήσεων.

Πίνακας 4.1

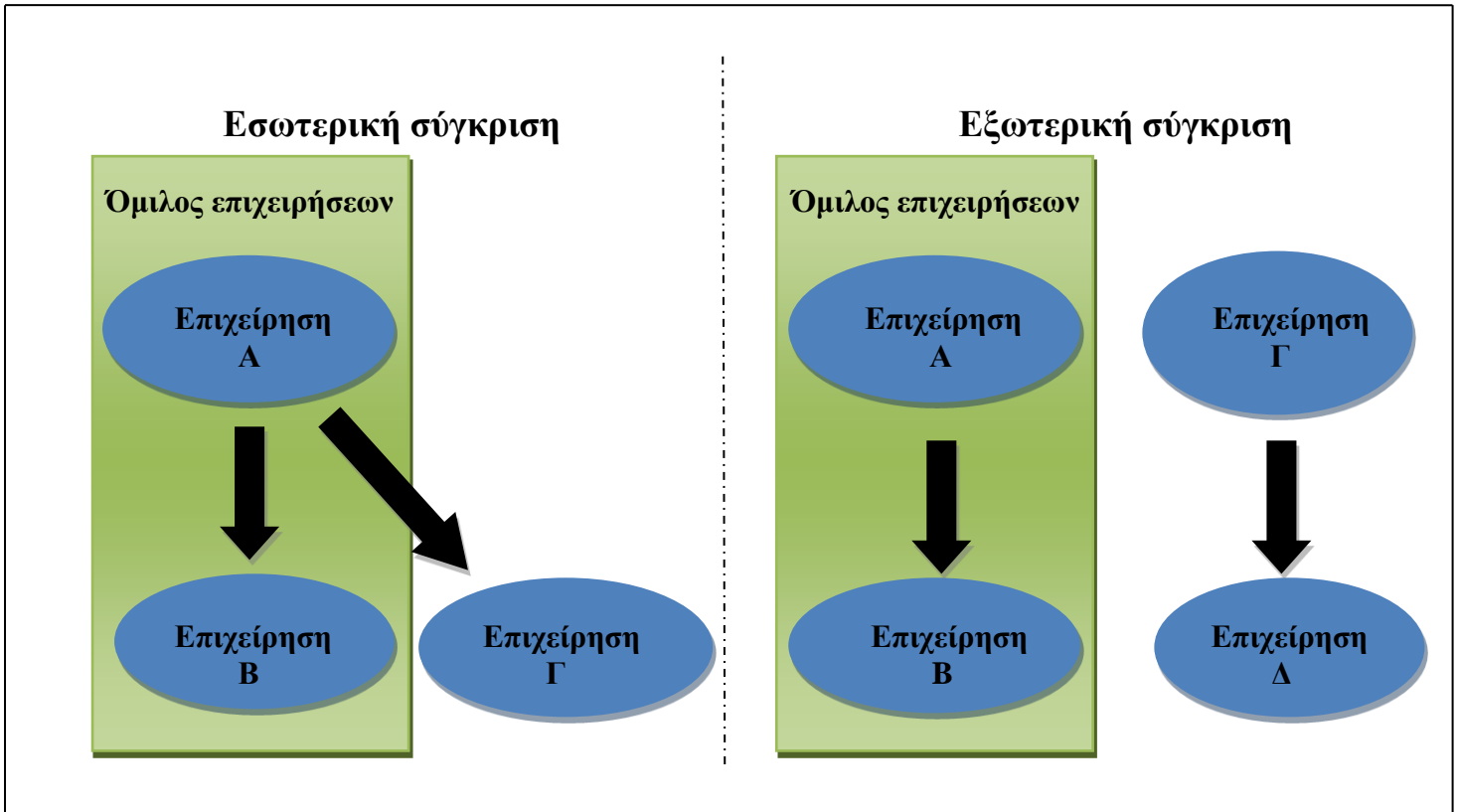
Μέθοδοι εφαρμογής της αρχής των ίσων αποστάσεων

Παραδοσιακές μέθοδοι	Μη Παραδοσιακές μέθοδοι	
<ul style="list-style-type: none"> √ Μέθοδος συγκρίσιμης μη ελεγχόμενης τιμής √ Μέθοδος της τιμής μεταπώλησης √ Μέθοδος του κόστους συν κέρδους 	<p>Μέθοδοι του κέρδους συναλλαγής</p> <ul style="list-style-type: none"> √ Μέθοδος του επιμερισμού του κέρδους √ Μέθοδος του καθαρού κέρδους συναλλαγής 	<p>Μέθοδοι του συνολικού κέρδους</p> <ul style="list-style-type: none"> √ Μέθοδος της σύγκρισης του κέρδους √ Μέθοδος του συνολικού επιμερισμού βάσει μαθηματικού τύπου

²⁰⁸ Βλ. παρ. 3.31 κατ'ΟΟΣΑ

Πίνακας 4.2

Εσωτερική και εξωτερική σύγκριση

4.3 Επιλογή της κατάλληλης μεθόδου

Κατά την ανάλυση των ενδοομιλικών συναλλαγών για φορολογικούς σκοπούς, οι φορολογούμενοι πρέπει να επιλέξουν τη μέθοδο υπολογισμού τιμών ενδοομιλικών συναλλαγών, η οποία παρέχει τα πιο αξιόπιστα αποτελέσματα. Η επιλογή κατάλληλης μεθόδου είναι ζωτικής σημασίας για την ενδοομιλική τιμολόγηση καθώς μια λανθασμένη επιλογή μπορεί να επιφέρει πρόστιμα στην επιχείρηση, αφού στον δυνητικό έλεγχο που πραγματοποιείται από τις αρχές σημασία έχει το αποτέλεσμα όχι ο σκοπός²⁰⁹, αν ηθελημένα δηλαδή ή μη υπήρχαν αποκλίσεις που επιφέρουν αναπροσαρμογές.

²⁰⁹ Βλ Τσιρίκος, Μ & Ζαφειρόπουλος Μ (2010).

Όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως η πλέον διαδεδομένη και προτιμώμενη μέθοδος, και από πλευράς εθνικών διοικήσεων όσο και από πλευράς ΟΟΣΑ²¹⁰, είναι η ΣΜΕΤ, χωρίς ωστόσο να αποκλείεται η χρήση των υπολοίπων μεθόδων. Η εξάλειψη της ρητής νομοθετικής προτεραιότητας της μεθόδου ΣΜΕΤ²¹¹ και η ελευθερία της επιλογής που πλέον υπάρχει, εδραιώθηκε λόγω των διαφορετικών αναγκών και δυνατοτήτων εξεύρεσης συγκριτικών στοιχείων που μπορεί να προκύψουν κατά περίπτωση. Σύμφωνα λοιπόν με τα παραπάνω η θεωρία απέχει της πρακτικής εφαρμογής σχετικά με την επιλογή μιας συγκεκριμένης μεθόδου, αφού το κριτήριο που συνυπολογίζεται δεν είναι η θεωρητική καταλληλότητα αυτής, αλλά η αποτελεσματικότητάς της επί της συναλλαγής.

Για παράδειγμα εάν σε μια συναλλαγή δεν υπάρχουν διαθέσιμα συγκριτικά στοιχεία ως προς την τιμή συναλλαγών ανεξαρτήτων επιχειρήσεων η μέθοδος της συγκρίσιμης μη ελεγχόμενης τιμής θα οδηγήσει σε εσφαλμένα συμπεράσματα, οπότε πρέπει να δοθεί άμεση προτεραιότητα στις υπόλοιπες μεθόδους όπως πχ της τιμής μεταπώλησης (TM) ή του κόστους συν κέρδους. Ένα άλλο παράδειγμα που μπορεί να δοθεί προκειμένου να ξεκαθαριστεί το θέμα της επιλογής μεθόδου είναι οι συναλλαγές με μη τυποποιημένα προϊόντα. Αν οι διαφορές δεν είναι τόσο σημαντικές με αντίστοιχα αγαθά ανεξαρτήτων συναλλαγών, η ΣΜΕΤ έχει τον πρώτο λόγο προς τεκμηρίωση και θεωρείται πιο αξιόπιστη από τις υπόλοιπες μεθόδους²¹².

Επιπρόσθετα αν σε κάποιες συναλλαγές τα αγαθά τυγχάνουν μεγάλης αξίας επεξεργασία είναι βέβαιο ότι δεν μπορεί να εφαρμοστεί η TM που προσανατολίζεται ως επί των πλείστων σε συναλλαγές όπου οι επιχειρήσεις του Ομίλου που πραγματοποιούν τη διανομή των εμπορεύσιμων προϊόντων με μικρής αξίας επεξεργασία (ετικετοποίηση, συσκευασία) και προτιμάται έναντι αυτής η μέθοδος του κόστους συν κέρδους. Σε άλλη πάλι περίπτωση ανάλογα με τις λειτουργίες και τους κινδύνους ενδεχομένως να ενδείκνυται η μέθοδος επιμερισμού του κέρδους. Τέλος σε περιπτώσεις που διάφορες συναλλαγές πραγματοποιούνται μόνο ενδοομιλικά (συμβάσεις προμήθειας, κοινή χρήση εγκαταστάσεων) δεν μπορούν να εφαρμοστούν ούτε η TM αφού δεν υπάρχει μεταπώληση ούτε η ΣΜΕΤ αφού δεν υπάρχουν συγκριτικά στοιχεία για συναλλαγές με ανεξάρτητες επιχειρήσεις και οι διοικήσεις προσανατολίζονται σε άλλες μεθόδους.

---

²¹⁰ Οι ΗΠΑ ακολουθούν λίγο διαφορετική προσέγγιση στις προτιμήσεις των μεθόδων εφαρμογής των «ίσων αποστάσεων».

²¹¹ Βλ. ο.π. Σαββαΐδου, Α (2009).

²¹² Υπενθυμίζεται ότι δεν απαιτείται πλήρη ταύτιση των χαρακτηριστικών των προϊόντων.

Από τα παραπάνω συνεπάγεται ότι δεν υπάρχει δέσμευση ως προς την επιλογή κάποιας συγκεκριμένης μεθόδου και όλα εξαρτώνται κάθε φορά από τη φύση της ενδοομιλικής συναλλαγής και τους όποιους συμβατικούς όρους εμπλέκονται στη σφαίρα αυτής. Οι εθνικές διοικήσεις των χωρών ανάλογα κάθε φορά με το νομοθετικό πλαίσιο που έχει υιοθετηθεί προκρίνουν ή απορρίπτουν όλες τις μεθόδους στον ίδιο βαθμό. Ωστόσο ο ΟΟΣΑ δίνει προτεραιότητα όπως προαναφέρθηκε στις παραδοσιακές μεθόδους με πρώτη και καλύτερη την ΣΜΕΤ, ενώ δεν κάνει διάκριση ανάμεσα στις μεθόδους τιμής μεταπώλησης και κόστους συν κέρδους. Στη σειρά προτίμησης του Οργανισμού ακολουθούν ως έσχατη λύση οι λοιπές μέθοδοι με προτεραιότητα στη μέθοδο του καθαρού κέρδους συναλλαγής και αμέσως μετά στην τιμή επιμερισμού του κέρδους, ενώ απορρίπτει κατηγορηματικά τις μεθόδους συνολικού κέρδους, και συγκριμένα την μέθοδο σύγκρισης κέρδους σε αντίθεση με τις ΗΠΑ που κατατάσσουν τη συγκεκριμένη μέθοδο στην παραδοσιακές μεθόδους²¹³.

Μια ακόμα διαφορετική προσέγγιση που αξίζει να επισημανθεί είναι ότι στις ΗΠΑ το φορολογικό υποκείμενο δεν υποχρεούται να αιτιολογήσει επαρκώς την απόρριψη κάποιας μεθόδου, ωστόσο υποχρεούται κατά την τεκμηρίωση των ενδοομιλικών του συναλλαγών να λάβει υπόψη όλες τις μεθόδους, παραδοσιακές και λοιπές (σε αντίθετη περίπτωση επιβάλλονται κυρώσεις), ώστε μέσα από αυτή τη διαδικασία να προκύψει η καταλληλότερη προς τεκμηρίωση μέθοδος στο πλαίσιο του «κανόνα της καλύτερης μεθόδου»²¹⁴. Βασικοί παράγοντες του συγκεκριμένου κανόνα είναι η συγκρισιμότητα και η ποιότητα (αξιοπιστία) των στοιχείων. Στην αντίπερα όχθη ο ΟΟΣΑ θεωρεί πως αυτή τακτική επιβαρύνει οικονομικά την κάθε επιχείρηση και αυξάνει τη πολυπλοκότητα του ζητήματος. Αυτό που προτείνει ο Οργανισμός είναι μια ευέλικτη προσέγγιση²¹⁵ μόνο σε περιπτώσεις που μία ή περισσότερες μέθοδοι έχουν εφαρμοσιμότητα στη συναλλαγή ή σε περιπτώσεις που μία μόνο μέθοδος δεν είναι ικανή να οδηγήσει σε αξιόπιστα αποτελέσματα²¹⁶. Η ευελιξία αυτή παρέχεται από τη συνδυαστική χρήση δύο ή περισσότερων μεθόδων. Σε κάθε περίπτωση πάντως εφαρμογή των μεθόδων είναι δύσκολο να προσεγγίσουν κατά τρόπο απόλυτο το πρότυπο της αρχής των ίσων αποστάσεων.

---

²¹³ Βλ. ο.π sec 482 (IRC).

²¹⁴ Στη διεθνή βιβλιογραφία ο όρος αποδίδεται ως «best method rule».

²¹⁵ Στη διεθνή βιβλιογραφία ο όρος αποδίδεται ως «flexible approach on TP».

²¹⁶ Βλ. Feinschreiber, R. (2004).

4.4 Συγκριτικά στοιχεία

Το δεύτερο σημαντικό βήμα για την εφαρμογή των ίσων αποστάσεων μετά την επιλογή της μεθόδου είναι αυτό της ανεύρεσης των συγκριτικών εκείνων στοιχείων που θα καθορίσουν την αξιοπιστία των αποτελεσμάτων κατά τη διαδικασία τεκμηρίωσης των ενδοομιλικών συναλλαγών.

Κατά την τεκμηρίωση οι συναλλαγές που πραγματοποιούνται καθημερινά και αφορούν δυο μέλη ενός Ομίλου επιχειρήσεων (συνδεδεμένες επιχειρήσεις), συγκρίνονται με συναλλαγές που αφορούν την, υπό τεκμηρίωση ενδοομιλικών συναλλαγών, επιχείρηση του Ομίλου με μια ανεξάρτητη επιχείρηση, είτε συναλλαγές που πραγματοποιούνται μεταξύ δύο ανεξάρτητων επιχειρήσεων. Η πρώτη περίπτωση συνιστά, όπως αναφέρθηκε και σε προηγούμενη ενότητα, εσωτερική σύγκριση (κρινόμενη επιχείρηση – ανεξάρτητη) και τα στοιχεία που προκύπτουν από αυτή εσωτερικά στοιχεία (internal comparables) και η δεύτερη περίπτωση συνιστά εξωτερική σύγκριση (ανεξάρτητη- ανεξάρτητη) και τα στοιχεία αυτής εξωτερικά στοιχεία σύγκρισης (external comparables). Η κρίση του ΟΟΣΑ και των ΗΠΑ ταυτίζονται αφού προτιμάται από κοινού κατά κανόνα η εσωτερική σύγκριση.

Η αναζήτηση των στοιχείων αυτών γίνεται στις περισσότερες των περιπτώσεων από τράπεζες πληροφοριών²¹⁷ ή εν γένει βάσεις δεδομένων που έχουν συγκεντρωμένα οικονομικά στοιχεία από επιχειρήσεις όλης της παγκόσμιας οικονομίας. Οι περισσότερες από αυτές έχουν ιδιωτικό χαρακτήρα και απαιτείται συνδρομή για την πρόσβαση, ωστόσο υπάρχουν και αρκετές κρατικές που ανάλογα με τη δομή του κάθε κράτους επικαιροποιούνται πολύ συχνά. Τα δύο (2) πιο σημαντικά στοιχεία που καθιστούν μια τέτοια βάση δεδομένων αξιόπιστη είναι κατά πολλούς η γεωγραφική κάλυψη που παρέχεται καθώς και το εύρος των επιχειρήσεων και των συναλλαγών που καταγράφονται.

Στην πραγματικότητα είναι πολύ λίγες εκείνες οι τράπεζες πληροφοριών που παρέχουν μεμονωμένα στοιχεία για αγαθά και συναλλαγές. Οι περισσότερες από αυτές παρέχουν γενικές πληροφορίες όπως αντικείμενο δραστηριότητας²¹⁸ (υπάρχει συγκεκριμένος κωδικός που αφορά το αντικείμενο δραστηριότητας κάθε επιχείρησης) και συνολικά οικονομικά αποτελέσματα πχ ισολογισμοί, αποτελέσματα χρήσεως κτλ.

---

²¹⁷ Βλ Πίνακα 4.1.

²¹⁸ «ΚΑΔ» Κωδικός Αριθμός Δραστηριότητας.

Βάσει των παραπάνω στοιχείων όπως είναι λογικό μπορούν να εξαχθούν στοιχεία που αφορούν το κέρδος όπως πχ περιθώρια κέρδους ή εναλλακτικά αριθμοδείκτες που δεν αφορούν το ευρωπαϊκού νομοθετικό πλαίσιο αλλά στις ΗΠΑ χρησιμοποιούνται ως στοιχεία τεκμηρίωσης. Συνεπώς αν και η ΣΜΕΤ θεωρείται η πλέον διαδομένη μέθοδος και προτιμάται έναντι των υπολοίπων, πρακτικά είναι πολύ δύσκολο εφαρμοστεί λόγω της φύσεως των στοιχείων που είναι διαθέσιμα προς επεξεργασία. Συνεπώς το πρώτο λόγο και βάση προτεραιότητας των κατ'ΟΟΣΑ έχουν οι υπόλοιπες παραδοσιακές μέθοδοι και εν συνεχεία η μέθοδος του καθαρού κέρδους συναλλαγής.

Συμπερασματικά η κάθε συναλλαγή έχει τα δικά της χαρακτηριστικά τα οποία δεν μπορούν να αποτυπωθούν εξ' ολοκλήρου σε καμία από τις βάσεις δεδομένων που υπάρχουν και συγκεντρώνουν στοιχεία, γι' αυτό το λόγο προτείνεται κάθε φορά ο περιορισμός του δείγματος όσο το δυνατόν περισσότερο προκειμένου να αποτυπωθούν κατά το μέγιστο δυνατό και απόλυτο τρόπο οι εκάστοτε συνθήκες υπό τις οποίες πραγματοποιήθηκε μία συναλλαγή.

Πίνακας 4.3

Τράπεζες πληροφοριών για συγκριτικά στοιχεία

Όνομα	Γεωγραφική κάλυψη	Περιγραφή
ORBIS	Παγκόσμια	Οικονομικά στοιχεία για πάνω από 60 εκ. επιχειρήσεις
OneSource	Παγκόσμια	Οικονομικά στοιχεία για μεγάλο αριθμό επιχειρήσεων
AMADEUS	Ευρώπη	Οικονομικά στοιχεία για πάνω από 15 εκ. ευρωπαϊκές επιχειρήσεις
DAFNE	Κεντρική Ευρώπη	Οικονομικά στοιχεία για περίπου 90χιλιάδες γερμανικές και αυστριακές επιχειρήσεις
Compustat	ΗΠΑ	Τηρείται από την Standard & Poor's Οικονομικά στοιχεία για μεγάλο αριθμό επιχειρήσεων

4.5 Συγκρισιμότητα των στοιχείων

Για την εφαρμογή της αρχής των ίσων αποστάσεων θα πρέπει οι συνθήκες των ενδοομιλικών συναλλαγών να ταυτίζονται (πράγμα σχεδόν ανέφικτο στη σύγχρονη παγκόσμια οικονομία εκτός ελαχίστων περιπτώσεων) η σε διαφορετική περίπτωση να είναι στο μέτρο του δυνατού παρόμοιες. Οι διαφορές που θεωρείται ότι δεν επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό τις συναλλαγές είναι διαφορές που δεν επιφέρουν σημαντικές αλλαγές στα υπό σύγκριση χαρακτηριστικά και αλλαγές που όπως αναφέρθηκε σε προηγούμενη ενότητα μπορούν με τις κατάλληλες διορθώσεις να αναπροσαρμοστούν.

Πιο κάτω παρουσιάζονται συγκεντρωτικά και συνοπτικά όλα εκείνα τα χαρακτηριστικά που μπορούν να επιφέρουν σημαντικές αλλαγές στις συναλλαγές και πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στην επιλογή του δείγματος. Αρκετά από αυτά αναφέρθηκαν ενδεικτικά κατά την παρουσία των μεθόδων για την εφαρμογή της αρχής των ίσων αποστάσεων. Οι βασικές κατηγορίες στις οποίες θα μπορούσαν να διαιρεθούν τα χαρακτηριστικά και είναι οι εξής :

- **Χαρακτηριστικά των προϊόντων**

Σε αυτή τη κατηγορία ανήκουν τα χαρακτηριστικά των αγαθών, υλικών ή άυλων και υπηρεσιών. Στα ενσώματα υλικά αγαθά πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ο βαθμός ολοκλήρωσης των προϊόντων, η ποιότητά τους, η διαθεσιμότητα, αξιοπιστία ,συσκευασία κ.λπ. Σχετικά με τα άυλα αγαθά πρέπει να εξετάζεται τα οφέλη που ενδεχομένως να προκύψουν, η φύση της συναλλαγής (ενοικίαση προς χρήση πχ σε αντιδιαστολή με τη πώληση) καθώς και το είδος του άυλου αγαθού²¹⁹. Σχετικά με τις υπηρεσίες το βασικό στοιχείο που πρέπει να εξετάζεται και να λαμβάνεται υπόψη κάθε φορά είναι η φύση της παρεχόμενης υπηρεσίας καθώς και η έκταση αυτής

- **Επιχειρηματικές Στρατηγικές**

“Η επιχειρηματική στρατηγική συνίσταται στο να κάνεις διαφορετικά πράγματα απ’ ότι οι ανταγωνιστές σου ή να κάνεις τα ίδια πράγματα με διαφορετικό τρόπο”.

(M.PORTER)

---

²¹⁹ Βλ Ενότητα 1.5

Η επιχειρηματική στρατηγική στοχεύει, μεταξύ άλλων, στην απόκτηση και διατήρηση ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων για την επιχείρηση (Johnson & Scoles). Οι επιχειρήσεις λοιπόν ανάλογα με το μερίδιο αγοράς που κατέχουν, την οικονομική τους θέση, το είδος δραστηριότητας, το εύρος των παρεχόμενων υπηρεσιών, αποσκοπούν σε διαφορετικούς επιχειρηματικούς σκοπούς και στόχους καθώς και σε διαφορετικό το εύρος και κατεύθυνση των δραστηριοτήτων του. Η διαφοροποίηση αυτή στις επιχειρηματικές στρατηγικές επιβάλλει την ανάγκη να προσδιορίζονται αυτές (στρατηγικές) ανα συναλλαγή και να λαμβάνονται υπόψη στην διαδικασία αναίρεσης στοιχείων. Παράγοντες που επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό τις επιχειρηματικές στρατηγικές είναι η διαφοροποίηση των δραστηριοτήτων, η αποστροφή κινδύνου, η αξιολόγηση των πολιτικών συνθηκών (μια φιλελεύθερη κυβέρνηση έχει πολύ διαφορετικές οικονομικές απόψεις και τοποθετήσεις συγκριτικά πχ με μια κουμμουνιστική εθνική διοίκηση), καθώς επίσης η διείδυση σε νέες αγορές και η αύξηση μεριδίου της αγοράς²²⁰.

- **Συμβατικοί όροι**

Η σύγκριση των συναλλαγών δεν θα πρέπει σε καμία περίπτωση να μην εξετάζει όλους τους συμβατικούς όρους που συνυπάρχουν σε μια συναλλαγή, γιατί αυτοί είναι που καθορίζουν τις ευθύνες τις λειτουργίες και τους όποιους κινδύνους αναλαμβάνονται κάθε φορά από τις αντισυμβαλλόμενες επιχειρήσεις. Συμβατικοί όροι²²¹ μπορούν να θεωρηθούν για παράδειγμα η δωρεάν πρώτη παραγγελία του πελάτη, η έκπτωση τζίρου μέσω ιδιωτικών συμφωνητικών, οι προθεσμίες παράδοσης, οι διάφορες εγγυήσεις σε περίπτωση απώλειας του προϊόντος, η σε περίπτωση ποιότητας διαφορετικής από αυτήν που έχει συμφωνηθεί (κατεστραμμένο προϊόν).

- **Λειτουργίες**

Και σε αυτή τη κατηγορία χαρακτηριστικών που επηρεάζουν τη συγκρισιμότητα των συναλλαγών πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι διάφορες λειτουργίες που επιτελούνται, οι κίνδυνοι που αναλαμβάνονται καθώς και τα όποια πάγια στοιχεία που χρησιμοποιούνται κατά περίπτωση. Οι λειτουργίες που πρέπει να τίθενται προς εξέταση είναι ο σχεδιασμός, το μάρκετινγκ, η διανομή, η συσκευασία, η ετικετοποίηση, η έρευνα και ανάπτυξη, η μεταφορά κ.λπ. Αναφορικά με τα πάγια που χρησιμοποιούνται θα πρέπει να αποτιμάται η

---

²²⁰ Βλ. ο.π Τσουρουφλής, Α (2010).

²²¹ Βλ. Παράδειγμα Υποενότητα 4.2.1.1.

αξία τους²²², και να λαμβάνονται υπόψη τα κυριαρχικά δικαιώματα επ' αυτών, το είδος του παγίων, καθώς και η χρονική του διάρκεια. Οι κίνδυνοι αφορούν σε συναλλαγματικές ισοτιμίες, σε εξαιρετικές περιπτώσεις οι κίνδυνοι είναι καθαρά λειτουργικοί (πχ καταστροφή, αλλοίωση εμπορευμάτων²²³) πιστωτικοί ή κίνδυνοι που αντιμετωπίζουν όλες οι κοινές επιχειρήσεις όπως πχ κίνδυνος των τιμών των εμπορευμάτων.

- **Οικονομικές συνθήκες**

Τέλος δεν θα πρέπει να παραλείπεται από τη διαδικασία σύγκρισης των στοιχείων που είναι στη διαθεσιμότητα τόσο των αρχών όσο και των επιχειρήσεων παράγοντες που επηρεάζουν τις οικονομικές συνθήκες που ισχύουν στις διάφορες αγορές και τα κράτη όπου πραγματοποιούνται οι διάφορες συναλλαγές. Τέτοιοι παράγοντες είναι πχ οι δασμοί που επιβάλλονται από τα κράτη, το κόστος μεταφοράς, η μορφή της αγοράς (που επηρεάζει τη διαθεσιμότητα υποκατάστατων προϊόντων ή υπηρεσιών), το μέγεθος της κατ' επέκταση και η γεωγραφική της θέση, το καταναλωτικό κοινό και η αγοραστική του δύναμη, ο παρεμβατικός ρόλος των εθνικών διοικήσεων στη ρύθμιση της αγοράς μακρο-περιβάλλον (πολιτικό, οικονομικό, κοινωνικό, τεχνολογικό) και το μικρο-περιβάλλον (άμεσοι και έμμεσοι ανταγωνιστές) κ.λπ.

Όλα τα παραπάνω καταδεικνύουν την πολυπλοκότητα του ζητήματος της τεκμηρίωσης των συναλλαγών μεταξύ συνδεδεμένων επιχειρήσεων και την προσοχή με την οποία πρέπει να επιλέγεται το δείγμα συγκρισιμότητας συναλλαγών αλλά και επιχειρήσεων.

4.6 Συγκρισιμότητα επιχειρήσεων / Λειτουργικά Προφίλ

Είναι πολλές φορές αδύνατο μια επιχείρηση να χαρακτηριστεί σύμφωνα με ένα συγκεκριμένο μοντέλο²²⁴, καθώς κάθε επιχείρηση είναι μοναδική σε ορισμένες πτυχές της. Ωστόσο, είναι δυνατό ως ένα βαθμό να χαρακτηριστεί μια επιχείρηση βάσει μιας κλίμακας, η οποία οριοθετείται από στοιχεία που εξελίσσονται με το χρόνο, και τα οποία επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό τη συγκρισιμότητα των συναλλαγών²²⁵, όπως οι λειτουργίες

---

²²² Σε κάθε ομάδα παγίων αντιστοιχεί διαφορετικός συντελεστής απόσβεσης

²²³ Στη σύγχρονη παγκοσμιοποιημένη οικονομία τα βασικά στοιχεία των μεταφορών είναι η ασφάλιση των αγαθών.

²²⁴ <http://www.forologikanea.gr/news/xaraktirismos-ton-epixeiriseon-os-pros-tin-tekmiriosi-ton-endoomilikon-sunallagon/>

²²⁵ Βλ προηγούμενη ενότητα.

που επιτελούνται, οι κίνδυνοι που αναλαμβάνονται και τα άυλα περιουσιακά στοιχεία που χρησιμοποιούνται από τη συγκεκριμένη επιχείρηση. Η παρούσα ενότητα παρέχει μια επισκόπηση των χαρακτηριστικών των επιχειρήσεων που βοηθάει πάρα πολύ στη τεκμηρίωση των ενδοομιλικών συναλλαγών και στην ανεύρεση συγκριτικών στοιχείων καθώς όπως έχει η σύγκριση πρέπει να πραγματοποιείται μεταξύ ομοειδών επιχειρήσεων, προϊόντων, συνθηκών αγοράς, χρονικού διαστήματος (πχ σε περιπτώσεις που οι διάφορες δραστηριότητες χαρακτηρίζονται από μεγάλη εποχικότητα). Στις επόμενες σελίδες της ενότητας αναλύονται οι δύο βασικές κατηγορίες επιχειρήσεων τα είδη και τα χαρακτηριστικά των επιχειρήσεων που αυτές περιλαμβάνουν καθώς και το αντικείμενο δραστηριότητά τους.

4.6.1 Βιομηχανικές επιχειρήσεις

Ο χαρακτηρισμός των βιομηχανικών επιχειρήσεων μπορεί να γίνει βάσει μιας κλίμακας, η οποία μπορεί να περιλαμβάνει (όχι περιοριστικά) τα εξής: ²²⁶

- παραγωγός πλήρους ευθύνης (fully–fledged manufacturer),
- παραγωγός περιορισμένου αντικειμένου/ευθύνης (limited scope manufacturer),
- φασονίστας²²⁷ με υλικά δικά του (contract manufacturer),
- φασονίστας με υλικά τρίτων (consignment / toll manufacturer)
- τεχνίτης συναρμολόγησης (assembler).

Το ανώτερο κλιμάκιο αποτελεί ο πλήρης παραγωγός, ενώ το κατώτερο ο φασονίστας με υλικά δικά του²²⁸. Τα αναμενόμενα έσοδα των εταιριών που εμπίπτουν σε αυτή την κλίμακα συσχετίζονται με τις λειτουργίες που επιτελούνται, τους κινδύνους που αναλαμβάνονται, τα άυλα περιουσιακά στοιχεία που χρησιμοποιούνται και τους οικονομικούς παράγοντες που υφίστανται σε συγκεκριμένο κλάδο. Σε γενικές γραμμές, τα έσοδα επιχείρησης που χαρακτηρίζεται ως φασονίστας με υλικά δικά του, η οποία αναλαμβάνει ελάχιστους κινδύνους, υπόκεινται σε χαμηλότερες διακυμάνσεις σε σύγκριση με αυτά ενός παραγωγού πλήρους ευθύνης που δραστηριοποιείται ως εξής:

---

²²⁶ <http://www.forologikanea.gr/news/xarakterismos-ton-epixeiriseon-os-pros-tin-tekmiriosi-ton-endoomilikon-sunallagon/>

²²⁷ επιτηδεύματις που ενεργεί επεξεργασία αγαθών τρίτων.

²²⁸ Βλ Πίνακα 4.2 στο τέλος της υποενότητας.

- **Παραγωγός πλήρους ευθύνης (fully-fledged manufacturer)**

Ο πλήρης παραγωγός αναλαμβάνει όλες τις δραστηριότητες μιας επιχείρησης που δραστηριοποιείται στην αντίστοιχη βιομηχανία, επιχειρηματικές και λειτουργικές. Ο πλήρης παραγωγός αναλαμβάνει επίσης στρατηγικές δραστηριότητες όπως: σχεδιασμό παραγωγής, σχεδιασμό παραγωγικών – εργοστασιακών εγκαταστάσεων και διαδικασιών παραγωγής, ανάπτυξη προδιαγραφών προϊόντος, έλεγχο ποιότητας και διασφάλιση ποιότητας διαδικασιών, έρευνα και ανάπτυξη προϊόντος, ανάπτυξη πολιτικής αγορών και προδιαγραφών υλικών, προγραμματισμό αποθεμάτων και προσδιορισμό επιχειρηματικής στρατηγικής.

Οι λειτουργικές δραστηριότητες περιλαμβάνουν τόσο τις δραστηριότητες παραγωγής απαραίτητες για την ολοκλήρωση του προϊόντος όσο και τις καθημερινές διοικητικές εργασίες που απαιτούνται για την εύρυθμη λειτουργία μια μονάδας παραγωγής.

Οι κίνδυνοι που απορρέουν από τις δραστηριότητες πέραν των λειτουργικών αναλαμβάνονται εις ολόκληρον και επιβαρύνουν τους παραγωγούς πλήρους ευθύνης (π.χ. κίνδυνος από φύρα αποθεμάτων, κίνδυνος αγοράς) οι οποίοι επίσης απολαμβάνουν τα οφέλη από τα άυλα περιουσιακά στοιχεία που αναπτύσσονται κατά την εκτέλεση αυτών των δραστηριοτήτων (π.χ. τεχνολογία προϊόντος ή/και παραγωγής στο βαθμό που δεν αποκτάται από τρίτους, εμπορική επωνυμία – σήματα, φήμη για την ποιότητα του προϊόντος).

- **Παραγωγός περιορισμένου αντικειμένου ευθύνης**

Ο παραγωγός περιορισμένου αντικειμένου ευθύνης έχει κάποιες από τις ευθύνες του πλήρη παραγωγού καθώς και κάποια χαρακτηριστικά του φασονίστα που δουλεύει με υλικά δικά του. Δεν έχει την κυριότητα των άυλων περιουσιακών στοιχείων που σχετίζονται με τα προϊόντα σε αντίθεση με τον πλήρη παραγωγό. Ωστόσο, αναλαμβάνει τις τρέχουσες δραστηριότητες σχετικά με την προμήθεια πρώτων υλών, τον προγραμματισμό της παραγωγής και την ανάθεση εργασιών σε υπεργολάβους. Δεν υπάρχει για την επιχείρηση εγγύηση ελάχιστου τζίρου και τιμών από αυτόν που διενεργεί την παραγγελία. Κατά συνέπεια, πρέπει να αμοίβεται λιγότερο από τον πλήρη παραγωγό και περισσότερο από το φασονίστα με δικά του υλικά.

- **Φασονίστας με υλικά δικά του (Παραγωγός/παραγγελιοδόχος)**

Ο φασονίστας με υλικά δικά του συνήθως αναλαμβάνει δραστηριότητες (λειτουργικές) που απαιτούνται για την παραγωγή του προϊόντος, χωρίς ωστόσο να αναλαμβάνει επιχειρηματικές δραστηριότητες, που ενέχουν το στοιχείο του κινδύνου ή που απαιτούν την συμμετοχή άυλων περιουσιακών στοιχείων. Κατά κανόνα χρησιμοποιεί την τεχνολογία παραγωγής, τις προδιαγραφές του προϊόντος, τη διασφάλιση ποιότητας και τον έλεγχο ποιότητας διαδικασιών και προγραμματισμό παραγωγής που έχει καθορίσει ο πελάτης²²⁹. Επίσης, μπορεί να διενεργεί βασικές εργασίες συναρμολόγησης και παραγωγής, που απαιτούν μόνο ελάχιστες τεχνικές δεξιότητες των εργαζομένων παραγωγής. Η αμοιβή τους μπορεί να γίνει είτε με κάποιο περιθώριο κέρδους επί του άμεσου κόστους παραγωγής, είτε με καθορισμένη τιμή ανά μονάδα παραγωγής, είτε με αμοιβή για τις υπηρεσίες παραγωγής που καλύπτει όλα τους τα κόστη.

- **Φασονίστας με υλικά τρίτων**

Σε αντίθεση με το φασονίστα με δικά του υλικά ο φασονίστας με υλικά τρίτων λειτουργικά εξομοιώνεται με τον παραγωγό πλήρους ευθύνης με τη διαφορά ότι δεν έχει την κυριότητα επί των πρώτων υλών, της παραγωγής σε εξέλιξη ή του αποθέματος έτοιμων αγαθών, με αποτέλεσμα η αμοιβή του να υπολογίζεται συνήθως με την εφαρμογή ενός μικρού περιθωρίου κέρδους επί των εξόδων του περιορίζοντας έτσι την έκθεσή του στον κίνδυνο.

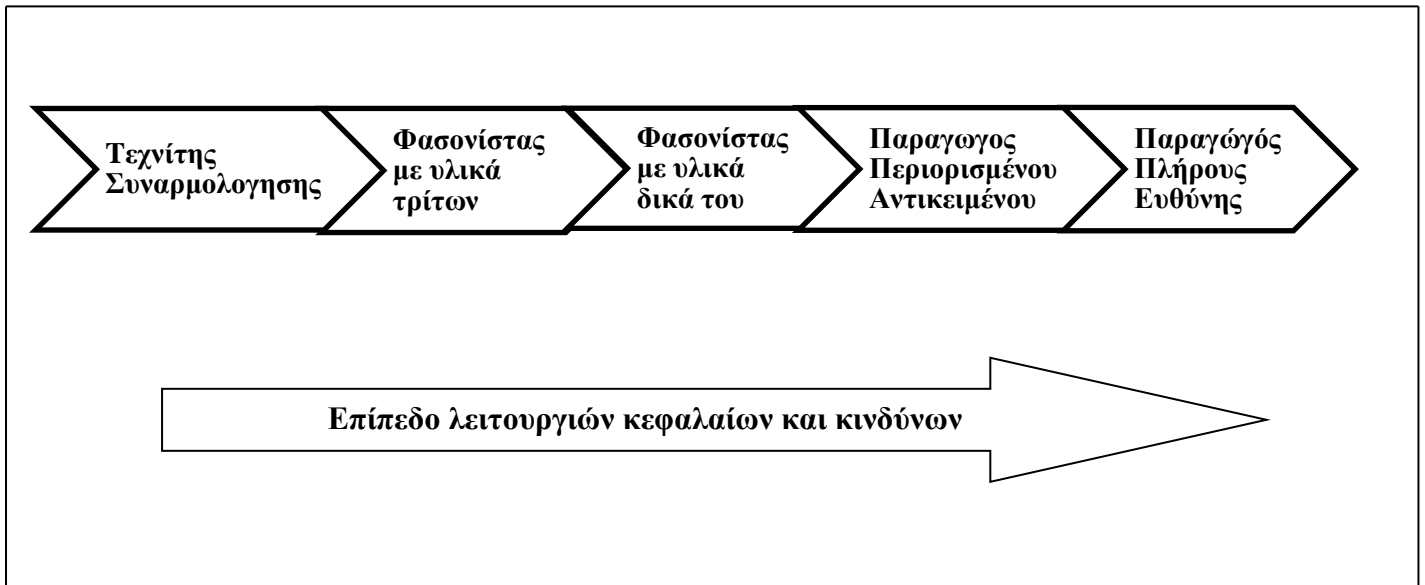
- **Τεχνίτης συναρμολόγησης**

Ο τεχνίτης συναρμολόγησης ασχολείται ως επί των πλείστων με την συναρμολόγηση των εξαρτημάτων και αναλαμβάνει λίγες επιχειρηματικές δραστηριότητες με αποτέλεσμα να είναι εκτεθειμένος σε περιορισμένο κίνδυνο. Ο τεχνίτης συναρμολόγησης περιορίζεται συνήθως στο να λειτουργεί σύμφωνα με τις προδιαγραφές του προϊόντος, την διασφάλιση ποιότητας και τον έλεγχο ποιοτικών διαδικασιών που έχουν καθοριστεί από τον πελάτη.

---

²²⁹ <http://www.forologikanea.gr/news/xarakterismos-ton-epixeiriseon-os-pros-tin-tekmiriosi-ton-endoomilikon-sunallagon/>

Πίνακας 4.4
Βιομηχανικές Επιχειρήσεις

4.6.2 Επιχειρήσεις Διανομής

Όπως και για τις βιομηχανικές επιχειρήσεις, υπάρχει μια κλίμακα ταξινόμησης για τις εμπορικές επιχειρήσεις (διανομείς). Η κλίμακα αυτή κυρίως περιλαμβάνει τα εξής κλιμάκια: (i) έμπορος/διανομέας (marketer/distributor), (ii) διανομέας (distributor), (iii) διανομέας περιορισμένου κινδύνου (limited risk distributor), (iv) παραγγελιοδόχος (commissionaire/undisclosed agent), (v) κατονομαζόμενος αντιπρόσωπος – παραγγελιοδόχος (disclosed agent). Το ανώτερο κλιμάκιο αποτελεί ο έμπορος/διανομέας, ενώ το κατώτερο ο εμπορικός αντιπρόσωπος – παραγγελιοδόχος. Ομοίως όπως και για τις βιομηχανικές επιχειρήσεις, τα αναμενόμενα έσοδα για τις εταιρίες που εμπίπτουν σε αυτή την κλίμακα ταξινόμησης συσχετίζονται με τις λειτουργίες που επιτελούνται, τους κινδύνους που αναλαμβάνονται, τα άυλα περιουσιακά στοιχεία που χρησιμοποιούνται και τους οικονομικούς παράγοντες που υφίστανται σε συγκεκριμένο κλάδο.

Σε γενικές γραμμές, τα έσοδα των εταιρειών που χαρακτηρίζονται ως παραγγελιοδόχοι-εμπορικοί αντιπρόσωποι υπόκεινται σε χαμηλότερες διακυμάνσεις σε σχέση με αυτά των εμπόρων/διανομέων που δραστηριοποιούνται σε παρόμοια βιομηχανία. Οι εταιρίες διανομής μπορούν να κατηγοριοποιηθούν ως εξής:

- **Έμπορος/διανομέας**

Η επιχείρηση αυτού του τύπου επιτελεί μια λειτουργία αγοραπωλησίας που περιλαμβάνει όλες τις επιμέρους δραστηριότητες πώλησης και διανομής και τους όποιους κινδύνους υφίσταται ένας διανομέας που δραστηριοποιείται εντός της βιομηχανίας. Ο έμπορος/διανομέας αναλαμβάνει τη στρατηγική ανάπτυξη των άυλων περιουσιακών στοιχείων που μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο συναλλαγής, περιλαμβανομένων των πελατειακών σχέσεων και της αναγνωσιμότητας του εμπορικού σήματος – επωνυμίας. Επιπλέον, φέρει την ευθύνη για το στρατηγικό μάρκετινγκ, αναλαμβάνοντας λειτουργίες όπως λήψη αποφάσεων σχετικών με το τρέχον και το μελλοντικό χαρτοφυλάκιο προϊόντων, διενέργεια ερευνών αγοράς σχετικά με προβλέψεις πωλήσεων και προφίλ καταναλωτών, εφαρμογή στρατηγικών μάρκετινγκ που αναπτύσσονται από τρίτους ή από ανεξάρτητους επαγγελματίες του μάρκετινγκ που έχουν συμβληθεί με την επιχείρηση. Εξαιτίας του γεγονότος ότι ο έμπορος/διανομέας καταρχήν εφαρμόζει στρατηγικές μάρκετινγκ, η εμπειρία του έγκειται κυρίως στον τομέα της διαδικασίας παρά στην τεχνογνωσία του προϊόντος (το προϊόν νοείται με την έννοια του διαφημιστικού υλικού και της διαφημιστικής εκστρατείας). Καθώς ο έμπορος/διανομέας αναλαμβάνει τόσο λειτουργικές όσο και επιχειρηματικές δραστηριότητες σχετικές με το μάρκετινγκ, τη διανομή και τις πωλήσεις, φέρει και τους κινδύνους που σχετίζονται με τις δραστηριότητες αυτές. Αυτοί οι κίνδυνοι περιλαμβάνουν τον πιστωτικό κίνδυνο, τον κίνδυνο του αποθέματος και τον κίνδυνο αγοράς.

- **Διανομέας (distributor)**

Ο διανομέας αναλαμβάνει πολλές από τις δραστηριότητες του εμπόρου/διανομέα, με τη διαφορά ότι ο διανομέας δεν εμπλέκεται σε θέματα στρατηγικού μάρκετινγκ. Περιορίζεται στο τοπικό μάρκετινγκ, και δεν ασχολείται με την ανάπτυξη άυλων περιουσιακών στοιχείων εμπορικής φύσης.

- **Διανομέας περιορισμένου κινδύνου**

Ο διανομέας περιορισμένου ή μηδενικού κινδύνου εξομοιώνεται λειτουργικά με τον παραγγελιοδόχο ωστόσο, λόγω διάφορων περιορισμών της τοπικής νομοθεσίας ο διανομέας περιορισμένου κινδύνου αποκτά στιγμιαία κυριότητα επί των προϊόντων που εμπορεύεται. Στην πράξη όμως στις περισσότερες περιπτώσεις, ο κίνδυνος που σχετίζεται

με την στιγμιαία κυριότητα μεταβιβάζεται βάσει της σύμβασης διανομής από τον διανομέα σε άλλη επιχείρηση (π.χ. παραγωγό ή εντολέα), με αποτέλεσμα η αμοιβή του διανομέα περιορισμένου κινδύνου να είναι ισοδύναμη αυτής του παραγγελιοδόχου.

- **Έμμεσος Αντιπρόσωπος**

Έμμεσος εμπορικός αντιπρόσωπος – παραγγελιοδόχος είναι η επιχείρηση που πωλεί στο όνομά της αλλά για λογαριασμό και με κίνδυνο του παραγγέλλοντος (εντολέα). Πρόκειται για ένα νομικό χαρακτηρισμό που δεν αναγνωρίζεται με την ίδια μορφή στο δίκαιο των χωρών της κοινοπολιτείας (όπως π.χ. του Ηνωμένου Βασιλείου). Ο παραγγελιοδόχος δεν υποχρεούται να αποκαλύψει τον εντολέα του. Είναι υπεύθυνος για συνήθεις λειτουργίες πώλησης όπως: εντοπισμός πιθανών πελατών, επισκέψεις σε υφιστάμενους και μελλοντικούς πελάτες, εισαγωγή νέων προϊόντων, διατήρηση πελατειακών σχέσεων και παροχή περιορισμένης τεχνικής βοήθειας. Ο έμμεσος αντιπρόσωπος επιτελεί λιγότερες λειτουργίες από τον έμπορο/διανομέα ή τον διανομέα και συνήθως δεν εμπλέκεται σε στρατηγικές δραστηριότητες ή δραστηριότητες μάρκετινγκ. Ενεργεί διαπραγματεύσεις με τους πελάτες για λογαριασμό του εντολέα του. Ωστόσο, οι συμβάσεις συνάπτονται αποκλειστικά από τον εντολέα καθώς και οι αγορές των αγαθών γίνονται από τον τελευταίο. Συνήθως, λαμβάνει σημαντική υποστήριξη σε θέματα μάρκετινγκ από τον εντολέα. Ουσιαστικά παρέχει υπηρεσίες στον εντολέα και αμείβεται για αυτές. Η αμοιβή του συνήθως συμφωνείται ως προμήθεια με ποσοστό επί των πωλήσεων, συνυπολογίζοντας ότι τον πλήρη κίνδυνο αναλαμβάνει ο εντολέας.

- **Άμεσος Αντιπρόσωπος**

Ο άμεσος αντιπρόσωπος συνήθως λειτουργεί ως εμπορικός αντιπρόσωπος πωλήσεων, ο οποίος δεν αγοράζει προϊόντα για μεταπώληση αλλά λαμβάνει προμήθεια επί των πωλήσεων που επιτυγχάνονται για λογαριασμό άλλων επιχειρήσεων (βιομηχανικών ή εμπορικών). Είναι υπεύθυνος για συνήθεις λειτουργίες πώλησης όπως: εντοπισμός πιθανών πελατών, επισκέψεις σε υφιστάμενους και μελλοντικούς πελάτες, εισαγωγή νέων προϊόντων, λήψη παραγγελιών πελατών, διατήρηση πελατειακών σχέσεων και παροχή περιορισμένης τεχνικής βοήθειας. Επιτελεί ελάχιστες λειτουργίες και συνήθως δεν εμπλέκεται σε στρατηγικές δραστηριότητες ή δραστηριότητες μάρκετινγκ. Ο

αντιπρόσωπος μπορεί να πωλεί τα προϊόντα στο όνομα μιας άλλης επιχείρησης (π.χ. του παραγωγού).

4.7 Αρχές εφαρμογής μεθόδων τεκμηρίωσης

Για την εφαρμογή της μεθόδου της αρχής των ίσων αποστάσεων απαιτούνται τρία βήματα τα οποία περιγράφηκαν στις προηγούμενες ενότητες (επιλογή της μεθόδου, εύρεση συγκριτικών στοιχείων, έλεγχος συγκρισιμότητας των στοιχείων αυτών). Ωστόσο υπάρχουν και άλλα ζητήματα που είναι άρρηκτα συνδεδεμένα με τα παραπάνω και χρήζουν συνοπτικής ανάλυσης καθώς έχουν σημαντική συμβολή στη διαδικασία της ενδοομιλικής τιμολόγησης.

4.7.1 Ομαδοποίηση ενδοομιλικών συναλλαγών

Σύμφωνα με τις οδηγίες του ΟΟΣΑ 2010 (Κεφάλαιο ΙΙΙ. παρ. 3.9) ορίζεται ότι, «ιδανικά, προκειμένου να προσδιορισθεί όσο το δυνατόν πιο επακριβώς η δίκαιη τιμή στην αγορά, η αρχή των ίσων αποστάσεων πρέπει να εφαρμόζεται μεμονωμένα ανά συναλλαγή²³⁰. Ωστόσο, υπάρχουν πολλές συχνές περιπτώσεις όπου ξεχωριστές συναλλαγές συνδέονται τόσο στενά μεταξύ τους ή επαναλαμβάνονται μαζί με αποτέλεσμα να μην μπορούν να αξιολογηθούν επαρκώς σε μεμονωμένη βάση. Αυτού του είδους οι συναλλαγές θα πρέπει να αξιολογούνται μαζί, χρησιμοποιώντας την πιο κατάλληλη μέθοδο ή μεθόδους τεκμηρίωσης των ενδοομιλικών συναλλαγών».

4.7.2 Χρήση ετήσιας ανάλυσης έναντι ανάλυσης πολλών ετών

Για την πληρέστερη κατανόηση των γεγονότων και περιστάσεων που σχετίζονται με την εκάστοτε ελεγχόμενη συναλλαγή, θα μπορούσε γενικά να είναι χρήσιμο να εξεταστούν στοιχεία τόσο του υπό εξέταση έτους, όσο και προηγούμενων ετών. Η ανάλυση αυτών των πληροφοριών θα μπορούσε να αποκαλύψει γεγονότα που μπορεί να έχουν επηρεάσει (ή θα έπρεπε να έχουν επηρεάσει) τον προσδιορισμό της τιμής της ενδοομιλικής συναλλαγής. Για παράδειγμα, η χρήση δεδομένων προηγούμενων ετών θα δείξει αν οι δηλωθείσες από την επιχείρηση ζημιές από μια συναλλαγή είναι μέρος συνολικότερων ζημιών από παρόμοιες συναλλαγές, τις ιδιαίτερες οικονομικές συνθήκες του

---

²³⁰ Στη διεθνή βιβλιογραφία η τακτική αυτή αποδίδεται ως « on a transaction by transaction basis »)

προηγούμενου έτους που είχαν ως συνέπεια να αυξηθούν τα κόστη κατά το επόμενο έτος ή το γεγονός ότι το προϊόν είναι στο τέλος του κύκλου ζωής του. Μια τέτοια ανάλυση μπορεί να είναι ιδιαίτερα χρήσιμη όταν εφαρμόζεται, ως τελευταία λύση, μια μη παραδοσιακή μέθοδος (μέθοδος κέρδους συναλλαγής).

Τα δεδομένα περισσότερων ετών χρησιμεύουν επίσης στο να αντληθούν πληροφορίες για τον κύκλο ζωής της επιχείρησης ή των προϊόντων των εταιριών που συγκρίνονται. Τυχόν διαφορές μπορεί να έχουν ουσιώδη επίδραση στους όρους των συναλλαγών, που θα πρέπει να εκτιμούνται για τον προσδιορισμό της συγκρισιμότητας. Τα δεδομένα προηγούμενων ετών μπορεί να δείχνουν αν η ανεξάρτητη επιχείρηση που έλαβε μέρος σε μια συγκρίσιμη συναλλαγή, επηρεάστηκε από συγκρίσιμες οικονομικές συνθήκες με συγκρίσιμο τρόπο ή αν οι διαφορετικές συνθήκες σε κάποιο προηγούμενο έτος επηρέασαν σημαντικά τις τιμές ή τα κέρδη της, σε βαθμό που δεν θα έπρεπε να χρησιμοποιηθεί σαν συγκριτικό στοιχείο.

Δεδομένα από έτη που ακολουθούν το έτος της συναλλαγής μπορεί επίσης να βοηθούν την ανάλυση των τιμών των ενδοομιλικών συναλλαγών, αλλά θα πρέπει να δίνεται προσοχή από τις αρχές ώστε να αποφεύγουν τη χρήση εσωτερικής πληροφόρησης. Για παράδειγμα, δεδομένα από επόμενα έτη μπορεί να είναι χρήσιμα για τη σύγκριση του κύκλου ζωής του προϊόντος σε ελεγχόμενες και μη ελεγχόμενες συναλλαγές με σκοπό να προσδιοριστεί αν η μη ελεγχόμενη συναλλαγή είναι ένα συγκρίσιμο στοιχείο κατά την εφαρμογή μιας συγκεκριμένης μεθόδου. Η μεταγενέστερη πρακτική των συμβαλλόμενων μερών θα βοηθά επίσης στο να επιβεβαιωθούν οι πραγματικοί όροι και συνθήκες που υφίστανται μεταξύ των μερών.

Άλλωστε, όπως αναφέρεται στις οδηγίες του ΟΟΣΑ, «μπορεί να είναι γενικά χρήσιμο να εξετάζονται στοιχεία τόσο του υπό εξέταση έτους όσο και προηγούμενων ετών». Για το λόγο αυτό και με απώτερο σκοπό την άμβλυνση διακυμάνσεων στην κερδοφορία από έτος σε έτος, εφαρμόζεται η χρήση μέσων όρων τριετίας.

4.7.3 Επιλογή ελεγχόμενου μέρους

Σύμφωνα με τις Οδηγίες του ΟΟΣΑ (παράγραφος 3.18 -3.19), επιλέγεται ως ελεγχόμενο μέρος ο αντισυμβαλλόμενος που έχει τη λιγότερο σύνθετη λειτουργική ανάλυση ώστε να εφαρμόζεται η επιλεχθείσα μέθοδος τεκμηρίωσης με τον πιο αξιόπιστο τρόπο και να είναι

δυνατόν να ανευρεθούν περισσότερες συγκρίσιμες ανεξάρτητες εταιρίες για την πιο αποτελεσματική εφαρμογή της επιλεγείσας μεθόδου τεκμηρίωσης.

4.7.4 Στατιστικές μέθοδοι καθορισμού του εύρους

- **Ενδοτεταρτημοριακό εύρος**

Κατά την εφαρμογή της καταλληλότερης μεθόδου που έχει επιλεγεί για την εφαρμογή της αρχής των ίσων αποστάσεων, προκύπτουν διάφορες τιμές, οι οποίες είναι συμβατές με την αρχή²³¹. Οι διάφορες τιμές αντανακλούν στις διαφορές μεταξύ των επιχειρήσεων στους στόχους, στις επιχειρηματικές στρατηγικές που ακολουθούν κ.λπ. Επομένως είναι πολύ δύσκολο να βρεθούν απόλυτα συγκριτικά στοιχεία. Η υποκειμενικότητα αυτή της «αρχής» όπως αναλύθηκε στο κεφάλαιο 3 δείχνει ότι οι ενδοομιλικές τιμές που είναι σύμφωνες με αυτήν δεν πρέπει να εκλαμβάνονται ως μοναδικές αλλά ως ένα εύρος αποδεκτών τιμών. Για να ενισχυθεί η αξιοπιστία της ανάλυσης λοιπόν και να ελαττωθεί ο κίνδυνος σφάλματος, κατά την συγκρισιμότητα των στοιχείων, υπολογίζεται το ενδοτεταρτημοριακό εύρος, όπως προκύπτει από τις συγκρίσιμες εταιρίες. Το ενδοτεταρτημοριακό εύρος συνιστά το πιο πιθανό και αντιπροσωπευτικό εύρος περιθωρίου κέρδους του δείγματος. Υπάρχει κίνδυνος, οι ακραίες παρατηρήσεις που βρίσκονται σε οποιαδήποτε από τα απώτατα όρια της καμπύλης των παρατηρήσεων να μην είναι ομαλές και συνεπώς όχι αντιπροσωπευτικές με βάση την αρχή των ίσων αποστάσεων. Για αυτό το λόγο, καλό είναι να υιοθετείται μία σχετικά συντηρητική προσέγγιση με τη χρησιμοποίηση του ενδοτεταρτημοριακού εύρους, ως ορίου των αποδεκτών αποτελεσμάτων.

Η αναπροσαρμογή του εύρους γίνεται με βάση στατιστικές μεθόδους. Στο ενδοτεταρτημοριακό εύρος, το πρώτο τεταρτημόριο (quartiles) είναι η αξία κάτω της οποίας βρίσκονται το 25% των παρατηρήσεων που εντοπίστηκαν. Το τρίτο τεταρτημόριο είναι η αξία άνω της οποίας βρίσκονται το 25% των παρατηρήσεων που εντοπίστηκαν. Η διάμεσος, είναι η αξία άνω της οποίας βρίσκονται το 50% των παρατηρήσεων που εντοπίστηκαν. Κατά συνέπεια, το ενδοτεταρτημοριακό εύρος καθορίζει τις πιο χαρακτηριστικές τιμές των ελεγχόμενων μεταβλητών. Το αποδεκτό εύρος τιμών βρίσκεται μεταξύ πρώτου και τρίτου τεταρτημορίου. Αυτό ωστόσο εξαρτάται από την νομοθεσία

---

²³¹ Για να υπάρξει μοναδικό αποτέλεσμα ένα προϊόν πρέπει να προσφέρεται στην αγορά σε ενιαία τιμή.

κάθε χώρας, αν και η συγκεκριμένη πρακτική έχει υιοθετηθεί από πολλές χώρες μεταξύ αυτών και η Ελλάδα. Σε διαφορετική περίπτωση που κάποια τιμή βρίσκεται εκτός αποδεκτού εύρους οι φορολογικές αρχές προβαίνουν στις απαραίτητες διορθώσεις.

- **Σταθμικός έναντι απλού μέσου όρου**

Απλός μέσος όρος

Για μεγαλύτερη αξιοπιστία και ελαχιστοποίηση πιθανού σφάλματος, τα οικονομικά στοιχεία των επιλεγμένων εταιριών πρέπει να χρησιμοποιούνται έτσι ώστε να υπολογίζεται ο απλός μέσος όρος του επιλεγμένου δείκτη κερδοφορίας για κάθε συγκρίσιμη εταιρία. Με αυτή τη μέθοδο, προκύπτει ένας μέσος όρος των σημείων των δεδομένων για κάθε εταιρία. Μετέπειτα, χρησιμοποιούνται οι μέσοι όροι ως βάση υπολογισμού του ενδοτεταρτημοριακού εύρους.

Σταθμικός μέσος όρος

Σε δεύτερο στάδιο, για τη σύγκριση του επιλεγμένου κάθε φορά δείκτη κερδοφορίας θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη και ο σταθμικός μέσος όρος των εν λόγω δεικτών των τριών προηγούμενων χρήσεων κάθε επιχείρησης που περιλαμβάνεται στο δείγμα σύγκρισης. Με αυτό τον τρόπο οι σταθμικοί μέσοι όροι χρησιμοποιούνται έτσι ώστε να αποφευχθεί ενδεχόμενη στρέβλωση των αποτελεσμάτων, σε περίπτωση ακραίων / περιστασιακών παρατηρήσεων. Οι εν λόγω μέσοι όροι (σταθμικοί) χρησιμοποιούνται στην συνέχεια για τον προσδιορισμό του εν λόγω εύρους.

4.8 Ανακεφαλαίωση

Ο πιο άμεσος τρόπος για να εξακριβωθεί εάν οι όροι που έχουν επικρατήσει ή επιβληθεί μεταξύ συνδεδεμένων εταιριών είναι σύμφωνοι με την αρχή των ίσων αποστάσεων είναι να συγκριθούν οι τιμές που χρεώθηκαν στις πραγματοποιηθείσες συναλλαγές των υπό εξέταση εταιριών με τις τιμές που έχουν χρεωθεί σε συγκρίσιμες συναλλαγές οι οποίες έχουν γίνει αποδεκτές μεταξύ ανεξαρτήτων εταιριών.

Γενικά υπάρχουν δύο μέθοδοι για την εξασφάλιση της αρχής των «ίσων αποστάσεων» κατά την τεκμηρίωση των ενδοομιλικών συναλλαγών. Οι μέθοδοι που βασίζονται σε κανόνες επί των συναλλαγών και οι μέθοδοι που βασίζονται σε ποσοστά κέρδους (παραδοσιακές και μη παραδοσιακές (λοιπές μέθοδοι)).

Η μέθοδος ΣΜΕΤ συγκρίνει την τιμή που χρεώθηκε μεταξύ συνδεδεμένων εταιριών για αγαθά ή υπηρεσίες (ελεγχόμενη συναλλαγή) με την τιμή που χρεώθηκε μεταξύ ανεξαρτήτων επιχειρήσεων. Υπάρχουν πάρα πολλοί παράγοντες ωστόσο που διαφοροποιούν τις συναλλαγές μεταξύ τους με αποτέλεσμα η ΣΜΕΤ παρόλο που είναι η πλέον διαδομένη μέθοδος να καθίσταται σχεδόν παρείσακτη προς εφαρμογή της αρχής των ίσων αποστάσεων.

Η συγκρισιμότητα υπό τις μεθόδους της «Τιμής Μεταπώλησης» (ΤΜ) και «Κόστους Συν Κέρδους» (ΚΣΚ) εξαρτάται κυρίως από την ομοιότητα των λειτουργιών που πραγματοποιούνται, των κινδύνων που αναλαμβάνονται και των συμβατικών όρων που υπάρχουν στις συναλλαγές και λιγότερο από τη φυσική ομοιότητα των χαρακτηριστικών των συναλλασσόμενων αγαθών. Η ΤΜ ενδείκνυται περισσότερο στις περιπτώσεις εκείνες των επιχειρήσεων διανομέων που αναλαμβάνουν την διανομή και την μεταπώληση αγαθών, ενώ η ΚΣΚ σε περιπτώσεις όπου έχουμε επιχειρήσεις που παράγουν οι ίδιοι το προϊόν. Η διαφορά τους έγκειται στο ότι τα άμεσα και έμμεσα κόστη συμπεριλαμβάνονται στο μικτό περιθώριο κέρδους στη μία περίπτωση (ΤΜ) σε αντίθεση με την ΚΣΚ όπου τα κόστη συμπεριλαμβάνονται στο κόστος κτήσης. Το πλεονέκτημα της ΚΣΚ έναντι των δύο υπολοίπων παραδοσιακών μεθόδων είναι ότι μπορεί να υιοθετηθεί σε περιπτώσεις συναλλαγών που γίνονται αποκλειστικά ενδοομιλικά όπως πχ δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, αφενός γιατί δεν τίθεται ζήτημα σύγκρισης τιμής με ανεξάρτητες επιχειρήσεις, αφετέρου δεν υπάρχει μεταπώληση.

Εάν αυτές οι τρεις μέθοδοι τεκμηριωμένα δεν επαρκούν για την εφαρμογή των ίσων αποστάσεων επιλέγονται η μέθοδος επιμερισμού του κέρδους και η μέθοδος του καθαρού κέρδους συναλλαγής. Το βασικό ζήτημα στην πρώτη μέθοδο είναι η ανάλυση της συνεισφοράς των συμβαλλομένων επιχειρήσεων όπως επίσης λειτουργίες κινδύνους και πάγια στοιχεία που χρησιμοποιούνται από τις επιχειρήσεις. Στην ΚΚΣ το καθαρό κέρδος συναλλαγής υπολογίζεται μετά από αφαίρεση από το ακαθάριστο έσοδο που προκύπτει από τη συγκεκριμένη συναλλαγή του κόστους που δημιουργήθηκε για να αποκτηθεί αυτό το έσοδο. Το βασικό πλεονέκτημα της μεθόδου είναι ότι απαιτούνται στοιχεία ως προς τις λειτουργίες και τους κινδύνους μόνο μιας από τις συμβαλλόμενες συνδεδεμένες επιχειρήσεις.

Παρόλο που η ΣΜΕΤ είναι η πλέον διαδεδομένη μέθοδος, δεν υπάρχει δέσμευση ως προς την επιλογή κάποιας συγκεκριμένης μεθόδου και όλα εξαρτώνται κάθε φορά από τη φύση της ενδοομιλικής συναλλαγής και τους όποιους συμβατικούς όρους εμπλέκονται στη σφαίρα αυτής.

Κατά την διαδικασία εφαρμογής των ίσων αποστάσεων οι συναλλαγές που πραγματοποιούνται καθημερινά και αφορούν δυο μέλη ενός Ομίλου επιχειρήσεων (συνδεδεμένες επιχειρήσεις), συγκρίνονται με συναλλαγές που αφορούν την, υπό τεκμηρίωση ενδοομιλικών συναλλαγών, επιχείρηση του Ομίλου με μια ανεξάρτητη επιχείρηση, είτε συναλλαγές που πραγματοποιούνται μεταξύ δύο ανεξάρτητων επιχειρήσεων. Η πρώτη περίπτωση συνιστά, όπως αναφέρθηκε αποτελεί εσωτερική σύγκριση (κρινόμενη επιχείρηση – ανεξάρτητη) και τα στοιχεία που προκύπτουν από αυτή εσωτερικά στοιχεία (internal comparables) και η δεύτερη περίπτωση συνιστά εξωτερική σύγκριση (ανεξάρτητη- ανεξάρτητη) και τα στοιχεία αυτής εξωτερικά στοιχεία σύγκρισης (external comparables). Τα συγκριτικά στοιχεία που προκύπτουν παίζουν πολύ σημαντικό ρόλο στην αξιοπιστία των αποτελεσμάτων.

Τα χαρακτηριστικά εκείνα που μπορούν να αλλοιώσουν τη φύση των συναλλαγών και να δημιουργήσουν προβλήματα στη συγκρισιμότητα των στοιχείων αφορούν κυρίως παράγοντες που επηρεάζουν τις οικονομικές συνθήκες τις επιχειρηματικές στρατηγικές. Επιπρόσθετα οι διαφορετικές λειτουργίες που επιτελούνται από τις επιχειρήσεις οι συμβατικοί όροι οι οποίοι μπορούν να διαφέρουν κατά περίπτωση καθώς και τα φυσικά χαρακτηριστικά των προϊόντων είναι στοιχεία που χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής και πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για την αξιοπιστία της συγκρισιμότητας των στοιχείων που προκύπτουν από τις τράπεζες πληροφοριών.

Από το επίπεδο της ανάλυσης δεν θα πρέπει σε καμία περίπτωση να εξαιρούνται οι επιχειρήσεις οι οποίες κατηγοριοποιούνται σε βιομηχανικές και επιχειρήσεις διανομής και αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της διαδικασίας συγκρισιμότητας. Οι κίνδυνοι που αναλαμβάνονται, οι λειτουργίες που επιτελούν, καθώς και το αντικείμενο δραστηριότητας επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό το εύρος του δείγματος επιχειρήσεων που σχετίζονται με την υπό έλεγχο επιχείρηση. Το εύρος από την άλλη πρέπει ανα αντιμετωπίζεται με μεγάλη προσοχή ιδιαίτερα ο προσδιορισμός του συγκρίσιμου δείκτη κάθε φορά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ ΠΡΟΕΓΚΡΙΣΗΣ ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗΣ

5.1 Εισαγωγή

Το άρθρο 22 του Ν. 4174/2013, (ΚΦΔ) , υπό τον τίτλο «Προέγκριση Μεθοδολογίας Ενδοομιλικής Τιμολόγησης» , όπως τροποποιήθηκε πρόσφατα με τον Ν. 4223/2013, αναφέρεται στις Συμφωνίες Προέγκρισης Τιμολόγησης, “Advanced Pricing Agreements”, όπως χαρακτηριστικά αναφέρονται στη διεθνή βιβλιογραφία (εφεξής ΣΠΤ)²³².

Με την ως άνω διάταξη εισάγονται και στο ελληνικό νομοθετικό πλαίσιο περί ενδοομιλικών συναλλαγών κανόνες προέγκρισης τιμολόγησης. Αξίζει να σημειωθεί ότι, αντίστοιχοι κανόνες εισήχθησαν στον Ν. 2238/1994 (πρώην ΚΦΕ) με το άρθρο 1 του Ν. 4110/2013, με ισχύ από τη χρήση 2014 και εφεξής . Οι σχετικοί κανόνες ήταν παρεμφερείς με αυτούς που ορίζονται από τις διατάξεις του ως άνω άρθρου του ΚΦΔ , παρά την ύπαρξη επιμέρους διαφοροποιήσεων.

Σύμφωνα με το άρθρο 22 του ΚΦΔ, αντικείμενο της προέγκρισης αποτελεί το ενδεδειγμένο σύνολο κριτηρίων που χρησιμοποιούνται για τον καθορισμό των τιμών ενδοομιλικών συναλλαγών κατά τη διάρκεια μιας συγκεκριμένης χρονικής περιόδου . Τα κριτήρια αυτά περιλαμβάνουν κυρίως τη χρησιμοποιούμενη μέθοδο τεκμηρίωσης , τα στοιχεία σύγκρισης ή αναφοράς αι τις σχετικές προσαρμογές, καθώς και τις κρίσιμες παραδοχές για τις μελλοντικές συνθήκες . Αντικείμενο της προέγκρισης μπορεί επίσης να αποτελέσει και κάθε άλλο εξειδικευμένο ζήτημα που αφορά την τιμολόγηση των συναλλαγών με συνδεδεμένες επιχειρήσεις . Οι τιμές των ενδοομιλικών συναλλαγών της

---

²³²Σύμφωνα με το ως άνω άρθρο «Συνδεδεμένα πρόσωπα κατά την έννοια της περίπτωσης ζ' του άρθρου 2 του ΚΦΕ, μόνιμες εγκαταστάσεις αλλοδαπής επιχείρησης στην Ελλάδα , για τις συναλλαγές τους με το κεντρικό, καθώς και με τα 'συνδεδεμένα πρόσωπα', του κεντρικού τους στην αλλοδαπή, καθώς και μόνιμες εγκαταστάσεις που διατηρεί στην αλλοδαπή ελληνική επιχείρηση δύνανται να υποβάλλουν στο Γενικό Γραμματέα αίτηση προέγκρισης της μεθοδολογίας για την τιμολόγηση συγκεκριμένων μελλοντικών διασυνοριακών συναλλαγών τους με 'συνδεδεμένα πρόσωπα'»

επιχείρησης τις οποίες αφορά η απόφαση προέγκρισης, θεωρούνται ότι δεν διαφέρουν από αυτές που θα είχαν συμφωνηθεί μεταξύ ανεξάρτητων προσώπων, εφόσον τηρούνται τα οριζόμενα στην απόφαση αυτή. Με άλλα λόγια, οι τιμές ενδοομιλικών συναλλαγών που συμφωνούνται με τη φορολογική αρχή στο πλαίσιο μίας συμφωνίας, προέγκρισης τιμολόγησης θεωρούνται ότι είναι συμφωνίες με την αρχή των ίσων αποστάσεων, όπως ορίζεται τόσο στο άρθρο 9 του Μοντέλου Σύμβασης του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης και στο άρθρο 50 του νέου ΚΦΕ²³³.

5.2 Σκοπός των Συμφωνιών Προέγκρισης Τιμολόγησης

Η πολυπλοκότητα της ενδοομιλικής τιμολόγησης σε συνδυασμό με τις αυστηρές νομικές κυρώσεις που μπορεί να επισύρει σε περίπτωση διόρθωσης κερδών αυξάνει την ανασφάλεια των φορολογούμενων και ταυτόχρονα οδηγεί σε αύξηση του φόρτου των ελεγκτικών μηχανισμών της διοίκησης. Για τους λόγους αυτούς, παρέχεται η δυνατότητα συνεννόησης μεταξύ φορολογουμένων και φορολογικών αρχών πριν από τη διενέργεια ενδοομιλικών συναλλαγών της ενδοομιλικής τιμολόγησης που θα μειώσουν τον κίνδυνο προστριβών.

Σκοπός των ΣΠΤ είναι η παροχή στις επιχειρήσεις της δυνατότητας να συνάψουν μία συμφωνία με τη φορολογική διοίκηση, αναφορικά με τη μελλοντική εφαρμογή της αρχής των ίσων αποστάσεων στις διεθνείς τους συναλλαγές με τις επιχειρήσεις, με τις οποίες συνδέονται με σχέση διοικητικής ή οικονομικής εξάρτησης ή ελέγχου. Με τις συμφωνίες αυτές λαμβάνονται εκ των προτέρων οι αποφάσεις σχετικά με τη μεθοδολογία τεκμηρίωσης των ενδοομιλικών συναλλαγών, βάσει της οποίας θα καθορίζονται η κατανομή του εισοδήματος και των δαπανών μεταξύ των εξαρτημένων μερών.²³⁴

Με τη σύναψη ΣΠΤ εξασφαλίζεται βεβαιότητα στο τρόπο μεταχείρισης των ενδοομιλικών συναλλαγών για μία συγκεκριμένη χρονική περίοδο, συνήθως με δυνατότητα περαιτέρω ανανέωσης σχετικά αυτόματης σε περίπτωση έλλειψης σημαντικών

---

²³³ Βλ. ορισμό της αρχής των «ίσων αποστάσεων» κεφάλαιο 3. Σύμφωνα με το ως άνω άρθρο «*Νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες όταν πραγματοποιούν συναλλαγές, μία ή περισσότερες, διεθνείς ή και εγχώριες, με συνδεδεμένα πρόσωπα κατά την έννοια του άρθρου 2 του Κ.Φ.Ε..... της νομικής οντότητας μόνον στο βαθμό που δεν μειώνουν το ποσό του καταβλητέου φόρου.*»

²³⁴ Αθανασάκη, Β. (2014). Οι συμφωνίες προέγκρισης τιμολόγησης στο διεθνές ευρωπαϊκό και ελληνικό νομοθετικό πλαίσιο, ΔΕΕ 3/2014, έτος 20ο, σελ 210-226

αλλαγών στα γεγονότα αλλά και ενδεχόμενης επέκτασης των συνεπειών της συμφωνίας σε προηγούμενα χρόνια, κατά τα οποία δεν υπήρχε παρόμοια συμφωνία. Αυτές οι δυνατότητες επιφυλάσσουν σημαντικά πλεονεκτήματα στους φορολογούμενους, οι οποίοι υπόκεινται σε φορολογικό έλεγχο.

Για τη σύναψη μιας ΣΠΤ απαιτείται η υποβολή αίτησης από μία επιχείρηση, η οποία πραγματοποιεί διεθνείς συναλλαγές με άλλες επιχειρήσεις, με τις οποίες συνδέεται διοικητικώς ή οικονομικώς. Οι ΣΠΤ πρέπει να περιέχουν ορισμένα, τουλάχιστον, στοιχεία και κυρίως τις συναλλαγές που καλύπτονται από αυτές, τις φορολογικές περιόδους που αφορούν, την επιλεγείσα μέθοδο για την εξεύρεση της ορθής τιμής, σύμφωνα με την αρχή των ίσων αποστάσεων, καθώς και τις υποθέσεις, επί των οποίων βασίστηκε η εν λόγω επιλογή.

Βασική είναι η διάκριση των ΣΠΤ σε μονομερείς, διμερείς και πολυμερείς. Οι μονομερείς συνάπτονται αποκλειστικά μεταξύ ενός ή περισσοτέρων φορολογούμενων και μίας φορολογικής διοίκησης, ενώ στις διμερείς και πολυμερείς συμμετέχουν δύο ή περισσότερες, αντίστοιχα, φορολογικές διοικήσεις.

5.3 Διεθνές και Ευρωπαϊκό πλαίσιο

Οι συμφωνίες προέγκρισης Τιμολόγησης²³⁵ ρυθμίζονται από τις του κατΟΟΣΑ περί Ενδοομιλικής Τιμολόγησης, όπου δίνονται οι απαραίτητες κατευθύνσεις για το περιεχόμενο, τις κατηγορίες, τις πιθανές προσεγγίσεις σχετικά με τους νομικούς και διαδικαστικούς κανόνες που διέπουν τις ΣΠΤ, τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματά τους καθώς και επίσης και σχετικές συστάσεις (recommendations). Προβλέπεται, επίσης, ότι η έννοια των ΣΠΤ μπορεί να χρησιμεύσει στην επίλυση διαφορών που προκύπτουν από την εφαρμογή του άρθρου 7 του Μοντέλου ΣΑΔΦ του ΟΟΣΑ αναφορικά με προβλήματα απονομής κερδών, μόνιμων εγκαταστάσεων και δραστηριοτήτων υποκαταστημάτων»

---

²³⁵Σύμφωνα με τον ορισμό των κατΟΟΣΑ, η ΣΠΤ είναι μια συμφωνία, η οποία καθορίζει πριν από την πραγματοποίηση των ενδοομιλικών συναλλαγών ένα ενδεδειγμένο σύνολο κριτηρίων (π.χ τη μέθοδο, τα συγκριτικά στοιχεία, τις κατάλληλες προσαρμογές, τις κρίσιμες παραδοχές για μελλοντικά γεγονότα κ.λπ.) για τον προσδιορισμό των τιμών αυτών των συναλλαγών για ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.

Ωστόσο, αντίστοιχη πρόβλεψη για τη σύναψη ΣΠΤ δεν περιλαμβάνεται στο Μοντέλο Σύμβασης του ΟΟΣΑ ούτε, κατ' επέκταση στις διμερείς ΣΑΔΦ, στις οποίες υπάρχει μόνο σχετικό άρθρο (άρθρο 25) για Διαδικασία Αμοιβαίου Διακανονισμού (Mutual Agreement Procedure).

Σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Επιτροπή προέβη στη δημοσίευση ανακοίνωσης με τις κατευθυντήριες οδηγίες για τις συμφωνίες προκαθορισμένης τιμολόγησης στο πλαίσιο της Ε.Ε, κατά τη διάρκεια των εργασιών του Κοινού Φόρουμ για την Ενδοομιλική Τιμολόγηση (Join Transfer Pricing Forum). Σκοπός τους είναι η αποφυγή της διπλής φορολογίας και των διαφορών που προκύπτουν από τις διορθώσεις των κερδών που επιτυγχάνονται με τη σύναψη δεσμευτικών συμφωνιών (μονομερών διμερών και πολυμερών) μεταξύ των διεθνών ομίλων επιχειρήσεων και των αρμοδίων φορολογικών αρχών των κρατών μελών σχετικά με τις αποδεκτές πρακτικές ενδοομιλικής τιμολόγησης και εν γένει φορολογική μεταχείριση των μελλοντικών τους ενδοκοινοτικών συναλλαγών, χωρίς να αποκλείεται και η πρόβλεψη αναδρομικής τους ισχύος (rollback). Το γεγονός ότι οι ρυθμίσεις για τις ΣΠΤ περιέχονται σε ανακοίνωση της Επιτροπής (soft law) σημαίνει ότι δεν ενέχουν νομική δεσμευτικότητα σε επίπεδο Ε.Ε. Ωστόσο η Επιτροπή επιδιώκει, μέσω και της σύμπραξης του Συμβουλίου, να καταστήσει υποχρεωτική την ενσωμάτωσή τους στα εσωτερικά δίκαια των κρατών μελών. Ως προς το κριτήριο για τη σύναψη ΣΠΤ, και το κατά πόσον αυτή ενδείκνυται σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, αυτό εντοπίζεται στα όρια πολυπλοκότητας των συναλλαγών (complexity thresholds) που καθιστά αναγκαία για τη φορολογική αντιμετώπιση τους τη σύναψη ΣΠΤ.

Αξίζει να σημειωθεί ότι οι ΣΠΤ δεν καθορίζουν συγκεκριμένες τιμές ενδοομιλικών συναλλαγών, αλλά αντί αυτών, καθορίζουν τα κριτήρια με βάση τα οποία μπορούν να προσδιοριστούν οι τιμές αυτές. Με άλλα λόγια, στο πλαίσιο της σύναψης ΣΠΤ δεν νοείται η συμφωνία συγκεκριμένης τιμής μεταβίβασης ή συγκεκριμένου περιθωρίου κέρδους, γεγονός που θα ισοδυναμούσε με πραγματοποίηση πρόβλεψης ως προς την τιμή ή το περιθώριο κέρδους μελλοντικών συναλλαγών, αλλά αντιθέτως αντικείμενο αποτελεί η μεθοδολογία προσδιορισμού αυτής της τιμής μεταβίβασης ή αυτού του περιθωρίου κέρδους. Η διαδικασία σύναψης μίας ΣΠΤ είναι συγκεκριμένη και αποτελείται από προκαθορισμένα στάδια. Τα στάδια αυτά είναι τα εξής :

- το προκαταρκτικό στάδιο-διαβουλεύσεις/υποβολή ανεπίσημης αίτησης (preliminary negotiations and informal application)

Σε αυτό το αρχικό στάδιο φορολογούμενος υποβάλλει μία ανεπίσημη αίτηση τη φορολογική αρχή και ακολουθούν συνομιλίες σε προκαταρκτικό επίπεδο , ώστε να διερευνηθεί η δυνατότητα και η αναγκαιότητα σύναψης μίας ΣΠΤ.

- Επίσημη αίτηση (Formal Application)

Υποβάλλεται, πλέον, επίσημη αίτηση από το φορολογούμενο στις αρμόδιες φορολογικές αρχές όλων των εμπλεκόμενων κρατών και εντός των ενδεδειγμένων διαδικαστικών προθεσμιών, συνοδευόμενη με όλα τα απαραίτητα στοιχεία και πληροφορίες, ώστε να καταστεί εφικτή η αξιολόγηση της περίπτωσης και η εξεύρεση της καταλληλότερης μεθοδολογίας τεκμηρίωσης.

- Αξιολόγηση και Διαπραγματεύσεις (Evaluation and Negotiation):

Σκοπός της αξιολόγησης αυτής είναι η τελική αποδοχή της φορολογικής μεταχείρισης που προτείνεται από τη ΣΠΤ. Πραγματοποιούνται, μετά την κατάρτιση χρονοδιαγράμματος, οι αναγκαίες διαπραγματεύσεις μεταξύ της φορολογικής αρχής του κάθε εμπλεκόμενου κράτους και του φορολογουμένου, ώστε να επιτευχθεί σε πρώτη φάση μία προκαταρκτική συμφωνία σχετικά με τις λεπτομέρειες της ενδοομιλικής τιμολόγησης. Οι διαπραγματεύσεις αυτές διεξάγονται μετά τη διαδικασία της αξιολόγησης όλων των παρεχόμενων στοιχείων και πληροφοριών, που ζητούνται από τη φορολογική αρχή, η οποία συντάσσει τα απαραίτητα έγγραφα διατύπωσης θέσεων, βάσει των ζητούμενων και παρεχόμενων πληροφοριών.

- Επίσημη Συμφωνία Προκαθορισμένης Τιμολόγησης (Formal Advanced Pricing Agreement- APA)

Συνάπτεται πλέον επισήμως η ΣΠΤ , διά της υπογραφής επίσημης συμφωνίας, που εξασφαλίζει αναλυτικά τους όρους αυτής .

5.4 Ελληνικό νομοθετικό πλαίσιο

Αξίζει να σημειωθεί ότι η εισαγωγή των Προεγκρίσεων Μεθοδολογίας Ενδοομιλικής Τιμολόγησης στο Ελληνικό νομοθετικό πλαίσιο είναι ιδιαίτερα σημαντική , δεδομένου ότι καταδεικνύει τη βαθμιαία εμπέδωση της νομοθεσίας περί ενδοομιλικής τιμολόγησης και

των συνακόλουθων , σχετικά προσφάτων υποχρεώσεων περί τεκμηρίωσης ενδοομιλικών συναλλαγών και στη χώρα μας και τη σημασία της για την πάταξη φαινομένων φοροαποφυγής μέσω μεταφοράς κερδών σε δικαιοδοσίες με ευμενέστερο φορολογικό καθεστώς από τους πολυεθνικούς ομίλους επιχειρήσεων . Το γεγονός αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία , ενόψει και του γεγονότος ότι στην Ελλάδα κατά κανόνα δεν επιτρέπεται η συμβατική επίλυση φορολογικών θεμάτων , δηλαδή η ρύθμιση ζητημάτων με συμφωνία μεταξύ της φορολογικής αρχής και του φορολογούμενου . Υπό το πρίσμα των ως άνω , συμπεραίνεται ότι η υιοθέτηση των ΣΠΤ στην Ελλάδα συνιστά κατ' ουσία εξαίρεση στον κανόνα της απαγόρευσης των φορολογικών συμβάσεων .

Σύμφωνα με το άρθρο 22 του ΚΦΔ , ο φορολογούμενος , υπόχρεος σε τεκμηρίωση των τιμών των ενδοομιλικών του συναλλαγών διαθέτει το δικαίωμα να υποβάλει αίτηση στις Ελληνικές φορολογικές αρχές για τη σύναψη συμφωνίας προέγκρισης τιμολόγησης αποκλειστικά σε περιπτώσεις διασυνοριακών συναλλαγών , η οποία έχει ως αντικείμενο τον ορισμό του συνόλου των κριτηρίων και κρίσιμων παραδοχών που έχουν ληφθεί υπόψη, προκειμένου να προσδιοριστούν οι ενδοομιλικές τιμές στο πλαίσιο ενός ομίλου επιχειρήσεων .

Στο πλαίσιο αυτό , ο φορολογικός έλεγχος των συναλλαγών , οι οποίες αποτελούν αντικείμενο της προέγκρισης , περιορίζεται στην επαλήθευση , ότι τηρήθηκαν τα οριζόμενα στην απόφαση προέγκρισης και ότι εξακολουθούν να ισχύουν οι παραδοχές , οι περιστάσεις και οι όροι στις οποίες αυτή βασίστηκε.

Ο νόμος ορίζει ότι ο αρμόδιος για την εξέταση της αίτησης είναι ο Γενικός Γραμματέας, ο οποίος εξετάζει την αίτηση και την αποδέχεται ή την απορρίπτει . Η σχετική απόφαση εκδίδεται εντός εκατόν είκοσι (120) ημερών από την υποβολή της αίτησης προέγκρισης μεθοδολογίας ενδοομιλικής τιμολόγησης και κοινοποιείται στους αιτούντες . Η διάρκεια ισχύος της απόφασης δεν δύναται να υπερβαίνει τα τέσσερα (4) έτη και η χρονική ισχύς της δε δύναται να ανατρέχει σε φορολογικό έτος που έχει παρέλθει κατά τη στιγμή της υποδοχής της αίτησης προέγκρισης . Επομένως , οι διατάξεις του νόμου αποκλείουν ρητά τη δυνατότητα αναδρομικού αποτελέσματος των συμφωνιών προέγκρισης τιμολόγησης και ορίζουν ότι οι ΣΠΤ μπορούν να έχουν ισχύ μόνο για το μέλλον .

Η απόφαση προέγκρισης αναθεωρείται οποτεδήποτε κατά τη διάρκεια της ισχύος της , είτε κατόπιν αίτησης από τον ενδιαφερόμενο πρόσωπο είτε αυτεπάγγελτα από τον Γενικό Γραμματέα , στις εξής περιπτώσεις : α) εφόσον οι κρίσιμες παραδοχές στις οποίες βασίστηκε η απόφαση προέγκρισης αποδειχθούν εσφαλμένες, β) εφόσον επήλθε ουσιώδης μεταβολή των κρίσιμων παραδοχών ή συνθηκών που καθιστά αδύνατη τη τήρηση των ορισμένων στην απόφαση προέγκρισης, γ) σε περίπτωση εφαρμογής της διαδικασίας αμοιβαίου διακανονισμού της εκάστοτε εφαρμοστέας διμερούς σύμβασης για την αποφυγή της διπλής φορολογίας ή της Ευρωπαϊκής σύμβασης για την εξάλειψη της διπλής φορολογίας σε περίπτωση διορθώσεως των κερδών συνδεδεμένων επιχειρήσεων για τις ίδιες συναλλαγές του ίδιου φορολογούμενου . Η απόφαση για την αναθεώρηση της αρχικής απόφασης προέγκρισης εκδίδεται από το Γενικό Γραμματέα και κοινοποιούνται στους αιτούντες.

Η απόφαση προέγκρισης δύναται να ανακληθεί από τη Φορολογική Διοίκηση κατά τη διάρκεια ισχύος της στις ακόλουθες περιπτώσεις : α) εφόσον διαπιστωθεί, ότι τα στοιχεία ή κρίσιμες παραδοχές στα οποία βασίστηκε η απόφαση προέγκρισης ήταν ανακριβείς, λόγω εσφαλμένης ερμηνείας ή πλημμελειών που αποδίδονται στο φορολογούμενο, β) εφόσον διαπιστωθεί , ότι οι αιτούντες δεν τήρησαν ουσιώδη όρο ή υποχρέωση που ορίζονται στην απόφαση προέγκρισης. Σε περίπτωση ανάκλησης, η απόφαση προέγκρισης θεωρείται ως μηδέποτε εκδοθείσα .

Επίσης, η απόφαση προέγκρισης δύναται να ακυρωθεί από τη Φορολογική Διοίκηση οποτεδήποτε κατά τη διάρκεια ισχύος της εφόσον διαπιστωθεί ότι επήλθε ουσιώδης μεταβολή των κρίσιμων παραδοχών ή συνθηκών στις οποίες βασίστηκε η απόφαση προέγκρισης, εφόσον διαπιστωθεί ότι η επιχείρηση δεν τήρησε ουσιώδεις όρους ή υποχρεώσεις που ορίζονται από την απόφαση προέγκρισης ή εφόσον επέλθει ουσιώδης μεταβολή των εφαρμοστέων φορολογικών διατάξεων οι οποίες επηρεάζουν ουσιωδώς την απόφαση προέγκρισης. Αξίζει να σημειωθεί ότι η ακύρωση της απόφασης προέγκρισης δεν επιτρέπεται σε περίπτωση που είναι δυνατή η αναθεώρησή της. Σε περίπτωση ακύρωσης, η ισχύς της απόφασης προέγκρισης παύει από το χρονικό σημείο που ορίζεται με την απόφαση ακύρωσης.

Πέραν των υποχρεώσεων τήρησης και διαφύλαξης στοιχείων που επιβάλλονται από άλλες διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας, η επιχείρηση υποχρεούται να διαφυλάσσει τα

στοιχεία τεκμηρίωσης που αφορούν την απόφαση προέγκρισης για το χρονικό διάστημα για το οποίο υφίσταται υποχρέωση διαφύλαξης βιβλίων και στοιχείων κάθε φορολογικού έτους το οποίο αφορά η απόφαση προέγκρισης.

5.5 Διαδικασία Προέγκρισης Μεθοδολογίας Ενδοομιλικής Τιμολόγησης.

Σε συνέχεια των ως άνω, κατ'έξουσιοδότηση του νόμου, εκδόθηκε η ΠΟΛ. 1284/2013, η οποία ρυθμίζει τα σχετικά με τη διαδικασία για την προέγκριση μεθοδολογίας ενδοομιλικής τιμολόγησης, την αναθεώρηση, ανάκληση και ακύρωσή της, ζητήματα. Με την εν λόγω ΠΟΛ., η οποία καταλαμβάνει συναλλαγές που πραγματοποιούνται από 1.1.2014 και εφεξής, καθορίστηκε το ειδικότερο περιεχόμενο της αίτησης προέγκρισης, τα σχετικά παράβολα, η διαδικασία συνεννόησης με τις αρμόδιες αρχές άλλων εμπλεκόμενων κρατών, ο τύπος και το περιεχόμενο των αποφάσεων της Φορολογικής Διοίκησης, καθώς και κάθε σχετικό θέμα για τη εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 22 του ΚΦΔ.

Σύμφωνα με τη εν λόγω υπουργική απόφαση, αρμόδια για την παραλαβή και την εξέταση των αιτήσεων προέγκρισης μεθοδολογίας ενδοομιλικής τιμολόγησης ορίζεται η Διεύθυνση Ελέγχων της Γενικής Διεύθυνσης Φορολογικών Ελέγχων και Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων, με κοινοποίηση στη Διεύθυνση Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων του Υπουργείου Οικονομικών. Η διαδικασία από την υποβολή της αίτησης του φορολογούμενου μέχρι και την έκδοση της απόφασης και την υπογραφή της συμφωνίας περιλαμβάνει τα εξής στάδια:

- Προκαταρκτικό στάδιο/Στάδιο προκαταρκτικής διαβούλευσης.
- Στάδιο υποβολής αίτησης προέγκρισης.
- Στάδιο αξιολόγησης αίτησης προέγκρισης.
- Τελική συνάντηση/Απόφαση Προέγκρισης.

Κατά το προκαταρκτικό στάδιο, πριν από την επίσημη υποβολή της αίτησης προέγκρισης, το ενδιαφερόμενο πρόσωπο δύναται να ζητήσει προκαταρκτική διαβούλευση, προκειμένου να εκτιμηθούν οι πιθανότητες αποδοχής της αίτησης προέγκρισης. Για το σκοπό αυτό κατατίθεται ιδιαίτερη αίτηση προς τη Διεύθυνση Ελέγχων, η οποία ορίζει ημερομηνία προκαταρκτικής συνάντησης. Κατά την προκαταρκτική συνάντηση, ο αιτών προσκομίζει όλα τα στοιχεία τα οποία κατά την κρίση

του παρέχουν την δυνατότητα στην αρμόδια υπηρεσία να προβεί σε τεκμηριωμένη εκτίμηση ως προς το παραδεκτό της αίτησης. Στα στοιχεία αυτά πρέπει να περιγράφονται τουλάχιστον οι σχετικές δραστηριότητες και συναλλαγές και να αναφέρονται τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα, η προτεινόμενη μεθοδολογία, η επιθυμητή διάρκεια της προέγκρισης καθώς και τα εμπλεκόμενα κράτη. Στη διάρκεια του προκαταρκτικού σταδίου, το ενδιαφερόμενο πρόσωπο και η αρμόδια υπηρεσία διεξάγουν συζητήσεις σχετικά με τα στοιχεία τεκμηρίωσης τα οποία θα πρέπει να περιλαμβάνει η επίσημη αίτηση.

Η αρμόδια υπηρεσία παρέχει ατύπως, στο μέτρο του δυνατού, σαφή ένδειξη για τις πιθανότητες να γίνει αποδεκτή η επακόλουθη επίσημη αίτηση του ενδιαφερόμενου προσώπου, επισημαίνει τα σημεία όπου ενδέχεται να προκύψουν αμφισβητήσεις και διατυπώνει προτάσεις για το περιεχόμενο της αίτησης αυτής. Οι συζητήσεις που διεξάγονται στη διάρκεια του προκαταρκτικού σταδίου, δεν έχουν δεσμευτικό χαρακτήρα για κανένα από τα μέρη, ενώ τα στοιχεία που προσκομίζονται κατά την προκαταρκτική συνάντηση καλύπτονται από το φορολογικό απόρρητο. Η διάταξη αυτή χρήζει περαιτέρω διευκρίνισης, ιδίως σε περιπτώσεις μελλοντικού φορολογικού ελέγχου μιας ενδοομιλικής συναλλαγής, για την οποία υπήρξε αρνητική ένδειξη από τη Διεύθυνση Ελέγχων στο πλαίσιο του προκαταρκτικού σταδίου. Ομοίως χρήζει διευκρίνισης και ο άτυπος χαρακτήρας της παροχής ενδείξεων από την αρμόδια υπηρεσία. Σε περίπτωση που έχει λάβει χώρα η διαδικασία του προκαταρκτικού σταδίου, η αίτηση προέγκρισης υποβάλλεται εντός τριάντα ημερών από την προκαταρκτική διαβούλευση. Ωστόσο, θα πρέπει να διευκρινισθεί ο τρόπος απόδειξης της λήξης της διαδικασίας προκαταρκτικής διαβούλευσης, εν όψει της απουσίας αντίστοιχης πρόβλεψης στο νόμο ή στην υπουργική απόφαση.

Το ελάχιστο περιεχόμενο της επίσημης αίτησης προέγκρισης μεθοδολογίας ενδοομιλικής τιμολόγησης ορίζεται από το άρθρο 6 της ως άνω ΠΟΛ. και περιλαμβάνει όλα τα σχετικά στοιχεία που απαιτούνται, προκειμένου η αρμόδια υπηρεσία να αξιολογήσει την αίτηση και να διαμορφώσει άποψη σχετικά με τη μεθοδολογία που θα χρησιμοποιηθεί για τον υπολογισμό των τιμών με βάση την αρχή των ίσων αποστάσεων.

Συγκεκριμένα, τα στοιχεία που περιλαμβάνονται είναι τα εξής:

- Τα στοιχεία του αιτούντος προσώπου (επωνυμία, διεύθυνση, ΑΦΜ, στοιχεία επικοινωνίας).
- Τα στοιχεία όλων των συνδεδεμένων προσώπων, συμπεριλαμβανομένων όλων των νόμιμων εγκαταστάσεων, που εμπλέκονται στην αιτούμενη προέγκριση.
- Τη διάρθρωση του ομίλου, στην οποία εμφανίζονται όλα τα πρόσωπα που συμμετέχουν στις δραστηριότητες τις οποίες αφορά η αιτούμενη προέγκριση.
- Περιγραφή των ενδοομιλικών συναλλαγών για την τιμολόγηση των οποίων ζητείται η προέγκριση.
- Η προτεινόμενη μεθοδολογία για την τιμολόγηση των ως άνω συναλλαγών.
- Οι κρίσιμες παραδοχές στις οποίες βασίζεται η αίτηση προέγκρισης.
- Λεπτομερής ανάλυση των λόγων για τους οποίους το αιτόν πρόσωπο θεωρεί ότι η προτεινόμενη μεθοδολογία ενδείκνυται για την εφαρμογή της αρχής των ίσων αποστάσεων κατά την τιμολόγηση των ως άνω συναλλαγών.
- Το χρονικό διάστημα για τα οποίο ζητείται η προέγκριση.
- Εφόσον το επιθυμεί το αιτόν πρόσωπο, αίτημα συνεννόησης της αρμόδιας υπηρεσίας με τις αρμόδιες φορολογικές αρχές άλλων εμπλεκόμενων κρατών με τα οποία υφίσταται Σύμβαση περί Αποφυγής Διπλής Φορολογίας Εισοδήματος. Σε τέτοια περίπτωση πρέπει να υποβληθούν παράλληλα αιτήσεις στις φορολογικές αρχές των λοιπών εμπλεκόμενων κρατών, περιλαμβάνοντας τα ίδια στοιχεία.

Παράλληλα, την παραπάνω αίτηση συνοδεύουν τα συνυποβαλλόμενα στοιχεία, τα οποία ποικίλλουν ανάλογα με τα δεδομένα της εκάστης υπόθεσης και δύναται να κατηγοριοποιηθούν σε δύο ευρύτερες κατηγορίες :

- Ιστορικά στοιχεία, που αφορούν το παρελθόν και τα οποία ενδεχομένως είναι ήδη διαθέσιμα υπό διάφορες μορφές.
- Στοιχεία των οποίων η δημιουργία μπορεί να καταστεί αναγκαία, ειδικά για τη διαδικασία της προέγκρισης.²³⁶

---

²³⁶ ΠΟΛ 1284, ΦΕΚ Β' 3366/31/12/2013

Ενδεικτικά , τα υποβαλλόμενα στοιχεία δύναται να περιλαμβάνουν και τα ακόλουθα:²³⁷

- Ανάλυση των τάσεων στη βιομηχανία και την αγορά, οι οποίες αναμένεται να επηρεάσουν τις επιχειρηματικές δραστηριότητες τυχόν μελέτες εμπορικής εκμετάλλευσης ή οικονομικές μελέτες για τις επιχειρηματικές δραστηριότητες, οι οποίες οδηγούν στα εν λόγω αναμενόμενα αποτελέσματα.
- Συνοπτική περιγραφή της επιχειρηματικής στρατηγικής που προβλέπεται να εφαρμοστεί κατά την περίοδο που θα αφορά η προέγκριση, καθώς και της στρατηγικής σε προηγούμενες περιόδους, εφόσον είναι διαφορετική.
- Λειτουργική ανάλυση (ανάλυση των επιτελούμενων λειτουργιών των προσώπων που αφορά η αίτηση προέγκρισης). Πρέπει να περιγράφονται όλες οι δραστηριότητες οι σχετικές με τις συναλλαγές που καλύπτονται από την προέγκριση (έρευνα και ανάπτυξη, παραγωγή, διανομή, εμπορία, είδος της παρεχόμενης υπηρεσίας κ .λ. π). Πρέπει επίσης να περιγράφονται και να αξιολογούνται οι αναλαμβανόμενοι κίνδυνοι, τους οποίους θα αντιμετωπίζει κάθε οντότητα στο πλαίσιο των συναλλαγών που καλύπτονται από την προέγκριση. Αναφορά πρέπει να γίνεται και στο ύψος και το είδος του κεφαλαίου κίνησης και τα υλικά ή άυλα στοιχεία ενεργητικού που θα χρησιμοποιηθούν στις συναλλαγές που αφορά η προέγκριση. Τα συγκεκριμένα στοιχεία είναι ιδιαίτερα σημαντικά, καθώς διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο ως προς την οικονομική και συγκριτική ανάλυση των ενδοομιλικών συναλλαγών και, σε σημαντικό βαθμό, προδιαγράφουν την ακολουθούμενη προσέγγιση τεκμηρίωσης και τη σχετική μεθοδολογία.
- Τους λόγους για τους οποίους το αιτούμενο πρόσωπο θεωρεί ότι η προέγκριση ενδείκνυται για τις συγκεκριμένες συναλλαγές .
- Λεπτομερή στοιχεία της προτεινόμενης μεθοδολογίας και στοιχεία που αποδεικνύουν ότι με τη μεθοδολογία αυτή θα τηρείται η αρχή των ίσων αποστάσεων.
- Κατάλογο των προεγκρίσεων που έχουν ήδη συναφθεί από οποιαδήποτε συνδεδεμένα πρόσωπα, τα οποία αφορά η αίτηση προέγκρισης , είτε στην Ελλάδα είτε στην αλλοδαπή , και οι οποίες αφορούν τις ίδιες ή συναφείς συναλλαγές .

---

²³⁷ Βλ ο.π Αθανασάκη, Β. (2014)

- Λεπτομερή χρηματοοικονομικά στοιχεία των τριών τελευταίων ετών για όλα τα πρόσωπα τα οποία αφορά η αίτηση προέγκρισης
- Κατάλογο συμβάσεων με συνοπτική περιγραφή αυτών οι οποίες έχουν συναφθεί μεταξύ συνδεδεμένων προσώπων και που έχουν επιπτώσεις στις συναλλαγές τις οποίες αφορά η αίτηση προέγκρισης.

Γίνεται αντιληπτό από την απαρίθμηση των στοιχείων που συνοδεύουν μία αίτηση προέγκρισης και συνυποβάλλονται με αυτήν ότι τα απαιτούμενα στοιχεία δε διαφέρουν από το ελάχιστο περιεχόμενο του φακέλου τεκμηρίωσης ενδοομιλικών συναλλαγών που υποχρεούνται να τηρούν οι υπόχρεες εταιρίες βάσει του άρθρου 20 του ΚΦΔ και κατ' αντιστοιχία , όπως αυτό το περιεχόμενο ορίζεται από τον κώδικα Δεοντολογίας για την Ευρωπαϊκή τεκμηρίωση .

Περαιτέρω στην αίτηση προέγκρισης αναφέρονται και οι παραδοχές στις οποίες βασίζεται η εφαρμογή της προτεινόμενης μεθοδολογίας για την τήρηση της αρχής των ίσων αποστάσεων . Οι κρίσιμες παραδοχές πρέπει να στηρίζονται , κατά το δυνατόν , σε επαληθεύσιμα , αξιόπιστα και ανεξάρτητα δεδομένα και καθορίζονται ανάλογα με τις ιδιαίτερες συνθήκες του αιτούντος προσώπου , το εμπορικό περιβάλλον , το είδος και τις μεθόδους προσδιορισμού τιμών των ενδοομιλικών συναλλαγών του .

Η Διεύθυνση Ελέγχων της Γενικής Διεύθυνσης Φορολογικών Ελέγχων και Είσπραξης Δημόσιων Εσόδων με τη συνδρομή όπου απαιτείται , της Διεύθυνσης Φορολογίας Εισοδήματος αξιολογεί την αίτηση προέγκρισης , ελέγχοντας και προσκομισθέντα στοιχεία , τις κρίσιμες παραδοχές και τα αιτήματα του αιτούντος και διατυπώνει τις απόψεις της , όσον αφορά τους όρους προέγκρισης . Έχει το δικαίωμα να ζητήσει από το αιτούμενο πρόσωπο συμπληρωματικά στοιχεία καθώς και κάθε αναγκαία διευκρίνιση ή πληροφορία , τάσσοντας εύλογη προθεσμία για την προσκόμισή τους . Ομοίως το αιτούμενο πρόσωπο έχει καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας τη δυνατότητα να υποβάλει αυτοβούλως συμπληρωματικά στοιχεία . Η Διεύθυνση Ελέγχων δύναται επίσης να ζητήσει μέσω της ορισμένης προς τούτο αρμόδιας υπηρεσίας , κάθε αναγκαία πληροφορία από αλλοδαπές αρχές με βάση τη διαδικασία ανταλλαγής πληροφοριών που προβλέπεται από διεθνείς συμβάσεις. Σε περίπτωση που η αίτηση προέγκρισης περιλαμβάνει αίτημα συνεννόησης με τις αρμόδιες φορολογικές αρχές άλλων εμπλεκόμενων κρατών , η Διεύθυνση Ελέγχων διενεργεί διαβουλεύσεις με τις αρχές αυτές στο πλαίσιο της αίτησης

προέγκρισης με βάση τη διαδικασία αμοιβαίου διακανονισμού της εκάστοτε εφαρμοστέας ΣΑΔΦ . Η επίσημη ανταλλαγή απόψεων πραγματοποιείται υπό μορφή ανταλλαγής εγγράφων διατύπωσης θέσεων μεταξύ των αρμόδιων αρχών . Στο στάδιο της αξιολόγησης μπορούν να πραγματοποιούνται ατύπως επαφές της Διεύθυνσης Ελέγχων με το αιτούμενο πρόσωπο , εφόσον τούτο κρίνεται αναγκαίο από αυτή .

Όταν ολοκληρωθεί η αξιολόγηση της αίτησης , η Διεύθυνση Ελέγχων συντάσσει Έγγραφο Διατύπωσης Θέσεων , το οποίο αναφέρει συνοπτικά το πόρισμα της πρότασής της . Το Έγγραφο Διατύπωσης Θέσεων κοινοποιείται στο αιτούμενο πρόσωπο και , σε περίπτωση που πραγματοποιούνται διαβουλεύσεις με αλλοδαπές αρχές , στις αρμόδιες φορολογικές αρχές των εμπλεκόμενων κρατών.

Εντός δέκα ημερών από την σύνταξη του Έγγραφου Διατύπωσης Θέσεων ορίζεται ημερομηνία συνάντησης με το αιτούμενο πρόσωπο . Σε περίπτωση που απαιτείται συνεννόηση με αλλοδαπές φορολογικές αρχές , η προθεσμία αυτή αρχίζει από την ολοκλήρωση της διαδικασίας με όλα τα εμπλεκόμενα κράτη . Το αιτούμενο πρόσωπο καλείται να παραστεί με ιδιαίτερη πρόσκληση, η οποία κοινοποιείται σε αυτό τουλάχιστον είκοσι μέρες πριν από την ημέρα της συνάντησης .

Κατά την παραπάνω συνάντηση, συζητούνται οι απόψεις και οι προτάσεις του αιτούντος προσώπου και της αρμόδια υπηρεσίας με σκοπό την επίτευξη συναίνεσης σχετικά με το περιεχόμενο της προέγκρισης . Ο αιτών παρίσταται στη συνάντηση εκπροσωπούμενος από το νόμιμο εκπρόσωπό του ή από ειδικώς εξουσιοδοτημένο πρόσωπο . Για την απόδειξη της ειδικής εξουσιοδότησης απαιτείται πληρεξούσιο έγγραφο δημόσιο ή ιδιωτικό με θεώρηση του γνησίου της υπογραφής από την κατά νόμο αρμόδια αρχή , το οποίο κατατίθεται στην Διεύθυνση Ελέγχων έως και την ημέρα της συνάντησης . Εάν συμπέσουν οι απόψεις της αρμόδιας υπηρεσίας και του αιτούντος προσώπου συντάσσεται και υπογράφεται από τα μέρη που μετέχουν στη διαδικασία Πρακτικό Αποδοχής Προέγκρισης Μεθοδολογίας Ενδοομιλικής Τιμολόγησης . Εάν δεν συμπέσουν οι απόψεις της αρμόδιας υπηρεσίας και του αιτούντος ή εάν δεν παραστεί ο άμεσα ενδιαφερόμενος κατά τη συνάντηση που έχει ορισθεί για την εξέταση του αιτήματός του, συντάσσεται «Πρακτικό Απόρριψης Προέγκρισης Μεθοδολογίας Ενδοομιλικής Τιμολόγησης» .

Εντός είκοσι ημερών από τη συνεδρίαση του προηγούμενου άρθρου και με βάση το Πρακτικό που συντάχθηκε κατά τη συνεδρίαση αυτή, η αρμόδια υπηρεσία εκδίδει την απόφαση επί της αίτησης προέγκρισης μεθοδολογίας ενδοομιλικής τιμολόγησης η οποία κοινοποιείται στο αιτών πρόσωπο μαζί με το αντίγραφο του εν λόγω Πρακτικού.

Το ελάχιστο περιεχόμενο της απόφασης αυτής αποτελείται από τα ακόλουθα στοιχεία.

- Τα στοιχεία του αιτούντος προσώπου.
- Περιγραφή των ενδοομιλικών συναλλαγών τις οποίες αφορά η απόφαση.
- Τα στοιχεία των συνδεδεμένων προσώπων με τα οποία πρόκειται να διενεργηθούν οι συναλλαγές τις οποίες αφορά η απόφαση.
- Την κρίση της αρμόδια υπηρεσίας για την αποδοχή ή απόρριψη της αίτησης προέγκρισης μεθοδολογίας ενδοομιλικής τιμολόγησης.

Σε περίπτωση που η αίτηση γίνει δεκτή η απόφαση προέγκρισης, πέραν των άνω, περιλαμβάνει τουλάχιστον και τα εξής:

- Την διάρκεια και την ημερομηνία έναρξης της ισχύος της.
- Λεπτομερή στοιχεία με την αποδεκτή μεθοδολογία για την τιμολόγηση των ενδοομιλικών συναλλαγών που αφορά.
- Τις κρίσιμες παραδοχές που πρέπει να ληφθούν υπόψη, προκειμένου να εφαρμοσθεί καθώς και, εφόσον κρίνεται αναγκαίο, ένα αποδεκτό περιθώριο απόκλισης σε σχέση με τις κρίσιμες παραδοχές.
- Τα στοιχεία τεκμηρίωσης που πρέπει να τηρηθούν καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος της προκειμένου να καταστεί δυνατή η παρακολούθηση της εφαρμογής της.
- Εφόσον κρίνεται αναγκαίο, ενδεχόμενα γεγονότα ή περιστάσεις που να καταστήσουν αναγκαία την αναθεώρηση της.
- Εφόσον κρίνεται αναγκαίο, ενδεχόμενα γεγονότα ή περιστάσεις που θα οδηγήσουν σε πρόωρη ή ακόμα και αναδρομική λήξη της ισχύος της.

Η διάρκεια του σταδίου της αξιολόγησης και της έκδοσης της σχετικής απόφασης προέγκρισης δεν δύναται να υπερβεί τις εκατόν είκοσι (120) ημέρες από την υποβολή της αίτησης προέγκρισης μεθοδολογίας ενδοομιλικής τιμολόγησης, ενώ σε περίπτωση συνεννόησης με αλλοδαπές αρχές δεν λαμβάνεται υπόψη ο ανωτέρω χρονικός περιορισμός. Η Π.Ο.Λ. ορίζει ότι η διάρκεια ισχύος της απόφασης προέγκρισης δεν δύναται

να ανατρέχει σε φορολογικό έτος που έχει παρέλθει κατά την στιγμή της υποβολής της αίτησης προέγκρισης .

Κατά το στάδιο μετά τη σύναψη της συμφωνίας, το αιτούμενο πρόσωπο υποχρεούται να καταρτίζει και να υποβάλει ετήσια έκθεση συμμόρφωσης με τους όρους και τις προϋποθέσεις της απόφασης προέγκρισης για το οικείο φορολογικό έτος . Στην έκθεση αυτή , πρέπει να περιλαμβάνονται οι απαιτούμενες πληροφορίες , ώστε να αποδεικνύεται ότι οι κρίσιμες παραδοχές έχουν ικανοποιηθεί και να αναφέρεται ρητά πιθανή απόκλιση . Αν , σύμφωνα με την έκθεση οι κρίσιμες παραδοχές δεν έχουν ικανοποιηθεί , τότε ο φορολογούμενος θα πρέπει να υποβάλλει προτάσεις για την πραγματοποίηση σχετικών προσαρμογών ενώ τυχόν συμπληρωματικές ερωτήσεις που υποβάλλονται από τη Διεύθυνση Ελέγχων στο πλαίσιο αυτό πρέπει να απαντηθούν από τον φορολογούμενο άμεσα . Η έκθεση πρέπει να υποβάλλεται στην Διεύθυνση Ελέγχων μέχρι το τέλος της νόμιμης προθεσμίας υποβολής φορολογικών δηλώσεων για το εν λόγω φορολογικό έτος . Σε περίπτωση μη υποβολής της έκθεσης συμμόρφωσης η απόφαση προέγκρισης ακυρώνεται από το φορολογικό έτος το οποίο αφορά η εν λόγω έκθεση συμμόρφωσης θα πρέπει να ακολουθεί ένα συγκεκριμένο πρότυπο και , εάν ναι, ποιο θα είναι αυτό.

Για την ανάκληση ή ακύρωση της απόφασης προέγκρισης συντάσσεται Ειδική Έκθεση απόψεων από την αρμόδια υπηρεσία η οποία κοινοποιείται στο ενδιαφερόμενο πρόσωπο . Το ενδιαφερόμενο πρόσωπο καλείται να παραστεί στη συνεδρίαση με ιδιαίτερη πρόσκληση , η οποία κοινοποιείται σε αυτό τουλάχιστον δέκα ημέρες πριν από την ημέρα της συνάντησης . Εντός τριάντα ημερών από τη συνάντηση ο Γενικός Γραμματέας εκδίδει την απόφαση επί της ανάκλησης ή ακύρωσης , η οποία κοινοποιείται στο ενδιαφερόμενο πρόσωπο . Η απόφαση περιλαμβάνει σύντομη αιτιολογία και , προκειμένου για την ακύρωση , ορίζει το χρονικό σημείο από το οποίο επέρχονται τα αποτελέσματά της . Σε περίπτωση ανάκλησης η απόφαση προέγκρισης θεωρείται ως μηδέποτε εκδοθείσα .

5.6 Συγκριτική επισκόπηση ισχύοντος και προϊσχύσαντος δικαίου.

Ως προς τη συγκριτική επισκόπηση των αντίστοιχων διατάξεων του Ν. 2238/1994 (πρώην Κ.Φ.Ε) και του Ν. 4174/2013 (Κ.Φ.Δ.) που εισήχθησαν στη χώρα μας πρόσφατα , μία διαφορά του ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου περί ΣΠΓ σε σχέση με το προϊσχύσαν άρθρο 39Γ του Ν.2238/1994, όπως τροποποιήθηκε με τον Ν. 4110/2013, που αξίζει να αναφερθεί είναι η απαλοιφή από το άρθρο 22 του Κ.Φ.Δ. της διάταξης του πρώην άρθρου

39Γ παρ. 2, σύμφωνα με την οποία «Δεν δύναται να αποτελέσουν αντικείμενο της προέγκρισης : α) ορισμένη τιμή συναλλαγής μεταξύ συνδεδεμένων επιχειρήσεων, β) ορισμένο ποσό του περιθωρίου μικτού ή καθαρού κέρδους από συναλλαγές με συνδεδεμένες επιχειρήσεις». Η συγκεκριμένη διάταξη είχε εγείρει προβληματισμό ως προς την ερμηνεία της και την εφαρμογή της στην πράξη, παρόλο που φαινόταν να συμμορφώνεται με τις αντίστοιχες επιταγές σε επίπεδο Ε.Ε. Με τη διάταξη αυτή, ο ορισμός της έννοιας της Προέγκρισης Μεθοδολογίας Ενδοομιλικής Τιμολόγησης ήταν όχι μόνο θετικός, μέσω της ενδεικτικής, και όχι εξαντλητικής απαρίθμησης των στοιχείων που μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο προέγκρισης, αλλά και αρνητικός.

Επίσης, σημαντική διαφοροποίηση των δύο καθεστώτων αποτελείτο ευρύτερο πεδίο εφαρμογής του Ν. 4110/2013 σε σχέση με το αντίστοιχο πεδίο εφαρμογής του Ν. 4174/2013. Συγκεκριμένα, το άρθρο 11 του Ν. 4110/2013 όριζε ότι : « Οι ημεδαπές επιχειρήσεις που υπάγονται στις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 39 δύναται να υποβάλουν αίτηση προέγκρισης της μεθοδολογίας για την τιμολόγηση συγκεκριμένων μελλοντικών συναλλαγών τους με συνδεδεμένες επιχειρήσεις», χωρίς να περιορίζει την εφαρμογή της διάταξης αποκλειστικά σε διασυνοριακές ενδοομιλικές συναλλαγές, όπως ο Ν. 4174/2013.

Περαιτέρω με τις διατάξεις του νέου Κ.Φ.Δ. δεν γίνεται αναφορά σε υποχρεωτικό επανέλεγχο από την προβλεπόμενη προς σύσταση αρμόδια Επιτροπή ποσοστού 5% των υποθέσεων, των οποίων η μεθοδολογία έχει εγκριθεί. Παράλληλα, διαφοροποιείται η διάρκεια χρονικής ισχύος της εκάστοτε συναφθείσας συμφωνίας από δύο έτη που ίσχυε με τον προϊσχύσαντα Κ.Φ.Ε (με δυνατότητα ανανέωσης για άλλα δύο έτη) σε τέσσερα έτη με τον νέο Κ.Φ.Δ.

Επιπροσθέτως με τον νέο Κ.Φ.Δ. δεν φαίνεται να ισχύει η υποχρέωση συμπερίληψης στο φάκελο τεκμηρίωσης ενδοομιλικών συναλλαγών του φορολογούμενου των στοιχείων που απαιτούνται για τη παρακολούθηση και επαλήθευση της εφαρμογής της απόφασης προέγκρισης, όπως ίσχυε με τον Ν. 2238/1994. Αντιθέτως, με τις νέες διατάξεις επιβάλλεται η υποχρέωση υποβολής ετήσιας έκθεσης συμμόρφωσης με τους όρους και τις προϋποθέσεις της απόφασης προέγκρισης.

Πέραν των άνω , από τη σύγκριση των δύο καθεστώτων προκύπτει ότι οι διατάξεις του Κ.Φ.Δ. είναι σαφέστερες και αναλυτικότερες ως προς τα επιμέρους ζητήματα που καταλαμβάνουν, προβλέποντας πιο συγκεκριμένα χρονικά πλαίσια , ενώ η κατ’

εξουσιοδότηση του νόμου εκδοθείσα ΠΟΛ. 1284/2013 εξειδικεύει τα σχετικά θέματα από τεχνική και διαδικαστική κυρίως άποψη .

5.7 Ανακεφαλαίωση

Οι ΣΠΤ έχουν ιδιαίτερη σημασία για την αποφυγή φορολογικών διενέξεων και την εμπέδωση της ασφάλειας δικαίου , η οποία είναι απαραίτητη για την προσέλκυση των διεθνών επενδύσεων και την παροχή ισχυρών κινήτρων για την ανάπτυξη της επενδυτικής δραστηριότητας και της επιχειρηματικής πρωτοβουλίας . Στην πράξη , μάλιστα , έχει διαπιστωθεί ότι η δυνατότητα σύναψης ΣΠΤ αποτελεί σημαντική παράμετρο του φορολογικού σχεδιασμού των επενδύσεων των πολυεθνικών επιχειρήσεων.

Η απόφαση προέγκρισης αποτελεί αναμφίβολα μία καινοτομία για την ελληνική φορολογική νομοθεσία, καθώς εντάσσεται στο πλαίσιο της εκ των προτέρων φορολογικής συμφωνίας (advanced tax ruling) μεταξύ του κράτους και των εταιρειών. Η συγκεκριμένη πρακτική ακολουθείται σε πολλές χώρες όπως η Αγγλία, η Ολλανδία, η Ιρλανδία και η Ελβετία, με τη διαφορά όμως ότι η συμφωνία αφορά το ποσοστό κέρδους από το σύνολο των συναλλαγών μιας επιχείρησης. Συνεπώς, οι φορολογικοί και θεσμικοί κίνδυνοι περιορίζονται για τις επιχειρήσεις, ενώ οι Διοικήσεις τους δύναται να προβαίνουν σε εμπειρισταωμένο φορολογικό σχεδιασμό και να προϋπολογίζουν με σχετική ακρίβεια τους φόρους που θα πληρώσουν.

Η υιοθέτηση των ΣΠΤ στην Ελλάδα είναι αναμφίβολα μία θετική εξέλιξη , καθώς παρέχει στους φορολογούμενους μία επιλογή που θα τους εξασφαλίσει βεβαιότητα και ασφάλεια ως προς την ενδοομιλική τιμολογιακή πολιτική και αποφυγή αμφισβητήσεων από την πλευρά της φορολογικής αρχής , σε ένα πεδίο μάλιστα το οποίο χαρακτηρίζεται από μία πληθώρα ασαφών νομικών εννοιών .

Μένει να αποδειχθεί στο μέλλον κατά πόσο θα αποβεί πράγματι χρήσιμη για τις επιχειρήσεις η σύναψη μίας ΣΠΤ, και κατά πόσο οι τελευταίες θα επιδείξουν προθυμία να προχωρήσουν σε μία τέτοια συμφωνία . Σημαντικοί παράγοντες , προκειμένου οι σχετικές διατάξεις να τύχουν ευρείας εφαρμογής και αξιοποίησης από τους φορολογούμενους είναι να αποφευχθούν κατά το δυνατόν οι γραφειοκρατικές διαδικασίες που ταλανίζουν το ελληνικό φορολογικό σύστημα , και όχι μόνο , και η στελέχωση της αρμόδιας υπηρεσίας που θα αναλάβει τη διεκπεραίωση σχετικών υποθέσεων από άτομα καταρτισμένα ως προς

το εξειδικευμένο αυτό αντικείμενο των ενδοομιλικών συναλλαγών , προκειμένου να είναι σε θέση να ανταποκριθεί αποτελεσματικότερα , ιδίως από άποψη τεχνική , στις σχετικές απαιτήσεις . Το σίγουρο είναι ότι υπ' αυτές τις προϋποθέσεις , η δυνατότητα σύναψης ΣΠΤ μπορεί σε σημαντικό βαθμό να συντελέσει όχι μόνο στην αποφυγή χρονοβόρων δικαστικών διενέξεων μεταξύ φορολογικών αρχών και φορολογούμενων, αλλά και φορολογικών αναμορφώσεων και προστίμων που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε φαινόμενα διπλής φορολογίας.

Αποτιμώντας τα όποια οφέλη και μειονεκτήματα τη διαδικασία προέγκρισης τιμολόγησης στο σύνολό της, συμπεραίνεται ότι είναι αρκετά χρονοβόρα και πολύπλοκη, απαιτώντας, από τα στελέχη που πρόκειται να υποβάλουν την αίτηση, εξειδικευμένες γνώσεις των κανόνων και των μεθόδων τεκμηρίωσης. Επιπρόσθετα, το σχετικό κόστος²³⁸ των παραβόλων είναι αρκετά υψηλό αποκλείοντας, επί της ουσίας, από τη διαδικασία μεγάλο αριθμό μικρομεσαίων εταιρειών. Παρόλα αυτά, βάσει της παρ. 3 του άρθρου 21 του Ν.4174/13, αναμένεται η έκδοση απόφασης που θα προβλέπει απλοποιημένη διαδικασία για την τεκμηρίωση των ενδοομιλικών συναλλαγών μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων.

Η απόφαση προέγκρισης ωστόσο, αποτελεί αναμφίβολα μία καινοτομία για την ελληνική φορολογική νομοθεσία, καθώς εντάσσεται στο πλαίσιο της εκ των προτέρων φορολογικής συμφωνίας (advanced tax ruling) μεταξύ του κράτους και των εταιρειών. Η συγκεκριμένη πρακτική ακολουθείται σε πολλές χώρες όπως η Αγγλία, η Ολλανδία, η Ιρλανδία και η Ελβετία, με τη διαφορά όμως ότι η συμφωνία αφορά το ποσοστό κέρδους από το σύνολο των συναλλαγών μιας επιχείρησης. Συνεπώς, οι φορολογικοί και θεσμικοί κίνδυνοι περιορίζονται για τις επιχειρήσεις, ενώ οι Διοικήσεις τους δύναται να προβαίνουν σε εμπεριστατωμένο φορολογικό σχεδιασμό και να προϋπολογίζουν με σχετική ακρίβεια τους φόρους που θα πληρώσουν.

---

²³⁸ Με την υποβολή της αίτησης προέγκρισης, καταβάλλεται παράβολο ύψους 5.000€ ή 10.000 αν απαιτείται συνεννόηση με ξένες φορολογικές αρχές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

6.1 Εισαγωγή

Η τιμολόγηση των ενδοομιλικών συναλλαγών αποτελεί πρωτίστως ζήτημα διασυνοριακού χαρακτήρα. Η πολυπλοκότητα του ζητήματος έχει οδηγήσει πολλές ανεπτυγμένες χώρες της σύγχρονης παγκόσμιας οικονομίας να θεσπίσουν ένα πιο σύγχρονο, πιο ευέλικτο και ταυτόχρονα αυστηρό νομοθετικό πλαίσιο γύρω από την τεκμηρίωση των ενδοομιλικών συναλλαγών..

Οι περισσότερες χώρες έχουν θεσπίσει κανόνες που αφορούν τις ενδοομιλικές συναλλαγές που διεξάγονται στη επικράτεια τους, οι οποίοι συνοδεύονται από κανόνες τεκμηρίωσης (documentation requirements) και προβλεπόμενες κυρώσεις σε περίπτωση παράβασης ή πλημμελούς τήρησης των κανόνων. Παλαιότερα η συμμόρφωση με το ρυθμιστικό πλαίσιο ήταν πιο απλή υπόθεση καθώς οι κανόνες αυτοί ήταν λιγότερο πολύπλοκοι. Το ολοένα και μεταβαλλόμενο ωστόσο, νομοθετικό περιβάλλον με τις αλλεπάλληλες, ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια, τροποποιήσεις νομοθετημάτων και σχετικών διατάξεων έχουν καταστήσει την ενδοομιλική τιμολόγηση ένα από τα βασικά φορολογικά ζητήματα που έχουν να αντιμετωπίσουν οι εθνικές αρχές, οι οποίες έχουν αυξήσει σε πολύ μεγάλο βαθμό τους ελέγχους στις διάφορες επιχειρήσεις που αποτελούν υποκείμενα εφαρμογής, όσον αφορά την τεκμηρίωση των συναλλαγών τους εντός Ομίλου.

Οι κατ'ΟΟΣΑ που δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στην προεξέχουσα αρχή των ίσων αποστάσεων, ή οποία απολαμβάνει σχεδόν παγκόσμια αποδοχή,²³⁹ ήταν η πρώτη συνολική απόπειρα σε επίπεδο κρατών προκειμένου να αντιμετωπιστούν νομικά και θεσμικά οι υποτιμολογήσεις και υπερτιμολογήσεις προϊόντων και αγαθών μεταξύ επιχειρήσεων με έντονο το στοιχείο της εξάρτησης. Το περιεχόμενο αυτού του κεφαλαίου προσανατολίζεται στους νομοθετικούς, διεθνείς και εγχώριους, κανόνες που έχουν θεσπιστεί και οφείλουν να σέβονται και να ακολουθούν όλα τα φορολογικά υποκείμενα.

---

²³⁹ Οι ΗΠΑ αν και συμβαδίζουν σε πολλά ζητήματα με τα ανεπτυγμένα κράτη του κόσμου, συχνά υιοθετούν πρακτικές που δεν είναι κοινά αποδεκτές.

6.2 Διεθνές πλαίσιο

Στο άρθρο 50 §2 του Ν. 4172/2013 (ΚΦΕ) με τίτλο «Ενδοομιλικές Συναλλαγές» συνδέεται άμεσα το ελληνικό νομοθετικό πλαίσιο με τις κατ'ΟΟΣΑ²⁴⁰. Και τα προηγούμενα νομοθετήματα ωστόσο²⁴¹ παραπέμπουν σε αυτές καταδεικνύοντας την μεγάλη επιρροή που ασκούν στο «δίκαιο» της ενδοομιλικής τιμολόγησης, ακόμη και αν δεν έχουν νομική ισχύ.

6.2.1 Άρθρο 9 ΠΣ-ΟΟΣΑ

Το Άρθρο 9 §1 του Μοντέλου του ΟΟΣΑ περί συμβάσεων για το Εισόδημα και το Κεφάλαιο (OECD MTC), το οποίο καθορίζει το πρότυπο των ίσων αποστάσεων²⁴², απαιτεί από τις συνδεδεμένες επιχειρήσεις να ρυθμίζουν τις εμπορικές ή οικονομικές τους σχέσεις με όρους που δεν διαφέρουν από αυτές (σχέσεις) που θα προέκυπταν μεταξύ ανεξάρτητων επιχειρήσεων (όροι ίσων αποστάσεων).

Τα κράτη μέλη λοιπόν υιοθέτησαν την αρχή των ίσων αποστάσεων, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 9²⁴³, αφενός γιατί παρέχει εκτεταμένη φορολογική ισότητα και μεταχείριση μεταξύ συνδεδεμένων και ανεξάρτητων επιχειρήσεων, αφετέρου γιατί αποτρέπει τη δημιουργία φορολογικών πλεονεκτημάτων και μειονεκτημάτων τα οποία σε άλλη περίπτωση θα αλλοίωναν την όποια ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων. Οι ερμηνευτικές σημειώσεις του ΟΟΣΑ για το Άρθρο 9 συνίστανται στην αναγωγή της έννοιας «arm's length»²⁴⁴ σε αρχή του δικαίου των διεθνών συμβάσεων για την αποφυγή διπλής φορολογίας²⁴⁵ (ΣΑΔΦ) δεν περιέχουν εξαντλητική ερμηνεία του προτύπου των ίσων αποστάσεων, αλλά παραπέμπουν στην παράγραφο 1 στις Οδηγίες Ενδοομιλικών Χρεώσεων του ΟΟΣΑ για τις Πολυεθνικές Επιχειρήσεις και τις Φορολογικές Αρχές («κατ'ΟΟΣΑ»).

---

²⁴⁰ Σύμφωνα με το ως άνω άρθρο « Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου (ορισμός αρχής ίσων αποστάσεων) εφαρμόζονται και ερμηνεύονται σύμφωνα με τις γενικές αρχές και τις κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ για τις ενδοομιλικές συναλλαγές»

²⁴¹ Άρθρο 26 §10 του Ν. 3728/2008 και άρθρο 39Α του Ν. 2238/1994

²⁴² Το πρότυπο των ίσων αποστάσεων έχει εισαχθεί σε έναν πολύ μεγάλο αριθμό χωρών για να εξυπηρετήσει τα κριτήρια που διέπουν τη θέσπιση και τον έλεγχο των ενδοομιλικών τιμολογήσεων.

²⁴³ Βλ κεφάλαιο 3.

²⁴⁴ Βλ. Τσιρίκος, Μ & Ζαφειρόπουλος, Δ.Π. (2004).

²⁴⁵ Βλ. Παράρτημα Α'

Οι διατάξεις του άρθρου 9 ΠΣ-ΟΟΣΑ εφαρμόζονται σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις δύο συμβαλλομένων κρατών. Επομένως δύο είναι τα στοιχεία που συνθέτουν το υποκείμενο εφαρμογής του άρθρου : η έννοια της επιχείρησης και η σύνδεση μεταξύ των επιχειρήσεων. Ο όρος επιχείρηση στην ΠΣ-ΟΟΣΑ δεν αναφέρεται - περιορίζεται στην νομική μορφή αυτής, αλλά περιλαμβάνει την άσκηση κάθε επιχειρηματικής δραστηριότητας, συμπεριλαμβανομένης και της άσκησης ελεύθερου επαγγέλματος. Η έννοια της σύνδεσης των επιχειρήσεων ορίζεται από την έμμεση ή άμεση σχέση μεταξύ δύο επιχειρήσεων ωστόσο σε εθνικό επίπεδο πολλές φορές υπάρχουν διαφορές, που δεν επηρεάζουν ωστόσο συνολικά το ζήτημα. Άλλωστε οι προϋποθέσεις της σύνδεσης των επιχειρήσεων επιχειρείται με τρόπο εξαντλητικό από το Άρθρο 9 που είναι πολύ δύσκολο να μην περιέχονται, σε αυτό, όλες οι πιθανές μορφές σύνδεσης.

Το άρθρο 9 αναφέρεται αποκλειστικά και μόνο στους όρους της συναλλαγής και όχι στις ίδιες τις συναλλαγές²⁴⁶. Αυτός είναι και ο λόγος που περιέχει τις σχετικές ρυθμίσεις για την διόρθωση (βασικό περιεχόμενο του άρθρου) των κερδών σε περίπτωση παραβίασης των αρχών της αρχής των «ίσων αποστάσεων» Στο σχετικό άρθρο ορίζεται επίσης και η αντίστοιχη αναπροσαρμογή²⁴⁷ (μείωση των φορολογητέων κερδών στο άλλο κράτος) που αντισταθμίζει την διόρθωση των κερδών. Σε καμία περίπτωση ωστόσο δεν έχουν νομική ισχύ τα όσα ορίζονται στο άρθρο. Η διόρθωση των κερδών γίνεται σε εθνικό επίπεδο και ο ρόλος της ΠΣ-ΟΟΣΑ περιορίζεται στην εξάλειψη της διπλής φορολογίας στην περίπτωση διόρθωσης κερδών και μόνο

6.2.2 Άρθρο 25 ΠΣ-ΟΟΣΑ

Στο άρθρο 25 της ΠΣ-ΟΟΣΑ προβλέπεται η «Διαδικασία Αμοιβαίου Διακανονισμού» (Mutual Agreement Procedure) που παρέχει τη δυνατότητα στις εθνικές διοικήσεις των χωρών, και κατά συνέπεια στις φορολογικές αρχές να επιλύσουν διάφορα ζητήματα, σχετικά με την διπλή φορολογία, που προκύπτουν κατά τις συναλλαγές. Οι διάφορες φορολογικές συμβάσεις που συνήθως υπογράφονται μεταξύ των κρατών περιέχουν επιπρόσθετα και κανόνες ή διατάξεις επίλυσης διαφόρων προβλημάτων που δεν μπορούν να διευκρινιστούν ή να ενσωματωθούν στο περιεχόμενο των συμβάσεων αυτών. Πρόκειται ουσιαστικά για μια προσπάθεια κοινής επίλυσης διαφορών στα φορολογητέα κέρδη, μια

²⁴⁶ Βλ ο.π Τσουρουφλής (2010).

²⁴⁷ Βλ Υποενότητα 2.6.2

προσπάθεια συνεννόησης μεταξύ των κρατών. Αυτή η προσπάθεια – διαδικασία είναι η προαναφερθείσα «Διαδικασία Αμοιβαίου Διακανονισμού». Σε περίπτωση λοιπόν που τα κέρδη αλλοδαπών συνδεδεμένων επιχειρήσεων αναπροσαρμοστούν από τις αλλοδαπές φορολογικές αρχές, πρέπει οι ημεδαπές επιχειρήσεις να κινήσουν την Διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 25 της ΠΣ-ΟΟΣΑ. Αν το αίτημα είναι εύλογο ²⁴⁸ οι ημεδαπές φορολογικές αρχές θα πρέπει να έρθουν σε επαφή με τις αλλοδαπές προς επίλυση του ζητήματος. Ωστόσο όπως αναφέρθηκε η ΠΣ-ΟΟΣΑ δεν έχει νομική και άρα δεσμευτική ισχύ, επομένως απλά προτείνει και δεν απαιτεί τη συνεννόηση μεταξύ των κρατών, ούτε τα αναγκάζει να προβούν απαραίτητα στη λύση του προβλήματος.²⁴⁹

6.2.3 Κατευθυντήριες Οδηγίες ΟΟΣΑ

Το γεγονός ότι οι διατάξεις του άρθρου 9 του Μοντέλου²⁵⁰ του ΟΟΣΑ δεν παρέχουν εξαντλητική ερμηνεία της αρχής των ίσων αποστάσεων, αλλά παραπέμπουν στις κατ'ΟΟΣΑ, καταδεικνύουν τη σημαντικότητα των τελευταίων στο ζήτημα της ενδοομιλικής τιμολόγησης. Το 1995 διατυπώθηκαν ολοκληρωμένα, με τη μορφή που ισχύει και σήμερα, για πρώτη φορά οι Κατευθυντήριες Οδηγίες του ΟΟΣΑ²⁵¹ που αποτελούν ουσιαστικά ένα συνονθύλευμα διατάξεων παλαιότερων ρυθμίσεων του ΟΟΣΑ. Έχουν μεταφραστεί στην αγγλική και την γαλλική γλώσσα ωστόσο υπάρχει απόφαση του ΟΟΣΑ για μετάφρασή τους και στις γλώσσες των υπολοίπων μελών – κρατών του Οργανισμού²⁵².

Δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στο γεγονός ότι οι Οδηγίες του ΟΟΣΑ απεικονίζουν διεθνώς συμφωνηθείσες κατευθυντήριες γραμμές για την εφαρμογή της αρχής των «ίσων αποστάσεων». Συνεπώς, οι Οδηγίες του ΟΟΣΑ λογίζονται ως βασική πηγή αναφοράς των φορολογικών αρχών των κρατών-μελών του ΟΟΣΑ, και επιπλέον εξυπηρετούν πολυάριθμα άλλα κράτη ως προς την εφαρμογή της αρχής των ίσων αποστάσεων.

Οι Οδηγίες του ΟΟΣΑ καθορίζουν τους παράγοντες συγκρισιμότητας που πρέπει να εξετασθούν, έτσι ώστε να τεκμηριωθεί ότι μία ενδοομιλική τιμολόγηση είναι σύμφωνη με την αρχή των ίσων αποστάσεων. Αυτοί οι παράγοντες είναι η συγκρισιμότητα της

²⁴⁸ Χαρακτηριστικά το άρθρο 25 § 2 αναφέρει «..Appears to be justified...».

²⁴⁹ Βλ. Τσιρίκος, Μ & Ζαφειρόπουλος, Δ.Π. (2004).

²⁵⁰ Στη διεθνή βιβλιογραφία χρησιμοποιείται και αυτός ο όρος αντί της Πρότυπης Σύμβασης.

²⁵¹ «OECD Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administrations»

²⁵² Βλ. Παράρτημα Γ'.

περιουσίας ή των υπηρεσιών, της λειτουργικής ανάλυσης, των συμβατικών όρων, των οικονομικών συνθηκών και των επιχειρησιακών στρατηγικών.

Σύμφωνα με το πρότυπο των ίσων αποστάσεων που ορίζεται στις Οδηγίες του ΟΟΣΑ, οι συμφωνηθείσες τιμές μεταξύ συνδεδεμένων μερών, πρέπει να ορίζονται ως αν αυτά τα μέρη να μην ήταν συνδεδεμένα. Σε αυτό το πλαίσιο, οι Οδηγίες του ΟΟΣΑ συνιστούν και/ή απαιτούν από τους φορολογούμενους να ερευνήσουν ανεξάρτητους οργανισμούς/επιχειρήσεις προκειμένου να ορίσουν τις ενδοομιλικές τιμολογήσεις τους.

Στην προσέγγιση που ακολουθείται στο δεύτερο μέρος της παρούσας για τη διενέργεια αναζήτησης συγκρίσιμων και ανεξάρτητων συναλλαγών ή επιχειρήσεων, εφαρμόζεται και ερμηνεύεται το ισχύον ελληνικό νομοθετικό πλαίσιο σύμφωνα με τις γενικές αρχές και τις κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ για τις ενδοομιλικές συναλλαγές (άρθρο 50 παρ. 2 Ν. 4172/2013). Παράλληλα τα όσα αναφέρθηκαν στο κεφάλαιο 4 σχετικά με την επιλογή της μεθόδου, την εύρεση συγκριτικών στοιχείων, τον βαθμό συγκρισιμότητας των στοιχείων αυτών και οι αρχές εφαρμογής των κανόνων τεκμηρίωσης συνάδουν πλήρως με τις κατ'ΟΟΣΑ.

6.3 Ευρωπαϊκή Ένωση

Το ζήτημα του «transfer pricing» και τα εμπόδια τα οποία θέτει για την πραγμάτωση της ενιαίας αγοράς και τη διασυννοριακή επιχειρηματική και οικονομική δραστηριότητα έχει απασχολήσει σημαντικά την Ευρωπαϊκή Ένωση, ήδη από το 1976 όπου η τότε Επιτροπή πρότεινε τη θέσπιση μιας Οδηγίας « Περὶ κατάργησης της διπλής φορολογίας στην περίπτωση διορθώσεως κερδών μεταξύ συνεργαζόμενων επιχειρήσεων»²⁵³.

6.3.1 Σύμβαση Διαιτησίας

Λαμβάνοντας υπόψη την αναποτελεσματικότητα των ελάχιστων, εκείνη την εποχή, φορολογικών συμβάσεων μεταξύ των κρατών και την ανυπαρξία μιας, σαφώς, διατυπωμένης και ολοκληρωμένης διαδικασίας για την επίλυση των όποιων ζητημάτων προέκυπταν σχετικά με τις διασυννοριακές συναλλαγές «ανέλαβε» δράση και ψήφισε τελικά, ομόφωνα, το 1990 (14 χρόνια μετά) την Οδηγία « Περὶ κατάργησης της διπλής

---

²⁵³ Βλ. Πέρου, Α. (2004).

φορολογίας στην περίπτωση διορθώσεως κερδών μεταξύ συνεργαζόμενων επιχειρήσεων» η οποία απέκτησε νομική μορφή και μετατράπηκε σε Σύμβαση, την « Ευρωπαϊκή Σύμβαση Διαιτησίας»²⁵⁴. Αξίζει να επισημανθεί ότι τυχόν διαφορές που πηγάζουν από τη Σύμβαση δεν υπάγονται στη δικαιοδοσία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και εναπόκειται στη κρίση των εθνικών Δικαστηρίων.

Οι κατ'ΟΟΣΑ σε πολλά σημεία υιοθετούν διατάξεις και άρθρα από την Σύμβαση Διαιτησίας γεγονός που σηματοδοτεί μια ταύτιση απόψεων, ειδικά στο θέμα της εφαρμογής των ίσων αποστάσεων. Κατά παράδοξο τρόπο ωστόσο, παρόλο που και τα δύο ρυθμιστικά πλαίσια συμφωνούν στην διόρθωση κερδών, στη Σύμβαση Διαιτησίας δεν περιέχονται αντίστοιχες διατάξεις με εκείνες των κατ'ΟΟΣΑ, όσον αφορά το ζήτημα διόρθωσης κερδών και αναπροσαρμογών αυτών, για την αποφυγή της διπλής φορολογίας. Οι φορολογικές αρχές λοιπόν του συμβαλλόμενου κράτους, το οποίο προτίθεται να προβεί σε διόρθωση κερδών μιας επιχείρησης κατ' επιταγή της αρχής των ίσων αποστάσεων, υποχρεούνται να ενημερώνουν την επιχείρηση αυτή, ώστε να τεθεί σε κίνηση η διαδικασία για την αντιμετώπιση της διπλής φορολογίας, η οποία θα προέλθει από μονομερή διόρθωση των φορολογητέων κερδών της επιχείρησης.

Η διαφορά της Σύμβασης Διαιτησίας με τις κατ'ΟΟΣΑ, είναι ουσιαστικά η υποχρέωση των συμβαλλόμενων μερών να επιλύσουν τα ζητήματα διπλής φορολογίας που μπορεί να προκύψουν, είτε φθάνοντας σε αμοιβαία συνεννόηση κατά τη διαδικασία αμοιβαίου διακανονισμού είτε, σε διαφορετική περίπτωση ακολουθώντας τη γνωμοδότηση της συμβουλευτικής επιτροπής (Διαδικασία Διαιτησίας)²⁵⁵. Η κατασταλτική και όχι προληπτική δράση της σύμβασης Διαιτησίας δημιούργησε προβλήματα κατά την πρώτη περίοδο εφαρμογή της.

Συμπερασματικά μπορεί να αναλογιστεί κανείς τη σημαντικότητα της Σύμβασης Διαιτησίας, στην εύρυθμη λειτουργία της τεκμηρίωσης των συναλλαγών μεταξύ συνδεδεμένων επιχειρήσεων, αν σκεφτεί ότι υπήρξε προπομπός των κατ'ΟΟΣΑ και ουσιαστικά η ΠΣ-ΟΟΣΑ αποτελεί μια παρόμοια διαδικασία.

---

²⁵⁴ Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση Διαιτησίας κυρώθηκε στην Ελλάδα με το Ν.2216/1194.

²⁵⁵ Η Επιτροπή που γνωμοδοτεί σε περίπτωση που η διαδικασία διακανονισμού μεταξύ των κρατών αποβεί άκαρπη.

6.3.2 Κώδικας Δεοντολογίας

Με βάση την αιτιολογική έκθεση του Ν.3728/2008, η εισαγωγή των κανόνων του «transfer pricing» στο ελληνικό σύστημα κρίθηκε απαραίτητη και βασίστηκε στη διαδικασία όπως αυτή απορρέει από το Ψήφισμα του Συμβουλίου των κρατών – μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για ένα Κώδικα Δεοντολογίας με θέμα την τεκμηρίωση των συναλλαγών στην Ευρωπαϊκή Ένωση (2006/C 176/01), ο οποίος με τη σειρά του βασίστηκε στις κατ'ΟΟΣΑ. Ο Κώδικας αποτελεί ουσιαστικά εγχείρημα του οργάνου της Ευρωπαϊκής Ένωσης «Κοινό Φόρουμ για την Ενδοομιλική Τιμολόγηση» και εκπονήθηκε με σκοπό την εφαρμογή της Σύμβασης Διαιτησίας.

Ο Κώδικας Δεοντολογίας υιοθετήθηκε με σκοπό την συστηματική ομοιογένεια της πρακτικής των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αναφορικά με την τεκμηρίωση των τιμών των ενδοομιλικών συναλλαγών. Αφορμή για την ψήφιση του Κώδικα στάθηκε το γεγονός, ότι οι εθνικές διατάξεις των κρατών μελών σχετικά με το «transfer pricing» παρουσίαζαν μεγάλες αποκλίσεις, αυξάνοντας έτσι τη διαχειριστική επιβάρυνση των διεθνών ομίλων επιχειρήσεων, οι οποίοι θα πρέπει, σε κάθε περίπτωση, να διαφοροποιούν την στρατηγική τους και να συμμορφώνονται στις ρυθμιστικές και νομικές απαιτήσεις του κάθε κράτους, όπου αυτοί δραστηριοποιούνται.

Σύμφωνα με τον Κώδικα, όλα τα κράτη μέλη θα πρέπει να κάνουν δεκτή την εφαρμογή τυποποιημένης και εν μέρει κεντρικά οργανωμένης τεκμηρίωσης σχετικά με τον καθορισμό των τιμών μεταβίβασης των συνδεδεμένων επιχειρήσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αποκλειστικός σκοπός του είναι να αποδείξει, με συγκεκριμένα κριτήρια, ότι κάθε επιχείρηση συμμορφώνεται με την αρχή των ίσων αποστάσεων.

Η επίτευξη του σκοπού αυτού συμβάλει στην μείωση των φορολογικών διαφορών από την τιμολόγηση των διασυνοριακών ενδοομιλικών συναλλαγών, οι οποίες αποτελούν την κύρια αιτία για διπλή φορολογία σε περίπτωση διορθώσεων των κερδών συνδεδεμένων επιχειρήσεων διαφορετικών μελών κρατών. Αξίζει να διευκρινιστεί ότι ούτε ο Κώδικας Δεοντολογίας έχει νομική δεσμευτικότητα.

Η Ευρωπαϊκή Τεκμηρίωση που απορρέει από τον Κώδικα απαρτίζεται από τη βασική τεκμηρίωση και την τεκμηρίωση ανα χώρα. Η πρώτη περιέχει στοιχεία για τον Όμιλο, τα οποία είναι κοινά για όλες τις χώρες που δραστηριοποιείται ο Όμιλος, και η δεύτερη

περιέχει τυποποιημένα στοιχεία για κάθε επιχείρηση του Ομίλου που δραστηριοποιείται σε κάποιο κράτος μέλος.

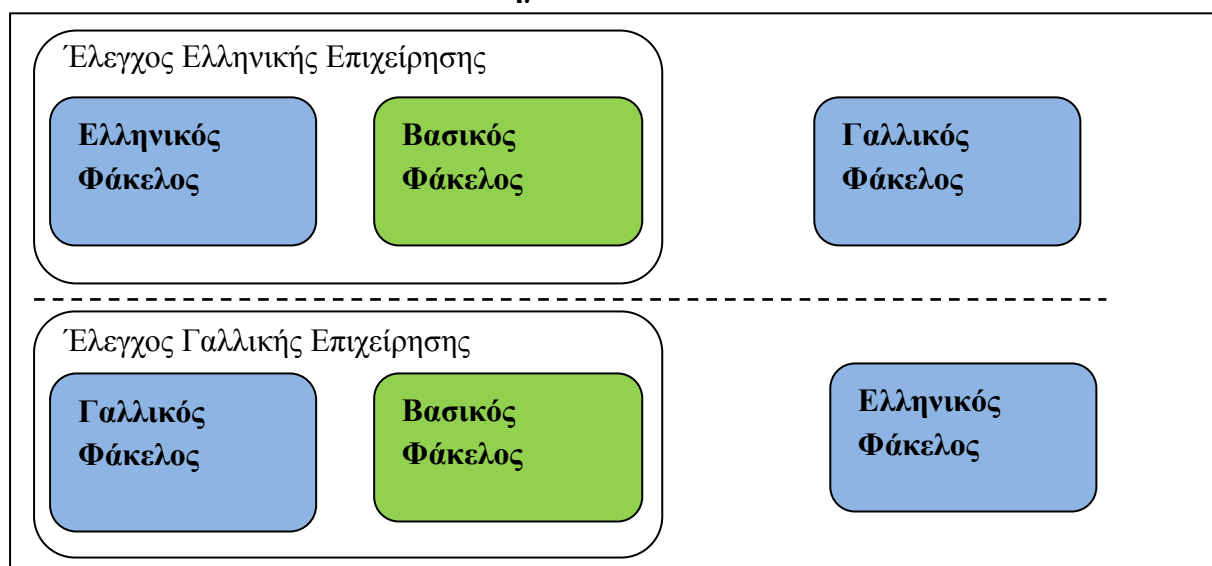
Τα στοιχεία αυτά τόσο για τον Όμιλο όσο και για την κάθε επιχείρηση περιέχονται στους λεγόμενους «Φακέλους Τεκμηρίωσης»²⁵⁶ οι οποίοι αντίστοιχα διακρίνονται ως εξής :

- Βασικός Τεκμηρίωσης (masterfile), ο οποίος περιέχει τα στοιχεία της βασική τεκμηρίωσης και είναι κοινός – μοναδικός για όλο το Όμιλο
- Εθνικός Φάκελος Τεκμηρίωσης (local ή country – specific file), ο οποίος είναι μοναδικός για κάθε επιχείρηση του Ομίλου

Παράδειγμα : Ιταλική μητρική επιχείρηση έχει δύο θυγατρικές επιχειρήσεις, στην Ελλάδα και στην Γαλλία αντίστοιχα. Επομένως υπάρχει ο βασικός Φάκελος Τεκμηρίωσης που είναι κοινός και για τις δύο επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε άλλα κράτη μέλη, και αντίστοιχα υπάρχει ένας ελληνικός εθνικός Φάκελος και ένας γαλλικός εθνικός Φάκελος. Σε περίπτωση ελέγχου των φορολογικών αρχών των τιμών μεταβίβασης της ελληνικής επιχείρησης, η ελληνική επιχείρηση θα προσκομίσει προς έλεγχο τον βασικό και τον ελληνικό φάκελο. Στο παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται μια σχηματική ανάλυση του συστήματος αυτού που ονομάζεται «σύστημα του βασικού φακέλου (masterfile concept)».

Πίνακας 6.1

Το σύστημα του Βασικού Φακέλου

²⁵⁶ Το ελληνικό νομοθετικό πλαίσιο, όσον αφορά το περιεχόμενο των φακέλων έχει ενσωματώσει πλήρως την Ευρωπαϊκή Τεκμηρίωση και μνημονεύονται στην επόμενη ενότητα για λόγους λεχτικής οικονομίας

6.4 Ελληνικό Νομοθετικό πλαίσιο

Το νομικό πλαίσιο στην χώρα μας τα τελευταία χρόνια έχει εκσυγχρονιστεί πλήρως και έχει ενσωματώσει, στο κανονιστικό του περιεχόμενο, σε μεγάλο βαθμό τις κατ'ΟΟΣΑ, αφού σε πολλές διατάξεις γίνεται ρητή αναφορά σε αυτές, και το ρυθμιστικό πλαίσιο του Κώδικα Δεοντολογίας που χρησιμοποιείται ως βοήθημα για την ερμηνεία των διατάξεων για την τεκμηρίωση των ενδοομιλικών συναλλαγών. Παράλληλα έχει θεσπιστεί και υιοθετηθεί το κανονιστικό πλαίσιο των ΣΠΤ όπως αναφέρθηκε στο προηγούμενο κεφάλαιο. Όλα αυτά επιτρέπουν, αφενός στις φορολογικές αρχές της χώρας να ελέγχουν πιο ολοκληρωμένα τις ενδοομιλικές συναλλαγές και αφετέρου, αποτρέπουν σε μεγάλο βαθμό ενδοομιλικές συναλλαγές που προσβλέπουν αποκλειστικά και μόνο στη μείωση της φορολογητέας ύλης παραβιάζοντας την αρχή των ίσων αποστάσεων.

6.4.1 Ιστορική Αναδρομή

Το πρώτο ελληνικό νομοθέτημα σχετικά με το ζήτημα που εξετάζεται ήταν ο Κ.Ν 2190/1920 όπου συναντάται ο ορισμός περί συνδεδεμένων εταιριών. Η πρώτη ολοκληρωμένη περιφραστική αναφορά για το «transfer pricing» συναντάται στο Ν.2238/1994 όπου γίνεται λόγος για υπερτιμολογήσεις και υποτιμολογήσεις αγαθών και δίνεται ένας σαφής ορισμός της αρχής των ίσων αποστάσεων, χωρίς ωστόσο να ορίζεται διακριτά ο όρος. Ο παλιός ΚΦΕ είχε, μέχρι την αναθεώρησή του, που έγινε πολλά χρόνια μετά (2009), πολλές αποκλίσεις από τις κατ'ΟΟΣΑ. Ενδεικτικά αναφέρονται, η χρησιμοποίησή του ως μέτρο καταστολής της φοροδιαφυγής και όχι αποφυγής διπλής φορολόγησης, η νομοθετική αποκλειστική προτεραιότητα στη ΣΜΕΤ και ο αποκλεισμός οποιασδήποτε άλλης μεθόδου, η πρόβλεψη για διόρθωση αλλά όχι αναμόρφωση των κερδών όπως επίσης η ανυπαρξία νομοθετικής πρόβλεψης για την υπογραφή Συμφωνιών Προέγκρισης Τιμολόγησης (ΣΠΤ).

Δεκατέσσερα χρόνια μετά ψηφίστηκε στη χώρα μας ο Ν.3728/2008, όπου διατυπώθηκε για πρώτη φορά ολοκληρωμένα και ρητά η έννοια της αρχής των ίσων αποστάσεων και καλύφθηκαν πολλά από τα νομοθετικά κενά του παλιού ΚΦΕ. Επιπρόσθετα θεσπίστηκε στη χώρα μας η υποχρέωση, στις συνδεδεμένες επιχειρήσεις, για κατάρτιση φακέλου τεκμηρίωσης τιμών των μεταξύ τους συναλλαγών. Ο νόμος συνοδεύτηκε από την Υπουργικά Απόφαση Α2-8092 όπου ορίζονταν το υποκείμενο εφαρμογής, τα πρόστιμα, οι

μέθοδοι εφαρμογής της αρχής των ίσων αποστάσεων, συγκρισιμότητα των στοιχείων κ.λπ. καθώς και διαδικαστικά θέματα με χρονοδιαγράμματα πχ υποβολής φακέλων τεκμηρίωσης.

Πολλοί εκείνοι την εποχή υποστήριζαν ότι οι αγορανομικές διατάξεις του Ν.3728/2008 δεν ήταν επαρκείς για τη μεταχείριση των ζητημάτων που άπτονται της ενδοομιλικής τιμολόγησης, και υποστήριζαν την αναγκαιότητα θέσπισης φορολογικών διατάξεων. Η θέσπιση μια αγορανομικής διάταξης εν προκειμένω, αποσκοπεί στην «καταπολέμηση της τεχνητής ακρίβειας», σε αντίθεση με τη φορολογική που απώτερο στόχο έχει την αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής/φοροαποφυγής, την αποφυγή της διπλής φορολόγησης κ.λπ. Οι επιδιωκόμενοι λοιπόν από τον αγορανομικό και το φορολογικό νομοθέτη στόχοι δεν είναι ίδιοι, και σε αυτό στηρίχτηκαν οι υπέρμαχοι της αναγκαιότητας θέσπισης φορολογικών διατάξεων. Ένας άλλος λόγος είναι ότι οι ίδιες οι αγορανομικές διατάξεις του Ν.3728/2008 προέβλεπαν την άμεση ενημέρωση των φορολογικών αρχών σε περίπτωση παραβίασης της αρχής των ίσων αποστάσεων.

Ένα χρόνο αργότερα ο φορολογικός νομοθέτης ακολούθησε τον αγορανομικό και ψηφίστηκε στη Βουλή ο νόμος 3775/2009 που ουσιαστικά αποτέλεσε τροποποίηση των άρθρων του 2238/1994. Με τις νέες αυτές διατάξεις ο νομοθέτης προέβη σε κάποιες βελτιώσεις μια διάταξης ηλικίας 29 χρόνων²⁵⁷. Υπήρξε λοιπόν παράλληλη ισχύς διαφορετικών ρυθμίσεων των δύο εμπλεκόμενων Υπουργείων Ανάπτυξης και Οικονομικών και επιπλέον δυνατότητα διενέργειας ελέγχου ενδοομιλικών συναλλαγών και επιβολής προστίμων από τους ελεγκτικούς μηχανισμούς και των δύο ανωτέρω Υπουργείων²⁵⁸. Όπως είναι φυσικό από την παράλληλη ισχύ των δύο νομοθετημάτων δημιουργήθηκε σύγχυση, αφού η επικάλυψη αυτή του ρυθμιστικού πλαισίου, προέβλεπε διαφορετικές ρυθμίσεις σε πολλά ζητήματα σχετικά με την υπηρεσία προσκόμισης των φακέλων τεκμηρίωσης, τα φορολογικά υποκείμενα προς τεκμηρίωση, τις απαλλαγές, τις νομικές κυρώσεις τα πρόστιμα κ.α. Τα δύο βασικότερα προβλήματα ήταν η απαίτηση σύνταξης και υποβολής όμοιων στοιχείων με διαφορετική διάρθρωση Φακέλου και η δυνητική διενέργεια ελέγχου ενδοομιλικών συναλλαγών και επιβολής προστίμων και από τους δύο εποπτικούς φορείς.

---

²⁵⁷ Το προϊσχύον άρθρο 39 του 2238/1994 προβλεπόταν στο άρθρο 55 του Ν.1041/1980

²⁵⁸ <http://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/12224>

Η επιτακτική ανάγκη εναρμόνισης των δύο αυτών νομοθετημάτων κατέληξε στη ψήφιση του Ν.4110/2013 που κατήργησε το Ν.3728/2008, ενώ συγχρόνως αντικατέστησε, τροποποίησε και βελτίωσε τις διατάξεις του παλιού ΚΦΕ όπως αυτές είχαν αντικατασταθεί νωρίτερα από το Ν.3775/2009. Την ίδια χρονιά (2013) ψηφίστηκε ο νέος ΚΦΕ ο οποίος κατήργησε τον παλιό²⁵⁹ καθώς και ο ΚΦΔ (Ν. 4174/2013) που από κοινού, μαζί με τις διευκρινιστικές ΠΟΛ (1097/2014, 1144/2014, 1142/2015) αποτελούν το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο που καθορίζει όλα τα ζητήματα σχετικά με το «transfer pricing».

Αρα συνοψίζοντας:

- για χρήσεις 2008-2009 ίσχυε το άρθρο 26 Ν3728/08
- για χρήσεις 2010-2011 περιόδους ίσχυαν οι διατάξεις των άρθρων 39 και 39Α του Ν.2238/1994 όπως αντικαταστάθηκε το πρώτο και θεσπίστηκε το δεύτερο με τις διατάξεις των άρθρων 1 και 2 του ν.3775/2009 αντίστοιχα, όπως είχαν τροποποιηθεί μέχρι την ολική αντικατάστασή τους με τις διατάξεις του άρθρου 11 Ν.4110/2013.
- για χρήσεις 2012-2013 ισχύουν οι διατάξεις του Ν.4110/2013
- για χρήσεις 2014-μετά ισχύουν οι διατάξεις του Ν.4172/2013

6.4.2 Ισχύον Νομοθετικό Πλαίσιο

Το ζήτημα της ενδοομιλικής τιμολόγησης με την εφαρμογή των νέων διατάξεων απέκτησε μεγαλύτερη σημασία λόγω της αυξανόμενης προσοχής που δείχνουν οι κυβερνήσεις και οι ελεγκτικές αρχές²⁶⁰. Η συμμόρφωση με τους κανόνες των ενδοομιλικών συναλλαγών πέρα από το ζήτημα της φορολογικής συνείδησης και της καταπολέμησης της φοροδιαφυγής από την πλευρά του δημόσιου τομέα, είναι και θέμα ενδοομιλικών ισορροπιών και χρηματοοικονομικής διοίκησης που λόγω των οικονομικών συνθηκών απαιτεί την προσοχή των επιχειρήσεων.

---

²⁵⁹ Σύμφωνα με το άρθρο 22 «..Από την έναρξη ισχύος του ν. 4172/2013 παύουν να ισχύουν οι διατάξεις του Ν. 2238/1994 (Α` 151), συμπεριλαμβανομένων και όλων των κανονιστικών πράξεων και εγκυκλίων που έχουν εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση αυτού του νόμου...»

²⁶⁰ Νανόπουλος, Κ. (2015). Το μέλλον του φορολογικού ελέγχου στις ενδοομιλικές συναλλαγές. Διαθέσιμο στην ηλεκτρονική διεύθυνση : <http://www.newsbeast.gr/financial/arthro/797695/to-mellon-tou-foologikou-eleghou-stis-endoomilikes-sunallages>

6.4.2.1 Συνδεδεμένα Πρόσωπα

Ο νέος ΚΦΕ, οι διατάξεις του οποίου εφαρμόζονται από 01/01/2014, δεν επέφεραν σημαντικές αλλαγές στην αντιμετώπιση των ενδοομιλικών συναλλαγών, πλην της περίπτωσης μεταβίβασης άυλων περιουσιακών στοιχείων. Πιο συγκεκριμένα, στο άρθρο 2 επαναλαμβάνεται ο ορισμός των συνδεδεμένων επιχειρήσεων, ο οποίος δε διαφέρει από τα προβλεπόμενα στο άρθρο 39 του παλαιότερου Ν.2238/94 και ο οποίος αναλύθηκε εκτενώς στο πρώτο κεφάλαιο της παρούσας. Αναφέρονται συγκεκριμένα οι πρώτες δύο περιπτώσεις προκειμένου να αναπτυχθεί ένα παράδειγμα για τον υπολογισμό του ποσοστού συμμετοχής των επιχειρήσεων σε άλλες. Σύμφωνα λοιπόν με το ως άνω άρθρο τα ακόλουθα πρόσωπα θεωρούνται συνδεδεμένα πρόσωπα.

α) το κάθε πρόσωπο που κατέχει άμεσα ή έμμεσα μετοχές, μερίδια ή συμμετοχή στο κεφάλαιο τουλάχιστον τριάντα τρία τοις εκατό (33%) βάσει αξίας ή αριθμού,

β) δύο ή περισσότερα πρόσωπα, εάν κάποιο πρόσωπο κατέχει άμεσα ή έμμεσα μετοχές, μερίδια ή συμμετοχή στο κεφάλαιο τουλάχιστον τριάντα τρία τοις εκατό (33%) βάσει αξίας ή αριθμού,

Παράδειγμα : Η επιχείρηση Α συμμετέχει με ποσοστό 80% στο κεφάλαιο της επιχείρησης Β, η Β με τη σειρά της συμμετέχει με ποσοστό 60% στο κεφάλαιο της επιχείρησης Γ και η Γ συμμετέχει με ποσοστό 80% στο κεφάλαιο της επιχείρησης Δ. Σύμφωνα με τα παραπάνω η επιχείρηση Α συμμετέχει έμμεσα, με 48% ($80\% \times 60\%$) στο κεφάλαιο της επιχείρησης Γ και με 38,4% ($48\% \times 80\%$) στο κεφάλαιο της επιχείρησης Δ.

6.4.2.2 Ενδοομιλικές Συναλλαγές

Το άρθρο 50 του Ν. 4172/13, αναφέρεται στις ενδοομιλικές συναλλαγές, ενώ αντικαταστάθηκε βάσει της παρ. 5 του άρθρου 23 του ν.4223/13, ορίζοντας ότι τα κέρδη που έπρεπε να πραγματοποιηθούν υπό ανταγωνιστικούς όρους, αλλά δεν πραγματοποιήθηκαν λόγω της ιδιομορφίας των ενδοομιλικών συναλλαγών, πρέπει να προσυξάνουν τα φορολογητέα κέρδη της χρήσης.(αρχή των ίσων αποστάσεων).

Επισημαίνεται ότι ο νέος ΚΦΕ εμπεριέχει γενικά στοιχεία αναφορικά με τις ενδοομιλικές συναλλαγές, παραπέμποντας με την παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου τους φορολογούμενους στις Κατευθυντήριες Γραμμές του ΟΟΣΑ για τον τρόπο εφαρμογής των διατάξεών του.

6.4.2.3 Άυλα περιουσιακά στοιχεία

Ιδιαίτερη σημασία έχει το άρθρο 51 του νέου ΚΦΕ, σύμφωνα με το οποίο η μεταβίβαση ή χορήγηση άδειας χρήσης άυλων περιουσιακών στοιχείων πρέπει να γίνεται έναντι ανταγωνιστικού αντιτίμου, λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές λειτουργίες και κινδύνους («πακέτο μεταβίβασης»). Στην περίπτωση που δεν μπορούν να παρασχεθούν αποδεικτικά στοιχεία λόγω μη ύπαρξης συγκρίσιμων συναλλαγών, ένα συμβατό με την Αρχή των Ίσων Αποστάσεων αντίτιμο δύναται να υπολογιστεί με την προεξόφληση των αναμενόμενων μελλοντικών κερδών.

6.4.2.4 Υπόχρεοι και μη Υπόχρεοι σε τεκμηρίωση τιμών

Σύμφωνα με το άρθρο 21 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (Ν. 4174/2013) τα ημεδαπά νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες οφείλουν να τηρούν Φάκελο Τεκμηρίωσης για όλες τις ενδοομιλικές συναλλαγές (κατ' άρθρο 50 Ν. 4172/2013) και τη μεταφορά λειτουργιών (κατ' άρθρο 51 Ν. 4172/2013) που πραγματοποιούν, στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά, με συνδεδεμένα πρόσωπα, κατά το άρθρο 2 του ΚΦΕ και τις μόνιμες εγκαταστάσεις που τηρούν στην αλλοδαπή. Διευκρινίζεται ότι τα συνδεδεμένα πρόσωπα μπορεί πέρα από νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες, να είναι και φυσικά πρόσωπα, ανεξάρτητα εάν αυτά ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα (ατομική επιχείρηση) ή όχι. Ανάλογη υποχρέωση προβλέπεται και για τις μόνιμες εγκαταστάσεις αλλοδαπών επιχειρήσεων στην Ελλάδα για τις παραπάνω συναλλαγές τους με το κεντρικό ή με τα συνδεδεμένα πρόσωπα του κεντρικού τους στην αλλοδαπή.

Διευκρινίζεται ότι σε περίπτωση διακοπής της σχέσης σύνδεσης στη διάρκεια του φορολογικού έτους, υποχρέωση τεκμηρίωσης υφίσταται για συναλλαγές που πραγματοποιήθηκαν μέχρι την ημερομηνία διακοπής, καθώς και για μεταγενέστερες συναλλαγές που διενεργήθηκαν εντός του φορολογικού έτους διακοπής της σύνδεσης (και όχι σε επόμενα έτη), εφόσον υπεγράφησαν για αυτές συμβάσεις κατά το χρονικό διάστημα που υφίστατο η σχέση σύνδεσης.

Τα υπόχρεα πρόσωπα όπως αναλύθηκαν ανωτέρω υποχρεούνται να υποβάλλουν συνοπτικό πίνακα πληροφοριών ανα φορολογικό έτος για τις ενδοομιλικές τους συναλλαγές καθώς και να τηρούν Φάκελο Τεκμηρίωσης, και να προσκομίζουν αυτόν εφόσον ζητηθεί για έλεγχο στις αρμόδιες φορολογικές αρχές.

6.4.2.5 Απαλλαγές - Εξαιρέσεις

Απαλλαγή από την υποχρέωση τήρησης Φακέλου Τεκμηρίωσης κατά τα ανωτέρω προβλέπεται στην περίπτωση που ο κύκλος εργασιών του υπόχρεου δεν υπερβαίνει τα πέντε εκατομμύρια (5.000.000) ευρώ κατά το φορολογικό έτος και οι συναλλαγές ή η μεταφορά λειτουργιών με συνδεδεμένα πρόσωπα ανέρχονται μέχρι εκατό χιλιάδες ευρώ (100.000) ετησίως και αθροιστικώς. Ανάλογη απαλλαγή προβλέπεται για τους υπόχρεους των οποίων ο κύκλος εργασιών υπερβαίνει τα πέντε εκατομμύρια (5.000.000) ευρώ το υπό εξέταση φορολογικό έτος και οι συναλλαγές ή η μεταφορά λειτουργιών με συνδεδεμένα πρόσωπα ανέρχονται ετησίως και αθροιστικώς μέχρι διακόσιες χιλιάδες (200.000) ευρώ (παρ. 2 αρ. 21, Ν. 4174/2013).²⁶¹

Απαλλάσσονται επίσης τα φυσικά πρόσωπα ανεξάρτητα εάν αυτά ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα (ατομική επιχείρηση) ή όχι. Σε περίπτωση ενδοομιλικής συναλλαγής δηλαδή, υπόχρεος προς τεκμηρίωση είναι το αντισυμβαλλόμενο μέρος του φυσικού προσώπου.

Όσον αφορά τα αλλοδαπά νομικά πρόσωπα και τις νομικές οντότητες, διευκρινίζεται ότι υποχρέωση τεκμηρίωσης με βάση τις διατάξεις των άρθρων 50 και 51 του ν.4172/2013 και του άρθρου 21 του ν.4174/2013 έχουν σε κάθε περίπτωση οι μόνιμες εγκαταστάσεις των προσώπων αυτών στην Ελλάδα, κατά την έννοια είτε των διατάξεων του άρθρου 6 του ν.4172/2013 ή της οικείας Σύμβασης περί Αποφυγής της Διπλής Φορολογίας, για τις συναλλαγές τους με συνδεδεμένα με αυτές πρόσωπα, καθώς και για τις συναλλαγές που αναφέρονται ρητά στις διατάξεις της παρ.1 του άρθρου 21 του ν.4172/2013.

Σε περιπτώσεις σύναψης δανειακών συμβάσεων καθώς και παροχής πιστώσεων, ταμειακών διευκολύνσεων και καταθέσεων μεταξύ συνδεδεμένων προσώπων της περίπτωσης ζ' του άρθρου 2 του ν.4172/2013 και προκειμένου για τον υπολογισμό των ορίων της παρ. 2 του άρθρου 21 του ν.4174/2013 (Κ.Φ.Δ.), βάσει των οποίων υφίσταται απαλλαγή ή υποχρέωση τεκμηρίωσης των τιμών των ενδοομιλικών συναλλαγών, λαμβάνεται υπόψη το ποσό των δεδουλευμένων τόκων που χρεώνεται/πιστώνεται και όχι το ποσό του κεφαλαίου επί του οποίου υπολογίστηκαν.²⁶²

---

²⁶¹ ΠΟΛ. 1097/2014

²⁶² ΠΟΛ. 1142/2015

6.4.2.6 Προθεσμίες Υποβολής

Στην παράγραφο 3²⁶³ του άρθρου 2 του ΚΦΔ ορίζεται ότι ο Φάκελος Τεκμηρίωσης καταρτίζεται εντός τεσσάρων (4) μηνών από το τέλος του φορολογικού έτους. Μέσα στην ίδια προθεσμία υποβάλλεται ηλεκτρονικά στη Φορολογική Διοίκηση ο Συνοπτικός Πίνακας Πληροφοριών (ΣΠΠ) για κάθε φορολογικό έτος, εφόσον δεν συντρέχει περίπτωση απαλλαγής από την υποχρέωση τήρησης Φακέλου Τεκμηρίωσης, υπό τις προϋποθέσεις που περιγράφηκαν παραπάνω. Σημειώνεται ότι αρχικά ο νομοθέτης προέβλεπε διάστημα 50 ημερών, το οποίο μεταβλήθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 44 του ν. 4223/2013. Βέβαια το συγκεκριμένο χρονικό περιθώριο θα μπορούσε να κριθεί ανεπαρκές για τη σύνταξη του φακέλου, διότι εταιρείες που βασίζονται σε εξωτερικά συγκριτικά στοιχεία για την τεκμηρίωση των ενδοομιλικών συναλλαγών τους, χρειάζονται σημαντικά περισσότερο χρόνο για την ανάλυση των δημοσιευθέντων στοιχείων των ανταγωνιστών τους. Το ζήτημα αυτό φαίνεται να επιλύεται με το περιθώριο των τριάντα (30) ημερών για την προσκόμιση του φακέλου, από τη στιγμή που ζητείται από τη Φορολογική Διοίκηση.

6.4.2.7 Περιεχόμενο Συνοπτικού Πίνακα Πληροφοριών

Οι υπόχρεοι σε τήρηση Φακέλου Τεκμηρίωσης υποβάλλουν Συνοπτικό Πίνακα Πληροφοριών για κάθε φορολογικό έτος, ηλεκτρονικά στη Φορολογική Διοίκηση (Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Οικονομικών εντός τεσσάρων (4) μηνών από το τέλος του φορολογικού έτους. Ο συνοπτικός πίνακας πληροφοριών είναι συνοδευτικός του Φακέλου Τεκμηρίωσης και υποβάλλεται προκειμένου να αξιοποιηθούν φορολογικά οι παρεχόμενες πληροφορίες και σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να εκλαμβάνεται ως πλήρης και εκτενής τεκμηρίωση των ενδοομιλικών συναλλαγών προκειμένου να κριθεί ως απόδειξη για την συμβατότητα των τελευταίων με την έννοια της παρ.1 του άρθρου 50 του Κ.Φ.Ε. («αρχή της ανοιχτής αγοράς ή της ελεύθερης αγοράς ή των ίσων αποστάσεων).

---

²⁶³ Σύμφωνα με την ως άνω παράγραφο «...Ο Φάκελος Τεκμηρίωσης που αποτελείται κατά περίπτωση από το Βασικό Φάκελο Τεκμηρίωσης και τον Ελληνικό Φάκελο Τεκμηρίωσης, καταρτίζεται εντός τεσσάρων (4) μηνών από το τέλος του φορολογικού έτους και συνοδεύεται από Συνοπτικό Πίνακα Πληροφοριών, ο οποίος υποβάλλεται ηλεκτρονικά στη Φορολογική Διοίκηση μέσα στην ίδια προθεσμία.»

6.4.2.8 Πρόστιμα – Κυρώσεις

Ο Φάκελος Τεκμηρίωσης ή αντίστοιχα ο «ΣΠΠ» θεωρείται μη πλήρης ή μη επαρκής εφόσον δεν έχει καταρτιστεί σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ΠΟΛ 1097/2014, έχει ελλείψεις ως προς το περιεχόμενο ή περιλαμβάνει ανακριβείς πληροφορίες που καθιστούν ανέφικτες τις ελεγκτικές επαληθεύσεις ορθότητας υπολογισμού ή τεκμηρίωσης των τιμών των ενδοομικών συναλλαγών

Το νέο σχέδιο νόμου «*Μέτρα για την εφαρμογή της συμφωνίας δημοσιονομικών στόχων και διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων*» επιφέρει σημαντικές μεταβολές σε ότι αφορά τις διατάξεις του ΚΦΔ που αφορούν τις ενδοομικές συναλλαγές.

- **Εκπρόθεσμη Υποβολή Συνοπτικού Πίνακα Πληροφοριών**

Βάσει της παρ. 1 του άρθρου 56 του Ν. 4174/13, η εκπρόθεσμη υποβολή του συνοπτικού πίνακα πληροφοριών επισύρει πρόστιμο, υπολογιζόμενο σε ποσοστό ένα χιλιοστό (1/1000) των δηλούμενων ακαθάριστων εσόδων του υπόχρεου φορολογούμενου. Το συγκεκριμένο πρόστιμο δεν μπορεί να είναι χαμηλότερο των χιλίων (1.000) ευρώ και υψηλότερο των δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ. Με το νέο σχέδιο νόμου, η εκπρόθεσμη υποβολή του αρχικού συνοπτικού πίνακα επιφέρει πρόστιμο 1/1000 επί των συναλλαγών του υπόχρεου φορολογούμενου για τις οποίες υπήρχε υποχρέωση τεκμηρίωσης. Το παραπάνω πρόστιμο δεν δύναται να είναι μικρότερο των πεντακοσίων (500) ευρώ και μεγαλύτερο των δύο χιλιάδων (2.000) ευρώ.²⁶⁴

Οι αλλαγές αφορούν επομένως, αφενός στη μεταβολή στο επιτρεπόμενο άνω και κάτω όριο του (προστίμου) και αφετέρου στο γεγονός ότι το 1/1000 υπολογίζεται πλέον πάνω στις συναλλαγές προς τεκμηρίωση και όχι στο σύνολο των ακαθάριστων εσόδων του φορολογικού υποκείμενου.

- **Εκπρόθεσμη Υποβολή Τροποποιητικού Συνοπτικού Πίνακα Πληροφοριών**

Η παραπάνω μεταβολή ισχύει και για τις περιπτώσεις που υπάρχει εκπρόθεσμη υποβολή τροποποιητικού συνοπτικού πίνακα πληροφοριών. Δηλαδή αφορά στις περιπτώσεις που έχει υποβληθεί εντός του προβλεπόμενου 4μήνου ο ΣΠΠ και στην συνέχεια, μετά τη λήξη του 4μήνου, υποβληθεί τροποποιητικός ΣΠΠ. Σε αυτές λοιπόν τις

---

²⁶⁴ Νιφορόπουλος, Κ & Ντρούκας, Κ. (2015) Αλλαγές επί των προστίμων που αφορούν στις υποχρεώσεις των επιχειρήσεων που απορρέουν από την τεκμηρίωση των τιμών των ενδοομικών τους συναλλαγών. Διαθέσιμο στην ηλεκτρονική διεύθυνση

περιπτώσεις, και με την προϋπόθεση ότι η τροποποίηση επιφέρει μεταβολές στα συνολικά ποσά των συναλλαγών πάνω από 200.000 ευρώ, επιβάλλεται και πάλι πρόστιμο ίσο με το 1/1000 επί των συναλλαγών του υπόχρεου φορολογουμένου για τις οποίες υπήρχε υποχρέωση τεκμηρίωσης. Το παραπάνω πρόστιμο δεν δύναται να είναι μικρότερο των πεντακοσίων (500) ευρώ και μεγαλύτερο των δύο χιλιάδων (2.000) ευρώ.

- **Μη υποβολή Συνοπτικού Πίνακα Πληροφοριών**

Και πάλι σύμφωνα με το άρθρο 56 του 4174/2013 για τη μη υποβολή ΣΠΠ προβλεπόταν πρόστιμο, ίσο με το 1/100 των δηλουμένων ακαθάριστων εσόδων, περιλαμβανομένης οποιασδήποτε διόρθωσης κερδών, του υπόχρεου φορολογουμένου. Το παραπάνω πρόστιμο δεν μπορούσε να είναι μικρότερο των δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ και μεγαλύτερο των εκατό χιλιάδων (100.000) ευρώ.

Πλέον με τις αλλαγές που επιφέρει το νέο σχέδιο νόμου, το πρόστιμο της μη υποβολής ΣΠΠ μεταβάλλεται στο 1/100 των συναλλαγών για τις οποίες υπήρχε υποχρέωση τεκμηρίωσης, με κατώτατο επιτρεπόμενο όριο τα δύο χιλιάδες πεντακόσια (2.500) ευρώ και ανώτατο τα δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ.

- **Υποβολή ανακριβούς ή ατελούς Συνοπτικού Πίνακα Πληροφοριών**

Το πρόστιμο της περίπτωσης υποβολής ανακριβούς ή ατελούς συνοπτικού πίνακα πληροφοριών ακολουθεί τον υπολογισμό του προστίμου περί της εκπρόθεσμης υποβολής του συνοπτικού με τη διαφορά ότι το 1/1000 υπολογίζεται επί των ποσών που αφορά η ανακρίβεια και επιβάλλεται μόνο όταν η ανακρίβεια αφορά ποσοστό μεγαλύτερο του 10% των προς υποχρέωση τεκμηρίωσης συναλλαγών. Προφανώς ισχύουν και τα επιτρεπόμενα όρια του προστίμου όπως ορίζονται παραπάνω (500 ευρώ έως 2.000 ευρώ).

- **Εκπρόθεσμη ή/και μη διάθεση του φακέλου τεκμηρίωσης**

Με την εφαρμογή των άρθρων του νέου νομοθετικού πλαισίου γίνεται μια προσπάθεια κατηγοριοποίησης των περιπτώσεων εκπρόθεσμης διάθεσης ή/και μη διάθεσης του φακέλου τεκμηρίωσης στην Φορολογική Διοίκηση με ταυτόχρονη σταδιακή αύξηση του τελικού ποσού του προστίμου. Κριτήριο της εν λόγω κατηγοριοποίησης αποτελεί το χρονικό διάστημα που ξεκινά από την ημέρα κοινοποίησης της σχετικής πρόσκλησης για την διάθεση του φακέλου μέχρι την ημέρα που ο φάκελος τελικά παραδίδεται στην Φ.Δ.

Συνεπώς, διακρίνονται τέσσερις (4) βασικές περιπτώσεις:

α) Ο φάκελος παραδίδεται έως και την 30η ημέρα από την ημέρα κοινοποίησης της σχετικής πρόσκλησης, συνεπώς δεν επιβάλλεται κάποιο πρόστιμο.

β) Ο φάκελος παραδίδεται στο χρονικό διάστημα μεταξύ της 31ης ημέρας και της 60ης ημέρας από την κοινοποίηση της σχετικής πρόσκλησης. Σε αυτή την περίπτωση δεν έχει τηρηθεί το προβλεπόμενο χρονικό περιθώριο και επιβάλλεται πρόστιμο αξίας 5.000 ευρώ.

γ) Ο φάκελος παραδίδεται στο χρονικό διάστημα μεταξύ της 61ης ημέρας και της 90ης ημέρας από την κοινοποίηση της σχετικής πρόσκλησης. Σε αυτή την περίπτωση δεν έχει τηρηθεί το προβλεπόμενο χρονικό περιθώριο και επιβάλλεται πρόστιμο αξίας 10.000 ευρώ.

δ) Ο φάκελος παραδίδεται πέραν της 90ης ημέρας από την κοινοποίηση της σχετικής πρόσκλησης. Σε αυτή την περίπτωση δεν έχει τηρηθεί το προβλεπόμενο χρονικό περιθώριο και επιβάλλεται πρόστιμο αξίας 20.000 ευρώ. Το ίδιο ισχύει και την περίπτωση που τελικά ο φάκελος τεκμηρίωσης δεν τεθεί τελικά στη διάθεση της ΦΔ.

Πίνακας 6.2

Πρόστιμα – Κυρώσεις

Πρόστιμα & Κυρώσεις	
α) Εκπρόθεσμη Υποβολή Συνοπτικού Πίνακα Πληροφοριών	(1/1000) επί των συναλλαγών 500 € ≤ πρόστιμο ≤ 2.000 €
β) Εκπρόθεσμη Υποβολή Τροποποιητικού Συνοπτικού Πίνακα Πληροφοριών	*Όταν η τροποποίηση επιφέρει μεταβολές στα συνολικά ποσά των συναλλαγών πάνω από 200.000 ευρώ τότε ισχύει: (1/1000) επί των συναλλαγών 500 € ≤ πρόστιμο ≤ € 2.000 €
γ) Μη υποβολή Συνοπτικού Πίνακα Πληροφοριών	(1/1000) επί των συναλλαγών 2.500 € ≤ πρόστιμο ≤ 10.000 €
δ) Υποβολή ανακριβούς ή ατελούς Συνοπτικού Πίνακα Πληροφοριών	*Όταν η ανακρίβεια αφορά ποσοστό μεγαλύτερο του 10% των συνολικών προς υποχρέωση τεκμηρίωσης συναλλαγών τότε ισχύει: (1/1000) επί των ποσών που αφορά η ανακρίβεια 500 € ≤ πρόστιμο ≤ 2.000 €
ε) Εκπρόθεσμη ή/και μη διάθεση του φακέλου τεκμηρίωσης στην Φορολογική Διοίκηση <i>(εντός 30 ημερών)</i>	*31ης ημέρας ≤ παράδοση ≤ 60ης ημέρας Πρόστιμο = 5.000 €
	*61ης ημέρας ≤ παράδοση ≤ 90ης ημέρας Πρόστιμο = 10.000 €
	*παράδοση ≥ 90ης ημέρας ή μη διάθεση φακέλου τεκμηρίωσης Πρόστιμο = 20.000 €

Πηγή : <http://www.transferpricing.gr/wp-content/uploads/2015/10/444.png>

6.4.3 Φάκελοι Τεκμηρίωσης

Ο Φάκελος Τεκμηρίωσης αποτελείται από δύο μέρη, τον Βασικό Φάκελο Τεκμηρίωσης και τον Ελληνικό Φάκελο Τεκμηρίωσης. Ο Βασικός Φάκελος, ο οποίος σε περίπτωση ομίλου είναι κοινός για όλες τις επιχειρήσεις του ομίλου, περιέχει κοινές τυποποιημένες πληροφορίες για τον υπόχρεο, τις μόνιμες εγκαταστάσεις του και τα συνδεδεμένα με αυτόν πρόσωπα. Ο Ελληνικός Φάκελος Τεκμηρίωσης συμπληρώνει τον Βασικό Φάκελο και περιέχει πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με τις προς τεκμηρίωση συναλλαγές. Το ακριβές περιεχόμενο και τα στοιχεία που περιέχονται στο Φάκελο Τεκμηρίωσης και το Συνοπτικό Πίνακα Πληροφοριών καθορίζονται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα (ΠΟΛ. 1097/09.04.2014 τροποποιηθείσα από την ΠΟΛ. 1144/15.05.2014) και αναλύονται στη συνέχεια.

- **Βασικός Φάκελος Τεκμηρίωσης**

Πιο αναλυτικά περιλαμβάνει τα εξής στοιχεία:²⁶⁵

α) μια γενική περιγραφή των δραστηριοτήτων και της στρατηγικής του υπόχρεου, συμπεριλαμβανομένων των αλλαγών που έγιναν σε σύγκριση με το προηγούμενο φορολογικό έτος,

β) μια γενική περιγραφή, σε περίπτωση ομίλου, της οργανωτικής, νομικής και λειτουργικής δομής του, που περιλαμβάνει το οργανόγραμμα, τον κατάλογο των μελών του, συμπεριλαμβανομένων των μόνιμων εγκαταστάσεων, περιγραφή της σχέσης σύνδεσης αυτών, καθώς και τις αλλαγές σε σύγκριση με το προηγούμενο φορολογικό έτος στην ιδιοκτησία των άυλων περιουσιακών στοιχείων, των χρηματοοικονομικών συναλλαγών και των φορολογικών αποτελεσμάτων του ομίλου,

γ) μια γενική περιγραφή των συνδεδεμένων προσώπων ή και των μόνιμων εγκαταστάσεών τους που συμμετέχουν στις προς τεκμηρίωση συναλλαγές,

δ) μια γενική περιγραφή των προς τεκμηρίωση συναλλαγών στις οποίες συμμετέχουν τα συνδεδεμένα πρόσωπα, ήτοι μια γενική περιγραφή:

(i) της φύσης των συναλλαγών (πώληση αγαθών, παροχή υπηρεσιών, χρηματοοικονομικές συναλλαγές, άυλα περιουσιακά στοιχεία, κ.λπ.),

---

²⁶⁵ ΠΟΛ. 1144/2014

(ii) της ροής των τιμολογίων και

(iii) του ύψους των συναλλαγών

ε) μια γενική περιγραφή των επιτελούμενων λειτουργιών, των κινδύνων που αντιμετωπίζονται, καθώς και των αλλαγών που μπορεί να επέρχονται στις λειτουργίες και στους κινδύνους σε σχέση με το προηγούμενο φορολογικό έτος,

στ) την ιδιοκτησία άυλων περιουσιακών στοιχείων (διπλώματα ευρεσιτεχνίας, εμπορικά σήματα, εμπορικές ονομασίες, τεχνογνωσία, κ.λπ.) και την πληρωμή ή είσπραξη δικαιωμάτων,

ζ) μια περιγραφή της τιμολογιακής πολιτικής του που να επεξηγεί την τήρηση της αρχής της ανοιχτής αγοράς στις ενδοομιλικές συναλλαγές,

η) κατάλογο συμφωνιών κατανομής κόστους, αποφάσεων προέγκρισης μεθοδολογίας ενδοομιλικής τιμολόγησης και δικαστικών αποφάσεων που αφορούν τα μέλη του ομίλου, σχετικά με τον καθορισμό των τιμών των ενδοομιλικών συναλλαγών τους,

θ) περιγραφή των συναλλαγών που πραγματοποιήθηκαν εντός του φορολογικού έτους, με πρόσωπα που ο υπόχρεος κατέστη συνδεδεμένος ή διακόπηκε η σχέση σύνδεσης εντός του ιδίου φορολογικού έτους, πριν την σύνδεση ή μετά τη διακοπή προκειμένου να παρέχεται η δυνατότητα, εάν πληρούν τα κριτήρια συγκρισιμότητας, να χρησιμοποιηθούν ως συγκριτικά στοιχεία.

- **Ελληνικός Φάκελος τεκμηρίωσης**

Πιο αναλυτικά περιλαμβάνει τα εξής στοιχεία:²⁶⁶

α) λεπτομερή περιγραφή του υπόχρεου και της στρατηγικής του, συμπεριλαμβανομένων των αλλαγών που έγιναν σε σύγκριση με το προηγούμενο φορολογικό έτος,

β) λεπτομερή περιγραφή των προς τεκμηρίωση συναλλαγών η οποία περιλαμβάνει:

i) τη φύση των συναλλαγών (πώληση αγαθών, παροχή υπηρεσιών, χρηματοοικονομικές συναλλαγές, άυλα περιουσιακά στοιχεία, κλπ.),

ii) τη ροή των τιμολογίων

iii) το ύψος των συναλλαγών

---

²⁶⁶ ΠΟΛ. 1144/2014

- iv)* περιγραφή των έκτακτων συναλλαγών ή γεγονότων, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που προκύπτουν από τη μεταφορά λειτουργιών όπως αυτή ορίζεται από τις διατάξεις του άρθρου 51 του ν. 4172/2013 (ΚΦΕ)
- v)* ειδικότερα σε περίπτωση πώλησης/αγοράς ή μεταβίβασης άυλων περιουσιακών στοιχείων σε ή από συνδεδεμένο πρόσωπο, πρόσθετες πληροφορίες (σχετικά με τις συναλλαγές αυτές) για την τήρηση της αρχής των ίσων αποστάσεων, δηλαδή την τιμή στην οποία ένα ανεξάρτητο πρόσωπο θα ήταν διατεθειμένο να πουλήσει ή μεταβιβάσει και την αξία στην οποία ένα ανεξάρτητο πρόσωπο θα ήταν διατεθειμένο να αποκτήσει το εν λόγω άυλο περιουσιακό στοιχείο υπό συγκρίσιμες συνθήκες, λαμβάνοντας υπόψη τα αναμενόμενα οφέλη και τη χρησιμότητα για την επιχείρησή του
- γ)* συγκριτική ανάλυση, ήτοι:
- i)* χαρακτηριστικά των περιουσιακών στοιχείων και των υπηρεσιών, καθώς και συναφείς πληροφορίες σχετικά με εσωτερικά και/ή εξωτερικά συγκριτικά στοιχεία, εφόσον διατίθενται. Ειδικοί παράγοντες πρέπει να ληφθούν υπόψη προκειμένου να δικαιολογηθεί η συγκρισιμότητα των άυλων περιουσιακών στοιχείων και η σύμφωνη με την αρχή των ίσων αποστάσεων τιμή όπως: τα αναμενόμενα οφέλη, γεωγραφικοί περιορισμοί, μεταβίβαση δικαιωμάτων αποκλειστικότητας ή όχι, συμμετοχή του αποκτώντος στις μελλοντικές εξελίξεις
- ii)* λειτουργική ανάλυση (επιτελούμενες λειτουργίες, περιουσιακά στοιχεία που χρησιμοποιούνται, επιχειρηματικοί κίνδυνοι),
- iii)* συμβατικοί όροι,
- iv)* οικονομικές συνθήκες και
- v)* ειδικές στρατηγικές της επιχείρησης
- δ)* επεξήγηση για την επιλογή και τον τρόπο εφαρμογής της/των μεθόδου/ων καθορισμού των τιμών των ενδοομιλικών συναλλαγών,
- ε)* περιγραφή της εφαρμογής της πολιτικής του υπόχρεου σχετικά με το καθορισμό των τιμών των ενδοομιλικών συναλλαγών,

στ) δέσμευση του υπόχρεου να παρέχει κάθε συμπληρωματική πληροφορία σχετική με τις ενδοομιλικές συναλλαγές του, κατόπιν αιτήματος της Φορολογικής Διοίκησης και εντός εύλογης προθεσμίας, ιδιαιτέρως στη περίπτωση φορολογικού ελέγχου,

ζ) δικαιολόγηση του τρόπου υπολογισμού της αναπροσαρμογής, όταν ο υπόχρεος αναπροσαρμόζει τα φορολογητέα κέρδη του προκειμένου να συμμορφωθεί με την αρχή των ίσων αποστάσεων,

η) περιγραφή και λεπτομερή αιτιολόγηση τυχόν προσαρμογών που έχουν γίνει για την επίτευξη συγκρισιμότητας,

θ) πρόσθετες πληροφορίες για συναλλαγές που διενεργούνται με συνδεδεμένα πρόσωπα που είναι εγκατεστημένα ή έχουν τη φορολογική τους κατοικία σε κράτη μη συνεργάσιμα στο φορολογικό τομέα, που σε περίπτωση ομίλου θα περιλαμβάνουν και τα στοιχεία του ισολογισμού και της κατάστασης αποτελεσμάτων χρήσεως του/των συνδεδεμένου/ων προσώπου/ων,

ι) διάγραμμα ροής των συναλλαγών, συμπεριλαμβανομένων και των έκτακτων,

κ) αντίγραφα των συμβάσεων που διέπουν τις υπό τεκμηρίωση συναλλαγές.

Ο Φάκελος Τεκμηρίωσης τηρείται στην έδρα του υπόχρεου καθ' όλο το χρονικό διάστημα, για το οποίο υφίσταται υποχρέωση διαφύλαξης των βιβλίων και στοιχείων του αντίστοιχου φορολογικού έτους. Ο Φάκελος Τεκμηρίωσης τίθεται στη διάθεση της Φορολογικής Διοίκησης οποτεδήποτε ζητηθεί από αυτή εντός τριάντα (30) ημερών από την παραλαβή του σχετικού αιτήματος από τον υπόχρεο.

Ο Φάκελος Τεκμηρίωσης περιλαμβάνει όπως αναφέρθηκε στα στοιχεία του, ειδικό κεφάλαιο όπου περιγράφονται γεγονότα που έχουν αντίκτυπο στις πληροφορίες και τα στοιχεία που παρέχονται στους Φακέλους και που οφείλονται σε οποιαδήποτε μεταβολή των συνθηκών της αγοράς. Ο υποκείμενος στο φόρο οφείλει να ενημερώνει το Φάκελο έως το τέλος του φορολογικού έτους εντός του οποίου η παραπάνω μεταβολή λαμβάνει χώρα. Με την επιφύλαξη των ανωτέρω οι Φάκελοι Τεκμηρίωσης ενδοομιλικών συναλλαγών μπορούν να χρησιμοποιηθούν για το επόμενο φορολογικό έτος, εφόσον επικαιροποιηθούν ενσωματώνοντας όλες τις αναγκαίες αλλαγές. Η επικαιροποίηση του Φακέλου γίνεται εντός τεσσάρων (4) μηνών από το τέλος του φορολογικού έτους κατά τη διάρκεια του οποίου προέκυψε η ανάγκη επικαιροποίησης.

Τέλος, ο Φάκελος Τεκμηρίωσης ελέγχεται από τους ορισθέντες Ελεγκτές, πριν την έκδοση του Φορολογικού Πιστοποιητικού του άρθρου 65Α του Ν. 4174/13, η ισχύς του οποίου παρατάθηκε για δύο ακόμα φορολογικές χρήσεις με την παρ. 6 του άρθρου 49 του Ν. 4223/13.

- **Γλώσσα Τήρησης Φακέλου Τεκμηρίωσης**

Τα στοιχεία του «βασικού φακέλου τεκμηρίωσης» τηρούνται σε γλώσσα διεθνώς αποδεκτή, κατά προτίμηση την αγγλική, όταν πρόκειται για αλλοδαπό όμιλο, με υποχρέωση μετάφρασής του στην ελληνική γλώσσα εφόσον ζητηθεί από την φορολογική αρχή, εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος και όχι πέραν των τριάντα (30) ημερών από την επίδοση σχετικής πρόσκλησης. Σε όλες τις λοιπές περιπτώσεις τα στοιχεία του φακέλου τεκμηρίωσης τηρούνται στην ελληνική γλώσσα.

6.4.4 Εύρος τιμών και συγκριτικά στοιχεία

Σε περίπτωση που από την εφαρμογή της ακολουθούμενης μεθόδου ενδοομιλικής τιμολόγησης και τη χρήση συγκριτικών στοιχείων προκύπτει ένα εύρος τιμών ή κέρδους, τότε χρησιμοποιείται η μέθοδος των τεταρτημορίων όπως προαναφέρθηκε και ο υπολογισμός τους γίνεται με χρήση στατιστικής, εφόσον πρόκειται για σειρά αταξινόμητων τιμών και όχι κατανομή συχνοτήτων, ως εξής:

$Q1 = \text{πρώτο τεταρτημόριο} = \text{η τιμή ή το ποσοστό που βρίσκεται στη θέση } (n+1)/4$

$Q2 = \text{διάμεσος} = \text{η τιμή ή το ποσοστό που βρίσκεται στη θέση } (n+1)/2$

$Q3 = \text{τρίτο τεταρτημόριο} = \text{η τιμή ή το ποσοστό που βρίσκεται στη θέση } 3(n+1)/4$
(όπου n το πλήθος των τιμών ή ποσοστών, για το οποίο θα πρέπει να ισχύει $n > 5$) Αν ο αριθμός της θέσης που προκύπτει σε εφαρμογή των παραπάνω δεν είναι ακέραιος αριθμός, τότε η τιμή ή το ποσοστό θα υπολογίζεται ως αυτή της θέσης του ακέραιου μέρους που προκύπτει πλέον το γινόμενο του δεκαδικού μέρους επί τη διαφορά της θέσης του ακεραίου από την επόμενη θέση.

Παράδειγμα : Έστω ότι στο δείγμα που προέκυψε από την έρευνα υπάρχουν οι παρακάτω δώδεκα (12) τιμές, οι οποίες έχουν ταξινομηθεί κατά αύξουσα σειρά:

$X_1, X_2, X_3, X_4, X_5, X_6, X_7, X_8, X_9, X_{10}, X_{11}$ και X_{12} , τα τεταρτημόρια θα είναι:

$Q1 = \text{η τιμή στη θέση } (12+1)/4 = 3,25 \text{ άρα } Q1 = X_3 + (X_4 - X_3) \times 0,25$

$$Q2 = \text{η τιμή στη θέση } (12+1)/2 = 6,5 \quad \text{άρα } Q2 = X6 + (X7-X6) \times 0,5$$

$$Q3 = \text{η τιμή στη θέση } 3(12+1)/4 = 9,75 \quad \text{άρα } Q3 = X9 + (X10-X9) \times 0,75$$

Παράδειγμα : Έστω ότι στο δείγμα που προέκυψε από την έρευνά μας υπάρχουν οι παρακάτω εννέα (9) τιμές:

3,1, 2, 4, 7, 8, 9, 12 και 15, τα τεταρτημόρια θα είναι:

$$Q1 = \text{η τιμή στη θέση } (9+1)/4 = 2,5 \quad \text{άρα } Q1 = 1 + (2-1) \times 0,5 = 1,5$$

$$Q2 = \text{η τιμή στη θέση } (9+1)/2 = 5 \quad \text{άρα } Q2 = 7$$

$$Q3 = \text{η τιμή στη θέση } 3(9+1)/4 = 7,5 \quad \text{άρα } Q3 = 9 + (12-9) \times 0,5 = 10,5.$$

Συμβατή με την «αρχή των ίσων αποστάσεων» θεωρείται οποιαδήποτε τιμή ή ποσοστό μεταξύ πρώτου και τρίτου τεταρτημορίου (στο δεύτερο παράδειγμα οποιαδήποτε τιμή μεταξύ του 1,5 και του 10,5). Η απόρριψη της τιμής ή του ποσοστού κατά τον φορολογικό έλεγχο θα πρέπει να είναι πλήρως αιτιολογημένη.

Σύμφωνα με την ΠΟΛ 1142/2015 που εκδόθηκε μέσα στο καλοκαίρι όταν για τον προσδιορισμό χρησιμοποιούνται περιθώρια κέρδους (μικτά ή καθαρά), τότε ως συγκριτικά στοιχεία θα χρησιμοποιούνται τα περιθώρια συγκρίσιμων επιχειρήσεων των τριών (3) αμέσως προηγούμενων φορολογικών ετών (σταθμισμένος μέσος όρος των περιθωρίων αυτών). Σε καμία περίπτωση δεν θα χρησιμοποιούνται τα περιθώρια του φορολογικού έτους στο οποίο διενεργούνται οι συναλλαγές διότι αυτά δεν είναι διαθέσιμα το χρόνο πραγματοποίησης των συγκεκριμένων συναλλαγών. Σε κάθε περίπτωση τα περιθώρια κέρδους, όπως αυτά προσδιορίζονται με βάση τη φορολογική νομοθεσία, δεν μπορεί να είναι εκτός του αποδεκτού εύρους ανεξάρτητα του τρόπου σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων της επιχείρησης. Για την αναζήτηση συγκριτικών στοιχείων από οποιαδήποτε πηγή, θα χρησιμοποιούνται δεδομένα που είναι διαθέσιμα την ημερομηνία κατάρτισης του φακέλου τεκμηρίωσης, ενώ η αναζήτηση σε τράπεζες πληροφοριών, θα γίνεται στις εκδόσεις που είναι διαθέσιμες κατά την προθεσμία που τίθεται για την κατάρτιση του φακέλου τεκμηρίωσης. Τα περιθώρια κέρδους της ελεγχόμενης εταιρίας προσδιορίζονται με βάση τη φορολογική νομοθεσία ανεξάρτητα του τρόπου σύνταξης των οικονομικών καταστάσεών της.

6.5 Συμπεράσματα

Στο πλαίσιο αντιμετώπισης της διεθνούς φοροαποφυγής και κυρίως στο πλαίσιο αντιμετώπισης της πρακτικής της καταχρηστικής χρησιμοποίησης των Συμβάσεων Αποφυγής Διπλής Φορολογίας για την άντληση φορολογικών πλεονεκτημάτων από την εφαρμογή τους, δεν είναι λίγες οι χώρες που προβαίνουν σε ενίσχυση της νομοθεσίας τους για την τεκμηρίωση των ενδοομιλικών συναλλαγών και την υποκεφαλαιοδότηση των επιχειρήσεων, στη θέσπιση περιορισμών τόσο στις πληρωμές προς εξωχώριες εταιρείες ή εταιρείες που είναι εγκατεστημένες σε μη συνεργάσιμα κράτη ή σε κράτη έχοντα προνομιακό φορολογικό καθεστώς, όσο και στην έμμεση μεταφορά κερδών προς χώρες με χαμηλό φορολογικό συντελεστή ή στη θέσπιση κανόνων περί ελεγχόμενων αλλοδαπών εταιρειών.

Στα πλαίσια της ίδιας προσπάθειας, πολλές φορολογικές διοικήσεις υιοθετούν επίσης προγράμματα για την ενθάρρυνση της οικειοθελούς εκ μέρους των φορολογούμενων αποκάλυψης και δήλωσης μη δηλωθέντων εισοδημάτων που είναι κατατεθειμένα σε λογαριασμούς σε φορολογικούς παραδείσους, καθώς και για τον επαναπατρισμό κεφαλαίων, για τα οποία συνέτρεχε υποχρέωση δήλωσής τους ή καταβολής φόρου, τα οποία συνοδεύονται συνήθως από την «απειλή» ενεργοποίησης των Διεθνών Συμφωνιών Ανταλλαγής Πληροφοριών, με σκοπό τη διαπίστωση της ύπαρξης καταθέσεων που κατέχουν οι φορολογικοί κάτοικοι της χώρας σε τράπεζες της αλλοδαπής, σε περίπτωση μη υπαγωγής στα προγράμματα φορολογικής αμνηστίας. Εκτός από τη θέσπιση «κατασταλτικών» κανόνων για την αντιμετώπιση της διεθνούς φοροαποφυγής, πολλές χώρες υιοθετούν μέτρα για την προληπτική προσέγγιση του φαινομένου, όπως τις «προληπτικές φορολογικές συμφωνίες» μεταξύ της φορολογικής διοίκησης και των φορολογούμενων, οι οποίες παίρνουν κυρίως τη μορφή του γαλλικού φορολογικού «Rescrit» ή των Συμφωνιών Τιμολόγησης των Ενδοομιλικών Συναλλαγών.

Στην Ελλάδα με μια σειρά νόμων (N.3091/2002, N.3775/2009, N.3842/2010, N.3943/2011, N.4172/2013, N.4174/2013) επιχειρήθηκε η αντιμετώπιση του φαινομένου, μέσω της πρόβλεψης περιορισμών στην έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων ορισμένων δαπανών που πραγματοποιούνται προς εξωχώριες εταιρίες και στη συνέχεια περιορισμών τόσο στις πληρωμές προς μη συνεργάσιμα κράτη ή κράτη με προνομιακό φορολογικό καθεστώς όσο και στις τριγωνικές συναλλαγές. Παράλληλα

καθιερώθηκε η υποχρέωση τεκμηρίωσης των ενδοομιλικών διασυνοριακών συναλλαγών και θεσπίστηκαν για πρώτη φορά κανόνες για την υποκεφαλαιοδότηση επιχειρήσεων και για τις ελεγχόμενες αλλοδαπές εταιρείες. Πρόσφατα δε, υιοθετήθηκε και γενικός κανόνας για την φοροαποφυγή.

Ειδικά για το ζήτημα της τεκμηρίωσης των ενδοομιλικών συναλλαγών, να σημειώσουμε ότι από το 2008 έως το 2012 ίσχυαν παράλληλα διατάξεις δύο Υπουργείων (Ανάπτυξης και Οικονομικών) με διαφορετικό στόχο, το ένα για τον έλεγχο τιμών το άλλο για τον έλεγχο της μεταφοράς κερδών στην αλλοδαπή. Το 2013 οπότε και η αρμοδιότητα για τον έλεγχο των ενδοομιλικών συναλλαγών παρέμεινε αποκλειστικά στο Υπουργείο Οικονομικών εναρμονίστηκε το νομοθετικό πλαίσιο με τα διεθνώς ισχύοντα με απευθείας παραπομπή στις κατευθυντήριες οδηγίες του ΟΟΣΑ. Με το Ν.4172/2013 η υποχρέωση τήρησης της αρχής των ίσων αποστάσεων επεκτάθηκε και στις επιχειρηματικές αναδιάρθρωσεις, ενώ εναρμονίστηκε η ελληνική νομοθεσία με τα ισχύοντα στην Ε.Ε. για τα ενδοομιλικά μερίσματα και ορισμένες ενδοομιλικές πληρωμές.

Από 1/1/2014 εισήχθη για πρώτη φορά στην Ελλάδα η διαδικασία προέγκρισης μεθοδολογίας ενδοομιλικής τιμολόγησης, η οποία συνιστά συμφωνία μεταξύ επιχείρησης ή επιχειρήσεων και φορολογικής διοίκησης ή φορολογικών διοικήσεων, που καθορίζει μια κατάλληλη δέσμη κριτηρίων (μέθοδο, στοιχεία σύγκρισης, προσαρμογές κ.λπ.) για τον καθορισμό των τιμών μελλοντικών διασυνοριακών ενδοομιλικών συναλλαγών για συγκεκριμένη περίοδο, καθώς και τις κρίσιμες παραδοχές υπό τις οποίες θα ισχύει.

Το νομικό και θεσμικό πλαίσιο που διέπει τις ενδοομιλικές συναλλαγές βρίσκεται πλέον σε αρκετά ικανοποιητικό επίπεδο σε σχέση με την αντιμετώπιση της φοροαποφυγής και τον έλεγχο των ενδοομιλικών συναλλαγών.

Προκειμένου όμως να επιτευχθούν οι στόχοι της φορολογικής διοίκησης, είναι σημαντικό να ενθαρρύνεται η προσφυγή των επιχειρήσεων στη διαδικασία προέγκρισης της μεθοδολογίας ενδοομιλικής τιμολόγησης, ούτως ώστε να αποφεύγονται ή και να επιλύονται αμφισβητήσεις που δημιουργούνται κατά το στάδιο του ελέγχου ενδοομιλικών συναλλαγών.

Παράλληλα θα πρέπει να υπάρχει επικοινωνία της διοίκησης με τους θεσμικούς φορείς χωρών, οι οποίες διαθέτουν εμπειρία στα θέματα των Συμφωνιών Τιμολόγηση των Ενδοομιλικών Συναλλαγών, ούτως ώστε να υιοθετούνται οι πρακτικές τους.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ - ΕΡΕΥΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

ΜΕΛΕΤΗ ΕΝΔΟΟΜΙΛΙΚΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

7.1 Εισαγωγή

Η παρούσα μελέτη ως στόχο έχει να προσδιορίσει όσο το δυνατόν καλύτερα την τεκμηρίωση των τιμών μεταβίβασης, των ενδοομιλικών δηλαδή τιμών που επικρατούν σε ενδοομιλικές συναλλαγές. Διεξάγεται προκειμένου να στοιχειοθετηθεί και να επαληθευτεί η τήρηση της αρχής των ίσων αποστάσεων των ενδοομιλικών συναλλαγών Ελληνικής θυγατρικής (εφεξής «Επιχείρηση») Ομίλου Επιχειρήσεων (εφεξής «Όμιλος»), Ιταλικών συμφερόντων, που λόγω επιχειρηματικού απόρρητου²⁶⁷ δεν αναφέρεται, όπως και οποιεσδήποτε άλλες εταιρίες με τις οποίες συναλλάχθηκε και βρίσκονται στη παρούσα. Η μεθοδολογία περιγράφεται βήμα προς βήμα κατά την ανάπτυξη των αποτελεσμάτων, πραγματοποιείται βάσει του ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου όπως περιγράφηκε πιο πάνω και βασίζεται στις βασικές αρχές εφαρμογής όπως περιγράφηκαν στο κεφάλαιο 4 της παρούσης και όπως απορρέουν από το ρυθμιστικό πλαίσιο του ΚΦΕ και του ΚΦΔ.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω τον Οικονομικό Διευθυντή της για όλες τις πληροφορίες που μου επέτρεψε να επεξεργαστώ και για την πολύτιμη βοήθειά του στην εξαγωγή αποτελεσμάτων απαραίτητων για την διεξαγωγή της μελέτης, καθώς και διοικητικό Στέλεχος, γνωστής Εταιρίας Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών, που δεν συνεργάζεται με την εν λόγω Επιχείρηση, για την πολύτιμη βοήθειά του στην ανεύρεση συγκριτικών στοιχείων προκειμένου για την απόδειξη της εφαρμογής των ίσων αποστάσεων.

Επιφυλάσσομαι εκ των προτέρων για τυχόν λάθη παραλείψεις εσφαλμένα συμπεράσματα καθώς πέραν της δεδομένης θεωρίας το όλο εγχείρημα βασίζεται στη προσωπική μου γνώμη και στην προσπάθειά μου να αποτυπώσω τα πράγματα όπως τα αντιλήφθηκα κατά την μελέτη του ζητήματος της ενδοομιλικής τιμολόγησης.

---

²⁶⁷ Άρθρο 16§1 Ν. 146/1914

7.2 Γενικά στοιχεία

Οι συναλλαγές που τίθενται προς τεκμηρίωση αφορούν στα εξής :

- Αγορά προϊόντων από συνδεδεμένες εταιρίες του Ομίλου, όπως παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 7.1
Αγορά Προϊόντων

Αγορά Προϊόντων (φρούτων και λαχανικών)	
Αντισυμβαλλόμενος	Αξία Συναλλαγής (euro)
Συνδεδεμένη επιχείρηση	109.352,13
Συνδεδεμένη επιχείρηση	8.169.547,82
Συνδεδεμένη επιχείρηση	67.529,76
Συνδεδεμένη επιχείρηση	116.039,05
Συνδεδεμένη επιχείρηση	24.240,00
Σύνολο	8.486.708,76

- Παροχή υπηρεσιών φορολογικού αντιπρόσωπου προς συνδεδεμένη επιχείρηση, αξίας €720,00.
- Επαναχρέωση εξόδων διαχείρισης και συντονισμού ενεργειών διαφήμισης και προώθησης από συνδεδεμένη επιχείρηση, αξίας €5.900,00.

Γενική επισκόπηση του Ομίλου

Ο Όμιλος αποτελεί ένα διεθνή Όμιλο με κεντρικά γραφεία στην Νότια Ιταλία. Αποτελεί έναν από τους κορυφαίους Ομίλους που δραστηριοποιούνται στην Μεσογειακή Ευρώπη σχετικά με την εισαγωγή και διανομή φρέσκων φρούτων και λαχανικών. Ο Όμιλος δραστηριοποιείται επίσης στους τομείς της παραγωγής και εξαγωγής φρούτων και λαχανικών, τη διαχείριση λιμενικών εγκαταστάσεων, θαλάσσιων και οδικών μεταφορών και σε τομείς που σχετίζονται με τη διαχείριση ακινήτων και σχετικών υπηρεσιών. Ο Όμιλος διεξάγει τις επιχειρηματικές του δραστηριότητες παγκοσμίως μέσω διαφορετικών θυγατρικών εταιριών. Ο Όμιλος διαθέτει καλλιέργειες με μπανάνες και ανανάδες στην

Κεντρική Αμερική, υπό τις ιδανικές συνθήκες που προσφέρει ο ήλιος στην Κόστα Ρίκα και στην Κολομβία. Ακολουθώντας αυστηρούς κανόνες με βάση διεθνώς αναγνωρισμένα πρότυπα ποιότητας τα φρούτα ξεφορτώνονται στην Πορτογαλία, την Ισπανία και την Ιταλία.

Σημαντικές εξελίξεις κατά την υπό εξέταση χρήση

Το οικονομικό έτος 2014 δεν υπήρξαν σημαντικές αλλαγές σε σχέση με το προηγούμενο οικονομικό έτος που να επηρέασαν την καθαρή θέση της Επιχείρησης.

7.3 Συμπεράσματα – Σύνοψη Αποτελεσμάτων

7.3.1 Αγορά και πώληση προϊόντων από και προς συνδεδεμένες εταιρίες

Εντός της χρήσης 2014, η Επιχείρηση πραγματοποίησε ενδοομιλική συναλλαγή η οποία αφορά την αγορά φρέσκων φρούτων και λαχανικών από τις συνδεδεμένες εταιρίες του ομίλου με σκοπό τη μεταπώλησή τους στην ελληνική αγορά. Συγκεκριμένα, η Επιχείρηση αγοράζει κυρίως αχλάδια συγκεκριμένης κατηγορίας από συνδεδεμένη επιχείρηση στην Αργεντινή και μπανάνες και ανανάδες από άλλη συνδεδεμένη επιχείρηση του Ομίλου. Αξίζει να σημειωθεί ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των αγορασθέντων προϊόντων της Επιχείρησης, από εταιρίες του Ομίλου, διανέμονται σε τρίτους πελάτες (περίπου 98%) και μόνο το 2% αυτών διανέμονται σε επιχειρήσεις του Ομίλου.

- **Κύρια πορίσματα της λειτουργικής ανάλυσης**

Οι λειτουργίες που επιτελούνται από την Επιχείρηση είναι ακόλουθες:

- ✓ Επιχειρηματική στρατηγική
- ✓ Στρατηγική πωλήσεων και μάρκετινγκ – προγραμματισμός
- ✓ Ποιοτικός έλεγχος
- ✓ Αποθήκευση, εφοδιασμός και διακίνηση προϊόντων
- ✓ Εξυπηρέτηση πελατών μετά την πώληση
- ✓ Τιμολογιακή πολιτική
- ✓ Αγορά κατάλληλου εξοπλισμού
- ✓ Προώθηση νέων προϊόντων

Οι κίνδυνοι που αναλαμβάνει η Επιχείρηση είναι οι παρακάτω:

- ✓ Κίνδυνος αγοράς
- ✓ Πιστωτικός κίνδυνος
- ✓ Κίνδυνος διακίνησης προϊόντων
- ✓ Κίνδυνος αποθήκευσης
- ✓ Κίνδυνος αποθεμάτων
- ✓ Συναλλαγματικός κίνδυνος
- **Οικονομική Ανάλυση και τελικά συμπεράσματα**

Όσον αφορά την αγορά φρούτων και λαχανικών εκτός των ανανάδων και των πράσινων μπανανών υπήρχαν διαθέσιμα εσωτερικά στοιχεία μικτής κερδοφορίας. Προκειμένου να διευκρινιστεί εάν η εν λόγω συναλλαγή είναι σύμφωνη με την αρχή των ίσων αποστάσεων συγκρίνεται το μικτό κέρδος που αποκόμισε από τα φρούτα και λαχανικά που πουλάει και τα οποία αγόρασε από τις συνδεδεμένες εταιρίες του Ομίλου με το μικτό κέρδος που αποκόμισε από τη διανομή ίδιων προϊόντων που αγόρασε από τρίτες ανεξάρτητες εταιρίες.

Στους παρακάτω πίνακες παρουσιάζεται το μικτό κέρδος που αποκόμισε η Επιχείρηση από τη διανομή φρούτων και λαχανικών τα οποία προμηθεύτηκε από τρίτους ανεξάρτητους προμηθευτές²⁶⁸ και από τις συνδεδεμένες εταιρίες ανά κατηγορία²⁶⁹:

Πίνακας 7.2 : Αγορά Κίτρινων Μπανανών

Κατηγορία: Μπανάνες Κίτρινες				
Αντισυμβαλλόμενος (προμηθευτής)	Πωλήσεις	Κόστος Πωληθέντων	Μικτό Κέρδος	Μικτό Κέρδος %
Ανεξάρτητες Επιχειρήσεις	123.241,60 €	111.832,51 €	11.409,09 €	9,26%
	1.232.289,12 €	1.080.294,55 €	151.994,57 €	12,33%
			Ελάχιστη παρατήρηση	9,26%
			Μέγιστη παρατήρηση	12,33%
Αποτελέσματα ελεγχόμενης συναλλαγής (κερδοφορία από πωλήσεις προϊόντων που αγοράστηκαν από συνδεδεμένη εταιρεία)				
Αντισυμβαλλόμενος (προμηθευτής)	Πωλήσεις	Κόστος Πωληθέντων	Μικτό Κέρδος	Μικτό Κέρδος %
	5.225.823,95 €	4.520.516,37 €	705.307,58 €	13,50%

²⁶⁸ Κάθε γραμμή στο επάνω μέρος του πίνακα αντιπροσωπεύει έναν ανεξάρτητο προμηθευτή

²⁶⁹ Διευκρινίζεται ότι η Επιχείρηση δεν επιθυμούσε την δημοσιοποίηση των στοιχείων των αντισυμβαλλόμενων, ανεξαρτήτων και συνδεδεμένων επιχειρήσεων και για αυτό το λόγο έχουν αποκρυφτεί

Πίνακας 7.3 : Αγορά γκρέιπφρουτ

Κατηγορία: Grapefruits				
Αντισυμβαλλόμενος (προμηθευτής)	Πωλήσεις	Κόστος Πωληθέντων	Μικτό Κέρδος	Μικτό Κέρδος %
Ανεξάρτητες Επιχειρήσεις	97,22 €	296,70 €	100,52 €	25,31%
	93,94 €	23.723,42 €	5.170,52 €	17,89%
	25,52 €	43.451,59 €	14.873,93 €	25,50%
	63,83 €	14.475,38 €	888,45 €	5,78%
	49,50 €	47.335,85 €	12.913,65 €	21,43%
	01,13 €	57.041,93 €	15.559,20 €	21,43%
	20,73 €	13.880,20 €	3.440,53 €	19,86%
	26,55 €	12.476,42 €	2.750,13 €	18,06%
		Ελάχιστη παρατήρηση	5,78%	
		Μέγιστη παρατήρηση	25,50%	
Αποτελέσματα ελεγχόμενης συναλλαγής (κερδοφορία από πωλήσεις προϊόντων που αγοράστηκαν από συνδεδεμένη εταιρεία)				
Αντισυμβαλλόμενος (προμηθευτής)	Πωλήσεις	Κόστος Πωληθέντων	Μικτό Κέρδος	Μικτό Κέρδος %
	5.831,13 €	4.672,58 €	1.158,55 €	19,87%

Πίνακας 7.4: Αγορά λεμονιών

Κατηγορία: Lemons				
Αντισυμβαλλόμενος (προμηθευτής)	Πωλήσεις	Κόστος Πωληθέντων	Μικτό Κέρδος	Μικτό Κέρδος %
Ανεξάρτητες Επιχειρήσεις	497.754,74 €	407.753,91 €	90.000,83 €	18,08%
	62.183,65 €	56.532,47 €	5.651,18 €	9,09%
	14.681,67 €	12.979,04 €	1.702,63 €	11,60%
	5.629,20 €	4.745,51 €	883,69 €	15,70%
	336.324,60 €	289.315,60 €	47.009,00 €	13,98%
	885.333,52 €	728.293,87 €	157.039,65 €	17,74%
	351.575,99 €	244.381,98 €	107.194,01 €	30,49%
		Ελάχιστη παρατήρηση	9,09%	
		Μέγιστη παρατήρηση	30,49%	
Αποτελέσματα ελεγχόμενης συναλλαγής (κερδοφορία από πωλήσεις προϊόντων που αγοράστηκαν από συνδεδεμένη εταιρεία)				
Αντισυμβαλλόμενος (προμηθευτής)	Πωλήσεις	Κόστος Πωληθέντων	Μικτό Κέρδος	Μικτό Κέρδος %
	33.640,55 €	29.402,83 €	4.237,72 €	12,60%

Πίνακας 7.5: Αγορά κίτρου

Κατηγορία: LIMES				
Αγορές προϊόντων / προμηθευτές	Πωλήσεις	Κόστος Πωληθέντων	Μικτό Κέρδος	Μικτό Κέρδος %
Ανεξάρτητες Επιχειρήσεις	96.711,93 €	91.441,11 €	5.270,82 €	5,45%
	135.772,28 €	119.267,71 €	16.504,57 €	12,16%
			Ελάχιστη παρατήρηση	5,45%
			Μέγιστη παρατήρηση	12,16%
Αποτελέσματα ελεγχόμενης συναλλαγής (κερδοφορία από πωλήσεις προϊόντων που αγοράστηκαν από συνδεδεμένη εταιρεία)				
Αντισυμβαλλόμενος (προμηθευτής)	Πωλήσεις	Κόστος Πωληθέντων	Μικτό Κέρδος	Μικτό Κέρδος %
	4.900,41 €	4.002,71 €	897,70 €	18,32%

Πίνακας 7.6: Αγορά αχλαδιών

Κατηγορία: Pears				
Αγορές προϊόντων / προμηθευτές	Πωλήσεις	Κόστος Πωληθέντων	Μικτό Κέρδος	Μικτό Κέρδος %
	285.269,26 €	235.457,65 €	49.811,61 €	17,46%
Ανεξάρτητες Επιχειρήσεις			Ελάχιστη παρατήρηση	17,46%
			Μέγιστη παρατήρηση	17,46%
Αποτελέσματα ελεγχόμενης συναλλαγής (κερδοφορία από πωλήσεις προϊόντων που αγοράστηκαν από συνδεδεμένη εταιρεία)				
Αντισυμβαλλόμενος (προμηθευτής)	Πωλήσεις	Κόστος Πωληθέντων	Μικτό Κέρδος	Μικτό Κέρδος %
	78.280,59 €	107.164,80 €	-28.884,21 €	-36,90%

Κατηγορία: Packhams				
Αγορές προϊόντων / προμηθευτές	Πωλήσεις	Κόστος Πωληθέντων	Μικτό Κέρδος	Μικτό Κέρδος %
	115.183,61 €	94.489,22 €	20.694,39 €	17,97%
Ανεξάρτητες Επιχειρήσεις	22.207,46 €	19.624,45 €	2.583,01 €	11,63%
	74.561,52 €	66.532,72 €	8.028,80 €	10,77%
			Ελάχιστη παρατήρηση	10,77%
			Μέγιστη παρατήρηση	17,97%
Αποτελέσματα ελεγχόμενης συναλλαγής (κερδοφορία από πωλήσεις προϊόντων που αγοράστηκαν από συνδεδεμένη εταιρεία)				
Αντισυμβαλλόμενος (προμηθευτής)	Πωλήσεις	Κόστος Πωληθέντων	Μικτό Κέρδος	Μικτό Κέρδος %
	32.149,38 €	47.390,12 €	-15.240,74 €	-47,41%

Πίνακας 7.7: Αγορά αβοκάντο

Κατηγορία: Avocado				
Αγορές προϊόντων / προμηθευτές	Πωλήσεις	Κόστος Πωληθέντων	Μικτό Κέρδος	Μικτό Κέρδος %
	5.224,34 €	4.466,40 €	757,94 €	14,51%
Ανεξάρτητες Επιχειρήσεις	195.788,36 €	172.124,29 €	23.664,07 €	12,09%
	10.585,06 €	8.943,14 €	1.641,92 €	15,51%
	7.385,27 €	6.706,25 €	679,02 €	9,19%
			Ελάχιστη παρατήρηση	9,19%
			Μέγιστη παρατήρηση	15,51%
Αποτελέσματα ελεγχόμενης συναλλαγής (κερδοφορία από πωλήσεις προϊόντων που αγοράστηκαν από συνδεδεμένη εταιρεία)				
Αντισυμβαλλόμενος (προμηθευτής)	Πωλήσεις	Κόστος Πωληθέντων	Μικτό Κέρδος	Μικτό Κέρδος %
	15.933,57 €	14.550,42 €	1.383,15 €	8,68%

Πίνακας 7.8 : Αγορά ροδάκινων

Κατηγορία: Peaches				
Αγορές προϊόντων / προμηθευτές	Πωλήσεις	Κόστος Πωληθέντων	Μικτό Κέρδος	Μικτό Κέρδος %
	292,85 €	268,25 €	24,60 €	8,40%
Ανεξάρτητες Επιχειρήσεις			Ελάχιστη παρατήρηση	8,40%
			Μέγιστη παρατήρηση	8,40%
Αποτελέσματα ελεγχόμενης συναλλαγής (κερδοφορία από πωλήσεις προϊόντων που αγοράστηκαν από συνδεδεμένη εταιρεία)				
Αντισυμβαλλόμενος (προμηθευτής)	Πωλήσεις	Κόστος Πωληθέντων	Μικτό Κέρδος	Μικτό Κέρδος %
	1.987,45 €	1.615,98 €	371,47 €	18,69%

Πίνακας 7.9 : Αγορά μήλων

Κατηγορία: Apples				
Αγορές προϊόντων / προμηθευτές	Πωλήσεις	Κόστος Πωληθέντων	Μικτό Κέρδος	Μικτό Κέρδος %
Ανεξάρτητες Επιχειρήσεις	262.623,03 €	218.749,78 €	43.873,25 €	16,71%
	23.401,69 €	22.488,97 €	912,72 €	3,90%
	1.704,13 €	1.579,17 €	124,96 €	7,33%
	77.109,75 €	66.577,77 €	10.531,98 €	13,66%
	72.760,86 €	65.720,92 €	7.039,94 €	9,68%
	49.078,77 €	38.871,36 €	10.207,41 €	20,80%
			Ελάχιστη παρατήρηση	3,90%
			Μέγιστη παρατήρηση	20,80%
Αποτελέσματα ελεγχόμενης συναλλαγής (κερδοφορία από πωλήσεις προϊόντων που αγοράστηκαν από συνδεδεμένη εταιρεία)				
Αντισυμβαλλόμενος (προμηθευτής)	Πωλήσεις	Κόστος Πωληθέντων	Μικτό Κέρδος	Μικτό Κέρδος %
.....	6.135,30 €	5.310,25 €	825,05 €	13,45%

Σύμφωνα με την παραπάνω ανάλυση, η οποία σύμφωνα με όσα προηγήθηκαν στο πρώτο μέρος αποτελεί εσωτερική συγκριτική ανάλυση, οι τιμές για την αγορά των παρακάτω προϊόντων, κίτρινες μπανάνες, λεμόνια, γκρέιπφρουτ, κίτρο, ροδάκινα και μήλα, βρίσκονται εντός του αντίστοιχου συνολικού εύρους και συνεπώς είναι σύμφωνες με την αρχή των ίσων αποστάσεων. Αντίθετα, για την αγορά των αχλαδιών, και του αβοκάντο, η Επιχείρηση πρέπει να προχωρήσει και προχώρησε σε λογιστικές διαφορές που ο υπολογισμός τους δεν αποτελεί αντικείμενο της παρούσας.

Όσον αφορά την αγορά ανανάδων και πράσινων μπανανών, το λειτουργικό περιθώριο κέρδους της Εταιρίας από τη δραστηριότητα της διανομής συγκρίθηκε με το λειτουργικό περιθώριο κέρδους τρίτων ανεξάρτητων εταιριών που εκτελούν την ίδια λειτουργία.

Η αναζήτηση εταιριών συγκρίσιμων με την Επιχείρηση που εκτελούν τη λειτουργία διανομής φρούτων και λαχανικών, είχε ως αποτέλεσμα τον προσδιορισμό 24 εταιριών. Τα εν λόγω οικονομικά αποτελέσματα των εταιριών αυτών απεικονίζονται στον ακόλουθο πίνακα:

Ενδοτεταρτημοριακό εύρος του Λειτουργικού Περιθωρίου Κέρδους	
	Σταθμικός Μέσος Όρος
Κατώτερη Παρατήρηση	-0,10%
Κατώτερο Τεταρτημόριο	1,04%
Διάμεσος	2,27%

Ενδοτεταρτημοριακό εύρος του Λειτουργικού Περιθωρίου Κέρδους	
Ανώτερο Τεταρτημόριο	2,98%
Ανώτερη Παρατήρηση	6,98%
Αριθμός Παρατηρήσεων	24

Η ανάλυση δείχνει ότι οι ανεξάρτητες εταιρίες οι οποίες δραστηριοποιούνται στη διανομή φρούτων και λαχανικών πέτυχαν ένα δείκτη λειτουργικού περιθωρίου κέρδους με ενδοτεταρτημοριακό εύρος από 1,04% έως 2,98%, με διάμεσο στο 2,27%, με τη χρήση του σταθμικού μέσου όρου όπως είχε αναλυθεί σε προηγούμενη ενότητα της παρούσας.

- **Υπολογισμός δείκτη επιπέδου κερδοφορίας (πώληση ανανάδων)**

Το Λειτουργικό Περιθώριο Κέρδους της Επιχείρησης από τη δραστηριότητα της διανομής ανανάδων τους οποίους προμηθεύτηκε από συνδεδεμένη επιχείρηση ήταν - **0,32%** για τη χρήση 2014 και προσδιορίζεται ως ακολούθως:

Υπολογισμός Δείκτη Λειτουργικού Περιθωρίου Κέρδους 2014	
Πωλήσεις Ανανάδων	
Καθαρές πωλήσεις	1.196.099,66
Κόστος Πωληθέντων	<u>(1.060.749,58)</u>
Μικτά Αποτελέσματα	135.350,08
Λειτουργικά Έξοδα	<u>(139.136,60)</u>
Λειτουργικά Αποτελέσματα	(3.786,52)
Υπολογισμός Δείκτη Λειτουργικού Περιθωρίου Κέρδους 2014	-0,32%

- **Υπολογισμός δείκτη επιπέδου κερδοφορίας (πώληση πράσινων μπανανών)**

Το Λειτουργικό Περιθώριο Κέρδους της Επιχείρησης από τη δραστηριότητα της διανομής πράσινων μπανανών τις οποίες προμηθεύτηκε από συνδεδεμένη επιχείρηση ανήλθε σε **2,59%** για τη χρήση 2014 και προσδιορίζεται ως ακολούθως:

Υπολογισμός Δείκτη Λειτουργικού Περιθωρίου Κέρδους (2014)

Πωλήσεις Πράσινων Μπανανών

Καθαρές πωλήσεις	4.480.839,83
Κόστος Πωληθέντων	<u>(4.193.498,34)</u>
Μικτά Αποτελέσματα	287.341,49
Άλλα έσοδα εκμετάλλευσης	<u>12.314,67</u>
	299.656,16
Έξοδα διοικητικής λειτουργίας & λειτουργίας διαθέσεως	<u>(183.425,96)</u>
Λειτουργικά Αποτελέσματα	116.230,20
Υπολογισμός Δείκτη Λειτουργικού Περιθωρίου Κέρδους (2014)	2,59%

Ο δείκτης λειτουργικού περιθωρίου κέρδους της Επιχείρησης για τη διανομή ανανάδων για τη χρήση που έληξε στις 31/12/2014 ανέρχεται σε -0,32%. Το επίπεδο αυτό είναι εκτός του αποδεκτού εύρους (1,04% - 2,98%), όπως αναλύθηκε ανωτέρω και για αυτό το λόγο η Εταιρία προχώρησε σε σχετική προσθήκη λογιστικών διαφορών στη Δήλωση Φορολογίας Εισοδήματος. Από την άλλη ο δείκτης λειτουργικού περιθωρίου κέρδους για τη διανομή πράσινων μπανανών ανέρχεται σε 2,59%. Το επίπεδο αυτό είναι εντός του ενδοτεταρτημοριακού εύρους και συνεπώς η συναλλαγή είναι σύμφωνη με την αρχή των ίσων αποστάσεων.

7.3.2 Υπηρεσίες φορολογικού αντιπροσώπου

- **Κύρια πορίσματα της λειτουργικής ανάλυσης**

Οι λειτουργίες που επιτελούνται από την Επιχείρηση στα πλαίσια της εν λόγω συναλλαγής είναι οι ακόλουθες:

- ✓ Ενημέρωση των βιβλίων εσόδων και εξόδων της συνδεδεμένης επιχείρησης
- ✓ Υποβολή τριμηνιαίας περιοδικής δήλωσης ΦΠΑ

Η Επιχείρηση χρησιμοποιεί τα ακόλουθα περιουσιακά στοιχεία:

- ✓ Γραφεία και εξοπλισμός γραφείου,
- ✓ Υλικοτεχνική υποδομή (συμπεριλαμβανομένου του IT).

- **Οικονομική Ανάλυση και τελικά συμπεράσματα**

Η εν λόγω συναλλαγή πραγματοποιήθηκε στο κόστος χωρίς την εφαρμογή κάποιου περιθωρίου κέρδους, με δεδομένο ότι η Επιχείρηση λειτουργεί διεκπαιρευτικά και δεν συνεισφέρει προστιθέμενη αξία. Επομένως, η τιμολόγηση της εν λόγω ενδοομιλικής συναλλαγής είναι σύμφωνη με την αρχή των ίσων αποστάσεων.

7.3.3 Έξοδα διαχείρισης συντονισμού διαφήμισης προβολής

Εντός της χρήσης 2014, πραγματοποιήθηκε συναλλαγή η οποία αφορά την καταβολή εξόδων διαχείρισης και συντονισμού ενεργειών διαφήμισης και προώθησης από την Εταιρία προς συνδεδεμένη επιχείρηση του Ομίλου στα πλαίσια των εκθέσεων που διοργανώνει ο Όμιλος στο εξωτερικό, ποσού € 5.900,00.

- **Κύρια πορίσματα της λειτουργικής ανάλυσης**

Οι λειτουργίες που επιτελούνται από την συνδεδεμένη επιχείρηση στα πλαίσια της εν λόγω συναλλαγής είναι οι ακόλουθες:

- ✓ Συντονισμός της διοργάνωσης εκθέσεων που πραγματοποιούνται στο εξωτερικό και συμμετέχουν οι εταιρίες του Ομίλου.

Ο σχετικός πιστωτικός κίνδυνος που μπορεί να θεωρηθεί ότι υπάρχει, όσον αφορά την επαναχρέωση στη συνδεδεμένη επιχείρηση εκτιμάται ότι είναι ασήμαντος.

- **Οικονομική Ανάλυση και τελικά συμπεράσματα**

Εντός της χρήσης 2014, πραγματοποιήθηκε συναλλαγή η οποία αφορά την καταβολή εξόδων διαχείρισης και συντονισμού ενεργειών διαφήμισης και προώθησης από την Επιχείρηση προς τη συνδεδεμένη επιχείρηση στα πλαίσια των εκθέσεων που διοργανώνει ο Όμιλος στο εξωτερικό. Η τιμολόγηση της εν λόγω συναλλαγής πραγματοποιήθηκε στο κόστος χωρίς την εφαρμογή κάποιου περιθωρίου κέρδους. Ως εκ τούτου πρόκειται για απλή μετακύλιση κόστους και για αυτό το λόγο δύναται να θεωρηθεί ότι η τιμολόγηση στο κόστος των ανωτέρω υπηρεσιών δεν αντιβαίνει την αρχή των ίσων αποστάσεων.

Στα κεφάλαια που ακολουθούν παρουσιάζονται πιο αναλυτικά οι συναλλαγές που έλαβαν χώρα κατά τη διαχειριστική χρήση 2014 και ενσωματώνονται όλες οι απαραίτητες και υποχρεωτικές πληροφορίες που ορίζει το νομοθετικό πλαίσιο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΦΑΚΕΛΟΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ

8.1 Παρουσίαση Επιχείρησης

Σύμφωνα με την ΠΟΛ 1097/2014 απαιτείται η λεπτομερής περιγραφή της, προς τεκμηρίωση ενδοομλικών συναλλαγών επιχείρησης. Παρόλα αυτά για λόγους λεχτικής οικονομίας ακολουθεί μια συνοπτική παρουσίαση αυτής. Αυτό που επιχειρείται άλλωστε με τη παρούσα μελέτη είναι, αφενός να εξεταστεί αν οι συναλλαγές συνάδουν με την αρχή των ίσων αποστάσεων, αφετέρου να αποτυπωθεί μια ενδεικτική απεικόνιση του Ελληνικού Φακέλου Τεκμηρίωσης, χωρίς να υπάρχει μέτρο σύγκρισης.

Η Επιχείρηση λοιπόν, αποτελεί έναν από τους πιο σημαντικούς διανομείς φρούτων και λαχανικών στην Ελλάδα και οι δραστηριότητες της δεν περιορίζονται μόνο στον Ελλαδικό χώρο, που σημαίνει ότι υπάρχει έντονη εισαγωγική και εξαγωγική δραστηριότητα σε διάφορες χώρες όπως παρουσιάζεται στον επόμενο πίνακα.

Πίνακας 8.1: Χώρες εισαγωγής και εξαγωγής της Επιχείρησης

Χώρα	Σχέση
Αργεντινή	Εισαγωγή
Ισπανία	Εισαγωγή
Ισραήλ	Εισαγωγή
Ιταλία	Εισαγωγή
Νότια Αφρική	Εισαγωγή
Χιλή	Εισαγωγή
Βουλγαρία	Εξαγωγή
Ιταλία	Εξαγωγή
Κύπρος	Εξαγωγή
Ολλανδία	Εξαγωγή

8.2 Στρατηγική και αλλαγές που επήλθαν

Ο Όμιλος διέπεται από δύο κατευθυντήριους πυλώνες ως προς την επιχειρηματική του στρατηγική, την παγκόσμια παρουσία του Ομίλου στις μεγάλες αγορές και την επιθυμία για συνεχή ανάπτυξη, μαζί με τους πελάτες και τους προμηθευτές.

Οι στρατηγικές επιχειρηματικές λειτουργίες, ήτοι η χάραξη της ενιαίας επιχειρηματικής στρατηγικής για τον Όμιλο, η ανάπτυξη και η διαχείριση των άυλων περιουσιακών στοιχείων, καθώς και η ανάπτυξη της στρατηγικής για τα προϊόντα επιτελούνται από τα κεντρικά του Ομίλου. Η συμμετοχή της Επιχείρησης σε αυτές τις λειτουργίες περιορίζεται στην εκτέλεση και εφαρμογή της κεντρικής στρατηγικής σε τοπικό επίπεδο, καθώς και στη διαχείριση των σχέσεων με εγχώριους πελάτες. Το οικονομικό έτος 2014 δεν υπήρξαν σημαντικές αλλαγές σε σχέση με το προηγούμενο οικονομικό έτος.

8.3 Οικονομικά Στοιχεία

Πίνακας 8.2: Οικονομικές καταστάσεις της Επιχείρησης για τις χρήσεις 2012 – 2014

Επιχείρηση	Οικονομικά Στοιχεία Επιχείρησης		
	2012	2013	2014
Κύκλος Εργασιών	17.939.969,14	21.162.513,66	20.552.992,40
Κόστος Πωλήσεων	15.816.283,98	18.198.411,06	17.601.139,08
Μικτά Αποτελέσματα Εκμετάλλευσης	2.123.685,16	2.964.102,60	2.951.853,32
Καθαρά Αποτελέσματα	-217.163,00	-401.331,48	302.992,12
Πηγή: Δημοσιευμένες Οικονομικές Καταστάσεις (Διαδικτυακός Τόπος Επιχείρησης)			

8.4 Πελάτες - Ανταγωνιστές

Οι κυριότεροι πελάτες στους οποίους η Επιχείρηση προωθεί και διανέμει τα προϊόντα της αποτελούνται κυρίως από σουπερμάρκετ, αλλά και από καταστήματα λιανικής, διανομείς χονδρικής εντός λαχαναγορών και της επαρχίας. Οι κυριότεροι ανταγωνιστές της Επιχείρησης για το 2014 οι οποίοι δραστηριοποιούνται στην ελληνική είναι μεμονωμένοι ανεξάρτητοι εισαγωγείς φρούτων και κυρίως μπανανών και εσπεριδοειδών και μερικές

από τις πιο γνωστές επιχειρήσεις με ισχυρό εμπορικό σήμα (brand name) όπως, Chiquita Hellas A.E., Del Monte Hellas, Dole Hellas ΕΠΕ

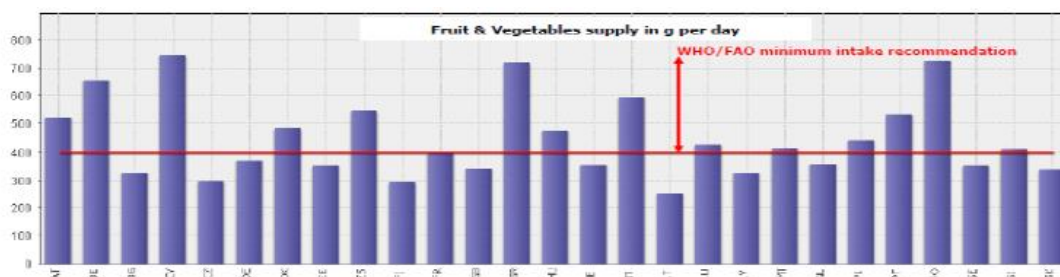
8.5 Επισκόπηση του κλάδου παραγωγής φρούτων και λαχανικών ²⁷⁰

Ο κλάδος της διανομής φρούτων και λαχανικών δραστηριοποιείται στον τομέα των ποτών, τροφίμων και θεωρείται ιδιαίτερα σημαντικός, καθώς η κατανάλωση αυτών των προϊόντων προσφέρει πολλά θρεπτικά συστατικά για τον ανθρώπινο οργανισμό και θα πρέπει να συμπεριλαμβάνεται σε μία ισορροπημένη διατροφή. Η σημασία των φρούτων και των λαχανικών για την ανθρώπινη υγεία είναι μεγάλη, αφού είναι πλούσια σε βιταμίνες και ανόργανα στοιχεία, μειώνουν τον κίνδυνο ανάπτυξης χρόνιων ασθενειών και βοηθούν στον έλεγχο του βάρους. Βασικοί τομείς για τη βιομηχανία των φρεσκοκομμένων φρουτολαχανικών είναι η λιανική πώληση και οι υπηρεσίες που αφορούν τα τρόφιμα.

- **Ελληνική Αγορά φρούτων και λαχανικών**

Για την αγορά νωπών προϊόντων το εισόδημα, σε συνάρτηση με τις τιμές, αποτελεί τον συγκριτικά σημαντικότερο παράγοντα επιλογής των καταναλωτών, αλλά ταυτόχρονα είναι ιδιαίτερα απαιτητικοί και ως προς τη σχέση ποιότητας- κόστους. Βάσει στοιχείων της Eurostat, η Ελλάδα αποτελεί μια μεγάλη αγορά, με μερίδιο 5% στην κατανάλωση νωπών φρούτων και λαχανικών στο σύνολο των κρατών – μελών της ΕΕ. Η κατανάλωση φρούτων και λαχανικών κατέχει υψηλή θέση στη διατροφική συνήθεια των ελλήνων, όμως όπως παρατηρείται και στο κάτωθι γράφημα λόγω της μείωσης του ελληνικού ΑΕΠ και της μακροχρόνιας ύφεσης η εγχώρια ζήτηση έχει μειωθεί σημαντικά

Πίνακας 8.3: Μέση κατά κεφαλή κατανάλωση φρούτων και λαχανικών

Πηγή: Freshfel. Την κατανάλωση στην Ελλάδα αναπαριστά τη δέκατη τρίτη στήλη από αριστερά.

²⁷⁰ http://www.froutonea.gr/gr/diethni/article_archive1733

- **Εισαγωγές φρέσκων φρούτων και λαχανικών**

Μέχρι και τον Οκτώβριο του 2013 οι εισαγωγές ανήλθαν σε 411.869 τόνους όγκου (μείωση τάξεως -1,4%) και € 347.132.754 αξία (αύξηση 2,4%). Συγκεκριμένα, τα λαχανικά άγγιξαν τους 215.229 τόνους (0,2%) και € 143.864.017 (3,1%), ενώ οι αριθμοί που αφορούν τις εισαγωγές φρούτων είναι 196.640 τόνοι (-3%) και € 203.268.737 (1,8%)²⁷¹. Γενικά, διεξάγεται το συμπέρασμα ότι υπάρχει μια σταθεροποιητική τάση στις εισαγωγές νωπών φρούτων και λαχανικών τόσο ως προς τον όγκο όσο και ως προς την αξία το έτος 2013.

Όσον αφορά στο 2014, οι εισαγωγές ανήλθαν σε 420.079 τόνους (0,6%) αξίας 358.996.274 ευρώ (1,3%). Πιο συγκεκριμένα οι εισαγωγές των φρούτων και λαχανικών παρουσίασαν μία σταθεροποιητική τάση τόσο σε αξία όσο και σε όγκο και το 2014. Τα κυριότερα προϊόντα που εισάγονται από την Ελλάδα είναι τα εξής: μπανάνες, πατάτες, λεμόνια, μήλα, ντομάτες, ανανάδες.

Κατά την εν λόγω εμπορική περίοδο, ήτοι 2014 – 2015, ο Σύνδεσμος Ελληνικών Επιχειρήσεων Εξαγωγής Διακίνησης Φρούτων Λαχανικών και Χυμών INCOFRUIT - HELLAS απηύθυνε έκκληση προς την Πολιτεία προκειμένου να ληφθούν όλα τα ενδεικνυόμενα μέτρα που θα διευκόλυναν την προώθηση των εξαγωγών μας, όπως πχ στην περίπτωση των εξαγωγών προϊόντων μας προς τις ασιατικές χώρες, πλην όμως, σύμφωνα πάντα με τον Σύνδεσμο, η γραφειοκρατία και η μη επαρκής στελέχωση των αρμοδίων υπηρεσιών κατέστησαν αδύνατη την επέκταση σ' αυτές τις αγορές, παρά την υφιστάμενη ζήτηση.²⁷²

Τα κυριότερα εισαγόμενα προϊόντα είναι τα εξής²⁷³:

1	Μπανάνες	αξία	70.331.218	Ευρώ	116.398	τόνοι
2	Πατάτες	αξία	42.097.681	Ευρώ	104.811	τόνοι
3	Λεμόνια	αξία	12.395.308	Ευρώ	12.932	τόνοι
4	Μήλα	αξία	8.249.302	Ευρώ	14.115	τόνοι
5	Ντομάτες	αξία	5.783.604	Ευρώ	7.919	τόνοι
6	Ανανάδες	αξία	3.012.104	Ευρώ	5.275	τόνοι

²⁷¹ η σύγκριση αφορά την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους

²⁷² <http://www.newsbeast.gr/financial/arthro/776285/meiothike-to-2014-i-axia-ton-exagogon-se-frouta-kai-lahanika>

²⁷³ <http://www.tovima.gr/society/article/?aid=666617>

8.6 Συναλλαγή 1 - Αγορά φρούτων και λαχανικών

- Φύση συναλλαγής

Εντός της χρήσης 2014, όπως προαναφέρθηκε η Επιχείρηση πραγματοποίησε ενδοομιλική συναλλαγή η οποία αφορά την αγορά φρέσκων φρούτων και λαχανικών από τις συνδεδεμένες εταιρίες του ομίλου με σκοπό τη μεταπώλησή τους στην ελληνική αγορά. Στις ενότητες που ακολουθούν εξετάζονται, ανα συναλλαγή, όλοι οι παράγοντες όπως αναφέρθηκαν στο πρώτο κομμάτι της παρούσας που δυνητικά επηρεάζουν τις συναλλαγές μεταξύ των επιχειρήσεων και που είναι απαραίτητοι για να προσδιοριστούν συγκρίσιμες συναλλαγές με αντίστοιχους όρους.

- Τιμολογιακή πολιτική

Η εν λόγω ενδοομιλική συναλλαγή δεν εντάσσεται σε ένα τυπικά προδιαγεγραμμένο και προϋφιστάμενο συμβατικό πλαίσιο τιμολόγησης. Δεν υφίσταται δηλαδή έγγραφη σύμβαση διανομής φρέσκων φρούτων και λαχανικών.

- Συμβατικοί όροι

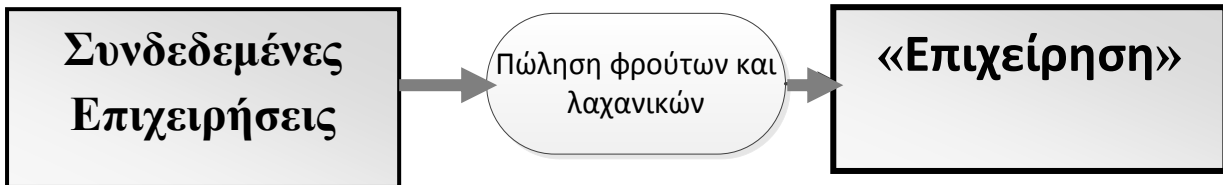
Προκειμένου για την υπό εξέταση συναλλαγή δεν έχουν υπογραφεί σχετικές συμβάσεις μεταξύ των αντισυμβαλλόμενων μερών.

- Ροή τιμολογίων

- **Διάγραμμα ροής**

Το διάγραμμα ροής της εν λόγω συναλλαγής απεικονίζεται ως εξής:

8.6.1 Επιτελούμενες Λειτουργίες

- **Επιχειρηματική στρατηγική**

Η επιχειρηματική στρατηγική καθορίζει τον τρόπο με τον οποίο ο Όμιλος θα κερδίζει οικονομικές αποδόσεις από τις αγορές στις οποίες δραστηριοποιείται. Η επιχειρηματική στρατηγική αποτελεί από μόνη της μια πολύ σημαντική λειτουργία, αλλά επηρεάζει και κάθε μία από τις υπόλοιπες λειτουργίες καθορίζοντας τις στρατηγικές αποφάσεις που θα πρέπει να λαμβάνονται στα πλαίσια αυτών.

Η γενική επιχειρηματική στρατηγική του Ομίλου καθορίζεται και ελέγχεται από τα κεντρικά του Ομίλου τα οποία κατευθύνουν την επιχειρηματική στρατηγική για όλο τον Όμιλο και είναι υπεύθυνα για τη λήψη συγκεκριμένων αποφάσεων σχετικά με το πώς ο Όμιλος τοποθετείται στην αγορά και πώς επιτυγχάνει τους στόχους του από λειτουργικής απόψεως.

Η Επιχείρηση είναι υπεύθυνη για την εκτέλεση και εφαρμογή της κεντρικής στρατηγικής σε τοπικό επίπεδο. Η ευθύνη της Επιχείρησης σχετικά με την εφαρμογή της στρατηγικής περιλαμβάνει τη λήψη αποφάσεων τακτικής στα πλαίσια των βασικών διαδικασιών της, κυρίως του μάρκετινγκ και των πωλήσεων (σχετικά με τη διανομή των προϊόντων), για να επιτύχει τους επιχειρηματικούς στόχους που θέτουν τα κεντρικά του Ομίλου.

Ωστόσο, η Επιχείρηση συμμετέχει έως ένα βαθμό και η ίδια στη διαμόρφωση της κεντρικής στρατηγικής του Ομίλου μέσω της παροχής πληροφοριών και στοιχείων σχετικά με τις ιδιαιτερότητες και τις ανάγκες της τοπικής αγοράς, συνεισφέροντας με αυτόν τον τρόπο στη χάραξη της επιχειρηματικής στρατηγικής που θα εφαρμοστεί σε επίπεδο Ομίλου. Τέλος, οι όποιες επενδύσεις πρόκειται να πραγματοποιηθούν σχεδιάζονται από

κοινού με τον Όμιλο και εγκρίνονται από τον Όμιλο, ενώ το ίδιο συμβαίνει και με τη σύνταξη των προϋπολογιστικών οικονομικών μεγεθών για την Επιχείρηση.

- **Στρατηγική πωλήσεων και μάρκετινγκ - προγραμματισμός**

Η Επιχείρηση είναι υπεύθυνη για την υλοποίηση της στρατηγικής μάρκετινγκ και πωλήσεων, καθορίζει τους στόχους πωλήσεων και αποφασίζει ποια κανάλια πωλήσεων θα χρησιμοποιηθούν και διαμορφώνει τις τεχνικές που θα ακολουθηθούν σχετικά με τις πωλήσεις.

Περαιτέρω, η Επιχείρηση είναι υπεύθυνη για την αξιολόγηση, πρόσληψη και εκπαίδευση του προσωπικού πωλήσεων. Το κόστος σχετικά με τις δραστηριότητες μάρκετινγκ αναλαμβάνεται από κοινού τόσο από την Επιχείρηση όσο και από τον Όμιλο.

Τέλος η Επιχείρηση διαθέτει εξειδικευμένο προσωπικό το οποίο αναλαμβάνει τη διαχείριση της εφοδιαστικής αλυσίδας της (supply chain management). Πρωταρχική δραστηριότητα του εν λόγω προσωπικού είναι ο προγραμματισμός και επίβλεψη του εφοδιασμού και της διανομής των προϊόντων στους τελικούς πελάτες.

Μεταξύ των καθηκόντων του εν λόγω προσωπικού διαχείρισης είναι τα ακόλουθα:

- Προβλέψεις (forecasting) σχετικά με τον προγραμματισμό της παραγωγής (αναφορικά με την ωρίμανση των μπανανών, τον προγραμματισμό της εισαγωγής εκτός εποχής φρούτων και λαχανικών), τη διαχείριση των αποθεμάτων, τη διανομή και αποθήκευση, τη διαχείριση χρηματοοικονομικών πόρων κλπ.
- Σχεδιασμός των παραγγελιών / αποθεμάτων για την επίτευξη των στόχων της Επιχείρησης, ήτοι τη βελτιστοποίηση αποθεμάτων και την απρόσκοπτη εξυπηρέτηση αναγκών πελατών.

- **Αποθήκευση, εφοδιασμός και διακίνηση προϊόντων**

Η Επιχείρηση αναλαμβάνει την αποθήκευση των προϊόντων της σε ιδιόκτητες αποθήκες και αποθήκες τρίτων. Σημειωτέον ότι απαιτούνται ιδιαίτερες συνθήκες αποθήκευσης των πρώτων υλών και των προϊόντων λόγω της ευπαθούς τους φύσης, όπως συγκεκριμένη θερμοκρασία, υγρασία και αερισμός για τη διατήρηση των νωπών φρούτων. Η Επιχείρηση αγοράζει συγκεκριμένες ποσότητες νωπών φρούτων σύμφωνα με τις υποβληθείσες παραγγελίες. Τα αποθέματα παραμένουν στις αποθήκες για το χρονικό

διάστημα που αναλογεί στο κάθε είδος και το οποίο μπορεί να διαμορφωθεί σύμφωνα με τις συνθήκες της αγοράς. Η Επιχείρηση είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση των διαδικασιών μεταφοράς των προϊόντων στους πελάτες τους οποίους προμηθεύει στην ελληνική αγορά όπου η πώληση προβλέπει παράδοση στις εγκαταστάσεις του πελάτη, είτε την διάθεση του προϊόντος στις εγκαταστάσεις της όπου ο πελάτης είναι υπεύθυνος για την παραλαβή της παραγγελίας.

- **Τιμολογιακή πολιτική**

Οι τιμές των προϊόντων διαμορφώνονται με γνώμονα το κριτήριο της ελεύθερης αγοράς όπως αυτή διαμορφώνεται κάθε εβδομάδα σύμφωνα με τις συνθήκες της προσφοράς και της ζήτησης. Η αγορά των φρούτων και λαχανικών είναι μια από τις κατεξοχήν αγορές όπου εφαρμόζεται η οικονομική έννοια του τέλειου ανταγωνισμού και όπου η φύση του νωπού προϊόντος επιβάλλει τη λήψη γρήγορων αποφάσεων.

Τα στοιχεία κοστολογίου συχνά αποφασίζονται σε χρονικές στιγμές μακριά από την πραγματοποίηση της τελικής πώλησης επειδή ο προγραμματισμός της κάθε σαιζόν συμβαίνει ακόμη και μήνες πριν την τελική διάθεση, βασισμένη σε στατιστικά δεδομένα που στην Ελληνική επικράτεια συχνά παρουσιάζουν ανεπάρκεια πληροφοριών. Σε άλλες περιπτώσεις οι αγοραστικές συμπεριφορές των παραγόντων της αγοράς παρουσιάζουν υστερικές διακυμάνσεις με αποτέλεσμα είτε την υπερπροσφορά προϊόντων είτε την ανεπαρκή τροφοδότηση.

- **Αγορά κατάλληλου εξοπλισμού**

Η Επιχείρηση εισηγείται για τις επενδύσεις σε βιομηχανικές εγκαταστάσεις και μηχανολογικό εξοπλισμό (π.χ. την τοποθεσία, το μέγεθος, τη τεχνολογία κτλ) και κατόπιν ενημέρωσης-συνεννόησης λαμβάνει την τελική έγκριση από τον Όμιλο. Περαιτέρω, η Επιχείρηση είναι εξ ολοκλήρου υπεύθυνη για την αγορά, κατασκευή και συντήρηση των εγκαταστάσεων και του μηχανολογικού εξοπλισμού. Σε ότι αφορά στην αγορά μηχανημάτων και εξοπλισμού η Επιχείρηση αναλαμβάνει το σχετικό κόστος αγοράς.

- **Προώθηση νέων προϊόντων**

Η Επιχείρηση διακινεί προϊόντα διαφόρων προμηθευτών και διαφόρων ονομασιών. Πέρα από τις υποχρεώσεις σήμανσης που ο νόμος επιβάλλει, η Επιχείρηση στην πράξη

είναι ταυτόσημη της υψηλής ποιότητας των προϊόντων της με τα εμπορικά σήματα που εμπορεύεται. Η Επιχείρηση βαρύνεται με τα έξοδα της διαφήμισης καθώς και τα έξοδα που σχετίζονται με τις διαφημιστικές προωθητικές ενέργειες σε τοπικό επίπεδο.

Περαιτέρω, η Επιχείρηση διαθέτει τμήματα διακίνησης, αποθήκευσης και προώθησης νέων προϊόντων. Η Επιχείρηση είναι αποκλειστικά υπεύθυνη για τη διενέργεια έρευνας αγοράς και την προώθηση νέων ή βελτιωμένων προϊόντων ανάλογα με τις ανάγκες της αγοράς. Επίσης, η Επιχείρηση είναι υπεύθυνη για τη τοπική εκτέλεση της στρατηγικής προώθησης και διαφήμισης νέων προϊόντων, για τη διαφήμιση, ενώ το στρατηγικό σχεδιασμό των προωθητικών ενεργειών τον αναλαμβάνει ο Όμιλος.

- **Περιουσιακά Στοιχεία**

Η Επιχείρηση έχει στη διάθεσή της ιδιόκτητα κτίρια γραφείων, εξοπλισμό γραφείου, υπολογιστές, προμηθευτικό υλικό, μισθωμένα μηχανήματα, επίπλωση, βιομηχανικό εξοπλισμό, αποθήκη (στην έδρα της) και φορτηγά.

Άυλο στοιχείο που χρησιμοποιείται είναι η τεχνογνωσία του προσωπικού. Η Επιχείρηση δεν καταβάλλει κανενός είδους δικαιώματα σε συνδεδεμένες της εταιρείες, ενώ όπως αναφέρθηκε το εμπορικό σήμα του Ομίλου ανήκει στην μητρική επιχείρηση του Ομίλου η οποία έχει και το δικαίωμα χρήσης αυτού.

8.6.2 Κίνδυνοι που αναλαμβάνονται

- **Κίνδυνος αγοράς**

Ο κίνδυνος αυτός εμφανίζεται εξαιτίας της αβεβαιότητας που επικρατεί στην αγορά, συμπεριλαμβανομένων των διακυμάνσεων στην ζήτηση και στον προσδιορισμό των τιμών. Παρουσιάζεται όταν μία επιχείρηση υπόκειται σε δυσμενείς για τις πωλήσεις της συνθήκες είτε εξαιτίας του αυξημένου ανταγωνισμού και της μείωσης της ζήτησης που επικρατούν στην αγορά, είτε εξαιτίας της αδυναμίας ανάπτυξης της αγοράς ή της αδυναμίας επιτυχούς προώθησης των προϊόντων της σε συγκεκριμένη κατηγορία πελατών/στόχων. Ο κίνδυνος της αγοράς είναι ο πλέον κλασικός κίνδυνος σε εταιρίες που διενεργούν συναλλαγές που επηρεάζονται άμεσα από την κατάσταση της αγοράς. Ο σχετικός κίνδυνος βαρύνει την Επιχείρηση σχετικά με την διάθεση των προϊόντων στην τοπική αγορά. Αυτός ο κίνδυνος σχετίζεται με τις διακυμάνσεις στις πωλήσεις και στις

συνθήκες της αγοράς στην Ελλάδα και μπορεί να επηρεάσει το επίπεδο των πωλήσεων της.

- **Πιστωτικός κίνδυνος**

Ο πιστωτικός κίνδυνος σχετίζεται με τη πιθανή ζημία που θα υποστεί η Επιχείρηση λόγω ανείσπρακτων απαιτήσεων στα πλαίσια συναλλαγών της με τρίτα/ανεξάρτητα μέρη. Η Επιχείρηση αναλαμβάνει πλήρως τον πιστωτικό κίνδυνο. Λειτουργικός κίνδυνος είναι ο κίνδυνος ζημιών, λόγω μη κάλυψης των λειτουργικών δαπανών ο οποίος επέρχεται από ακατάλληλες ή αποτυχημένες ενέργειες. Η Επιχείρηση αναλαμβάνει το λειτουργικό κίνδυνο.

- **Κίνδυνος διακίνησης προϊόντων και αποθήκευσης**

Η Επιχείρηση αναλαμβάνει τον κίνδυνο και το κόστος της διακίνησης των προϊόντων στους τελικούς πελάτες. Από τη στιγμή που η Επιχείρηση παραλαμβάνει τα προϊόντα από τις εταιρείες του Ομίλου και προχωράει με την αποθήκευση τους αναλαμβάνει και τον σχετικό κίνδυνο της αποθήκευσης. Για αστοχίες προϊόντων (κυρίως όσον αφορά την διαδικασία της ωρίμανση) η Επιχείρηση αναλαμβάνει πλήρως το σχετικό κόστος.

- **Κίνδυνος αποθεμάτων**

Σε γενικές γραμμές η Επιχείρηση αναλαμβάνει τον κίνδυνο των αποθεμάτων (π.χ. λόγω επιστροφών, η μη διάθεσής τους). Σημειώνεται δε ότι καθώς αναφερόμαστε σε συγκεκριμένο όγκο παραγγελιών που διαχειρίζεται η Επιχείρηση και σε περιορισμένο χρόνο διάθεσης, ο κίνδυνος αποθεμάτων είναι μεγάλος.

- **Συναλλαγματικός κίνδυνος**

Ο κίνδυνος αυτός αναφέρεται στην πιθανή απώλεια που μπορεί να σχετίζεται με την λήψη ή την έκδοση τιμολογίων της Επιχείρηση σε τοπικό νόμισμα. Οι εταιρίες του Ομίλου αντίστοιχα αναλαμβάνουν εξολοκλήρου τον συναλλαγματικό κίνδυνο των υπό εξέταση συναλλαγών, οι οποίες γίνονται στο νόμισμα της Επιχείρησης.

8.6.3 Επιλογή μεθόδου τεκμηρίωσης

Πριν προχωρήσει η ανάλυση στην επιλογή της μεθόδου και κάνοντας μια αναφορά στα όσα αναφέρθηκαν στην ενότητα σχετικά με τα λειτουργικά προφίλ²⁷⁴, η Επιχείρηση ως προς τις ενδοομιλικές συναλλαγές φέρει περιορισμένους επιχειρηματικούς κινδύνους συγκριτικά με τους αντισυμβαλλόμενους, που σχετίζονται με τις προαναφερόμενες λειτουργίες και επιβαρύνεται με τα σχετικά έξοδα. Δεδομένου του λειτουργικού προφίλ και των κινδύνων που αναλαμβάνει, η Επιχείρηση δραστηριοποιείται ως **Διανομέας** (περιορισμένου κινδύνου) που φέρει κινδύνους, ωστόσο παρόλο τους κινδύνους αυτούς συνεχίζει και αποτελεί το μέρος που έχει τους λιγότερους κινδύνους συγκρινόμενη με τους αντισυμβαλλόμενους.

Ακολουθώντας την ιεράρχηση των μεθόδων τεκμηρίωσης σύμφωνα με τους κανόνες του ΟΟΣΑ, ακολουθεί συνοπτική επεξήγηση της απόρριψης της μεθόδου ΣΜΕΤ και της επιλογής της μεθόδου της Τιμής Μεταπώλησης (ΤΜ) ως την κατάλληλη μέθοδο τεκμηρίωσης της υπό εξέταση συναλλαγής.

Η εφαρμογή της μεθόδου ΣΜΕΤ για την τεκμηρίωση της παρούσας συναλλαγής μπορεί να λάβει χώρα εφόσον συντρέχει μία από τις παρακάτω τρεις προϋποθέσεις:

1. Δύο ανεξάρτητες εταιρίες εμπλέκονται σε συναλλαγή κάτω από παρόμοιες συνθήκες με προϊόντα ίδια με αυτά που αγοράστηκαν από την Εταιρία από συνδεδεμένες εταιρίες του Ομίλου (εξωτερική σύγκριση τιμών).
2. Η Εταιρία αγοράζει τα ίδια προϊόντα τόσο από συνδεδεμένες εταιρίες του Ομίλου, όσο και από ανεξάρτητες εταιρίες (εσωτερική σύγκριση τιμών).
3. Οι συνδεδεμένες εταιρίες του Ομίλου πωλούν τα ίδια προϊόντα με συγκρίσιμους όρους και συνθήκες τόσο προς την Εταιρία όσο και προς τρίτες ανεξάρτητες εταιρίες (εσωτερική σύγκριση τιμών).

Η εσωτερική σύγκριση προϋποθέτει ότι η Επιχείρηση αγοράζει τα ίδια προϊόντα κάτω από παρόμοιες συνθήκες και από ανεξάρτητους προμηθευτές. Όμως κάτι τέτοιο δεν συμβαίνει (η Επιχείρηση μπορεί να αγοράσει τα “ίδια” προϊόντα και από ανεξάρτητες εταιρείες, ωστόσο διαφορές στην ποιότητα, τον όγκο των αγοραζόμενων προϊόντων ή/και

---

²⁷⁴ Βλ. Κεφάλαιο 4

την χρονική συγκυρία θεωρείται ότι καθιστούν τις τιμές συγκρίσιμες), συνεπώς δεν είναι εφικτό να χρησιμοποιηθεί ως μέθοδος τεκμηρίωσης των υπό εξέταση συναλλαγών.

Η εφαρμογή αυτής της μεθόδου απαιτεί να μην υπάρχουν σημαντικές διαφοροποιήσεις στα προϊόντα που αγοράζονται από τρίτους από την Επιχείρηση ή μεταξύ τρίτων και να μην υπάρχουν σημαντικές διαφοροποιήσεις στις συνθήκες των συναλλαγών. Ωστόσο, τα προϊόντα που αγοράστηκαν από την Εταιρία είναι συγκεκριμένα και ακολουθούν συγκεκριμένες προδιαγραφές ποιότητας. Γι' αυτό το λόγο λοιπόν δεν είναι δυνατόν να εντοπιστούν ανεξάρτητες εταιρίες που εμπλέκονται σε συναλλαγές με ίδια συγκρίσιμα προϊόντα.

Επιπλέον, η ελλιπής δημοσίευση πληροφοριών σχετικά με τις τιμές που χρεώνονται οι διανομείς τέτοιου είδους προϊόντων (φρούτα και λαχανικά) καθιστούν αδύνατη την εφαρμογή της μεθόδου αυτής.

Η εφαρμογή της εν λόγω μεθόδου επιπλέον απαιτεί να μην υπάρχουν και λειτουργικές διαφοροποιήσεις μεταξύ των συγκρινόμενων ανεξάρτητων εταιριών και της Επιχείρησης. Δεδομένης όμως της έλλειψης σχετικών πληροφοριακών στοιχείων είναι αδύνατη η εφαρμογή της μεθόδου αυτής.

Οι πιο πάνω λόγοι απορρίπτουν τη χρήση της μεθόδου ΣΜΕΤ για την τεκμηρίωση των τιμών των ενδοομιλικών συναλλαγών με βάση την αρχή των ίσων αποστάσεων για τις υπό εξέταση συναλλαγές. Επιλογή της κατάλληλης μεθόδου

Μετά την απόρριψη της μεθόδου Συγκρίσιμης μη Ελεγχόμενης Τιμής (ΣΜΕΤ), εξετάζεται ποια από τις υπόλοιπες παραδοσιακές αλλά και μη παραδοσιακές μεθόδους είναι κατάλληλη για την τεκμηρίωση της εν λόγω συναλλαγής.

- **Επιλογή της μεθόδου «Τιμής Μεταπώλησης» (TM) για την τεκμηρίωση της υπό εξέταση συναλλαγής**

Η μέθοδος TM δίνει έμφαση στη συγκρισιμότητα των λειτουργιών, εκτιμώντας την αξία των λειτουργιών που επιτελούνται από τον διανομέα / μεταπωλητή χωρίς να στηρίζεται για την αξιολόγηση της συγκρισιμότητας αυτής στα φυσικά χαρακτηριστικά των προϊόντων, όπως η μέθοδος ΣΜΕΤ. Ο προτιμώμενος τρόπος για να προσδιοριστεί το κατάλληλο περιθώριο μικτού κέρδους είναι να ανευρεθούν τα περιθώρια μικτού κέρδους σε συγκρίσιμες συναλλαγές με μη συνδεδεμένα μέρη, είτε μεταξύ της ελεγχόμενης

επιχείρησης και ανεξάρτητης επιχείρησης (εσωτερική σύγκριση) ή αποκλειστικά μεταξύ ανεξάρτητων επιχειρήσεων (εξωτερική σύγκριση).

Η μέθοδος ΤΜ χρησιμοποιείται κατά κανόνα στις περιπτώσεις διανομής προϊόντων και αναφορικά με την υπό εξέταση συναλλαγή κατέστη δυνατή η ανεύρεση αξιόπιστων στοιχείων για εφαρμογή του μικτού περιθωρίου κέρδους στις εν λόγω συναλλαγές με εξαίρεση τη μεταπώληση ανανάδων και πράσινων μπανανών που εξετάζονται ξεχωριστά.

- **Επιλογή ελεγχόμενου μέρους**

Για την εφαρμογή της μεθόδου ΤΜ, ΚΣΚ ή ΚΚΣ, όπως έχει αναφερθεί στο πρώτο μέρος της παρούσας πρέπει να επιλεγεί το αντισυμβαλλόμενο μέρος για το οποίο θα εξεταστεί ένας δείκτης κερδοφορίας (μικτό κέρδος επί κόστους, μικτό κέρδος επί πωλήσεων ή ένας δείκτης καθαρής κερδοφορίας). Η επιλογή του ελεγχόμενου μέρους πρέπει να συνάδει με τη λειτουργική ανάλυση. Ως γενικός κανόνας, το ελεγχόμενο μέρος είναι το αντισυμβαλλόμενο μέρος που η επιλεγμένη μέθοδος τεκμηρίωσης μπορεί να εφαρμοστεί με τον πιο αξιόπιστο τρόπο και για το οποίο τα πιο αξιόπιστα συγκριτικά στοιχεία μπορούν να ανευρεθούν, δηλαδή θα είναι το μέρος με τη λιγότερο «περίπλοκη» λειτουργική ανάλυση.

Για σκοπούς τεκμηρίωσης των τιμών της υπό εξέταση ενδοομιλικής συναλλαγής, «εξεταζόμενο μέρος» νοείται η επιχείρηση της οποίας οι λειτουργίες και οι κίνδυνοι είναι πιο εύκολο να αναλυθούν σε σχέση με τον αντισυμβαλλομένο της. Στο πλαίσιο αυτό, επιλέχθηκε ως εξεταζόμενο μέρος η Επιχείρηση.

- **Επιλογή δείκτη κερδοφορίας**

Έχοντας εντοπίσει τις συγκρίσιμες εταιρίες²⁷⁵, υπολογίστηκε ένας δείκτης επιπέδου κερδοφορίας για κάθε ξεχωριστή συναλλαγή. Συγκεκριμένα, για τη δραστηριότητα διανομής φρούτων και λαχανικών χρησιμοποιήθηκε ως δείκτης επιπέδου κερδοφορίας ο δείκτης μικτό περιθώριο κέρδους, οριζόμενος ως το κλάσμα:

$$\frac{\text{Μικτό Κέρδος / Ζημιά}}{\text{Κύκλος Εργασιών}}$$

²⁷⁵ Εσωτερική σύγκριση

- **Αποτελέσματα ανάλυσης συγκρίσιμων εταιριών**

Προκειμένου να αποδειχθεί εάν η εν λόγω συναλλαγή είναι σύμφωνη με την αρχή των ίσων αποστάσεων τέθηκαν σε σύγκριση το μικτό κέρδος που αποκόμισε η Επιχείρηση από τα φρούτα και λαχανικά που πουλάει και τα οποία αγόρασε από τις συνδεδεμένες εταιρίες του Ομίλου με το μικτό κέρδος που αποκόμισε από τη διανομή ίδιων προϊόντων²⁷⁶ που αγόρασε από τρίτες ανεξάρτητες εταιρίες

Σύμφωνα με την παραπάνω ανάλυση, όπως αναφέρθηκε και στο κεφάλαιο 7 οι τιμές για την αγορά των παρακάτω προϊόντων, κίτρινες μπανάνες, λεμόνια, γκρέιπφρουτ, κίτρο, ροδάκινα, και μήλα, βρίσκονται εντός του αντίστοιχου συνολικού εύρους και συνεπώς είναι σύμφωνες με την αρχή των ίσων αποστάσεων. Αντίθετα, για την αγορά των αχλαδιών και αβοκάντο, η Εταιρία προχώρησε σε λογιστικές διαφορές.

8.7 Συναλλαγή 2 - Αγορά ανανά και πράσινων μπανανών

- **Απόρριψη ΣΜΕΤ**

Η εσωτερική σύγκριση προϋποθέτει ότι η Επιχείρηση αγοράζει τα ίδια προϊόντα κάτω από παρόμοιες συνθήκες και από ανεξάρτητους προμηθευτές. Όμως κάτι τέτοιο δεν συμβαίνει (η Επιχείρηση μπορεί να αγοράσει τα “ίδια” προϊόντα και από ανεξάρτητες εταιρίες, ωστόσο διαφορές στην ποιότητα, τον όγκο των αγοραζόμενων προϊόντων ή/και την χρονική συγκυρία θεωρείται ότι καθιστούν τις τιμές συγκρίσιμες), συνεπώς και σε αυτή τη περίπτωση δεν είναι εφικτό να χρησιμοποιηθεί η ΣΜΕΤ ως μέθοδος τεκμηρίωσης των υπό εξέταση συναλλαγών.

Η εφαρμογή αυτής της μεθόδου απαιτεί να μην υπάρχουν σημαντικές διαφοροποιήσεις στα προϊόντα που αγοράζονται από τρίτους από την Επιχείρηση ή μεταξύ τρίτων και να μην υπάρχουν σημαντικές διαφοροποιήσεις στις συνθήκες των συναλλαγών. Ωστόσο, τα προϊόντα που αγοράστηκαν από την Εταιρία είναι συγκεκριμένα και ακολουθούν συγκεκριμένες προδιαγραφές ποιότητας. Γι’ αυτό το λόγο λοιπόν δεν είναι δυνατόν να εντοπιστούν ανεξάρτητες εταιρίες που εμπλέκονται σε συναλλαγές με ίδια συγκρίσιμα προϊόντα.

---

²⁷⁶ Βλ. κατηγορίες προϊόντων στο κεφάλαιο 7

Επιπλέον, η ελλιπής δημοσίευση πληροφοριών σχετικά με τις τιμές που χρεώνονται οι διανομείς τέτοιου είδους προϊόντων (φρούτα και λαχανικά) καθιστούν αδύνατη την εφαρμογή της μεθόδου αυτής.

Η εφαρμογή της εν λόγω μεθόδου επιπλέον απαιτεί να μην υπάρχουν και λειτουργικές διαφοροποιήσεις μεταξύ των συγκρινόμενων ανεξάρτητων εταιριών και της Επιχείρησης. Δεδομένης όμως της έλλειψης σχετικών πληροφοριακών στοιχείων είναι αδύνατη η εφαρμογή της μεθόδου αυτής.

Οι πιο πάνω λόγοι απορρίπτουν τη χρήση της μεθόδου ΣΜΕΤ για την τεκμηρίωση των τιμών των ενδοομικών συναλλαγών με βάση την αρχή των ίσων αποστάσεων για τις υπό εξέταση συναλλαγές και εξετάζονται οι υπόλοιπες παραδοσιακές μέθοδοι.

- **Απόρριψη ΤΜ**

Η μέθοδος ΤΜ δίνει έμφαση στη συγκρισιμότητα των λειτουργιών, εκτιμώντας την αξία των λειτουργιών που επιτελούνται από τον διανομέα / μεταπωλητή χωρίς να στηρίζεται για την αξιολόγηση της συγκρισιμότητας αυτής στα φυσικά χαρακτηριστικά των προϊόντων, όπως η μέθοδος ΣΜΕΤ. Ο προτιμώμενος τρόπος για να προσδιοριστεί το κατάλληλο περιθώριο μικτού κέρδους είναι να ανευρεθούν τα περιθώρια μικτού κέρδους σε συγκρίσιμες συναλλαγές με μη συνδεδεμένα μέρη, είτε μεταξύ της ελεγχόμενης επιχείρησης και ανεξάρτητης επιχείρησης (εσωτερική σύγκριση) ή αποκλειστικά μεταξύ ανεξάρτητων επιχειρήσεων (εξωτερική σύγκριση).

Σημειώνεται ότι καθώς η Επιχείρηση διενεργεί διανομή φρούτων και λαχανικών που αγοράζονται από ανεξάρτητους προμηθευτές και πωλούνται σε ανεξάρτητους πελάτες, θα μπορούσε καταρχήν να συγκριθεί το μικτό περιθώριο από την ως άνω διανομή. Ωστόσο με δεδομένο ότι είναι διαφορετικές οι λειτουργίες και οι κίνδυνοι που αναλαμβάνει η Επιχείρηση ενδεχομένως να μην ήταν αξιόπιστη η σύγκριση (μάλιστα το μικτό περιθώριο από τη διανομή προϊόντων τρίτων είναι μικρότερο από το αντίστοιχο που αφορά τη διανομή των προϊόντων από τις συνδεδεμένες). Με βάση τα ανωτέρω αλλά και το γεγονός ότι η εξέταση του λειτουργικού κέρδους (όπως αναφέρεται και κατωτέρω) παρουσιάζει πλεονεκτήματα, η μέθοδος RPM ή Τιμής Μεταπώλησης δεν κρίθηκε ως η καταλληλότερη.

- **Απόρριψη ΚΣΚ**

Η μέθοδος αυτή υπολογίζει τα άμεσα και έμμεσα κόστη που αφορούν τη συναλλαγή με την εξαίρεση των γενικών εξόδων και προσθέτει ένα περιθώριο κέρδους (mark-up), ώστε να διασφαλιστεί ένα κατάλληλο κέρδος ενόψει των λειτουργιών που επιτελούνται.

Ωστόσο, η μέθοδος αυτή είναι λιγότερο αξιόπιστη, εάν υπάρχουν σημαντικές διαφορές της υπό εξέταση Επιχείρησης με τις ανεξάρτητες εταιρίες, σε σχέση με άυλα περιουσιακά στοιχεία, δομή κόστους, λειτουργίες που επιτελούνται και προϊόντα. Κατά κανόνα, η μέθοδος χρησιμοποιείται στις περιπτώσεις παροχής υπηρεσιών και σπανιότερα στις περιπτώσεις διανομής προϊόντων, εξαιτίας των λόγων που αναφέρονται ανωτέρω. Συνεπώς, κρίνεται ότι η μέθοδος αυτή δεν θα ήταν η καταλληλότερη να εφαρμοστεί στην υπό εξέταση περίπτωση.

- **Απόρριψη ΕΚ**

Η μέθοδος επιμερισμού του κέρδους δεν χρησιμοποιήθηκε επειδή η χρήση της συνίσταται περισσότερο σε συναλλαγές που σχετίζονται με μεγάλης αξίας άυλα περιουσιακά στοιχεία. Πιο συγκεκριμένα, η εν λόγω μέθοδος αφορά την από κοινού ανάπτυξη των περιουσιακών στοιχείων και την κατανομή του κέρδους που προκύπτει από τη συναλλαγή μεταξύ των μερών. Λόγω του ότι οι ελεγχόμενες συναλλαγές δεν αφορούν σε από κοινού ανάπτυξη άυλων περιουσιακών στοιχείων, η μέθοδος επιμερισμού κέρδους απορρίφθηκε.

- **Επιλογή της μεθόδου του καθαρού κέρδους συναλλαγής (ΚΚΣ ή TNMM) για την τεκμηρίωση της υπό εξέταση συναλλαγή**

Στις περιπτώσεις που οι παραδοσιακές μέθοδοι απορρίφθηκαν για τους λόγους που αναφέρονται πιο πάνω, η πλέον προσφορότερη για την τεκμηρίωση των υπό εξέταση συναλλαγών, είναι η μέθοδος του καθαρού κέρδους συναλλαγής η οποία διασφαλίζει μεγαλύτερο βαθμό συγκρισιμότητας του συγκρινόμενου δείκτη επιπέδου κερδοφορίας της εξεταζόμενης εταιρίας με τις ανεξάρτητες δυνητικά συγκρίσιμες εταιρίες, γεγονός που οφείλεται στον μικρότερο βαθμό επιρροής του λειτουργικού κέρδους από διαφορές κατανομής κόστους αλλά και από διαφορές στις λειτουργίες ή στους κινδύνους μεταξύ των συγκρίσιμων εταιρειών.

- **Επιλογή δείκτη κερδοφορίας**

Έχοντας εντοπίσει τις συγκρίσιμες εταιρίες, υπολογίστηκε ένας δείκτης επιπέδου κερδοφορίας για κάθε ξεχωριστή συναλλαγή. Συγκεκριμένα, για τη δραστηριότητα διανομής φρούτων και λαχανικών χρησιμοποιήθηκε ως δείκτης επιπέδου κερδοφορίας ο δείκτης λειτουργικό περιθώριο κέρδους, οριζόμενος ως το κλάσμα:

$$\frac{\text{Λειτουργικό Κέρδος / Ζημιά}}{\text{Κύκλος Εργασιών}}$$

- **Εύρος τεταρτημορίων**

Για να ενισχυθεί η αξιοπιστία της ανάλυσης, υπολογίστηκε το ενδοτεταρτημοριακό εύρος, όπως προέκυψε από τις συγκρίσιμες εταιρίες. Το ενδοτεταρτημοριακό εύρος συνιστά το πιο πιθανό και αντιπροσωπευτικό εύρος των δεικτών λειτουργικού περιθωρίου κέρδους του δείγματος. Για αυτό το λόγο, υιοθετήθηκε η προσέγγιση με τη χρησιμοποίηση του ενδοτεταρτημοριακού εύρους ως ορίου των αποδεκτών αποτελεσμάτων.

Στο ενδοτεταρτημοριακό εύρος, το πρώτο τεταρτημόριο είναι η αξία κάτω της οποίας βρίσκονται το 25% των παρατηρήσεων που εντοπίστηκαν. Το τρίτο τεταρτημόριο είναι η αξία άνω της οποίας βρίσκονται το 25% των παρατηρήσεων που εντοπίστηκαν. Η διάμεσος, είναι η αξία άνω και κάτω της οποίας βρίσκονται το 50% των παρατηρήσεων που εντοπίστηκαν. Κατά συνέπεια, το ενδοτεταρτημοριακό εύρος καθορίζει τις πιο χαρακτηριστικές τιμές των ελεγχόμενων μεταβλητών.

- **Αποτελέσματα ανάλυσης συγκρίσιμων εταιριών**

Η αναζήτηση εταιριών συγκρίσιμων με την Εταιρία που εκτελούν τη λειτουργία διανομής φρούτων, είχε ως αποτέλεσμα τον προσδιορισμό **24** εταιριών. Τα εν λόγω οικονομικά αποτελέσματα των εταιριών αυτών απεικονίζονται στον ακόλουθο πίνακα:

Ενδοτεταρτημοριακό εύρος του Λειτουργικού Περιθωρίου Κέρδους	
	Σταθμικός Μέσος Όρος
Κατώτερη Παρατήρηση	-0,10%
Κατώτερο Τεταρτημόριο	1,04%
Διάμεσος	2,27%
Ανώτερο Τεταρτημόριο	2,98%
Ανώτερη Παρατήρηση	6,98%
Αριθμός Παρατηρήσεων	24

Η ανάλυση δείχνει ότι οι ανεξάρτητες εταιρίες οι οποίες δραστηριοποιούνται στη διανομή φρούτων και λαχανικών πέτυχαν ένα δείκτη λειτουργικού περιθωρίου κέρδους με ενδοτεταρτημοριακό εύρος από 1,04% έως 2,98%, με διάμεσο στο 2,27%, με τη χρήση του σταθμικού μέσου όρου.

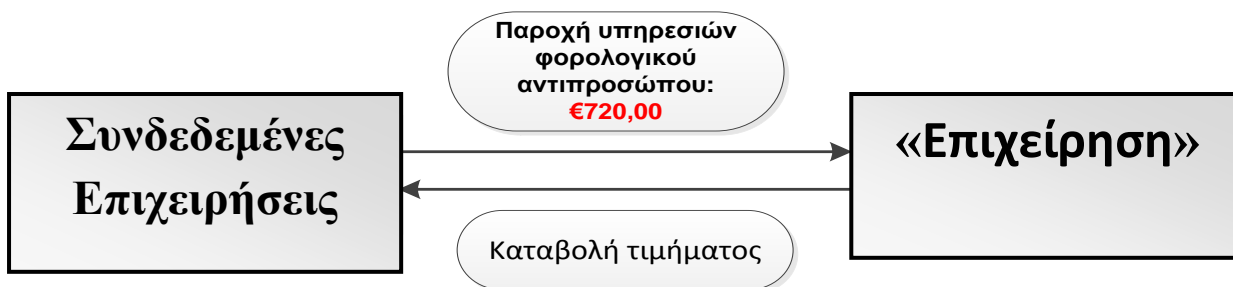
- **Συμπεράσματα**

Ο δείκτης λειτουργικού περιθωρίου κέρδους της Επιχείρησης για τη διανομή ανανάδων για τη χρήση που έληξε στις 31/12/2014 ανέρχεται σε -0,32%. Το επίπεδο αυτό είναι εκτός του αποδεκτού εύρους (1,04% - 2,98%), όπως αναλύθηκε ανωτέρω και για αυτό το λόγο η Επιχείρηση προχώρησε σε σχετική προσθήκη λογιστικών διαφορών στη Δήλωση Φορολογίας Εισοδήματος. Από την άλλη ο δείκτης λειτουργικού περιθωρίου κέρδους για τη διανομή πράσινων μπανανών ανέρχεται σε 2,59%. Το επίπεδο αυτό είναι εντός του ενδοτεταρτημοριακού εύρους και συνεπώς η συναλλαγή είναι σύμφωνη με την αρχή των ίσων αποστάσεων.

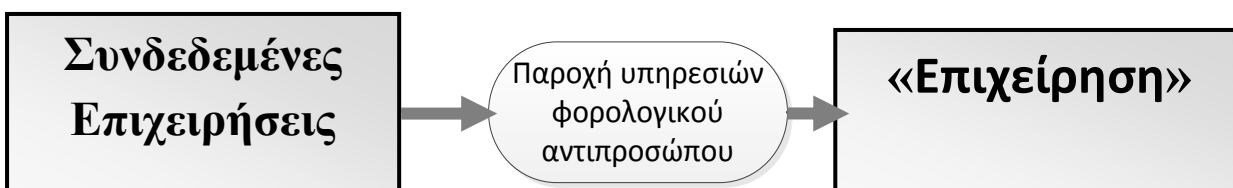
8.8 Συναλλαγή 3 - Υπηρεσίες φορολογικού αντιπροσώπου

Εντός της χρήσης 2014, η Εταιρία παρείχε προς τη συνδεδεμένη επιχείρηση του Ομίλου υπηρεσίες φορολογικού αντιπροσώπου. Η εν λόγω συναλλαγή αφορά στη μετακύλιση των εξόδων, χωρίς την προσθήκη κάποιου περιθωρίου κέρδους. Για την υπό εξέταση συναλλαγή δεν έχουν συναφθεί σχετικές συμβάσεις.

Ροή τιμολογίων

Διάγραμμα ροής

Οι λειτουργίες που επιτελούνται από την Επιχείρηση στα πλαίσια της εν λόγω συναλλαγής είναι η ενημέρωση των βιβλίων εσόδων και εξόδων της συνδεδεμένης επιχείρησης και η υποβολή τριμηνιαίας περιοδικής δήλωσης ΦΠΑ. Ο σχετικός πιστωτικός κίνδυνος που μπορεί να θεωρηθεί ότι υπάρχει, όσον αφορά την επαναχρέωση στη συνδεδεμένη Επιχείρηση εκτιμάται ότι είναι ασήμαντος. Δεν υφίστανται συνθήκες αγοράς διαφορετικές σε σχέση με τις περιγραφόμενες συνθήκες στην ενότητα οι οποίες να έχουν επηρεάσει την τιμολόγηση της υπό εξέταση συναλλαγής. Δεν εφαρμόζονται ειδικές επιχειρηματικές στρατηγικές για την εν λόγω συναλλαγή. Η εν λόγω συναλλαγή πραγματοποιήθηκε στο κόστος χωρίς την εφαρμογή κάποιου περιθωρίου κέρδους, με δεδομένο ότι η δραστηριότητα της Επιχείρησης είναι διεκπεραιωτική και δεν συνεισφέρει προστιθέμενη αξία. Επομένως, η τιμολόγηση της εν λόγω ενδοομιλικής συναλλαγής είναι σύμφωνη με την αρχή των ίσων αποστάσεων. Η Επιχείρηση αξίζει να σημειωθεί, ότι χρησιμοποιεί περιουσιακά στοιχεία όπως, γραφεία και εξοπλισμό γραφείου καθώς και υλικοτεχνική υποδομή (συμπεριλαμβανομένου του IT).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

9.1 Εισαγωγή

Οι ακόλουθες ενότητες παρέχουν μία γενική επισκόπηση της έρευνας συγκρίσιμων στοιχείων που διενεργήθηκε με σκοπό να εντοπιστούν συγκρίσιμες και ανεξάρτητες εταιρίες διανομής εμπορευμάτων (φρούτων και λαχανικών), για να ελεγχθούν οι δραστηριότητες της υπό εξέταση εταιρίας. Τα αποτελέσματα της έρευνας συγκρίσιμων στοιχείων χρησιμοποιήθηκαν για να προσδιοριστεί το εύρος του δείκτη επιπέδου κερδοφορίας τρίτων ανεξάρτητων εταιριών, το οποίο εφαρμόστηκε για να εξεταστεί η τήρηση της αρχής των ίσων αποστάσεων των εν λόγω ενδοομιλικών τιμολογήσεων. Η έρευνα για την αναζήτηση συγκρίσιμων εταιριών έγινε χρησιμοποιώντας τη βάση δεδομένων AMADEUS, και αποτελείται από τρία κύρια στάδια εξακρίβωσης και εξέτασης. Να σημειωθεί ότι για την ανάλυση των οικονομικών αποτελεσμάτων των συγκρίσιμων εταιριών, έχουν χρησιμοποιηθεί οικονομικά στοιχεία από τη βάση δεδομένων AMADEUS (TP Catalyst). Σε κάθε περίπτωση, αυτές οι οικονομικές πληροφορίες δεν έχουν εξακριβωθεί σε αντιπαραβολή με τις πρωτότυπες οικονομικές καταστάσεις των συγκρίσιμων μερών και η ακρίβειά τους δεν μπορεί να εγγυηθεί.

Σύμφωνα με την αρχή των ίσων αποστάσεων όπως αυτή ορίζεται στις Οδηγίες του ΟΟΣΑ, οι συμφωνηθείσες τιμές μεταξύ συνδεδεμένων μερών πρέπει να καθορίζονται με τους ίδιους όρους, όπως εάν ήταν ανεξάρτητες. Για το λόγο αυτό, οι Οδηγίες του ΟΟΣΑ συμβουλεύουν και/ή απαιτούν από τους φορολογούμενους να ερευνήσουν ανεξάρτητες εταιρίες έτσι ώστε να καθορίσουν τις ενδοομιλικές τους τιμολογήσεις.

Διενεργήθηκε μία πανευρωπαϊκή έρευνα σε μία προσπάθεια να εντοπισθούν ανεξάρτητες εταιρίες που λειτουργούν στην Ευρώπη και οι οποίες θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν ως μέτρο σύγκρισης λόγω των σχετικά συναφών επιχειρηματικών συνθηκών που επικρατούν στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Κατά την διεξαγωγή αυτής της αναζήτησης συγκριτικών στοιχείων, η προσέγγιση ήταν να προσδιοριστεί μία σχετικά ευρεία ομάδα εταιριών στη βάση δεδομένων και στη συνέχεια να γίνει επεξεργασία αυτής της ομάδας με την εκτέλεση ορισμένων μεταγενέστερων βημάτων ανάλυσης. Η επόμενη ενότητα σκιαγραφεί την γενική προσέγγιση που ακολουθήθηκε.

9.2 Βάση Δεδομένων

Η AMADEUS (Analyse MAjor Databases from EUropean Sources) είναι μία διαδικτυακή βάση δεδομένων που ανανεώνεται μηνιαίως από την Βελγική Εταιρία Bureau van Dijk. Η εν λόγω εφαρμογή περιέχει πληροφορίες από περίπου 21 εκατ. ιδιωτικές και δημόσιες Ευρωπαϊκές εταιρίες, οι οποίες προέρχονται από περισσότερες των 35 πηγών πληροφοριών. Τα οικονομικά στοιχεία των εταιριών συγκεντρώνονται σε μία πρότυπη μορφή και περιέχουν 23 στοιχεία ισολογισμού και 25 στοιχεία του λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσεως με βάση τα οποία υπολογίζονται σημαντικοί οικονομικοί δείκτες. Επίσης, η AMADEUS περιέχει πληροφορίες για τη νομική μορφή των εταιριών, το έτος ίδρυσης, διευθύνσεις, διευθυντικά στελέχη, συμμετοχές, κωδικούς κλάδων δραστηριότητας και εμπορικές περιγραφές. Το επίπεδο πληροφοριών που παρέχεται για κάθε εταιρία εξαρτάται από τη διαθεσιμότητά τους. Για να διεξαχθεί η αναζήτηση (Σεπτέμβριος 2015) συγκρίσιμων στοιχείων, χρησιμοποιήθηκε η έκδοση 47 της διαδικτυακής βάσης δεδομένων AMADEUS (TP Catalyst).

9.3 Στρατηγική Αναζήτησης

Ακολούθως, παρατίθενται τα ειδικότερα βήματα της στρατηγικής αναζήτησης που ακολουθήθηκαν για τον εντοπισμό ενός αρχικού δείγματος δυνητικά συγκρίσιμων εταιριών.

- **Γεωγραφικό κριτήριο**

Για να προσδιοριστούν εταιρίες εγκατεστημένες στις ίδιες χώρες με την Εταιρία ή σε χώρες με παρόμοιες συνθήκες αγοράς, εφαρμόστηκε ένα γεωγραφικό κριτήριο. Κατά συνέπεια, επιλέχθηκαν οι ακόλουθες χώρες: Ευρωπαϊκή Ένωση (28) που περιλαμβάνει την Αυστρία, το Βέλγιο, την Βουλγαρία, την Γαλλία, την Γερμανία, την Δανία, την Ελλάδα,

την Εσθονία, το Ηνωμένο Βασίλειο, την Ιταλία, την Ιρλανδία, την Ισπανία, την Κροατία, την Κύπρο, την Λετονία, την Λιθουανία, το Λουξεμβούργο, την Μάλτα, την Ολλανδία, την Ουγγαρία, την Πολωνία, την Πορτογαλία, την Ρουμανία, την Σλοβακία, την Σλοβενία, την Σουηδία, την Τσεχία και την Φινλανδία.

- **Κωδικοί κλάδων δραστηριότητας**

Στη συνέχεια, ερευνήθηκε η βάση δεδομένων AMADEUS για εταιρίες καταχωρημένες υπό τους κωδικούς βιομηχανικών κλάδων που ήταν πιθανό να περιέχουν εταιρίες που λειτουργούν ως πάροχοι υπηρεσιών επεξεργασίας φρούτων και λαχανικών. Ο κωδικός Αριθμός Δραστηριότητας της Επιχείρησης είναι 4631 Ο ακόλουθος πίνακας εμφανίζει τους κύριους κωδικούς βιομηχανικών κλάδων που χρησιμοποιήθηκαν.

Κωδικός NACE	Περιγραφή
4631	Wholesale of fruit and vegetables

- **Λέξεις-κλειδιά**

Για να συμπεριληφθούν εταιρίες που εκτελούν παρόμοιες λειτουργίες με την Επιχείρηση και ήταν καταχωρημένες με διαφορετικούς από τους κωδικούς κλάδων δραστηριότητας που αναφέρονται παρακάτω, διενεργήθηκε μία αναζήτηση με λέξεις κλειδιά στις εμπορικές περιγραφές τους με τη χρήση συνδυασμών λέξεων κλειδιών, έτσι ώστε να εξειδικευτεί η επιλογή που προέκυψε από την επιλογή κωδικών κλάδων δραστηριότητας.

Λέξεις Κλειδιά	
Συμπεριλήφθηκαν	("fruit" , "fruit" , "hedelmä" , "fruit" , "Frucht" , "frutta" , "frukt" , "fruta" , "fruct" , "fruta" , "frukt" , "fruits" , "fruit" , "hedelmät" , "les fruits" , "Früchte" , "frutta" , "frukt" , "frutas" , "fructe" , "frutas" , "frukt" , "vegetable" , "groente" , "vihannes" , "légumes" , "Gemüse" , "vegetale" , "vegetabilisk" , "vegetal" , "de legume" , "vegetal" , "vegetabiliska" , "vegetables" , "groente" , "vihanekset" , "légumes" , "Gemüse" , "verdur" , "grønnsaker" , "legumes" , "legume" , "hortalizas" , "grönsak" , "Obst" , "frutto" , "frutos" , "fruto" , "verduras" , "kasvikset" , "ortag" , "legumes")

	("trade" , "handel drijven" , "kauppa" , "négoce" , "Handel" , "commercio" , "forretning" , "negocio" , "comercial" , "comercio" , "handel" , "trading" , "handelsverkeer" , "vaihtaen" , "commercial" , "handel" , "commerciale" , "handlende" , "comercio" , "comert" , "traficando" , "handel" , "wholesale" , "groothandel" , "tukku" , "commerce de gros" , "Grosshandel" , "commercio all ingrosso" , "engros" , "venda por atacado" , "en-gros" , "venta al por mayor" , "grosshandel" , "wholesaler" , "groothandelaar" , "tukkuliike" , "grossiste" , "Grobhandler" , "grossista" , "grossist" , "grossista" , "angrosist" , "mayorista" , "grossist" , "wholesalers" , "groothandelaars" , "tukkumyyjien" , "grossistes" , "Grobhandler" , "grossisti" , "grossister" , "grossistas" , "angrosisti" , "mayoristas" , "grossister" , "wholesales" , "Groothandel" , "wholesales" , "gros" , "Grobhandel" , "vendita all ingrosso" , "wholesales" , "wholesales" , "wholesales" , "por mayor" , "grossistniva" , "wholesaling" , "groothandel" , "tukkumyyntitoimintaa" , "gros" , "Grobhandel" , "all ingrosso" , "wholesaling" , "grosso" , "wholesaling" , "mayorista" , "grossistverksamhet")
--	--

Η χρήση του κριτηρίου "λέξεις- κλειδιά" χρησιμοποιείται συνδυαστικά με το κριτήριο κωδικών δραστηριότητας, προκειμένου να εντοπιστούν όσο το δυνατόν πιο συγκρίσιμες εταιρίες και να απορρίπτονται εταιρίες των οποίων η περιγραφή της δραστηριότητάς τους παραπέμπει σε επιχειρήσεις με διαφορετικό αντικείμενο.

- **Λειτουργία / αδράνεια / Ανεξαρτησία (ιδιοκτησία) – (θυγατρικές)**

Στο επόμενο βήμα, για να μη συμπεριληφθούν αδρανείς εταιρίες, επιλέχθηκαν μόνο λειτουργούσες εταιρίες ή εταιρίες των οποίων η κατάσταση λειτουργίας δεν ήταν γνωστή. Τα οικονομικά αποτελέσματα των εταιριών που δεν είναι ανεξάρτητες μπορεί να αντικατοπτρίζουν συναλλαγές μεταξύ συνδεδεμένων μερών, που να μην είναι σύμφωνες με την αρχή των ίσων αποστάσεων. Για να διασφαλιστεί ότι οι προσδιορισθείσες εταιρίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως πιθανώς συγκρίσιμες, εφαρμόστηκε το κριτήριο της ιδιοκτησίας. Βάσει αυτού, αποκλείστηκαν οι εταιρίες στις οποίες υπήρχε μέτοχος που κατείχε ποσοστό 33% ή περισσότερο, αφού σύμφωνα με το Ν. 4172/2013 το ανώτερο όριο για σχέση εξάρτησης είναι το 33% και όλες οι θυγατρικές.

- **Μορφή οικονομικών καταστάσεων**

Επίσης, τέθηκε το κριτήριο μη ύπαρξης ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, δηλαδή επιλέχθηκαν εταιρίες με κωδικό τύπου οικονομικών καταστάσεων U1, καθόσον η ύπαρξη ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων υποδηλώνει ότι οι εταιρίες αυτές ανήκουν σε όμιλο εταιριών. Συνεπώς, μόνο εταιρίες με μη-ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις έγιναν δεκτές.

- **Διαθέσιμη πληροφόρηση αναφορικά με τις οικονομικές καταστάσεις**

Στη συνέχεια, το δείγμα περιορίστηκε μόνο στις εταιρίες για τις οποίες υπήρχαν διαθέσιμες οικονομικές καταστάσεις για τα έτη 2011, 2012, και 2013, τα οποία αποτελούν τα τρία πιο πρόσφατα έτη σε σχέση με την εξεταζόμενη χρήση.

- **Λειτουργικά έσοδα/ κύκλος εργασιών**

Στη συνέχεια, απορρίφθηκαν εταιρίες για τις οποίες τα λειτουργικά έσοδα/ κύκλος εργασιών δεν ήταν διαθέσιμα για τα έτη 2011, 2012 και 2013. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται ότι μόνο οι εταιρίες για τις οποίες δύνανται να υπολογιστούν τα κατάλληλα οικονομικά στοιχεία θεωρούνται συγκρίσιμες εταιρίες.

- **Λειτουργικά έσοδα / κύκλος εργασιών**

Περαιτέρω, σε αυτό το βήμα, συμπεριλήφθηκε το κριτήριο του ελάχιστου κύκλου εργασιών, με ελάχιστο όριο τα €1 εκ. για όλες τις εξεταζόμενες χρήσεις 2011-2013, προκειμένου να αποκλειστούν εταιρίες μικρότερου μεγέθους. Αυτό το κριτήριο χρησιμοποιήθηκε προκειμένου να διασφαλιστεί ο μέγιστος βαθμός συγκρισιμότητας στο πλαίσιο της συγκεκριμένης δραστηριότητας και να αποφευχθούν παράγοντες που θα μπορούσαν να επηρεάσουν το επίπεδο της κερδοφορίας (όπως για παράδειγμα διαφορετικές οικονομίες κλίμακας).

- **Λειτουργικό Κέρδος ≥ 0**

Προκειμένου να βελτιωθεί η συγκρισιμότητα των εταιριών επιλέξαμε ένα επιπρόσθετο χρηματοοικονομικό κριτήριο σύμφωνα με το οποίο οι επιλεγμένες εταιρίες θα πρέπει να έχουν Λειτουργικά Κέρδη (λειτουργικό αποτέλεσμα ίσο ή μεγαλύτερο του μηδενός).

- **Ιστοσελίδα**

Προκειμένου να περιοριστεί ο αριθμός των ελεγχόμενων εταιριών μόνο σε αυτές για τις οποίες θα είναι εφικτή η αξιόπιστη επιβεβαίωση της δραστηριότητάς τους, επιλέχθηκε το κριτήριο της διαθεσιμότητας ιστοσελίδας από την πλευρά των εταιριών του δείγματος, η οποία είναι καταχωρημένη στη διαδικτυακή βάση δεδομένων AMADEUS (TP Catalyst).

- **Δείκτης Άυλα Περιουσιακά Στοιχεία / Σύνολο Ενεργητικού**

Αυτή η ενέργεια διασφαλίζει ότι λαμβάνονται υπόψη ως δυνητικά συγκρίσιμες μόνο οι εταιρίες οι οποίες δεν διαθέτουν σημαντικά άυλα περιουσιακά στοιχεία. Εταιρίες οι οποίες διαθέτουν σημαντικά άυλα περιουσιακά στοιχεία, τα οποία επηρεάζουν την κερδοφορία τους δεν θα ήταν συγκρίσιμες ως προς το ελεγχόμενο μέρος το οποίο δεν διαθέτει σημαντικά άυλα περιουσιακά στοιχεία. Το όριο τέθηκε αυθαίρετα στο 7,5%.

- **Έτος ίδρυσης**

Στη συνέχεια, συμπεριλήφθησαν στο δείγμα εταιρίες που συστάθηκαν μέχρι και το έτος 2008. Σκοπός αυτού του κριτηρίου είναι ο αποκλεισμός νέων επιχειρήσεων οι οποίες τα πρώτα έτη λειτουργίας τους συνήθως παρουσιάζουν σημαντικές ζημιές .

Η εφαρμογή των κριτηρίων αναζήτησης που αριθμούνται ανωτέρω, είχαν ως αποτέλεσμα να προκύψει μία κατάσταση **165** δυνητικά συγκρίσιμων εταιριών με την Επιχείρηση για την εξεταζόμενη συναλλαγή, οι οποίες προορίζονταν για περαιτέρω έρευνα. Τα βήματα αναζήτησης και τα αντίστοιχα αποτελέσματα παρουσιάζονται πιο κάτω στον Πίνακα 9.1

Πίνακας 9.1: Βήματα στρατηγικής αναζήτησης

Βήματα της στρατηγικής αναζήτησης	Αποτελέσματα βημάτων αναζήτησης (εταιρίες)
Γεωγραφικό Κριτήριο	14.100.288
Κωδικοί Βιομηχανικών Κλάδων	22.992
Λέξεις Κλειδιά	19.570
Κριτήριο Λειτουργίας/Αδράνεια	19.396
Ανεξαρτησία (Ιδιοκτησία)	7.877
Ανεξαρτησία (Θυγατρικές Εταιρίες)	7.589
Μορφή οικονομικών καταστάσεων Έτος Ίδρυσης	5.971
Διαθέσιμα Οικονομικά Στοιχεία	3.991
Λειτουργικά Έσοδα / Κύκλος εργασιών	3.458
Λειτουργικό κέρδος / ζημία	3.274
Λειτουργικά Έσοδα / Κύκλος εργασιών ελάχιστο = € 1εκ.	1.481
Λειτουργικό Κέρδος / Ζημία ελάχιστο=0	1.419
Διαθεσιμότητα ιστοσελίδας	308
Άυλα περιουσιακά στοιχεία / Σύνολο Ενεργητικού > 7,5%	201
Έτος Ίδρυσης	165
Σύνολο	165

Η συγκρισιμότητα των εναπομενουσών εταιριών αξιολογήθηκε ακόμα περισσότερο μέσω της αξιολόγησης των πληροφοριών που αποκτήθηκαν από το Διαδίκτυο. Κατά την εκτέλεση της Διαδικτυακής έρευνας, δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στα εταιρικά

χαρακτηριστικά, στις περιγραφές προϊόντων και υπηρεσιών και στις πιθανές διεθνείς τους σχέσεις. Επιπλέον, κατά την εν λόγω έρευνα, προκειμένου για να διαπιστωθεί κατά πόσο τηρείται το κριτήριο της ανεξαρτησίας από τις δυνητικά συγκρίσιμες εταιρείες έγινε χρήση της διαδικτυακής βάσης δεδομένων OneSource²⁷⁷. Αυτή η επιπλέον έρευνα είχε ως αποτέλεσμα να απορριφθούν **141** εταιρίες, οι οποίες δεν θεωρήθηκαν κατά το συγγραφέα πάντα συγκρίσιμες με βάση τις πληροφορίες που βρέθηκαν, ή για τις οποίες δεν ήταν δυνατόν να βρεθούν σημαντικές πληροφορίες στο Διαδίκτυο. Μετά από αυτό το βήμα, η αναζήτηση απέφερε **24** εταιρίες που εκτελούν συγκρίσιμες δραστηριότητες με αυτές της Επιχείρησης.

Πίνακας 9.2: Αποδεκτές εταιρίες

α/α	Επωνυμία Εταιρίας	Χώρα	Ιστοσελίδα
1	A. PIIPPONEN OY	Finland	www.piipponenhevi.com
2	AJOS MATEVI SL	Spain	www.ajosmatevi.com
3	AKTIEBOLAG GE- BE FRUKT & GRONSAKER	Sweden	www.gebefrukt.se
4	AKTIEBOLAGET HILDING JANSON	Sweden	www.hildingjanson.se
5	ANGELERI D.F.G. ORTOFRUTTICOL I S.R.L.	Italy	www.angeleridfg.it
6	ARMAND FABRE	France	www.armandfabre.com
7	AVELWEST	France	www.avelwest.com
8	B BERGLUNDS FRUKT- OCH PARTIAFFAR AB	Sweden	www.berglundsfrukt.se
9	BARTON AND REDMAN	United Kingdom	www.bartonandredman.com

²⁷⁷Η διαδικτυακή βάση δεδομένων OneSource Global Business Browser παρέχει πληροφορίες όσον αφορά το προφίλ (διεύθυνση, εμπορική δραστηριότητα, κλπ) και τα οικονομικά στοιχεία (ισολογισμούς, κ.λπ.)

a/a	Επωνυμία Εταιρίας	Χώρα	Ιστοσελίδα
	LIMITED		
10	BEVA FRUITS	France	www.bevafruits.com
11	CHB HELLAS - POLSKA SP. Z O.O.	Poland	www.chbhellas.pl
12	CLAFRA AKTIEBOLAG	Sweden	www.andysfrukt.se
13	COMERCIALIZAD ORA ANDALUZA DE PATATAS SL	Spain	www.cap-patatas.com
14	CORSEPRIM	France	www.corseprim.venzo.fr
15	D'ORIANO	France	www.doriano.com
16	D. & F. MCCARTHY LIMITED	United Kingdom	www.mccarthys.co.uk
17	ECO FRUITS S C JACEK SKONECZNY RADOSLAW MATYSIAK	Poland	www.ecofruits.com
18	ETABLISSEMENT S BUTET	France	www.butet-sa.com
19	ETABLISSEMENT S MENADIER ET FILS	France	www.menadier.com
20	ETABLISSEMENT S VAN DAMME	Belgium	www.vandamme.be
21	EURO DISTRIBUCION Y COMERCIO DE FRUTAS SL	Spain	www.grupoeuromerca.com

α/α	Επωνυμία Εταιρίας	Χώρα	Ιστοσελίδα
22	EUROFRESH SP. Z O.O.	Poland	www.eurofresh.kalisz.pl
23	EUROPLUS MADRID INTERNACIONAL SL	Spain	www.grupoeuromerca.com
24	EVA HANDELS GMBH	Austria	www.eva-apples.com

9.4 Ποσοτική ανάλυση

Αφού προσδιορίστηκαν οι συγκρίσιμες εταιρίες, υπολογίστηκε ο δείκτης επιπέδου κερδοφορίας. Ο δείκτης αυτός καθορίστηκε με βάση τις λειτουργίες, τα περιουσιακά στοιχεία και τους κινδύνους της υπό εξέταση Επιχείρησης, και την μέθοδο τεκμηρίωσης των ενδοομικών συναλλαγών που επιλέχθηκε. Για την τεκμηρίωση της συναλλαγής της διανομής εμπορευμάτων (φρούτων και λαχανικών) χρησιμοποιήθηκε ως δείκτης επιπέδου κερδοφορίας το Λειτουργικό Περιθώριο Κέρδους οριζόμενο ως το κλάσμα:

$$\frac{\text{Λειτουργικό Κέρδος / Ζημία}}{\text{Κύκλος Εργασιών}}$$

Για να προσδιοριστεί το εύρος των ίσων αποστάσεων, υπολογίστηκαν οι δείκτες του Λειτουργικού Περιθωρίου Κέρδους των συγκρίσιμων εταιριών για τα έτη από το 2011 έως το 2013 όπως προβλέπεται από την ΠΟΛ 1144/2015 (23/07/2015)

- **Ενδοτεταρτημοριακό εύρος**

Για να ενισχυθεί η αξιοπιστία της ανάλυσης, υπολογίστηκε το Ενδοτεταρτημοριακό εύρος, όπως προέκυψε από τις συγκρίσιμες εταιρίες. Το Ενδοτεταρτημοριακό εύρος συνιστά το πιο πιθανό και αντιπροσωπευτικό εύρος περιθωρίου κέρδους του δείγματος. Υπάρχει κίνδυνος, οι ακραίες παρατηρήσεις που βρίσκονται σε οποιαδήποτε από τα άνωτα όρια τις καμπύλης των παρατηρήσεων να μην είναι ομαλές και συνεπώς όχι

αντιπροσωπευτικές με βάση την αρχή των ίσων αποστάσεων. Για το λόγο αυτό, υιοθετήθηκε μία σχετικά συντηρητική προσέγγιση με τη χρησιμοποίηση του Ενδοτεταρτημοριακού εύρους ως ορίου των αποδεκτών αποτελεσμάτων.

Στο ενδοτεταρτημοριακό εύρος, το πρώτο τεταρτημόριο είναι η αξία κάτω της οποίας βρίσκονται το 25% των παρατηρήσεων που εντοπίστηκαν. Το τρίτο τεταρτημόριο είναι η αξία άνω της οποίας βρίσκονται το 25% των παρατηρήσεων που εντοπίστηκαν. Η διάμεσος, είναι η αξία άνω και κάτω της οποίας βρίσκονται το 50% των παρατηρήσεων που εντοπίστηκαν. Κατά συνέπεια, το ενδοτεταρτημοριακό εύρος καθορίζει τις πιο χαρακτηριστικές τιμές των ελεγχόμενων μεταβλητών.

- **Σταθμικός μέσος όρος**

Όπως αναφέρεται στη ΠΟΛ 1142/2015, «...μπορεί να είναι γενικά χρήσιμο να εξετάζονται στοιχεία τόσο του υπό εξέταση έτους όσο και προηγούμενων ετών...» Για τη σύγκριση του επιλεγμένου δείκτη κερδοφορίας λήφθηκε υπόψη και ο σταθμικός μέσος όρος των εν λόγω δεικτών των χρήσεων 2011-2013 κάθε επιχείρησης που περιλαμβάνεται στο δείγμα σύγκρισης. Με αυτό τον τρόπο οι σταθμικοί μέσοι όροι χρησιμοποιήθηκαν έτσι ώστε να αποφευχθεί ενδεχόμενη στρέβλωση των αποτελεσμάτων, σε περίπτωση ακραίων / περιστασιακών παρατηρήσεων.

9.5 Αποτελέσματα Αναζήτησης

Όπως προαναφέρεται, η αναζήτηση εταιριών συγκρίσιμων με την υπό εξέταση εταιρία που δραστηριοποιούνται στην διανομή εμπορευμάτων (φρούτων και λαχανικών), είχε ως αποτέλεσμα τον εντοπισμό 24 εταιριών. Τα οικονομικά αποτελέσματα των 24 εταιριών χρησιμοποιήθηκαν για να προσδιοριστεί το αποδεκτό εύρος του επιλεγμένου δείκτη επιπέδου κερδοφορίας.

Διανομή φρούτων και λαχανικών – Δείκτης Λειτουργικού Περιθωρίου Κέρδους	
Εύρος	Σταθμικός Μέσος Όρος
Ελάχιστη τιμή	-0,10%
Κατώτερο τεταρτημόριο	1,04%
Διάμεσος	2,27%

Ανώτερο τεταρτημόριο	2,98%
Μέγιστη Τιμή	6,98%
Αριθμός παρατηρήσεων	24

Ο δείκτης λειτουργικού περιθωρίου κέρδους της Επιχείρησης για τη διανομή ανανά για τη χρήση που έληξε στις 31/12/2014 ανέρχεται σε -0,32%. Το επίπεδο αυτό είναι εκτός του αποδεκτού εύρους (1,04% - 2,98%), όπως αναλύθηκε ανωτέρω και για αυτό το λόγο η Εταιρία προχώρησε σε σχετική προσθήκη λογιστικών διαφορών στη Δήλωση Φορολογίας Εισοδήματος. Από την άλλη ο δείκτης λειτουργικού περιθωρίου κέρδους για τη διανομή πράσινων μπανανών ανέρχεται σε 2,59%. Το επίπεδο αυτό είναι εντός του ενδοτεταρτημοριακού εύρους και συνεπώς η συναλλαγή είναι σύμφωνη με την αρχή των ίσων αποστάσεων.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α΄

Πίνακας Π.Α.1

Συμφωνίες Αποφυγής Διπλής Φορολογίας

A/A	Συμφωνία	Ημερομηνία Υπογραφής	Ημερομηνία που τέθηκε σε ισχύ	Δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας (αριθμός – ημερομηνία)
1	Αυστρία (νέα συμφωνία)	20 Μαρ 1990 21 Μαΐ 2012	10 Νοε 1990 11 Ιαν 2013	2500 - 27 Απρ 1990 4160 - 5 Οκτ. 2012
2	Βουλγαρία	30 Οκτ 2000	03 Ιαν 2001	3461 - 30 Δεκ 2000
3	Λευκορωσία	29 Μαΐ 1998	12 Φεβ 1999	3273- 9 Οκτ 1998
4	Βέλγιο	14 Μαΐ 1996	08 Δεκ 1999	3365 - 19 Νοε 1999
5	Καναδάς	2 Μαΐ 1984	03 Σεπ 1985	2053- 31 Μαΐ ου 1985
6	Κίνα	25 Οκτ 1990	05 Οκτ 1991	2578 - 22 Φεβ 1991
7	Δανία (νέα συμφωνία)	26 Μαΐ 1981 11 Οκτ 2010	10 Αυγ 1981 07 Σεπτ 2011	1704 - 17 Ιουλ 1981 4145- 5 Σεπτ 2011
8	Αίγυπτος	18 Δεκ 1993	14 Μαρ 1995	2865 - 11 Μαρ 1994
9	Γαλλία	18 Δεκ 1981	01 Απρ 1983	1468 - 9 Ιουλ 1982
10	Γερμανία (Νέα συμφωνία)	9 Μαΐ 1974 18 Φεβρ 2011	11 Οκτ 1977 16 Δεκ 2011	1199 - 27 Ιουν 1975 4145 - 5 Σεπτ 2011
11	Ελλάδα	30 Μαρ 1968	16 Ιαν 1969	651 - 10 Μαΐ 1968
12	Ουγγαρία	30 Νοε 1981	24 Νοε 1982	862 - 7 Μαΐ 1982
13	Ινδία	13 Ιουν 1994	21 Δεκ 1994	2921 - 4 Νοε 1994
14	Ιρλανδία	24 Σεπ 1968	12 Ιουλ 1970	726 - 19 Μαΐ 1969
15	Ιταλία (Πρόσθετο Πρωτόκολλο)	24 Απρ 1974 4 Ιουν 2009	09 Ιουν 1983	1586 - 5 Σεπ 1980 4125 - 4 Ιουν 2010
16	Κουβέιτ (νέα συμφωνία)	15 Δεκ 1984 5 Οκτ 2010	25 Σεπ 1986	2026 - 18 Ιαν 1985 4145 - 5 Σεπτ 2011
17	Μάλτα	22 Οκτ 1993	11 Αυγ 1994	2860 - 25 Φεβ 1994
18	Μαυρίκιος	21 Ιαν 2000	12 Ιουν 2000	3410 - 2 Ιουν 2000
19	Νορβηγία (νέα συμφωνία)	2 Μαΐ 1991 24 Φεβρ 2014	01 Ιαν 1995 08 Ιουλ 2014	11 Ιουν 1996 4180 - 20 Ιουν 2014
20	Πολωνία (νέα συμφωνία)	4 Ιουν 1992 22 Μαρ. 2012	09 Ιουλ 1993 11 Ιαν 2013	2735 - 4 Σεπ 1992 4156 - 30 Μαρ. 2012
21	Ρουμανία	16 Νοε 1981	08 Νοε 1982	1757- 26 Φεβ 1982

22	Ρωσία (Τροποποιητικό Πρωτόκολλο)	5 Δεκ 1998 7 Οκτ 2010	17 Αυγ 1999 02 Απρ 2012	3306 - 26 Φεβ 1999 4145 - 5 Σεπτ 2011
23	Νότιος Αφρική	1 Απρ. 2015 26 Νοε 1997	18 Σεπτ. 2015 08 Δεκ 1998	4195 - 8 Μαΐ 2015 3214 - 16 Ιαν 1998
24	Σουηδία	22 Οκτ 1988	14 Νοε 1989	2377 - 20 Ιαν 1989
25	Συρία	15 Μαρ 1992	22 Φεβ 1995	2863 - 4 Μαρ 1994
26	Σιγκαπούρη	24 Νοε 2000	08 Φεβ 2001	3641 - 30 Δεκ 2000
27	Ταϊλάνδη	27 Οκτ 1998	04 Απρ 2000	3394 - 17 Μαρ 2000
28	Ην. Βασίλειο	20 Ιουν 1974	01 Νοε 1974	1107 - 5 Ιουλ 1974
29	ΗΠΑ	19 Μαρ 1984	31 Δεκ 1985	1944 - 4 Απρ 1984
30	Σερβία*	29 Ιουν 1985	08 Σεπ 1986	2073 - 23 Αυγ 1985
31	Μαυροβούνιο*	29 Ιουν 1985	08 Σεπ 1986	2073 - 23 Αυγ 1985
32	Σλοβενία	12 Οκτ 2010	14 Σεπτ 2011	4145 - 5 Σεπτ 2011
33	Σλοβακία**	15 Απρ 1980	30 Δεκ 1980	1599 - 3 Μαΐ 1980
34	Τσεχία (νέα συμφωνία)	15 Απρ 1980 28 Απρ 2009	30 Δεκ 1980 26 Νοε 2009	1599 - 3 Μαΐ 1980 4114 - 13 Νοε 2009
35	Αζερμπαϊτζάν***	29 Οκτ 1982	26 Αυγ 1983	26 Νοε 1982
36	Αρμενία	17 Ιαν 2011	19 Σεπτ 2011	4145 - 5 Σεπτ 2011
37	Κιργιστάν***	29 Οκτ 1982	26 Αυγ 1983	26 Νοε 1982
38	Μολδαβία	28 Ιαν 2008	3 Σεπ 2008	4098 - 29 Αυγ 2008
39	Τατζικιστάν***	29 Οκτ 1982	26 Αυγ 1983	26 Νοε 1982
40	Ουζμπεκιστάν***	29 Οκτ 1982	26 Αυγ 1983	26 Νοε 1982
41	Ουκρανία*** (νέα συμφωνία)	29 Οκτ 1982 8 Νοε 2012	26 Αυγ 1983 01 Ιαν. 2014	26 Νοε 1982 4167 - 22 Μαρ. 2013
42	Λίβανος	18 Φεβ 2003	14 Απρ 2005	8 Απρ 2005
43	Σεϋχέλλες	28 Ιουν 2006	27 Οκτ 2006	25 Οκτ 2006
44	Άγιο Μαρίνο	27 Απρ 2007	18 Ιουλ 2007	4088 - 13 Ιουλ 2007
45	Κατάρ	11 Νοε 2008	20 Μαρτ 2009	4099 - 14 Νοε 2008
46	Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα	27 Φεβρ 2011	01 Ιαν. 2014	4145 - 5 Σεπτ 2011
47	Εσθονία	15 Οκτ 2012	08 Οκτ. 2013	4164 - 1 Φεβρ. 2013
48	Φινλανδία	15 Νοε 2012	27 Απρ. 2013	4167 - 22 Μαρ. 2013
49	Πορτογαλία	19 Νοε 2012	01 Ιαν. 2014	4167 - 22 Μαρ.2013
50	Βοσνία*	29 Ιουν 1985	08 Σεπτ 1986	2073 - 23 Αυγ 1985
51	Λιθουανία	21 Ιουν 2013	17 Απρ 2014	4173 - 4 Δεκ 2013
52	Ισπανία	14 Φεβρ 2013	28 Μαΐ 2014	4167 - 22 Μαρ 2013
53	Ελβετική Συνομοσπονδία	25 Ιουλίου 2014		4181 - 30 Ιουλ 2014

Πηγή : http://www.mof.gov.cy/mof/mof.nsf/page26_gr/page26_gr?OpenDocument

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β΄

Πίνακας Π.Β.1

Κράτη – Μέλη του ΟΟΣΑ

Ιδρυτικά μέλη (1961):		Κράτη-μέλη που προσχώρησαν αργότερα (ταξινομημένα σύμφωνα με την χρονολογία προσχώρησης):	
<ul style="list-style-type: none"> • Αυστρία • Βέλγιο • Γαλλία • Γερμανία • Δανία • Ελλάδα • Ελβετία • Ηνωμένο Βασίλειο • ΗΠΑ • Ιρλανδία • Ισλανδία	<ul style="list-style-type: none"> • Ισπανία • Ιταλία • Λουξεμβούργο • Νορβηγία • Ολλανδία • Πορτογαλία • Σουηδία • Τουρκία	<ul style="list-style-type: none"> • Ιαπωνία (1964) • Φινλανδία (1969) • Αυστραλία (1971) • Νέα Ζηλανδία (1973) • Μεξικό * (1994) • Τσεχία (1995) • Ουγγαρία (1996)	<ul style="list-style-type: none"> • Νότια Κορέα (1996) • Πολωνία (1996) • Σλοβακία (2000) • Χιλή (2010) • Σλοβενία (2010) • Ισραήλ (2010) • Εσθονία (2011)

Πηγή :

<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CF%8D%CE%BB%CE%B7:%CE%9A%CF%8D%CF%81%CE%B9%CE%B1>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ΄

Πίνακας Π.Γ.1

Διάρθρωση των Κατευθυντήριων Γραμμών ΟΟΣΑ

Κεφάλαιο	Περιεχόμενο
1	Αρχή των Ίσων Αποστάσεων
2	Παραδοσιακές Μέθοδοι
3	Άλλες Μέθοδοι
4	Διοικητικές Μέθοδοι για την αποφυγή και επίλυση διαφορών από την ενδοομιλική τιμολόγηση
5	Τεκμηρίωση
6	Άυλα Αγαθά
7	Ενδοομιλικές Υπηρεσίες
8	Συμφωνίες Κατανομής Κόστους

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ΄

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

1ο αντίγραφο για την Ελληνική Φορολογική
Αρχή -

HELLENIC REPUBLIC
MINISTRY OF FINANCE

1st copy for the Hellenic Tax Authority

Α Ι Τ Η Σ Η
ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΑΠΟΦΥΓΗΣ ΤΗΣ ΔΙΠΛΗΣ
ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ .....
C L A I M
FOR THE APPLICATION OF THE DOUBLE TAXATION
CONVENTION BETWEEN GREECE AND .....

Αυτή η αίτηση ισχύει για ένα ημερολογιακό έτος - This claim is valid for one calendar year

I. ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ ΤΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

BENEFICIAL OWNER OF THE INCOME (block letters)

Πλήρες όνομα / επωνυμία / τίτλος

Full Name or Name of firm .....

Νομική μορφή

Legal form .....

Δραστηριότητα / επάγγελμα

Activity / profession .....

Πλήρης δ/νση (οδός, πόλη, ταχ. κώδικας, χώρα)

Full address (street, city, postal code, country)

.....

Όνομα και διεύθυνση αντιπροσώπου στην Ελλάδα

Name and address of Representative in Greece (if any)

.....

Ημερομηνία σχετικού συμφωνητικού - **Date of Power of Attorney (if any)** .....

II. Ο ΚΑΤΑΒΑΛΛΩΝ ΤΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ

PAYER OF THE INCOME

Πλήρες όνομα / επωνυμία / τίτλος

Full Name or Name of firm

.....

Νομική μορφή

Legal form .....

Δραστηριότητα / επάγγελμα

Activity / profession .....

Πλήρης δ/νση (οδός, πόλη, ταχ. κώδικας)

Full address (street, city, postal code)

.....

III. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ - **DESCRIPTION OF THE INCOME**

.....

.....

IV. ΕΤΟΣ ΚΤΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ .....
YEAR DURING WHICH THE INCOME BECAME DUE .....

V. ΛΟΙΠΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - **FURTHER DETAILS**

Κατά τη διάρκεια του ημερολογιακού έτους εντός του οποίου αποκτήθηκε το εισόδημα:

During any calendar year in which the above specified income became due:

- α) ασχοληθήκατε με εμπόριο ή άλλες εργασίες μέσω μιας μόνιμης εγκατάστασης που βρίσκεται στην Ελλάδα ; NAI-YES
 OXI-NO
were you engaged in trade or business in Greece through a permanent establishment situated therein?
- β) ήσαστε εταίρος μιας προσωπικής εταιρείας που ιδρύθηκε και λειτουργεί στην Ελλάδα; NAI-YES
 OXI-NO
were you a member of a partnership created or organized within Greece?
- γ) ήσαστε μέτοχος μιας ανώνυμης εταιρείας που ιδρύθηκε και λειτουργεί κατά τους ελληνικούς νόμους; NAI-YES
 OXI-NO
did you possess a holding in a company created under Hellenic law?

Για οποιαδήποτε καταφατική απάντηση στις ερωτήσεις της περίπτωσης V, να δοθούν λεπτομερή στοιχεία (π.χ. ποσοστό συμμετοχής κλπ.) στην ένδειξη «Παρατηρήσεις».

If any answer to be given under (V) is «yes», give full particulars (e.g. percentage of participation e.t.c.) under item «Observations».

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ - **OBSERVATIONS** .....

VI. ΔΗΛΩΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΥ - **DECLARATION OF THE BENEFICIARY**

Δηλώνω ότι είμαι ο πραγματικός δικαιούχος του εισοδήματος που αναφέρεται στην προηγούμενη σελίδα και ότι τα αναφερόμενα σ' αυτή την αίτηση είναι απολύτως ακριβή.

I hereby declare that I am beneficially entitled to the income stated overleaf and that the particulars given in this Claim are true in every respect.

Τόπος και ημερομηνία - **Place and date**

Υπογραφή και σφραγίδα του δικαιούχου
Signature and stamp of the beneficiary

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική Βιβλιογραφία

- Αθανασάκη, Β. (2014). Οι συμφωνίες προέγκρισης τιμολόγησης στο διεθνές ευρωπαϊκό και ελληνικό νομοθετικό πλαίσιο, ΔΕΕ 3/2014, έτος 20^ο, σελ 210-226
- Αλεξανδρίδου, Ε. (2012) Δίκαιο Εμπορικών Εταιριών, Νομική Βιβλιοθήκη.
- Αναστόπουλος, Ι . (2003) Φορολογικό Δίκαιο, Βιβλιοθήκη Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών
- Αυγητίδη, (2002) Το Δίκαιο της Ανώνυμης Εταιρίας , τόμος 1, Νομική Βιβλιοθήκη, επιμέλεια Ε.Περάκης εκδ.β'.
- Βαρελά, Μ. (2007) Η διαμόρφωση της εσωτερικής ευθύνης στους Ομίλους Εταιριών, Νομική Βιβλιοθήκη
- Γεωργακόπουλος, Λ.Ν. (1996). Εγχειρίδιο Εμπορικού Δικαίου, Τόμος 1 – Οι έμποροι, Τεύχος 2 – Εταιρίες και συνδεδεμένες επιχειρήσεις, β' εκδ .Σάκκουλα, Αθήνα.
- Δαβράδος, Ν. (2010) Το Δίκαιο της Ανώνυμης Εταιρίας, τόμος 1, Νομική Βιβλιοθήκη, επιμέλεια Ε.Περάκης, εκδ. γ'.
- Δουμουλάκης, Β. (2009). Ερμηνευτικές παρατηρήσεις για τους κανόνες τεκμηρίωσης τιμών ενδοομιλικών συναλλαγών Δελτίο Φορολογικής Νομοθεσίας, Τόμος 63^ος , σελ 1079-1086
- Ζαφείρης, Ι.Π (2009). Ενδοομιλικές τιμολογήσεις (transfer pricing), Πανεπιστήμιο Πειραιώς, Τμήμα Οικονομικής Επιστήμης. Βιβλιοθήκη Πανεπιστημίου Πειραιώς.
- Ζαβερδίνου , Ζ. (2007). Εφαρμογή υπερτιμολογήσεων - υποτιμολογήσεων στην επιχειρηματική πρακτική και οι συνέπειές της – σχετική νομολογία : ΣτΕ 995/1995 ΣτΕ 3803/1988, Ε7 2009,139
- Θεοχαροπούλου, Ζ. (2004) Ζητήματα στη Διεύθυνση Ομίλου Επιχειρήσεων και εταιρική διακυβέρνηση, Σύνδεσμος Ελλήνων Εμπορικόλογων, Νομική Βιβλιοθήκη.
- Μαλιώτης (2008) Εννοιολογικός προσδιορισμός των όρων : «υποτιμολόγηση» «υπερτιμολόγηση» καθώς και «ανακριβές» «ελλιπές» και «εικονικό στοιχείο», Δ.Φ.Ν. , 2008 σελ 736.

- Μάλλιου, Α & Σαββαΐδου, Α .(2007) . Η πρακτική του καθορισμού της τιμής των συναλλαγών ως μέθοδος περιορισμού της φοροδιαφυγής ή/και φοροαποφυγής αναφορικά με τα άυλα αγαθά και δικαιώματα στο ελληνικό φορολογικό δίκαιο. Δ.Φ.Ν., τόμος 61, αρ. 1373, σελ 1221 κ.ε
- Νανόπουλος, Κ . (2015). Το μέλλον του φορολογικού ελέγχου στις ενδοομιλικές συναλλαγές. Διαθέσιμο στην ηλεκτρονική διεύθυνση : <http://www.newsbeast.gr/financial/arthro/797695/to-mellon-tou-forologikou-eleghou-stis-endoomilikes-sunallages>
- Παμπούκης, Χ. (2009). Δίκαιο Διεθνών Συναλλαγών, Βιβλιοθήκη Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών.
- Παπαθεοδώρου, Χρυσούλα Β. (2011). Διακριτή τιμολόγηση: προσέγγιση φαινομένου και η παρουσίαση του νομοθετικού πλαισίου στην Ελλάδα , Πανεπιστήμιο Πειραιώς, Τμήμα Οικονομικής Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων. Βιβλιοθήκη Πανεπιστημίου Πειραιώς.
- Περάκης, Ε. (2000) Γενικό Μέρος Εμπορικού Δικαίου.
- Περάκης, Ε (2012) Πτωχευτικό δίκαιο, Νομική Βιβλιοθήκη.
- Πέρου, Α. (2004). Διασυνοριακή μεταφορά ζημιών μεταξύ συνδεδεμένων επιχειρήσεων της ΕΕ, ΔΕΕ 11/2004 (ΕΤΟΣ 10^ο) σελ 11139-1147.
- Ρόκας, Ι. (2004) , εισήγηση στο 13^ο Πανελλήνιο Συνέδριο του Συνδέσμου Ελλήνων Εμπορικών, «Η οργάνωση της επιχείρησης των κεφαλαιουχικών εταιριών», Κέρκυρα 2003, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα.
- Ρόκας, Ν. (2008) Εμπορικές Εταιρίες
- Σαββαΐδου, Α. (2009) Κανόνες τεκμηρίωσης τιμών ενδοομιλικών συναλλαγών, Δελτίο Φορολογικής Νομοθεσίας, Τόμος 63^{ος} , Αριθμός 1421.
- Σαββαΐδου, Α. (2014) Το transfer pricing στο προσκήνιο των διεθνών φορολογικών εξελίξεων και η εφαρμογή του στην Ελλάδα. Διαθέσιμο στην ηλεκτρονική διεύθυνση : <http://www.capital.gr/story/2155269> .
- Σωτηρόπουλου, Γ. (2000) εις ΔικΑΕ (επιμ.Ε.Περάκη), Νομική Βιβλιοθήκη, τόμος 6^{ος} .

- Σταματόπουλος, Δ & Καραβοκύρης Α. (2009). Φορολογία Εισοδήματος Φυσικών και Νομικών Προσώπων, Διατάξεις και Ερμηνεία, Τόμος Τρίτος, Άρθρα 36-81, Αθήνα, *Νομική Βιβλιοθήκη Αθηνών*.
- Τσαρμπαλής, Φ & Ρουμπής, Κ. (2009) Οι κανόνες transfer pricing στην Ελλάδα μετά το Ν.3728/2008, Επιχείρηση 5/2009 (έτος 5^ο) *Βιβλιοθήκη Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών*.
- Τσιρίκος, Μ & Ζαφειρόπουλος, Δ.Π. (2004). Ρύθμιση ζητημάτων transfer pricing στο Ελληνικό και Διεθνές Φορολογικό Δίκαιο, ΔΕΕ2/2004 (Έτος 10_ο)
- Τσουρουφλής, Α. (2010). Η ενδοομιλική τιμολόγηση, *Νομική Βιβλιοθήκη*.

Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία

- Abdel-Khalik, A. Rashad & Edward J. Lusk (1974), Transfer Pricing-A Synthesis, *The Accounting Review*, Vol. 49, No. 1, pp. 8-23.
- Anctil, Regina M. and Sunil Dutta. (1999) Negotiated Transfer Pricing and Divisional vs. Firm-Wide Performance Evaluation, *The Accounting Review*, Vol. 74, No. 1, p. 87-104.
- Alles, M & Datar, S (1998). Strategic Transfer Pricing, *Management Science*, 1998, Vol. 44, No. 4, p. 451-461.
- Anthony, R. N., & Govindarajan, V. (2010). *Management Control Systems* (twelfth Ed.). New Delhi, India: Tata McGraw-Hill.
- Bakker, A & Levey, M. (2012). Transfer Pricing and Intra-Group Financing, IBFD
- Becker, J & Clemens, F. (2009) Transfer Pricing Policy and the Intensity of Tax Rate Competition, Oxford University Centre for Business Taxation, Working Paper 09/30
- Borkowski, S.C . (1992). Choosing a transfer pricing method. A study of the domestic and international decision making process.
- Bartelsman, Eric J. and Roel M.W.J. Beetsma. (2003), Why pay more? Corporate tax avoidance through transfer pricing in OECD countries, *Journal of Public Economics*, Vol. 87, pp. 2225–2252.

- Baldenius, T, Reichelstein, S and Savita A. Sahay. (1999). Negotiated versus Cost-Based Transfer Pricing, *Review of Accounting Studies*, Vol. 4, pp. 67–91.
- Cecchini, Mark. (2013), Multinational transfer pricing: A transaction cost and resource based view, *Journal of Accounting Literature*, [Volume 31, Issue 1](#), July 2013, Pages 31–48.
- Curtis, S. (2008) Transfer Pricing for Corporate Treasury in the Multinational Enterprise, *Journal of Applied Corporate Finance*, 20, p. 97-112.
- Clausing, Kimberly A. (2003), Tax-motivated transfer pricing and US intrafirm trade prices, *Journal of Public Economics*, Vol. 87, pp. 2207–2223.
- Choe, C., & Hyde, C. (2004). Multinational Transfer Pricing, Tax Arbitrage and the Arm's Length principle, Discussion paper.
- Choi, F. D., & Meek, G. K. (2009). *International Accounting* (Fifth Ed.). India: Dorling Kindersley (India) Pvt. Ltd.
- Cravens, K. (1997) Examining of the role of transfer pricing as a strategy for multinational firms, *International Business Review*, 6 (2), p. 127-145.
- Cools, M - Emmanuel, C , & Jorissen, A. (2008). Management control in the transfer pricing tax compliant multinational enterprise, *Accounting, Organizations and Society* , 33(6), p. 603-628.
- Deloitte. (2015). 2015 Global Transfer Pricing Country Guide, Available at: <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Tax/dttl-tax-transfer-pricing-country-guide-2015.pdf>
- DiMatteo, L & Dhooge, L. (2005). *International Business Law – A Transactional Approach*
- Elitzur, R & Mintz, J. (1996). Transfer pricing rules and corporate tax competition, *Journal of Public Economics*, Vol. 60, p. 401-422.
- Feinschreiber, R. (2004), *Transfer pricing methods: an applications guide*, Hoboken, New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.

- Grubert, H & Mutti, J. (1991) Taxes, Tariffs and Transfer Pricing in Multinational Corporate Decision Making, *The Review of Economics and Statistics*, Vol. 73, No. 2, p. 285-293.
- Heady, C (2010) The Allocation of Profits and the OECD Approach to Business Restructuring, School of Economics, *University of Kent*.
- Holmstrom, B & Tirole, J. (1991). Transfer Pricing and Organizational Form, *Journal of Law, Economics, & Organization*, Vol. 7, No. 2, p. 201-228.
- Horggren T. Charles – Sundem L.Gary. (1996). Introduction to management accounting, (ninth Ed), *Prentice Hall International Inc*.
- Hirshleifer, J (1956). On the Economics of Transfer Pricing, *Journal of Business*, Vol. 29, No. 3, pp. 172-184.
- International Revenue Service United States Department of the treasury. (2010). Advance Pricing Agreement Program.
- Kant, C. (1988), Endogenous Transfer Pricing and the Effect of Uncertain Regulation, *Journal of International Economics*, Vol. 4, pp. 147-157.
- Korn E., & Lengsfeld, S. (2004, July 5). Duopolistic Competition, Taxes, and the Arm's-Length Principle.
- Kimberly. (1998). The Impact of Transfer Pricing on Intra Firm Trade. National Bureau of Economic Research.
- Lawrence, P., and Lorsch, J., Differentiation and Integration in Complex Organizations *Administrative Science Quarterly* 12, (1967), 1-30.
- Maria João da Cruz Mauricio, (2013). Transfer pricing and the arm's length principle in the European Union law and domestic law, *Universidade do Minho Escola de Direito*.
- Murray Robin (1981), Multinationals beyond the market: intra-firm and the control of transfer pricing, The Harvester Press. *Library of University of Piraeus*
- Nielsen, Søren Bo, Pascalis Raimondos - Møller and Guttorm Schjelderup. (2010). Formula Apportionment and Transfer Pricing Under Oligopolistic Competition, *Journal of Public Economic Theory*, Vol. 5, No. 2, p. 419–437

- OECD. (2010). Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administrators. Paris: *OECD Publication Services*. Available at: <http://www.oecd.org/tax/transfer-pricing/transfer-pricing-guidelines.htm>
- OECD. (2001) Transfer Price Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administrations 2001, p.P1 – P6.
- OECD. (1986) Committee on Fiscal Affairs' Report on Thin Capitalization
- Raimondos – Møller, Pascalis and Kimberly Scharf (2002), Transfer Pricing rules and competing governments, *Oxford Economic Papers*, Vol. 54, pp. 230-246.
- Shor, M., & Chen, H. (2008, March). Decentralization, Transfer Pricing, and Tacit Collusion.
- Smullen, J. (2001). Transfer Pricing for Financial Institutions, *Woodhead Publishing Limited*.
- Schjelderup, Guttorm and Lars Sørgard, Transfer Pricing as a Strategic Device for Decentralized Multinationals, *International Tax and Public Finance*, Vol. 4, p. 277–290
- Shunko, M., Debo, L., & Gavirneni, S. (n.d.). Transfer Pricing and off Shoring in Global Supply Chains.
- Stuart, A. (2009, September 1). Transfer Pricing: A World of Pain, CFO Magazine.
- Swenson, Deborah L. (2001), Tax Reforms and Evidence of Transfer Pricing, *National Tax Journal*, Vol. 54, No. 1, pp. 7-25.
- TP Week. (2009) Greece outlines documentation requirements. Available at: <http://www.tpweek.com/Article/2205647/Greece-outlines-documentation-requirements.htm>

Διαδικτυακοί τόποι

- <https://lawdb.intrasoftnet.com/index.php>
- <http://www.capital.gr/>
- <http://www.newsbeast.gr/>
- <http://www.taxheaven.gr/>
- <http://www.lib.unipi.gr/>
- <http://epixeirisi.gr/>
- <http://www.transferpricing.gr/>
- <https://www.taxexperts.gr/>
- <http://www.tpweek.com/>
- <http://www.oecd.org/>
- <http://www.ibfd.org/>
- <http://www2.deloitte.com/gr/en.html#>
- <http://www.forologikanea.gr/>
- <http://www.sciencedirect.com/>
- <http://www.elsevier.com/>
- http://www.mof.gov.cy/mof/mof.nsf/index_gr/index_gr?opendocument

Σχετική Νομοθεσία

- ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 2190/1920, ΦΕΚ 37/Α'/30-03-1963, Περί Ανωνύμων Εταιρειών, Άρθρο 42ε.
- ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 2238/1994, ΦΕΚ 151/Α'/19-09-1994, Κύρωση του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, Άρθρο 39. Υπερτιμολογήσεις και υποτιμολογήσεις.
- ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 3728/2008, ΦΕΚ 258/Α'/18-12-2008, Υπηρεσία Εποπτείας Αγοράς και άλλες διατάξεις, Άρθρο 26. Κανόνες Τεκμηρίωσης Τιμών Ενδοομιλικών Συναλλαγών.
- ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. Α2-8092 /ΦΕΚ 2706/Β'/31-12-2008, Ειδικότερες ρυθμίσεις σχετικά με την επιβολή Κανόνων Τεκμηρίωσης Τιμών Ενδοομιλικών συναλλαγών, κατά τις επιταγές της παραγράφου 10 άρθρου 26του Ν.3728/2008 (ΦΕΚ 258 Α').
- ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 3775/2009, ΦΕΚ/Α'/21-07-2009, Κανόνες Τεκμηρίωσης Ενδοομιλικών Συναλλαγών, Κανόνες Υποκεφαλαιοδότησης Επιχειρήσεων, Διαδικασία Ταχείας Αδειοδότησης και άλλες διατάξεις, Κεφάλαιο Α: Τροποποίηση Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος και λοιπές φορολογικές διατάξεις.
- ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 3842/2010, ΦΕΚ 58/Α'/23-04-2010, Αποκατάσταση φορολογικής δικαιοσύνης, αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής και άλλες διατάξεις, Άρθρο 11, §13.
- ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 4110/2013 , ΦΕΚ Α 17/23.1.2013, Ρυθμίσεις στη φορολογία εισοδήματος, ρυθμίσεις θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Οικονομικών και λοιπές διατάξεις.
- ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 4172/2013 ΦΕΚ Α 167/23.7.2013, Φορολογία εισοδήματος, επείγοντα μέτρα εφαρμογής του ν. 4046/2012, του ν. 4093/2012 και του ν. 4127/2013 και άλλες διατάξεις.
- ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 4174/2013, ΦΕΚ Α 170/26.7.2013, Φορολογικές διαδικασίες και άλλες διατάξεις.

- ΠΟΛ 1284, ΦΕΚ Β' 3366/31/12/2013, Διαδικασία για την προέγκριση μεθοδολογίας ενδοομιλικής τιμολόγησης, την αναθεώρηση, ανάκληση και ακύρωση της. Ειδικότερο περιεχόμενο της αίτησης προέγκρισης, σχετικά παράβολα, διαδικασία συνεννόησης με τις αρμόδιες αρχές άλλων εμπλεκόμενων κρατών, τύπος και περιεχόμενο των αποφάσεων της Φορολογικής Διοίκησης, καθώς και κάθε σχετικό θέμα για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 22 του Ν.4174/2013.
- ΠΟΛ. 1097 ΦΕΚ Β' 883/09/04/2014, Καθορισμός του ακριβούς περιεχομένου και των στοιχείων που περιέχονται στο Φάκελο Τεκμηρίωσης, στο Βασικό Φάκελο Τεκμηρίωσης, τον Ελληνικό Φάκελο Τεκμηρίωσης και το Συνοπτικό Πίνακα Πληροφοριών, των περιπτώσεων κατά τις οποίες οι παραπάνω Φάκελοι Τεκμηρίωσης θεωρούνται μη πλήρεις ή μη επαρκείς, των αποδεκτών μεθόδων καθορισμού τιμών των συναλλαγών και των μεθόδων καθορισμού του αποδεκτού εύρους των τιμών ή του περιθωρίου κέρδους για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 21 του Ν.4174/2013.
- ΠΟΛ. 1142/2-7-2015:Διευκρινίσεις για θέματα ενδοομιλικών συναλλαγών με βάση τις διατάξεις των Ν.4172/2013 και Ν.4174/2013.